

การพัฒนาสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคม
โดยมีความสอดคล้องกลมกลืนในตนของนักศึกษาจิตวิทยาเป็นตัวแปรส่งผ่าน
DEVELOPMENT OF HUMANISTIC COUNSELING COMPETENCIES FOR SOCIAL
JUSTICE, CONGRUENCE OF PSYCHOLOGY STUDENTS AS A MEDIATOR VARIABLE

กันยารัตน์ เมืองแก้ว

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

2563

การพัฒนาสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคม
โดยมีความสอดคล้องกลมกลืนในตนของนักศึกษาจิตวิทยาเป็นตัวแปรส่งผ่าน

ปฏิญานี้เป็นหนึ่งในส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาประยุกต์
สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ปีการศึกษา 2563
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

DEVELOPMENT OF HUMANISTIC COUNSELING COMPETENCIES FOR SOCIAL
JUSTICE, CONGRUENCE OF PSYCHOLOGY STUDENTS AS A MEDIATOR VARIABLE

A Dissertation Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of DOCTOR OF PHILOSOPHY
(Applied Psychology)

BEHAVIORAL SCIENCE RESEARCH INSTITUTE, Srinakharinwirot University

2020

Copyright of Srinakharinwirot University

ปริญญานิพนธ์

เรื่อง

การพัฒนาสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคม

โดยมีความสอดคล้องกลมกลืนในตนของนักศึกษาจิตวิทยาเป็นตัวแปรส่งผ่าน

ของ

กันยารัตน์ เมืองแก้ว

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาประยุกต์

ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการสอบปากเปล่าปริญญานิพนธ์

..... ที่ปรึกษาหลัก ..... ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นันทิชาติสัมพันธ์ สกุลพงศ์) (รองศาสตราจารย์ ดร.อรัญญา ต้อยคำภีร์)

..... ที่ปรึกษาร่วม ..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิไลลักษณ์ ดังกา) (รองศาสตราจารย์ ดร.ดุษฎี อินทรประเสริฐ)

ชื่อเรื่อง	การพัฒนาสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคม โดยมีความสอดคล้องกลมกลืนในตนของนักศึกษาจิตวิทยาเป็นตัวแปรส่งผ่าน
ผู้วิจัย	กันยารัตน์ เมืองแก้ว
ปริญญา	ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต
ปีการศึกษา	2563
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นันทิชาติ สัตถ์พงษ์
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วิไลลักษณ์ ลังกา

การวิจัยครั้งนี้แบ่งการศึกษาเป็น 2 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 เป็นการพัฒนาแบบวัดสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยา ตัวอย่างเป็นนักศึกษาจิตวิทยาที่กำลังศึกษาระดับปริญญาตรี และผ่านการลงทะเบียนเรียนในรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับการปรึกษาเชิงจิตวิทยามาแล้ว จำนวน 450 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบวัดสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมฯ จำนวน 36 ข้อ ผลการวิจัยพบว่า แบบวัดสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมฯ มีความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.90 มีความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างจากการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน และมีความเที่ยงตรงเชิงสูงเข้าจากการมีความสัมพันธ์กับแบบวัดความสอดคล้องกลมกลืนของชีวิตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r = .29$) และมีความเที่ยงตรงเชิงจำแนก เนื่องจากไม่มีความสัมพันธ์กับแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการประหยัดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = -0.04$) ระยะที่ 2 เป็นการพัฒนารูปแบบการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการ และการศึกษาอิทธิพลของรูปแบบการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการที่มีต่อสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคม โดยมีความสอดคล้องกลมกลืนในตนของนักศึกษาจิตวิทยาเป็นตัวแปรส่งผ่าน กำหนดตัวอย่างด้วยการเลือกแบบเจาะจงจากตัวอย่างที่ใช้ศึกษาในระยะที่ 1 จำนวน 80 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 40 คน และกลุ่มควบคุม 40 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) รูปแบบการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการ ซึ่งเป็นการผสานทฤษฎีการปรึกษาแบบคล้ายกัน โดยนำทฤษฎีการปรึกษาตามแนวคิดซาเทียร์เป็นแนวคิดหลัก และนำเทคนิคการปรึกษาเพื่อเสริมสร้างพลังอำนาจและเทคนิคการฝึกอบรมมาเสริม 2) แบบวัดสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมฯ และ 3) แบบวัดความสอดคล้องกลมกลืนของชีวิต จำนวน 21 ข้อ ซึ่งได้หาค่าความเชื่อมั่นซ้ำอีกครั้งได้เท่ากับ 0.82 ผลการวิจัยพบว่า หลังการเข้าร่วมการฝึกอบรมกลุ่มทดลองมีคะแนนสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการวิเคราะห์สมการโครงสร้างเชิงเส้น พบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (ค่าไคสแควร์ = 13.78, $df = 13$, $p\text{-value} = 0.39$, $GFI = 0.98$, $AGFI = 0.95$, $CFI = 1.00$, $SRMR = 0.01$, $RMSEA = 0.02$, $CN = 354$) และพบว่า รูปแบบการฝึกอบรมมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อสมรรถนะการปรึกษา และยังมีอิทธิพลทางอ้อมต่อสมรรถนะการปรึกษา โดยส่งผ่านตัวแปรความสอดคล้องกลมกลืนในตน แสดงว่า การที่นักศึกษาจิตวิทยาได้รับการฝึกอบรมจะส่งผลให้มีความสอดคล้องกลมกลืนในตนเพิ่มสูงขึ้น จากนั้นความสอดคล้องกลมกลืนในตนจะส่งผลทำให้นักศึกษามีสมรรถนะการปรึกษาเพิ่มสูงขึ้นด้วยเช่นกัน

คำสำคัญ : สมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยม, ความเป็นธรรมทางสังคม, ความสอดคล้องกลมกลืนในตน, นักศึกษาจิตวิทยา, ตัวแปรส่งผ่าน

Title	DEVELOPMENT OF HUMANISTIC COUNSELING COMPETENCIES FOR SOCIAL JUSTICE, CONGRUENCE OF PSYCHOLOGY STUDENTS AS A MEDIATOR VARIABLE
Author	KANYARAT MUANGKAEW
Degree	DOCTOR OF PHILOSOPHY
Academic Year	2020
Thesis Advisor	Assistant Professor Dr. Nanchatsan Sakunpong
Co Advisor	Assistant Professor Dr. Wilailak Langka

This study is divided into two phases: Phase 1 was the development of humanistic counseling competencies for a Social Justice Scale for Psychology students. The participants included 450 undergraduate psychology students enrolled in counseling psychology courses. The instrument was the 36-item Humanistic Counseling Competencies for Social Justice Scale. The results showed that the overall validity was 0.90. The structural validity was found by Confirmatory Factor Analysis (CFA). The convergent validity was identified and the scale was positively correlated with the Life-Congruence Scale, with a statistical significance level of .01 ($r = .293$). It was also found to have discriminant validity, and no statistically significant relationship was found between the scale and the Economical Behaviors Questionnaire ($r = -0.04$). Phase 2 involved the development of a training program, based on an integrative counseling model. The effects of the training program were based on an integrative counseling model on humanistic counseling competencies for social justice, and the congruence of Psychology students as a mediator variable was investigated. Purposive sampling was used to select the study participants in Phase 1. The 80 participants were divided into an experimental ($N=40$) and a control ($N=40$) group. The instruments included: (1) a training program based on an integrative counseling model, developed through an assimilative integration approach in which the Satir model was primarily used and incorporated with empowerment counseling and training techniques; (2) the Humanistic Counseling Competencies for Social Justice Scale; and (3) the 21-item Life-Congruence Scale, and after retesting, a reliability of 0.82 was identified. The results showed that after the training program, the experimental group had higher scores on humanistic counseling than the control group, with a statistical significance of .05. In the analysis of the linear structural equation model, it was found that the model was consistent with empirical data (Chi-square = 13.78, $df = 13$, p -value = 0.39, GFI = 0.98, AGFI = 0.95, CFI = 1.00, SRMR = 0.01, RMSEA = 0.02, CN = 354). It was also found that the training program had a direct effect on counseling competencies and an indirect effect on counseling competencies mediated by a congruence variable. This indicates that psychology students who receive the training had higher congruence to increases their counseling competencies.

Keyword : Humanistic counseling competencies, Social justice, Congruence, Psychology students, Mediator variable

กิตติกรรมประกาศ

ข้าพเจ้าขอกราบขอบพระคุณ สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.) ที่ได้มอบทุนสนับสนุนการวิจัยภายใต้แผนงานเสริมสร้างศักยภาพและพัฒนานักวิจัยรุ่นใหม่ ตามทิศทางการยุทธศาสตร์การวิจัยและนวัตกรรม: ประเภทบัณฑิตศึกษา ระดับปริญญาเอก ประจำปี 2562 เพื่อดำเนินการทำปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ให้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี

ข้าพเจ้าขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นันทชัยศักดิ์ สุกุลพงศ์ อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิไลลักษณ์ ลังกา อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ที่กรุณาให้คำปรึกษา คำแนะนำ ทุ่มเทในการสั่งสอน และถ่ายทอดองค์ความรู้อันเป็นประโยชน์ ตลอดจนให้กำลังใจ ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้ข้าพเจ้าสามารถทำปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ได้สำเร็จ

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.อรัญญา ต้อยคำภีร์ ประธานสอบปริญญานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ ดร.ศุภฎี อินทรประเสริฐ กรรมการสอบปริญญานิพนธ์ ที่ได้กรุณาสละเวลาอันมีค่าในการให้คำแนะนำ ข้อเสนอแนะต่าง ๆ อันเป็นประโยชน์ต่อการทำปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ให้สมบูรณ์มากขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่กรุณาสละเวลาอันมีค่าในการให้คำปรึกษา และตรวจเครื่องมือการวิจัยอันได้แก่ แบบวัดสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยา และรูปแบบการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการในการพัฒนาสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคม ให้แก่ข้าพเจ้า ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิประกอบด้วย รองศาสตราจารย์ ดร.อรัญญา ต้อยคำภีร์, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อาดัม นิละไพจิตร, อาจารย์ ดร. ครรชิต แสนอุบล และดร.สุนทรี ศรีโกไสย ซึ่งทำให้เครื่องมือการวิจัยของข้าพเจ้ามีคุณภาพ สามารถใช้เก็บข้อมูลการวิจัยเพื่อศึกษาและพัฒนาสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยาได้อย่างมีประสิทธิภาพ และขอกราบขอบพระคุณ ดร.สุนทรี ศรีโกไสย ที่อนุญาตให้ข้าพเจ้าใช้แบบวัดความสอดคล้องกลมกลืนของชีวิต (ฉบับภาษาไทย) ในการวิจัยครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณ คณาจารย์ในหลักสูตรจิตวิทยาประยุกต์ คณาจารย์ในสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ และคณาจารย์ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒทุกท่าน ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ ตลอดจนให้คำปรึกษา และกำลังใจในการทำปริญญานิพนธ์ให้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี

ขอกราบขอบพระคุณ คณะบดีคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร และหัวหน้าภาควิชาจิตวิทยาและการแนะแนว คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร, คณะบดีคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม และอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชูวิทย์ รัตนพลแสนย์ ที่กรุณาให้ข้าพเจ้าเก็บข้อมูลการวิจัย และอำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นอย่างดี

ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อสุรินทร์ สอาดเย็น และคุณแม่ทิพาพรธน สอาดเย็น บุคคลอันเป็นที่รักยิ่งของข้าพเจ้าที่กรุณาสับสนุนด้านการศึกษา ให้การอบรมสั่งสอน คำปรึกษา คำแนะนำ ตลอดจนมอบความรัก และให้กำลังใจกับข้าพเจ้าในการทำปริญญาานิพนธ์ฉบับนี้ได้สำเร็จ ลุล่วงไปได้ด้วยดี

ขอขอบคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ธাত্রี เมืองแก้ว และ ด.ช.ศานรัฐศิลป์ เมืองแก้ว ผู้เป็นที่รัก และเป็นกำลังใจสำคัญให้ข้าพเจ้าทำปริญญาานิพนธ์ฉบับนี้ได้สำเร็จ

ขอขอบคุณ นักศึกษาสาขาวิชาจิตวิทยา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร, คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม และคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ที่ให้ความร่วมมือในการเก็บข้อมูลการวิจัย ทำให้ปริญญาานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี

ขอขอบคุณ ผู้ให้ความช่วยเหลือในการทำปริญญาานิพนธ์ทุกท่าน และเพื่อนนิสิตปริญญาเอก (รุ่นที่ 2) สาขาวิชาจิตวิทยาประยุกต์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ทุกท่านที่ให้กำลังใจ และความห่วงใยแก่ข้าพเจ้าเสมอมา

ข้าพเจ้าได้รับความรู้ และประสบการณ์อันมีคุณค่ายิ่งจากการเรียนและทำปริญญาานิพนธ์ฉบับนี้ โดยข้าพเจ้าจะนำองค์ความรู้ และประสบการณ์จากการทำปริญญาานิพนธ์ไปประยุกต์ใช้ให้เป็นประโยชน์กับนักศึกษาที่ข้าพเจ้าสอน และผู้คนในสังคม เพื่อให้เป็นผู้ที่มีความรู้ สามารถพัฒนาตนเอง สังคม และประเทศชาติต่อไป สำหรับคุณประโยชน์ใด ๆ อันเกิดจากปริญญาานิพนธ์ฉบับนี้ ข้าพเจ้าขอมอบให้ผู้มีพระคุณทุกท่าน

กันยารัตน์ เมืองแก้ว

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง.....	ฎ
สารบัญรูปภาพ	ฅ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง	1
คำถามการวิจัย.....	7
วัตถุประสงค์การวิจัย.....	7
ประโยชน์ที่ได้รับ	7
ขอบเขตของการวิจัย	9
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	12
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	14
1. การปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยม	14
2. สมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยม	17
3. ความเป็นธรรมทางสังคม.....	28
4. ความสอดคล้องกลมกลืนในตน	34
5. การฝึกอบรม.....	38
6. ทฤษฎีการศึกษาแบบบูรณาการแนวมนุษยนิยม	51
7. กรอบแนวคิดการวิจัย.....	69

8. สมมติฐานการวิจัย.....	74
9. นิยามปฏิบัติการ	74
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	80
ระยะที่ 1 เพื่อตอบวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 1 เพื่อพัฒนาแบบวัดสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยา	81
ประชากรและตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย	81
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและการหาคุณภาพของเครื่องมือ.....	82
การเก็บรวบรวมข้อมูลและการดำเนินการวิจัย	89
การวิเคราะห์ข้อมูล	90
ระยะที่ 2 เพื่อตอบวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 2 เพื่อพัฒนารูปแบบการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการในการพัฒนาสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยา และตอบวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 3 เพื่อศึกษาอิทธิพลของรูปแบบการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการที่มีต่อสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคม โดยมีความสอดคล้องกลมกลืนในตนของนักศึกษาจิตวิทยาเป็นตัวแปรส่งผ่าน	93
ประชากรและตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย	94
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและการหาคุณภาพของเครื่องมือ.....	95
การเก็บรวบรวมข้อมูลและการดำเนินการวิจัย	111
การวิเคราะห์ข้อมูล	114
จริยธรรมการวิจัย.....	116
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	117
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 1 การพัฒนาแบบวัดสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยาที่มีคุณลักษณะทางจิตมิติที่เหมาะสม	120
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของตัวอย่างในการศึกษาระยะที่ 1	120

ตอนที่ 2 การตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและค่าอำนาจจำแนกของ แบบวัด	122
ตอนที่ 3 การตรวจสอบความตรงเชิงภาวะสันนิษฐานด้วยการตรวจสอบความเที่ยงตรง แบบลู่เข้า และความเที่ยงตรงเชิงจำแนก.....	123
ตอนที่ 4 การตรวจสอบความตรงเชิงภาวะสันนิษฐานด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน	125
ตอนที่ 5 การตรวจสอบค่าความเชื่อมั่นของแบบวัด.....	130
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 2 การพัฒนารูปแบบการฝึกอบรมที่อิง ทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการในการพัฒนาสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนว มนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคม	131
ตอนที่ 6 ผลการพัฒนารูปแบบการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการในการ พัฒนาสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรม ทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยา	131
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 3 อิทธิพลของรูปแบบการฝึกอบรมที่อิง ทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการที่มีต่อสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อ สร้างความเป็นธรรมทางสังคม โดยมีความสอดคล้องกลมกลืนในตนของนักศึกษาจิตวิทยา เป็นตัวแปรส่งผ่าน	151
ตอนที่ 7 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของตัวอย่าง เป็นการนำเสนอผลการวิเคราะห์โดยการ แจกแจงความถี่ และค่าร้อยละของตัวอย่างในการศึกษาระยะที่ 2	151
ตอนที่ 8 การเปรียบเทียบผลการใช้รูปแบบการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณา การในการพัฒนาสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างควา เป็นธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยา.....	151
ตอนที่ 9 อิทธิพลของรูปแบบการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการที่มีต่อ สมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคม โดยมีความสอดคล้องกลมกลืนในตนของนักศึกษาจิตวิทยาเป็นตัวแปรส่งผ่าน...	153
ตอนที่ 10 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพิ่มเติม	160
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	167

สรุปผลการวิจัย..... 169

อภิปรายผลตามวัตถุประสงค์การวิจัย..... 177

ข้อจำกัดของการวิจัย..... 200

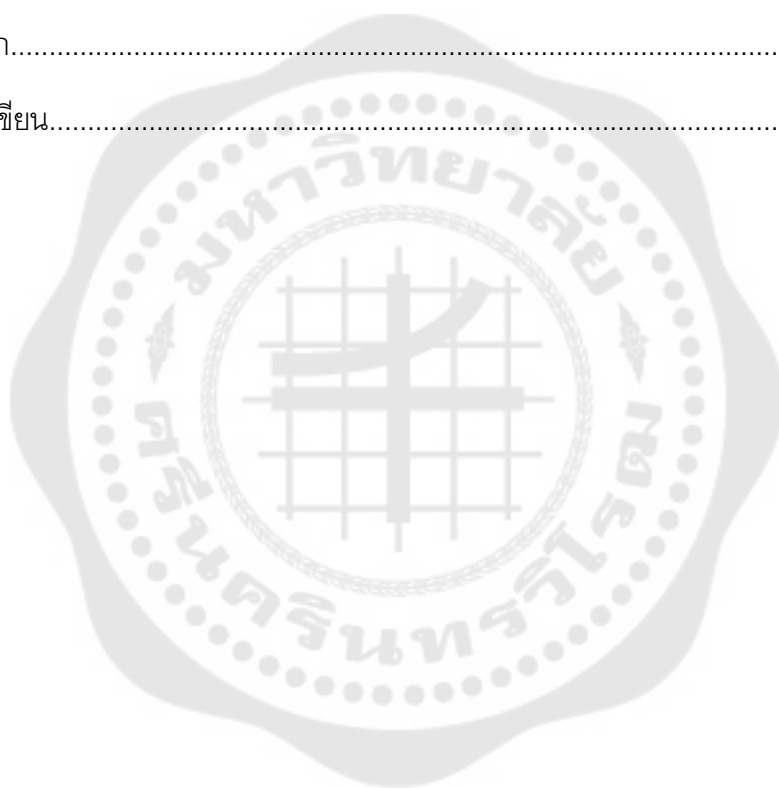
ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป..... 200

ข้อเสนอแนะในการปฏิบัติ..... 201

บรรณานุกรม 203

ภาคผนวก..... 221

ประวัติผู้เขียน..... 272

สารบัญตาราง

หน้า

ตาราง 1 แสดงรายละเอียดเกี่ยวกับการวัดสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยา.....	27
ตาราง 2 ข้อมูลของตัวอย่างซึ่งเป็นนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชาจิตวิทยาและกำลังศึกษาในระดับปริญญาตรี ($n = 450$)	82
ตาราง 3 แสดงแบบแผนการทดลองที่ใช้ในการวิจัย	93
ตาราง 4 หัวข้อและรายละเอียดของรูปแบบฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการ	100
ตาราง 5 แสดงตัวอย่างการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยา ระยะเวลาที่ 1.....	102
ตาราง 6 แสดงตัวอย่างรายละเอียดการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการในระยะเวลาที่ 1	103
ตาราง 7 แสดงตัวอย่างการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยา ระยะเวลาที่ 2.....	106
ตาราง 8 แสดงตัวอย่างรายละเอียดการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการในระยะเวลาที่ 2	107
ตาราง 9 ข้อมูลส่วนบุคคลของตัวอย่างในการตรวจสอบคุณภาพของแบบวัด จำแนกตามเพศ อายุ มหาวิทยาลัย ชั้นปีที่ศึกษา และการลงทะเบียนเรียนในรายวิชาที่เกี่ยวกับการปรึกษาเชิงจิตวิทยา ($n = 450$)	121
ตาราง 10 ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของแบบวัดสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยา แบบวัดความสอดคล้องกลมกลืนของชีวิต และแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการประหยัด ($n = 450$).....	125

ตาราง 11 การตรวจสอบความสอดคล้องของแบบวัดสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยา ($n = 450$)	127
ตาราง 12 การตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันลำดับที่สองของตัวแปรแฝงสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยา ($n = 450$).....	129
ตาราง 13 ผลการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยา ($n = 450$)	131
ตาราง 14 รูปแบบการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการในการพัฒนาสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยา ใน 4 ขั้นตอน ตลอดระยะเวลา 8 วัน	139
ตาราง 15 รูปแบบการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการในการพัฒนาสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยา ในระยะที่ 1.....	141
ตาราง 16 รูปแบบการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการในการพัฒนาสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยา ในระยะที่ 2.....	144
ตาราง 17 ผลการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของรูปแบบการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการในการพัฒนาสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยา	147
ตาราง 18 ข้อมูลการปรับแก้รูปแบบการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ	148
ตาราง 19 ผลการทดลองใช้ (try out) รูปแบบการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการ	150

ตาราง 20 ข้อมูลพื้นฐานของตัวอย่างซึ่งแบ่งออกเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ($n = 80$)....	151
ตาราง 21 การเปรียบเทียบสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็น ธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยา ในภาพรวมและรายด้าน ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่ม ควบคุม ก่อนการเข้าร่วมการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการ ($n = 80$).....	152
ตาราง 22 การเปรียบเทียบสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็น ธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยา ในภาพรวมและรายด้าน ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่ม ควบคุม ภายหลังการเข้าร่วมการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการ ($n = 80$).....	153
ตาราง 23 การวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) ระหว่างตัวแปรที่ศึกษา ($n = 40$)	154
ตาราง 24 ผลการตรวจสอบความสอดคล้องของรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ ($n = 40$)	155
ตาราง 25 ผลการวิเคราะห์อิทธิพลของรูปแบบการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการ ที่มีต่อสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคม โดยมี ความสอดคล้องกลมกลืนในตนเองของนักศึกษาจิตวิทยาเป็นตัวแปรส่งผ่าน	159

สารบัญรูปภาพ

หน้า

ภาพประกอบ 1 โมเดลภูเขาน้ำแข็ง (Iceberg Model)	21
ภาพประกอบ 2 องค์ประกอบของสมรรถนะซึ่งประกอบด้วย ความรู้ เจตคติ และทักษะ.....	23
ภาพประกอบ 3 ภูเขาน้ำแข็ง “Iceberg” ตามแนวคิดของซาเทียร์	55
ภาพประกอบ 4 ระยะของการเปลี่ยนแปลงตามแนวคิดซาเทียร์	61
ภาพประกอบ 5 กรอบแนวคิดการวิจัย	72
ภาพประกอบ 6 โมเดลอิทธิพลของรูปแบบการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการที่มีต่อสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคม โดยมีความสอดคล้องกลมกลืนในตนของนักศึกษาจิตวิทยาเป็นตัวแปรส่งผ่าน	73
ภาพประกอบ 7 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัยระยะที่ 1	92
ภาพประกอบ 8 ขั้นตอนการวัดก่อน-หลังในการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการ.....	113
ภาพประกอบ 9 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัยระยะที่ 2	115
ภาพประกอบ 10 อิทธิพลของรูปแบบการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการที่มีต่อสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคม โดยมีความสอดคล้องกลมกลืนในตนของนักศึกษาจิตวิทยาเป็นตัวแปรส่งผ่าน	157

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การศึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยม เป็นกลุ่มแนวคิดหนึ่งทางการศึกษาที่มีความร่วมสมัย เนื่องจากมีการผสมผสานทั้งแนวคิดเชิงจิตวิทยาและจิตบำบัด จึงสามารถใช้ช่วยเหลือผู้รับการปรึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Harber, 2002) สำหรับสมรรถนะการศึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยม เป็นความสามารถของผู้ให้การปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยม ซึ่งแสดงออกโดยการมีความรู้ในการปรึกษา การมีเจตคติที่ดีต่อการปรึกษา และมีทักษะที่จำเป็นต่อการปรึกษาแนวมนุษยนิยม ที่มุ่งส่งเสริมหรือช่วยเหลือผู้รับการปรึกษาให้เกิดการตระหนักรู้ สามารถยอมรับตนเองทั้งในแง่ดีและส่วนที่บกพร่อง มีความเข้าใจในตนเองและผู้อื่น มีความรับผิดชอบต่อการกระทำของตน เห็นคุณค่าในตนเอง ซึ่งส่งผลให้ผู้รับการปรึกษาเกิดการเปลี่ยนแปลงภายในตนเองและมีพฤติกรรมที่เป็นไปในทิศทางที่องอกงามขึ้น (Hill, Roth, & Cooper, 2014; Roth, Hill, & Pilling, 2009) ดังนั้น การที่ผู้ให้การปรึกษามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการปรึกษา มีเจตคติที่ดีต่อการปรึกษา และมีทักษะที่จำเป็นต่อการปรึกษา จึงเป็นสิ่งสำคัญที่ส่งผลต่อการช่วยเหลือผู้รับการปรึกษาได้สำเร็จและมีประสิทธิภาพ

สำหรับความเป็นธรรมทางสังคม (Social justice) ในมุมมองของนักจิตวิทยาการศึกษา นั้นมุ่งเน้นไปที่การสร้างความเป็นธรรมในระดับบุคคล ครอบครัวและสังคม (นันท์ชัตต์สันท์ สกุลพงศ์, 2561, น. 150; Bell, 1997; Chung & Bemak, 2012) เนื่องด้วยความเหลื่อมล้ำ ความไม่เท่าเทียมกัน การเลือกปฏิบัติ และการถูกกดขี่ ส่งผลให้บุคคลเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ และเกิดปัญหาทางจิตใจได้ (Ratts & Pedersen, 2014) ซึ่งผู้ที่ด้อยสิทธิ์ ขาดโอกาสทางสังคม ถูกเอารัดเอาเปรียบ ถูกกดขี่ และถูกเลือกปฏิบัติเหล่านี้ เรียกว่า คนชายขอบ (Marginal people) ซึ่งเป็นกลุ่มคนที่พบมากขึ้นในสังคม โดยเฉพาะสังคมไทย เช่น ผู้พิการ ผู้ที่มีความหลากหลายทางเพศ เป็นต้น (Sakunpong, 2018) สำหรับนักจิตวิทยาการศึกษาที่มีบทบาทสำคัญในการช่วยเหลือผู้รับการปรึกษานั้นควรเป็นผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประเด็นความเป็นธรรมทางสังคม เพื่อให้การช่วยเหลือผู้รับการปรึกษาที่อาจเป็นคนชายขอบและมีปัญหาทางจิตใจอันเนื่องมาจากการไม่ได้รับความเป็นธรรมทางสังคมได้ และนอกจากผู้ให้การปรึกษาจะมีบทบาทในการช่วยเหลือผู้รับการปรึกษาในด้านจิตใจแล้วยังสามารถใช้อำนาจให้ผู้รับการปรึกษาได้ตระหนักถึงผลกระทบจากปัญหาความไม่เป็นธรรมทางสังคม รวมทั้งสามารถสร้างพลังอำนาจ (Empowerment) ให้กับ

ตนเอง เห็นคุณค่าในตนเอง สามารถพัฒนาตนเองให้มีทักษะการใช้ชีวิต มีพลังใจ และสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างเป็นสุข (นันท์ชัตต์สัทธ์ สกุลพงษ์, 2561)

จากการศึกษางานวิจัยพบว่า งานวิจัยส่วนใหญ่เป็นการศึกษาเกี่ยวกับสมรรถนะการ
 ปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยม (Hill, Roth, & Cooper, 2013; Johnson, 2001; Jung et al.,
 2016; Roth, Hill, & Pilling, 2009) หรือสมรรถนะการปรึกษาเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคม
 (Brady-Amoon, 2011; Coma & Hunter, 2018; Field et al., 2019; Ratts et al., 2016) แต่ยังไม่ค่อยพบงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมกับการสร้าง
 ความเป็นธรรมทางสังคมมารวมกัน เนื่องด้วยการปรึกษาแนวมนุษยนิยมเป็นการทำงานในระดับ
 จิตใจ แต่ยังคงขาดการทำงานในระดับสังคม จึงมีความจำเป็นในการเติมเต็มช่องว่างทางองค์ความรู้
 ด้วยการบูรณาการแนวคิดของการสร้างความเป็นธรรมทางสังคมขึ้น โดยผู้วิจัยได้นำแนวคิดการ
 ปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยม มาผสานกับความเป็นธรรมทางสังคม ทำให้แนวคิดทฤษฎีการ
 ปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมที่จัดเป็นคลื่นลูกที่สามของการปรึกษาและจัดเป็นทฤษฎีการ
 ปรึกษาแบบดั้งเดิมที่มุ่งพัฒนาภายในบุคคล (Ratts & Pedersen, 2014, p. 23-24) ให้สามารถ
 ทำงานได้ในบริบทที่หลากหลายมากขึ้น จึงช่วยเหลือผู้รับการปรึกษาได้ทั้งในระดับบุคคล
 ครอบครัว หรือสังคม ให้สามารถเผชิญกับภาวะของความเหลื่อมล้ำ ความไม่เท่าเทียมกัน การ
 เลือปฏิบัติ และการถูกกดขี่ทางสังคมได้ โดยที่ผู้ให้การปรึกษาต้องมีสมรรถนะที่จำเป็นต่อการ
 ปรึกษา ได้แก่ สมรรถนะด้านความรู้ (Knowledge) สมรรถนะด้านเจตคติ (Attitude) และ
 สมรรถนะด้านทักษะ (Skill) (Johnson & Kaslow, 2014, p. 75-77; Roth, Hill, & Pilling, 2009)
 ซึ่งการที่ผู้ให้การปรึกษามีสมรรถนะดังกล่าว ย่อมส่งผลต่อมุมมอง การวิเคราะห์และการช่วยเหลือ
 ผู้รับการปรึกษาได้ นอกจากนี้ผู้ให้การปรึกษายังมีบทบาทในการเอื้ออำนวยให้ผู้รับการปรึกษามี
 ความรู้เกี่ยวกับบริบททางสังคมที่ความแตกต่างทางสังคมส่งผลต่อการดำเนินชีวิตของบุคคลได้
 (Quinn, 2012) สอดคล้องกับงานวิจัยของ Vontress (1988) ที่นำแนวคิดการปรึกษาเชิงจิตวิทยา
 ข้ามวัฒนธรรม (Cross-Cultural Counseling) มาผสานกับการปรึกษาแบบอัตถิภาวนิยม
 (Existential Therapy) ซึ่งแนวคิดดังกล่าวสามารถนำมาใช้ในการปรึกษากับบุคคลที่มีความ
 แตกต่างทางวัฒนธรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับ งานวิจัยของ Bhardwaj (2016)
 ที่นำประเด็นของการปรึกษาเชิงพหุวัฒนธรรมมาผสานกับการปรึกษาแบบการบำบัดความคิดและ
 พฤติกรรม (Cognitive Behavior Therapy) ซึ่งพบว่า การนำแนวคิดทฤษฎีการบำบัดความคิดและ
 พฤติกรรมมาใช้ในบริบทของบุคคลที่มีความแตกต่างทางวัฒนธรรม ศาสนา และสังคม สามารถ
 ช่วยให้ผู้รับการปรึกษาได้ตระหนัก สามารถตัดสินใจ จัดการรับมือกับปัญหา และมีพฤติกรรมที่

เหมาะสมขึ้น โดยสรุป การที่ผู้วิจัยนำแนวคิดทฤษฎีการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยม มาผสานกับความเป็นธรรมทางสังคมนั้น มีลักษณะที่สอดคล้องกับงานวิจัยที่นำแนวคิดทฤษฎีการปรึกษาเชิงพหุวัฒนธรรมมาผสานกับแนวคิดการปรึกษาทฤษฎีใดทฤษฎีหนึ่งที่สามารถนำมาใช้ เพื่อช่วยเหลือบุคคลได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นการทำให้แนวคิดทฤษฎีการปรึกษาแบบดั้งเดิม ซึ่งมุ่งพัฒนาภายในระดับบุคคล ให้สามารถทำงานได้กว้างขึ้น นอกจากนี้ การศึกษาสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมนั้นไม่เพียงมุ่งเปลี่ยนแปลง ภายในบุคคลให้เกิดความตระหนัก มองเห็นคุณค่าในตนเอง สามารถพัฒนาตนไปในทิศทางที่ดี แต่ยังเชื่อมโยงให้เห็นว่าบริบทของสิ่งแวดล้อมภายนอกหรือปัจจัยทางสังคมล้วนมีอิทธิพลและสามารถส่งผลกระทบต่อบุคคลได้ รวมทั้งเป็นการตอบสนองการทำงานในเชิงพหุวัฒนธรรมระดับสังคม ซึ่งถือเป็นคลื่นลูกที่ห้าของจิตวิทยาการปรึกษาที่การทำงานเน้นระดับการเสริมสร้างความเป็นธรรมทางสังคมร่วมด้วย (Ratts & Pedersen, 2014, p. 28-29) และเป็นการสนองต่อแนวคิดของสหประชาชาติในการพัฒนาโลกภายหลังปี ค.ศ. 2015 (Post-2015 Development Agenda) ที่มีเป้าหมายของการพัฒนาที่ยั่งยืน เรียกว่า Sustainable Development Goals (SDGs) ในประเด็นของความเท่าเทียมกัน อันได้แก่ ความเท่าเทียมทางสังคม ความเท่าเทียมทางเพศ เป็นต้น (สยาม อรุณศรีมรกต และยงยุทธ วัชรดุลย์, 2559, น. 2-3)

อย่างไรก็ตาม การพัฒนาสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคม ซึ่งเป็นแนวคิดใหม่นี้ยังขาดองค์ความรู้ในเรื่องของการพัฒนา เนื่องจากสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมนี้มีความจำเป็นในการพัฒนาให้เกิดขึ้นในกลุ่มนักจิตวิทยาการปรึกษา และควรปลูกฝังตั้งแต่ช่วงของการเป็นนักศึกษาจิตวิทยา ซึ่งรูปแบบการฝึกอบรมดังกล่าวเป็นการนำทฤษฎีการปรึกษาตามแนวคิดซาเทียร์มาผสานกับการปรึกษาเพื่อเสริมสร้างพลังอำนาจ เนื่องด้วยการปรึกษาตามแนวคิดซาเทียร์มีพื้นฐานมาจากแนวคิดการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยม ซึ่งเป็นไปได้ในการนำมาใช้ในการพัฒนาสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมได้ (Gehart, 2016) ส่วนพลังอำนาจเกี่ยวกับการตระหนักถึงอำนาจกดทับ หรือการสร้างอำนาจในตนเอง ซึ่งน่าจะทำให้เกิดสมรรถนะการปรึกษาเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมได้ (Ratts & Pedersen, 2014, p. 106; Ratts, Toporek, & Lewis, 2010) ผู้วิจัยจึงนำแนวคิดทฤษฎีทั้ง 2 มาบูรณาการเข้าด้วยกัน ดังนั้นผู้วิจัยจึงพัฒนารูปแบบการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการขึ้น โดยกำหนดรูปแบบการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการในงานวิจัยครั้งนี้เป็น 4 ขั้นตอน ตามแนวคิดของ เนลสัน โจนส์ (Nelson-Jones, 1992, p. 48-49 อ้างถึงใน สกล วรเจริญศรี, 2550, น. 103-

109) ได้แก่ ขั้นเตรียมการ (The Preparatory Stage) ขั้นเริ่มต้น (Initial Stage) ขั้นดำเนินการ (The Working Stage) และขั้นยุติ (The Ending Stage) มาเป็นโครงสร้างหลักในการออกแบบ การฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการในการวิจัยครั้งนี้ นอกจากนี้ ผู้วิจัยพบว่าความ สอดคล้องกลมกลืนในตน (Congruence) เป็นเป้าหมายสำคัญของการบำบัดตามแนวซาเทียร์ จึง เป็นปัจจัยหลักที่ควรพัฒนาให้เกิดขึ้นในผู้ให้การปรึกษา ทั้งนี้ วิธีการหนึ่งที่จะทำให้บุคคลเกิด ความสอดคล้องกลมกลืนในตนได้ นั่นคือ การผ่านการฝึกอบรมตามแนวคิดซาเทียร์ หรือการทำจิต บำบัดตามแนวคิดซาเทียร์เพื่อให้เกิดความตระหนักรู้ถึงความสมดุลในตัว (นางพาง ลัมสุวรรณ และ นิดา ลัมสุวรรณ, 2559, น. 66) ซึ่งผู้ให้การปรึกษาจะต้องมีความสอดคล้องกลมกลืนในตนเองก่อน จึงจะสามารถใช้ความสอดคล้องกลมกลืนนี้เป็นส่วนหนึ่งในการเกิดศักยภาพหรือความสามารถใน การปรึกษาหรือบำบัดเพื่อเอื้อให้ผู้รับบริการสามารถก้าวผ่านความท้าทายในชีวิตของตนเองได้ และการที่ผู้ให้การปรึกษามีความสอดคล้องกลมกลืนในตนยังสามารถสะท้อนให้เห็นถึงการมี สมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาได้ด้วยเช่นกัน (Lum, 2000)

จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า การปรึกษาตามแนวคิดซาเทียร์ เป็นแนวคิดหนึ่งที่ถูกใช้ในการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาผู้ให้การปรึกษาหรือนักจิตบำบัดได้อย่าง มี ประสิทธิภาพ ดังงานวิจัยของ Lum (2000) ที่กล่าวว่า การปรึกษาตามแนวคิดซาเทียร์สามารถ นำมาใช้เพื่อการฝึกอบรมนักจิตบำบัด เพื่อให้เกิดความงอกงามส่วนบุคคล และสามารถพัฒนา ภายใต้นตนได้ (Bitter, 2014; Lum, 2002) รวมถึงมีความสามารถในการใช้ตนเองเป็นเครื่องมือใน การช่วยเหลือผู้รับการปรึกษา (Lum, 2000) โดยผู้ให้การปรึกษาที่มีความสอดคล้องกลมกลืนใน ตน จะสามารถใช้ความสอดคล้องกลมกลืนนี้เป็นส่วนหนึ่งในการปรึกษาหรือเอื้ออำนวยให้ผู้รับการ ปรึกษาสามารถรับมือกับปัญหาของตนได้ สอดคล้องกับ Yung Tsang Sun-may (2011) ที่นำการ ปรึกษาตามแนวคิดซาเทียร์มาใช้ในการพัฒนาผู้ให้การปรึกษาผ่านการฝึกอบรม ซึ่งพบว่า ผู้ให้การ ปรึกษาจะเกิดการเปลี่ยนแปลงโลกภายใน ในระดับความสอดคล้องกลมกลืนในตนได้ สอดคล้อง กับ Cheung and Chan (2002) ที่พบว่า ผู้ให้การปรึกษาตามแนวคิดซาเทียร์ควรได้รับการฝึก ทักษะผ่านการฝึกอบรมเพื่อให้เกิดความสอดคล้องกลมกลืนขึ้นในตน และสามารถใช้ตนเองเป็น เครื่องมือในการช่วยเหลือผู้รับการปรึกษาให้เติบโต งอกงามได้

นอกจากนี้ได้พบว่า การพัฒนาผู้ให้การปรึกษาหรือนักจิตบำบัดในประเด็นของการสร้าง พลังอำนาจ ซึ่งเกี่ยวข้องกับการสร้างความเป็นธรรมทางสังคมนั้น สามารถพัฒนาให้เกิดขึ้นได้โดย ผ่านการฝึกอบรมด้วยเช่นกัน ซึ่งผู้ให้การปรึกษาที่ผ่านการฝึกอบรมจะตระหนักถึงประเด็นของ ความเหลื่อมล้ำ การถูกละเมิดสิทธิ และการเลือกปฏิบัติ (Goodman et al., 2004) ว่าส่งผล

กระทบต่อผู้รับการศึกษา จึงสามารถช่วยเหลือผู้รับการศึกษาให้ตระหนักและสามารถเผชิญกับภาวะการถูกกดทับดังกล่าว ตลอดจนสามารถเสริมสร้างจุดแข็ง ซึ่งให้เห็นถึงความดีงาม คุณค่าในตน และทรัพยากรที่ตนมีได้ ซึ่งส่งผลให้ผู้ให้การศึกษาที่มีสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยา (Gazzola, LaMarre, & Smoliak, 2018; Speight & Vera, 2008) สอดคล้องกับ Fouad และคณะ (2009, p. 24) และ Motulsky และคณะ (2014) ที่กล่าวว่า การฝึกอบรมเป็นวิธีการที่ทำให้ผู้ให้การศึกษาเกิดความรู้และตระหนักในประเด็นของการสร้างความเป็นธรรมทางสังคมได้ โดยผู้ให้การศึกษาจะตระหนักถึงอิทธิพลทางสังคมว่าส่งผลกระทบต่อผู้รับการศึกษา จึงเกิดความเข้าใจและสามารถช่วยเหลือผู้รับการศึกษา ตลอดจนสามารถสร้างพลังอำนาจให้เกิดขึ้นกับผู้รับการศึกษาในการก้าวผ่านอุปสรรค และเกิดการเปลี่ยนแปลงตนเองไปในทิศทางที่ดีขึ้น จึงเป็นการสร้างสมรรถนะการปรึกษาให้เกิดขึ้นในตัวผู้ให้การศึกษาในขณะเดียวกัน จากข้อมูลข้างต้นจึงเป็นเหตุผลในการนำเอาแนวคิดดังกล่าวมาบูรณาการเข้าด้วยกัน เพื่อพัฒนารูปแบบการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการ ซึ่งมีจุดมุ่งหมายสำคัญในการพัฒนาสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคม ตลอดจนการพัฒนาให้ผู้ให้การศึกษาเกิดความสอดคล้องกลมกลืนในตนด้วยในเวลาเดียวกัน

เมื่อพิจารณาเกี่ยวกับบริการให้การศึกษาเชิงจิตวิทยาที่จัดขึ้นในประเทศไทย พบว่า มีหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนที่จัดบริการให้การศึกษา โดยเฉพาะหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา การแพทย์และสาธารณสุข แต่อย่างไรก็ตาม อัตรากำลังคนที่ปฏิบัติงานทางด้านจิตวิทยายังมีจำนวนน้อยกว่าเกณฑ์ (สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข, 2556) เมื่อเทียบกับสัดส่วนของผู้มาขอรับบริการด้านจิตเวชทั่วประเทศที่เพิ่มสูงขึ้นเรื่อย ๆ ในแต่ละปี (กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข, 2561) แต่กลับพบว่าจำนวนบุคลากรที่ทำหน้าที่ให้บริการปรึกษาเชิงจิตวิทยายังมีไม่เพียงพอต่อความต้องการ ดังนั้น สถาบันการศึกษาจึงมีบทบาทสำคัญในการร่วมแก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยคณะวิชาและมหาวิทยาลัยต่างเร่งผลิตบัณฑิต รวมทั้งเปิดหลักสูตรเพื่อจัดการเรียนการสอนและถ่ายทอดความรู้ในศาสตร์ทางจิตวิทยาการศึกษา มีการปลูกปั้นบ่มเพาะให้นักศึกษาจิตวิทยาเป็นผู้มีความรู้ มีเจตคติที่ดีต่อการปรึกษา และมีทักษะที่จำเป็นต่อการปรึกษาเชิงจิตวิทยา เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการช่วยเหลือผู้คนในสังคม ซึ่งเป็นไปตามแผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) ที่ให้ความสำคัญกับคุณภาพการศึกษา เพื่อการผลิตบัณฑิตที่ว่า การสร้างบัณฑิตควรให้พร้อมในการปรับตัว มีทักษะในการทำงาน ตลอดจนการตระหนักในคุณค่าของงานที่ส่งผลต่อการพัฒนาตนเองและองค์กร นอกจากนี้ในการผลิตบัณฑิตควรพิจารณาถึงความต้องการของสังคมเป็นหลัก (สำนักงานปลัดกระทรวง

ศึกษาธิการ, 2559) จากความจำเป็นข้างต้น ผู้วิจัยจึงพัฒนารูปแบบการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการ
 ปรึกษาแบบบูรณาการในการพัฒนาสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้าง
 ความเป็นธรรมทางสังคมสำหรับนักศึกษาจิตวิทยาที่กำลังศึกษาในระดับปริญญาตรี เนื่องด้วยการ
 พัฒนาสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาควรเริ่มพัฒนาขึ้นในนักศึกษาที่ได้เรียนทฤษฎีและทักษะ
 เบื้องต้นทางการปรึกษามาแล้ว เพราะการพัฒนาสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาให้กับนักศึกษา
 ตั้งแต่ต้นมือจะช่วยให้เกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้นในตนและเป็นการบ่มเพาะองค์ความรู้ ปูทาง
 เจตคติที่ดี และสามารถพัฒนาทักษะการปรึกษาได้เป็นอย่างดี จึงเป็นการเตรียมนักศึกษาให้มี
 ความพร้อมต่อการเป็นผู้ให้การปรึกษาเชิงจิตวิทยาที่มีความชำนาญในระดับสูงต่อไป นอกจากนี้
 เมื่อพิจารณาโปรแกรมหรือรูปแบบการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยาการปรึกษาในประเทศไทยที่มุ่ง
 ฝึกอบรมนักศึกษาจิตวิทยาในระดับปริญญาตรีเพื่อเป็นผู้ให้การปรึกษายังไม่ปรากฏชัด
 ส่วนโปรแกรมการฝึกอบรมเพื่อเป็นผู้ให้การปรึกษาเชิงจิตวิทยาที่พบมักมุ่งพัฒนาผู้ที่อยู่ในระดับ
 บัณฑิตศึกษา หรือผู้ที่จบการศึกษาแล้ว จึงมาฝึกอบรมเพิ่มเติมเพื่อเป็นผู้ให้การปรึกษา (เพ็ญนภา
 กุลนภาดล, 2557; ยุพาวดี เกริกกุลธร และคณะ, 2561; อาดัม นิละไพจิตร, 2553) ดังนั้น
 การพัฒนาสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาในนักศึกษาจิตวิทยาที่กำลังศึกษาระดับปริญญาตรี
 จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง

ผู้วิจัยจึงได้พัฒนารูปแบบการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการที่เป็นการ
 ผสานทฤษฎีการปรึกษาแบบคล้ายกัน (Assimilative integration) (นันทิ์ชัตต์ลัมพ์ สกุลพงศ์, 2557;
 Messer, 2001) ในกลุ่มการปรึกษาแนวมนุษยนิยม ทั้งนี้ได้นำทฤษฎีการปรึกษาตามแนวคิด
 ซาเทียร์ (Satir Model) เป็นแนวคิดหลัก และนำเทคนิคการปรึกษาเพื่อเสริมสร้างพลังอำนาจ
 (Empowerment Counseling) มาใช้ในประเด็นการสร้างความเป็นธรรมทางสังคม ตลอดจนนำ
 เทคนิคการฝึกอบรมมาเสริม เนื่องด้วยมีงานวิจัยที่ยืนยันว่า การฝึกอบรมเพื่อพัฒนาผู้ให้การ
 ปรึกษาหรือนักจิตบำบัดโดยใช้การปรึกษาตามแนวคิดซาเทียร์นั้นเห็นผลชัดว่าสามารถใช้ในการ
 พัฒนาผู้ให้การปรึกษาหรือนักจิตบำบัดทั่วโลกได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งการที่ผู้วิจัยได้ฝึกอบรม
 ผู้ให้การปรึกษาโดยอยู่บนฐานการปรึกษาตามแนวคิดซาเทียร์ ย่อมทำให้ผู้รับการฝึกอบรม
 ที่จัดเป็นผู้ให้การปรึกษาได้มีสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็น
 ธรรมทางสังคม เพื่อใช้ในการช่วยเหลือ เยียวยา หรือนำบำบัดผู้อื่นต่อไป ซึ่งผลจากการศึกษาค้นคว้า
 จะเป็นประโยชน์ในการพัฒนานักศึกษาจิตวิทยาที่กำลังจะเติบโตเป็นนักจิตวิทยาในอนาคตให้มี
 สมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคม ตลอดจน

หลักสูตรที่ผลิตนักจิตวิทยาสามารถนำแนวทางการฝึกอบรมนี้ไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนา นักศึกษาจิตวิทยาในอนาคตได้

คำถามการวิจัย

1. แบบวัดสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยาที่พัฒนาขึ้นมีคุณลักษณะทางจิตมิติ (psychometric properties) อย่างไร
2. รูปแบบการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการในการพัฒนาสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมเป็นอย่างไร
3. รูปแบบการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการมีอิทธิพลต่อสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคม โดยมีความสอดคล้องกลมกลืนในตนของนักศึกษาจิตวิทยาเป็นตัวแปรส่งผ่านได้หรือไม่

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาแบบวัดสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยาที่มีคุณลักษณะทางจิตมิติที่เหมาะสม
2. เพื่อพัฒนารูปแบบการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการในการพัฒนาสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคม
3. เพื่อศึกษาอิทธิพลของรูปแบบการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการที่มีต่อสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคม โดยมีความสอดคล้องกลมกลืนในตนของนักศึกษาจิตวิทยาเป็นตัวแปรส่งผ่าน

ประโยชน์ที่ได้รับ

การพัฒนาสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคม โดยมีความสอดคล้องกลมกลืนในตนของนักศึกษาจิตวิทยาเป็นตัวแปรส่งผ่านนี้เป็นการวิจัยที่มีประโยชน์ในเชิงวิชาการและในเชิงปฏิบัติ ดังนี้

1. การวิจัยในครั้งนี้มีประโยชน์ในเชิงวิชาการ ดังนี้

- 1.1 เนื่องจากได้ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยา และมีความสอดคล้องกลมกลืนในตนของนักศึกษาจิตวิทยา จึงทำให้ทราบถึงองค์ประกอบของสมรรถนะการปรึกษา

เชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคม ทั้งนี้ผลที่ได้สามารถเป็นแนวทางในการสร้างรูปแบบการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการในการพัฒนาสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคม ซึ่งทำให้ได้องค์ความรู้ใหม่ที่เป็นการประยุกต์แนวคิดทฤษฎีและเทคนิคการปรึกษาอันเป็นประโยชน์สำหรับนักศึกษาจิตวิทยาในการพัฒนาสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมสำหรับนำไปใช้ในการช่วยเหลือผู้รับการปรึกษาต่อไป

1.2 เกิดการพัฒนาสมรรถนะการปรึกษาที่ผสมผสานกันระหว่างการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยม และการสร้างความเป็นธรรมทางสังคม ทำให้ได้องค์ความรู้ใหม่สำหรับนักจิตวิทยาไทย

1.3 เกิดการบูรณาการแนวคิดทฤษฎีการปรึกษาทางจิตวิทยา ซึ่งใช้การผสมผสานเชิงบูรณาการ (Assimilative integration) โดยนำทฤษฎีการปรึกษาตามแนวคิดซาเทียร์ (Satir Model) เป็นแนวคิดหลัก และนำเทคนิคการปรึกษาเพื่อเสริมสร้างพลังอำนาจ (Empowerment Counseling) และเทคนิคการฝึกอบรมมาเสริม ซึ่งการบูรณาการทฤษฎีดังกล่าวทำให้ได้องค์ความรู้ใหม่เพื่อใช้พัฒนาสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยา

2. การวิจัยในครั้งนี้มีประโยชน์ในเชิงปฏิบัติ ดังนี้

2.1 ได้แบบวัดสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยาที่มีคุณภาพ สำหรับใช้เป็นเครื่องมือในการตรวจสอบสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยา ตลอดจนได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์เพื่อใช้เสริมสร้างให้นักศึกษาจิตวิทยาเป็นผู้ที่มีความสามารถในการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมต่อไป

2.2 ผลจากการวิจัยนี้ทำให้ได้รูปแบบการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการในการพัฒนาสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยาที่มีประสิทธิภาพและเป็นประโยชน์สำหรับนักศึกษาจิตวิทยาในการพัฒนาตนเองให้เป็นผู้ที่มีความสามารถในการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคม เพื่อนำไปใช้ในการช่วยเหลือคนในสังคมได้

2.3 ผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้ให้การปรึกษา นักจิตวิทยา ครูอาจารย์ บุคลากรแนะแนว ตลอดจนบุคคลที่เกี่ยวข้องกับงานด้านการปรึกษา สามารถนำผลการวิจัยหรือเทคนิค

ต่าง ๆ ไปประยุกต์ใช้ในการให้การปรึกษา หรือเป็นแนวทางในการจัดโปรแกรมหรือกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อการช่วยเหลือและพัฒนาบุคคลต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ แบ่งเป็น 2 ระยะ ได้แก่

ระยะที่ 1 การพัฒนาแบบวัดสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยา เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ เพื่อสร้างแบบวัดสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยา เริ่มด้วยการศึกษาแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จากนั้นจึงสร้างแบบวัดสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยา ซึ่งมีการหาคุณภาพของเครื่องมือโดยการหาค่าความเที่ยงตรง ค่าความเชื่อมั่น และวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis: CFA) เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง

1. ขอบเขตด้านการคัดเลือกตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยระยะที่ 1 เป็นนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชาจิตวิทยาและกำลังศึกษาในระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 ของสถาบันอุดมศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) ซึ่งเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ และมหาวิทยาลัยของรัฐ ในจังหวัดกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ทั้งนี้ นักศึกษาต้องผ่านการลงทะเบียนเรียนในรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับการปรึกษาเชิงจิตวิทยามาแล้ว

1.2 ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยระยะที่ 1 เป็นนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชาจิตวิทยาและกำลังศึกษาในระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 ของสถาบันอุดมศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) ซึ่งเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ และมหาวิทยาลัยของรัฐ ในจังหวัดกรุงเทพมหานครและปริมณฑล จำนวน 2 จังหวัด ๆ ละ 2 แห่ง รวม 4 แห่ง ทั้งนี้ นักศึกษาต้องผ่านการลงทะเบียนเรียนในรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับการปรึกษาเชิงจิตวิทยามาแล้ว ซึ่งกำหนดขนาดของตัวอย่างโดยใช้เกณฑ์ของ Comrey and Lee (1992) ที่ได้เสนอขนาดของตัวอย่างที่เหมาะสมสำหรับการวิเคราะห์องค์ประกอบ จำนวน 300 คน ถือว่าดี (as a good) ดังนั้น ผู้วิจัยจึงกำหนดขนาดตัวอย่างจำนวน 450 คน ซึ่งมีความเหมาะสมตามเงื่อนไขในการวิเคราะห์องค์ประกอบข้างต้น ทั้งนี้ กำหนดตัวอย่างด้วยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

2. ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรที่ศึกษาในการวิจัย ได้แก่ สมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคม ประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่ สมรรถนะด้านความรู้ สมรรถนะด้านเจตคติ และสมรรถนะด้านทักษะ

3. ขอบเขตด้านสถานที่ดำเนินการวิจัย

งานวิจัยระยะที่ 1 มีสถานที่ดำเนินการวิจัย 4 แห่ง ดังนี้

- 1) มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ ในจังหวัดกรุงเทพมหานคร ได้แก่ มหาวิทยาลัย ก
- 2) มหาวิทยาลัยของรัฐ ในจังหวัดกรุงเทพมหานคร ได้แก่ มหาวิทยาลัย ข
- 3) มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ ในจังหวัดนครปฐม ได้แก่ มหาวิทยาลัย ค
- 4) มหาวิทยาลัยของรัฐ ในจังหวัดนครปฐม ได้แก่ มหาวิทยาลัย ง

ระยะที่ 2 การพัฒนารูปแบบการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการในการพัฒนาสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคม และการศึกษาอิทธิพลของรูปแบบการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการที่มีต่อสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคม โดยมีความสอดคล้องกลมกลืนในตัวของนักศึกษาจิตวิทยาเป็นตัวแปรส่งผ่าน เป็นการศึกษาเชิงปริมาณในรูปแบบของการวิจัยกึ่งการทดลอง (Quasi-experimental research) โดยเป็นการทดลองที่มีกลุ่มควบคุม และมีการทดสอบก่อนและหลังการทดลอง (the pretest-posttest control group design) เพื่อพัฒนารูปแบบการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการ และศึกษาอิทธิพลของรูปแบบการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการที่มีต่อสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคม โดยมีความสอดคล้องกลมกลืนในตัวของนักศึกษาจิตวิทยาเป็นตัวแปรส่งผ่าน เริ่มด้วยการศึกษาแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จากนั้นจึงสร้างรูปแบบการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการ (Assimilative Integration) (นันทิชาติ สกกุลพงศ์, 2557; Messer, 2001) ซึ่งเป็นการปรึกษาเชิงบูรณาการทฤษฎีในกลุ่มการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยม โดยผู้วิจัยนำทฤษฎีการปรึกษาตามแนวคิดซาทียร์ (Satir Model) เป็นแนวคิดหลักในการออกแบบการฝึกอบรม และนำเทคนิคการปรึกษาเพื่อเสริมสร้างพลังอำนาจ (Empowerment Counseling) และเทคนิคการฝึกอบรมมาเสริม โดยนำไปใช้กับกลุ่มทดลอง ทั้งนี้ได้นำแบบวัดสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยาที่สร้างขึ้นในระยะที่ 1 มาใช้เพื่อเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยสมรรถนะการปรึกษาเชิง

จิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมก่อน และหลังใช้รูปแบบการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการ และวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์สมการโครงสร้างเชิงเส้น (Structural Equation Modeling: SEM)

1. ขอบเขตด้านการคัดเลือกตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยระยะที่ 2 เป็นตัวอย่างที่ได้จากการศึกษาใน ระยะที่ 1 ซึ่งเป็นนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชาจิตวิทยาและกำลังศึกษาในระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 ของสถาบันอุดมศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) ซึ่งเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ และมหาวิทยาลัยของรัฐ ในจังหวัดกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล ทั้งนี้ นักศึกษาต้องผ่านการลงทะเบียนเรียนในรายวิชาที่เกี่ยวกับการปรึกษาเชิงจิตวิทยามาแล้ว

1.2 ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยระยะที่ 2 ได้แก่ นักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนใน รายวิชาจิตวิทยาและกำลังศึกษาในระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 ของสถาบันอุดมศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) ซึ่งเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ และมหาวิทยาลัยของรัฐ ในจังหวัดกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ทั้งนี้ นักศึกษาต้องผ่านการลงทะเบียนเรียนในรายวิชาที่เกี่ยวกับการปรึกษาเชิงจิตวิทยามาแล้ว ซึ่งกำหนดตัวอย่างด้วยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาในระยะที่ 1 โดยพิจารณาจากตัวอย่างที่มีคะแนนเฉลี่ยโดยรวมจากแบบวัดสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยม เพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมต่ำกว่า 108 คะแนน (คะแนนเฉลี่ยรวมระดับปานกลาง) และสมัครใจเข้าร่วมการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการ จำนวน 80 คน จาก 2 สถาบันการศึกษา ทั้งนี้ขนาดของตัวอย่างขั้นต่ำที่สามารถนำมาใช้ในการวิเคราะห์สมการโครงสร้างเชิงเส้น (Structural Equation Modeling: SEM) ในงานวิจัยเชิงทดลองนั้นมีขนาดของ ตัวอย่างต่อจำนวนตัวแปรอย่างน้อย 5 ตัวอย่าง : 1 ตัวแปร (Bentler & Chou, 1987 อ้างถึงใน นำชัย ศุภฤกษ์ชัยสกุล, 2557) เมื่อพิจารณาจำนวนตัวแปรสังเกตในงานวิจัยเท่ากับ 8 ตัวแปร จึงได้ตัวอย่างจำนวน 40 คน แต่เพื่อให้งานวิจัยมีความสมบูรณ์มากขึ้น ผู้วิจัยจึงกำหนดให้ตัวอย่าง มีจำนวน 80 คน จาก 2 สถาบันการศึกษา สถาบันการศึกษาละ 40 คน จากนั้นใช้วิธีการสุ่ม อย่างง่าย (Simple Random Sampling) เพื่อแบ่งตัวอย่างในสถาบันการศึกษาแรก ออกเป็นกลุ่ม ทดลอง 20 คน และกลุ่มควบคุม 20 คน ซึ่งกลุ่มทดลองนี้จะได้รับการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการ ปรึกษาแบบบูรณาการเพื่อพัฒนาสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคม ส่วนกลุ่มควบคุมจะไม่ได้รับการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบ

บูรณาการ แต่ผู้วิจัยจะบรรยายให้ความรู้และแลกเปลี่ยนความรู้กับนักศึกษาที่เป็นกลุ่มควบคุม สำหรับสถาบันการศึกษาอีกแห่งหนึ่งทำการแบ่งกลุ่มเช่นเดียวกัน

2. ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย มีดังนี้

2.1 ตัวแปรจัดกระทำ ได้แก่ รูปแบบการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการ

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ สมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยม เพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคม

2.3 ตัวแปรส่งผ่าน ได้แก่ ความสอดคล้องกลมกลืนในตน

3. ขอบเขตด้านสถานที่ดำเนินการวิจัย

งานวิจัยระยะที่ 2 มีสถานที่ดำเนินการวิจัย 2 แห่ง ประกอบด้วย มหาวิทยาลัยของรัฐ ในจังหวัดกรุงเทพมหานคร ได้แก่ มหาวิทยาลัย ข และมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ ในจังหวัดนครปฐม ได้แก่ มหาวิทยาลัย ค ซึ่งเปิดสอนในหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยา โดยมุ่งเน้นการเรียนการสอนให้นักศึกษามีความรู้และได้ฝึกปฏิบัติการให้การปรึกษา และมีรายวิชาที่ให้นักศึกษาได้ฝึกประสบการณ์วิชาชีพทางจิตวิทยา ก่อนสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตร

นิยามศัพท์เฉพาะ

ความเป็นธรรมทางสังคม (Social Justice) หมายถึง การที่บุคคลได้รับความยุติธรรมหรือการปฏิบัติต่อกันอย่างเท่าเทียม ซึ่งในมุมมองของนักจิตวิทยาการปรึกษาให้ความสำคัญกับการสร้างความเป็นธรรมในระดับต่าง ๆ ทั้งระดับบุคคล ครอบครัวและสังคม เนื่องด้วยความเหลื่อมล้ำ ความไม่เท่าเทียมกัน การเลือกปฏิบัติ และการถูกกดขี่ ส่งผลให้บุคคลเกิดปัญหาสุขภาพจิต ซึ่งกระทบต่อการดำเนินชีวิตได้

ตัวแปรส่งผ่าน (Mediator Variable) หมายถึง ตัวแปรความสอดคล้องกลมกลืนในตนที่ทำหน้าที่ส่งผ่านอิทธิพลจากตัวแปรอิสระไปยังตัวแปรตาม

นักศึกษาจิตวิทยา (Psychology Students) หมายถึง ผู้ที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชาจิตวิทยาและกำลังศึกษาในระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 ของสถาบันอุดมศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) ซึ่งเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ และมหาวิทยาลัยของรัฐ ในจังหวัดกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ซึ่งเป็นผู้ที่มีความรู้และได้ผ่านการลงทะเบียนเรียนในรายวิชาที่เกี่ยวกับการปรึกษาเชิงจิตวิทยามาแล้ว

คนชายขอบ (Marginal people) หมายถึง ผู้ด้อยโอกาสทางการศึกษา เศรษฐกิจ และสังคม ได้แก่ ชนกลุ่มน้อย กลุ่มชาติพันธุ์ คนยากจน คนไร้บ้าน คนพิการ เด็ก ผู้หญิง ผู้สูงอายุ ผู้ด้อยโอกาส ผู้ที่ถูกกดขี่ ผู้ที่มีความหลากหลายทางเพศ เป็นต้น ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดรายละเอียดของคนชายขอบที่นักศึกษาจิตวิทยาส่วนใหญ่มีโอกาสให้บริการทางการปรึกษาด้วย ได้แก่ ผู้ที่มีความหลากหลายทางเพศ และผู้พิการ ซึ่งเป็นกลุ่มคนที่พบมากขึ้นในสังคมไทย

พฤติกรรมการประหยัด (Economical Behaviors) หมายถึง การที่นักศึกษาจิตวิทยาแสดงออกถึงการวางแผนการใช้จ่ายเงิน สิ่งของเครื่องใช้ และทรัพยากรต่าง ๆ เท่าที่จำเป็นตามฐานะ ไม่ฟุ่มเฟือย มีการคำนึงถึงประโยชน์ใช้สอย ความคุ้มค่า รวมถึงการรักษาสิ่งของและซ่อมแซมให้สามารถใช้งานได้ยาวนาน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยเรื่อง “การพัฒนาสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคม โดยมีความสอดคล้องกลมกลืนในตนของนักศึกษาจิตวิทยาเป็นตัวแปรส่งผ่าน” ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยเสนอรายละเอียดตามหัวข้อต่อไปนี้

1. การปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยม
2. สมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยม
3. ความเป็นธรรมทางสังคม
4. ความสอดคล้องกลมกลืนในตน
5. การฝึกอบรม
6. ทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการแนวมนุษยนิยม
7. กรอบแนวคิดการวิจัย
8. สมมติฐานการวิจัย
9. นิยามปฏิบัติการ

1. การปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยม

การปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเป็นแนวคิดที่มีความร่วมสมัยในการช่วยเหลือบุคคล เมื่อพิจารณาเกี่ยวกับความเชื่อพื้นฐานของมนุษย์ พบว่า แนวคิดนี้มีมุมมองต่อมนุษย์ในเชิงบวก โดยให้คุณค่ากับมนุษย์ มองว่ามนุษย์มีศักดิ์ศรี สามารถพัฒนาตนเองให้เกิดความงอกงามได้ สำหรับการช่วยเหลือผู้รับการปรึกษาตามแนวคิดนี้สามารถช่วยให้บุคคลเข้าใจประสบการณ์ที่เกิดขึ้นกับตนชัดเจนขึ้น จึงสามารถยอมรับกับประสบการณ์ทั้งที่เป็นประโยชน์และเป็นอุปสรรคต่อชีวิตได้ และสามารถช่วยบุคคลให้เห็นแนวทางที่เหมาะสมในการดำเนินชีวิต รวมถึงมีการเปลี่ยนแปลงตนไปในทิศทางที่ดีขึ้น นอกจากนี้ยังมองว่าความต้องการและความปรารถนาของบุคคล (Yearning) ความพึงพอใจหรือความกลัว ส่งผลต่อการแสดงพฤติกรรม การมีเจตคติ และการเห็นคุณค่าในตนเอง ซึ่งทำให้บุคคลเกิดเงื่อนไขบางประการที่ส่งผลต่อการใช้ชีวิตในปัจจุบันได้ โดยสรุปการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมสามารถช่วยให้ผู้รับการปรึกษาเกิดการตระหนักรู้ ยอมรับ และเข้าใจในตนเองและผู้อื่น จึงเกิดการเปลี่ยนแปลงจากภายในตนไปสู่ความงอกงามได้ (Center for Substance Abuse Treatment, 2003; Fuertes, Spokane, & Holloway, 2013)

ในการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมทำให้เกิดประสิทธิภาพ ผู้ให้การปรึกษาควรคำนึงถึงประเด็นต่าง ๆ ได้แก่ การให้ความสำคัญกับตัวบุคคล ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และบริบทแวดล้อม การมีความสามารถในการเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น การให้กำลังใจ การสะท้อนความ การรับฟังอย่างตั้งใจ และให้การยอมรับในประสบการณ์ของผู้รับการปรึกษา ซึ่งเป็นการช่วยให้กระบวนการบำบัดเป็นไปอย่างราบรื่น ซึ่งการทำความเข้าใจกับประสบการณ์ในชีวิต การสร้างสัมพันธภาพ และการยอมรับในตัวผู้รับการปรึกษาอย่างไม่มีเงื่อนไข ถือเป็นสิ่งสำคัญต่อการช่วยเหลือผู้รับการปรึกษาได้ (Scholl, McGowan, & Hansen, 2012; Schor, 1999)

ทั้งนี้ เมื่อพิจารณางานวิจัยในปัจจุบันและรูปแบบการบำบัดในศตวรรษที่ 21 ส่วนใหญ่จะเป็นงานวิจัยในลักษณะของการบูรณาการและการผสมผสานทฤษฎี (Integration and eclecticism) เนื่องด้วยมีการตระหนักว่า ไม่มีทฤษฎีใดที่สมบูรณ์มากพอในการอธิบายพฤติกรรมของมนุษย์ที่มีความซับซ้อนได้ แต่ละทฤษฎีย่อมมีจุดแข็งและจุดอ่อนที่ใช้อธิบายพฤติกรรมของมนุษย์ได้แตกต่างกัน (อุมาพร ตรังคสมบัติ, 2556) จากการตระหนักถึงความจริงดังกล่าวประกอบกับมีงานวิจัยที่อธิบายว่า การปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมที่มีแนวคิดทฤษฎีและความเชื่อพื้นฐานในเรื่อง มนุษย์มีคุณค่าและศักยภาพในตน มนุษย์เป็นผู้ที่มีความตระหนักรู้ มีความรับผิดชอบ และมีความพยายามเพื่อไปสู่เป้าหมาย เป็นต้น (Journal of Humanistic Psychology, 2009) ซึ่งแนวคิดดังกล่าวมีความสอดคล้องกับทฤษฎีการปรึกษาตามแนวคิดซาเทียร์ (Satir Model) ที่มีความเชื่อว่า มนุษย์โดยธรรมชาติแล้วจะเติบโตไปในทิศทางบวกเสมอ โดยพื้นฐานแล้วมนุษย์เป็นคนดี และมนุษย์จะพยายามเลือกทำสิ่งที่ดีที่สุดเท่าที่จะทำได้ในขณะนั้น นอกจากนี้ มนุษย์ยังมีความสามารถในการปรับตัวเพื่อความอยู่รอดจากประสบการณ์เชิงลบ (นงพงา ลิ้มสุวรรณ และนิดา ลิ้มสุวรรณ, 2559) จากแนวคิดข้างต้นจึงนำไปสู่การบูรณาการทฤษฎีดังกล่าวเข้าด้วยกัน เนื่องด้วยมีลักษณะของการบำบัดที่อยู่บนพื้นฐานของการมีมุมมองเชิงบวกเกี่ยวกับ มนุษย์ มีความเชื่อในความสามารถของมนุษย์ที่สามารถพัฒนาศักยภาพของตน เกิดการตระหนักรู้ สามารถเปลี่ยนแปลงตนเองไปสู่ความมั่งคั่ง ทั้งยังช่วยให้บุคคลได้มองว่าปัญหาด้านจิตใจหรือความทุกข์ที่เกิดขึ้นนั้นเป็นเพราะการขาดความรู้ ความเข้าใจหรือผูกติดกับกฎเกณฑ์หรือประสบการณ์ในอดีตบางประการที่ส่งผลต่อการใช้ชีวิตในปัจจุบัน ซึ่งการเปลี่ยนแปลงการรับรู้และการปรับตัวจะช่วยให้บุคคลยอมรับในธรรมชาติของความเป็นมนุษย์มากขึ้น จึงสามารถใช้ชีวิตได้อย่างเป็นสุข (Satir & Baldwin, 1983) ทั้งนี้ผู้ให้การปรึกษาจะต้องปฏิบัติต่อผู้รับการปรึกษาด้วยท่าทีที่ยอมรับ จริงใจ เข้าใจ ไม่ตัดสิน มีความสอดคล้องกลมกลืนในตน (Congruence) ตระหนักถึงศักยภาพ และความดีที่ผู้รับการปรึกษาพึงมีด้วย (อุมาพร ตรังคสมบัติ, 2556; Harber, 2002)

กล่าวโดยสรุป การปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเป็นทฤษฎีที่มีความเหมาะสมในการนำมาใช้เพื่อช่วยเหลือผู้รับการปรึกษา และควรส่งเสริมให้ผู้ให้การปรึกษามีความรู้ความเข้าใจ มีเจตคติที่ดี และมีทักษะการปรึกษาดังกล่าว เนื่องจากการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมนี้ มีการผสมผสานแนวคิดเชิงจิตวิทยาและจิตบำบัด จึงสามารถใช้ช่วยเหลือผู้รับการปรึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Harber, 2002) และสอดคล้องกับลักษณะของการปรึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่รูปแบบของการปรึกษาและการบำบัดมีลักษณะกระชับขึ้น (short term) มุ่งเน้นคุณลักษณะเชิงบวกที่เป็นความเข้มแข็งเชิงจิตวิทยา (Psychological Strengths) ในตัวบุคคลเป็นสำคัญ (อุมาพร ตรังคสมบัติ, 2556) ดังนั้น หากผู้ให้การปรึกษาสามารถพัฒนาสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมทั้งในด้านความรู้ ความคิด เจตคติ มุมมองที่มีต่อการช่วยเหลือ การฝึกปฏิบัติ จะเป็นการเอื้ออำนวย และช่วยเหลือให้ผู้รับการปรึกษาสามารถจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้นกับตนเอง ตลอดจนสามารถเปลี่ยนความคิด มุมมองต่อตนเอง และพฤติกรรมให้เป็นไปในทิศทางที่เหมาะสมขึ้นได้ด้วยความเชื่อที่ว่า มนุษย์เป็นผู้มีศักยภาพ มีความองอาจ และพร้อมที่จะเปลี่ยนแปลงตนเองไปในทิศทางที่ดีขึ้น เข้าใจสิ่งที่เกิดขึ้นได้ตามความเป็นจริง สามารถค้นหาวิธีการจัดการกับปัญหา กำหนดแบบแผนในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและมุ่งมั่นที่จะปฏิบัติตามแผนที่กำหนด สามารถตัดสินใจเลือก มีความรับผิดชอบ และทำตามสิ่งที่เลือกได้อย่างเหมาะสม (Corey, 2004)

สำหรับการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องซึ่งพบว่า ทฤษฎีการปรึกษาตามแนวคิดซาเทียนร์มีมุมมองที่มุ่งเน้นการเติบโต ความองอาจ (Growth Model) สามารถพัฒนาตัวตนให้มีความสอดคล้องกลมกลืนในตน (Congruence) สามารถตระหนักรู้ เชื่อมโยงยอมรับ ไม่ขัดแย้ง สงบ เท่าเทียม มีความเฉพาะตัว (Unique) บุคคลจึงสามารถรับรู้ถึงพลังที่อยู่ภายใน การมีคุณค่า มีศักยภาพในตน ยอมรับในความเสมอภาคและความเท่าเทียมกัน ยอมรับในความแตกต่างระหว่างบุคคล มีความมั่นคงปลอดภัยอันเกิดจากความเชื่อมั่นในกระบวนการเปลี่ยนแปลงและการเติบโต การมีมุมมองต่อมนุษย์ในเชิงบวก เป็นต้น (สดีไล้ คุ่มทรัพย์อนันต์, 2554) ซึ่งเป็นจุดรวมของแนวคิดการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยม ดังนั้น ผู้วิจัยจึงใช้การปรึกษาที่อิงกับทฤษฎีการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยม และได้ผสมผสานทฤษฎีการปรึกษาแบบคล้ายกัน (Assimilative Integration) โดยผู้วิจัยนำทฤษฎีการปรึกษาตามแนวคิดซาเทียนร์ (Satir Model) เป็นแนวคิดหลัก และนำเทคนิคการปรึกษาเพื่อเสริมสร้างพลังอำนาจ (Empowerment Counseling) และเทคนิคการฝึกอบรมมาเสริม

2. สมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยม

2.1 ความหมายของสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยม

คำว่า “สมรรถนะ” นี้ มีผู้ให้ความหมายไว้จำนวนมาก เมื่อพิจารณาแล้วพบว่ามีส่วนที่คล้ายคลึงกัน ดังเช่น พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556) ว่า สมรรถนะคือ ความสามารถ, สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (2548) กล่าวว่า สมรรถนะ คือ คุณลักษณะเชิงพฤติกรรมซึ่งส่งผลต่อความสำเร็จของงาน อันเนื่องมาจากความรู้ ทักษะ ความสามารถ และคุณลักษณะอื่น ๆ ของบุคคล จึงทำให้ผลการปฏิบัติงานมีความโดดเด่นกว่าผู้อื่น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของนักวิชาการในไทยหลายท่าน ที่กล่าวว่า สมรรถนะเป็นผลรวมของคุณลักษณะด้านความรู้ ศักยภาพ ความสามารถ ทักษะ บุคลิกลักษณะ เจตคติ แรงจูงใจที่ทำให้บุคคลหรือกลุ่มบุคคลประสบความสำเร็จในการทำงาน สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และทำงานในความรับผิดชอบได้ดีกว่าผู้อื่น (นิสตาร์ก เวชยานนท์, 2553; สุกัญญา รัศมีธรรมโชติ, 2549, น. 17; วิทยากร เชียงกูล, 2552; วัฒนา พัฒนพงศ์, 2546) สำหรับเอกสารและงานวิจัยในต่างประเทศได้กล่าวถึง สมรรถนะว่าเป็นความสามารถในการทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งได้สำเร็จหรือทำได้อย่างมีประสิทธิภาพ การมีความรู้ มีทักษะ เจตคติ และค่านิยม การมีเป้าหมายในการฝึกฝนหรือเรียนรู้ สามารถทำสิ่งต่าง ๆ ได้สำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ ตลอดจนมีความสามารถในการใช้ความรู้และทักษะนั้นให้เกิดประโยชน์ ทั้งในแง่การประเมิน การแทรกแซง การเป็นที่ปรึกษา การสอน การบริหารจัดการ และการเป็นผู้สนับสนุน ซึ่งสามารถประเมินและพัฒนาปรับปรุงได้ด้วยการฝึกอบรม (Falender & Shafranske, 2012; Farber, 2012; Fouad et al., 2009; Kaslow, 2004; Oxford English Dictionary, 2017; Parry, 1996) ดังนั้นผู้วิจัยจึงสรุปว่า สมรรถนะ หมายถึง การที่บุคคลมีความรู้ เจตคติ และทักษะอันจำเป็นที่ส่งผลให้สามารถปฏิบัติงานต่าง ๆ ได้สำเร็จและบรรลุตามเป้าหมาย

นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาความหมายของสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยา พบว่ามีผู้ให้ความหมายไว้ดังเช่น สมาคมจิตวิทยาอเมริกัน (American Psychological Association, 2002) ที่ระบุว่า สมรรถนะการปรึกษาหลักของผู้ให้การปรึกษาคือ การมีความรู้พื้นฐาน มีทักษะความสามารถ และมีเจตคติที่ดีในการช่วยเหลือผู้รับการปรึกษา ทั้งในด้านการจัดการวางแผนช่วยเหลือ การดำเนินการช่วยเหลือ และการติดตามประเมินผล สอดคล้องกับ Wannan และ McCarthy (2009) ที่กล่าวว่า สมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาเป็นสิ่งสำคัญของผู้ให้การปรึกษา เนื่องจากเป็นความสามารถในเชิงวิชาการ ความสามารถในการใช้ทักษะต่าง ๆ ที่จำเป็นในการปรึกษา ตลอดจนการมีเจตคติที่ดีในการปรึกษา ซึ่งส่งผลต่อการช่วยเหลือผู้รับการปรึกษา สอดคล้องกับ Fairburn และ Cooper (2011) ที่กล่าวว่า สมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาเป็น

สิ่งจำเป็นสำหรับผู้ให้การปรึกษา โดยผู้ให้การปรึกษาควรมีความรู้ มีทักษะพื้นฐานที่จำเป็นต่อการช่วยเหลือผู้รับการปรึกษา ดังจะเห็นได้ว่า การปรึกษาทางจิตวิทยาเป็นกระบวนการให้บริการทางวิชาชีพซึ่งกระทำโดยผู้ให้การปรึกษาที่ได้รับการพัฒนาหรือฝึกอบรมจนมีความรู้ ความสามารถ และทักษะที่จำเป็น เพื่อช่วยเหลือให้ผู้รับการปรึกษาได้เข้าใจตนเอง เข้าใจผู้อื่น และเข้าใจสิ่งแวดล้อม ตลอดจนมีความสามารถในการตัดสินใจแก้ปัญหาและพัฒนาตนเองได้ (วัชรวิ ทรัพย์มี, 2556) ซึ่งผู้วิจัยสรุปได้ว่า สมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยา หมายถึง การที่ผู้ให้การปรึกษามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการปรึกษา มีเจตคติที่ดีต่อการปรึกษา และมีทักษะที่จำเป็นต่อการปรึกษา อันเป็นสิ่งสำคัญที่ส่งผลต่อการช่วยเหลือผู้รับการปรึกษาได้สำเร็จและมีประสิทธิภาพ

สำหรับความหมายของสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมนั้นผู้ให้นิยามความหมายว่า เป็นความสามารถพื้นฐานของบุคคลที่ทำการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยม อันประกอบด้วย การเป็นผู้ที่มีความสามารถในการสร้างสัมพันธภาพ มีความอบอุ่นเป็นมิตร มีความเห็นอกเห็นใจ เข้าใจ และไม่ตัดสินผู้รับการปรึกษา รวมทั้งเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถในการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยม มีความเข้าใจในกระบวนการปรึกษา มีความสามารถในการใช้ทักษะการปรึกษาในการส่งเสริมหรือช่วยเหลือให้ผู้รับการปรึกษาได้เกิดการเปลี่ยนแปลงในตน การยอมรับในตัวตนของผู้รับการปรึกษา การมีเจตคติที่ดีต่อการปรึกษา ตระหนักในบทบาทหน้าที่ของผู้ให้การปรึกษา เป็นต้น (Roth, Hill, & Pilling, 2009) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Hill, Roth และ Cooper (2014) ที่กล่าวว่า สมรรถนะของผู้ให้การปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมมุ่งเน้นการสร้างสัมพันธภาพให้เกิดขึ้นในกระบวนการปรึกษา นอกจากนี้ยังอธิบายถึงสิ่งสำคัญที่ผู้ให้การปรึกษาควรมี ได้แก่ การมีความรู้ เจตคติ และทักษะในการปรึกษา

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสรุปว่า สมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยม หมายถึง ความสามารถของผู้ให้การปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยม ซึ่งแสดงออกโดยการมีความรู้ในแนวคิดทฤษฎี การมีเจตคติที่ดีต่อการปรึกษา และมีทักษะที่จำเป็นต่อการปรึกษาแนวมนุษยนิยมที่มุ่งส่งเสริมหรือช่วยเหลือผู้รับการปรึกษาให้เกิดการตระหนักรู้ สามารถยอมรับตนเองทั้งในส่วนดีและส่วนที่บกพร่อง มีความเข้าใจในตนเองและผู้อื่น มีความรับผิดชอบต่อการกระทำของตนเอง เห็นคุณค่าในตนเอง ซึ่งส่งผลให้ผู้รับการปรึกษาเกิดการเปลี่ยนแปลงภายในตนและมีพฤติกรรมที่เป็นไปในทิศทางที่งอกงามขึ้น

2.2 ความสำคัญของสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยม

สมรรถนะของผู้ให้การปรึกษาถือเป็นสิ่งสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้กระบวนการปรึกษาเชิงจิตวิทยามีคุณภาพ เนื่องจากผู้ให้การปรึกษาต้องผ่านการเรียนรู้ อบรม ฝึกฝน เพื่อให้ตนเองมีความพร้อมทั้งในด้านความรู้เกี่ยวกับการปรึกษา มีความสามารถในการวิเคราะห์และช่วยเหลือผู้รับการปรึกษาได้อย่างถูกต้อง การมีเจตคติที่ดีต่อการปรึกษา และมีทักษะในการปรึกษา เป็นต้น ดังที่ Fairburn และ Cooper (2011, p. 373) ได้กล่าวว่ามีเหตุผลสำคัญ 3 ประการที่แสดงให้เห็นว่าสมรรถนะของผู้ให้การปรึกษานั้นมีความจำเป็นต่อผู้รับการปรึกษา นั่นคือ 1. เหตุผลด้านความรับผิดชอบในการดูแลช่วยเหลือหรือบำบัดรักษาผู้รับการปรึกษา 2. เหตุผลด้านการให้ข้อมูลหรือเผยแพร่หลักฐานในการบำบัดรักษาทางจิตวิทยา และ 3. เหตุผลด้านการประเมินผลการรักษาทางจิตวิทยา ซึ่งเป็นสิ่งที่แสดงถึงประสิทธิภาพในการรักษา โดยสรุปสมรรถนะการปรึกษาของผู้ให้การปรึกษาเป็นสิ่งสำคัญ เนื่องจากมีความสัมพันธ์กับความรับผิดชอบในการดูแลช่วยเหลือ รวมถึงการบำบัดผู้รับการปรึกษา ตลอดจนเป็นการส่งเสริมให้ศาสตร์เกี่ยวกับการปรึกษามีความเข้มแข็งและเป็นที่ยอมรับในวงกว้าง

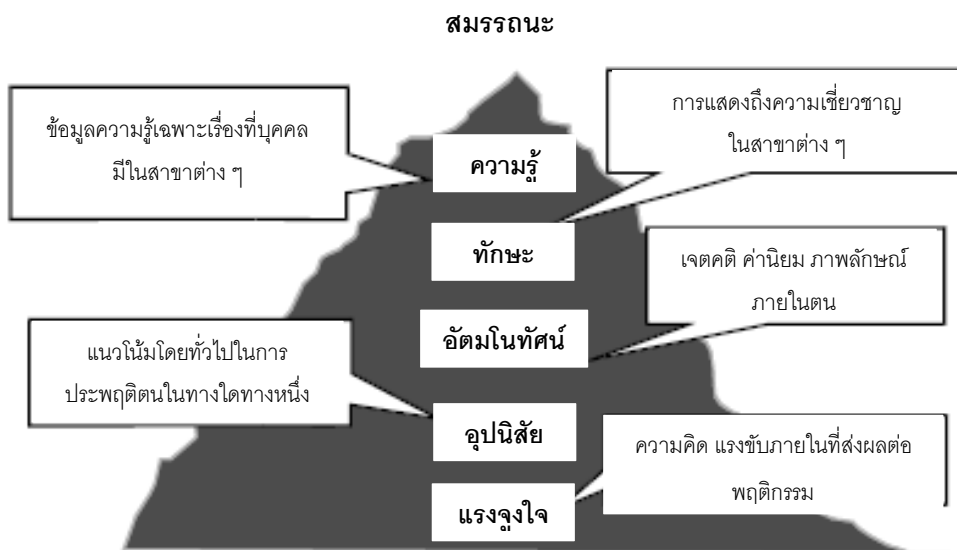
เมื่อพิจารณาถึงความสำคัญของสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยม พบว่า การปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเป็นแนวคิดหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการช่วยเหลือบุคคล เนื่องจากเป็นแนวคิดที่มุ่งทำความเข้าใจเกี่ยวกับประสบการณ์ของบุคคลซึ่งเป็นตัวบ่งชี้พฤติกรรมที่เกิดขึ้น และมองว่ามนุษย์เป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบ มีความกระตือรือร้นในการพัฒนาตนเอง จึงสามารถเปลี่ยนแปลงตนเองไปสู่ความงอกงามได้ ดังนั้น ผู้ให้การปรึกษาจึงมีบทบาทสำคัญและทำงานไปพร้อม ๆ กับผู้รับการปรึกษา ทั้งนี้ผู้ให้การปรึกษาจะยอมรับในประสบการณ์ส่วนตัวของผู้รับการปรึกษาอย่างไม่มีเงื่อนไข ไม่ตัดสิน ไม่มีอคติ ความคาดหวังหรือการเปรียบเทียบใด ๆ และมุ่งช่วยเหลือให้ผู้รับการปรึกษาได้เข้าใจตนเอง สามารถรับรู้สิ่งต่าง ๆ ตามความเป็นจริง เกิดการเห็นคุณค่าในตนมากขึ้น จึงเป็นการช่วยให้บุคคลจัดการกับปัญหาของตนได้ เป็นต้น (Chopra, 2017; Sammons, n.d.)

2.3 องค์ประกอบของสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยม

การศึกษาเกี่ยวกับสมรรถนะนี้มีความเป็นมาที่ยาวนานและได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวาง เนื่องจากสมรรถนะเป็นสิ่งสำคัญในการประเมินและพัฒนาบุคคล สำหรับการศึกษสมรรถนะในระดับบุคคล (Individual Competency) นั้น David C. McClelland เป็นผู้หนึ่งที่มีอิทธิพลต่อแนวคิดเรื่องสมรรถนะ โดย McClelland มีความสนใจในสมรรถนะและเขียนบทความเรื่อง “Testing for Competence Rather than for Intelligence” ในปี 1973 หลังจากบทความได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่แล้วแนวคิดของ McClelland ได้ถูกนำไปใช้และเป็นที่ยอมรับกัน

อย่างมาก และมีการนำแนวคิดดังกล่าวไปอ้างอิงในหนังสือ ตำราต่าง ๆ รวมถึงหนังสือทางจิตวิทยาด้วย (นิสตาร์ก เวชยานนท์, 2553, น. 84) ทั้งนี้ McClelland ได้พยายามค้นหาวิธีการต่าง ๆ ในการทดสอบประสิทธิภาพการทำงานของมนุษย์ กระทั่งได้ข้อสรุปเกี่ยวกับการวัดที่มีประสิทธิภาพนี้ว่า “สมรรถนะ” ซึ่งเป็นลักษณะเฉพาะที่มีอยู่ในตัวบุคคลและถือเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมของแต่ละบุคคล (Hay Group, Inc., 2003)

เมื่อได้ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับสมรรถนะพบว่า มีการใช้โมเดลภูเขาน้ำแข็ง (Iceberg Model) ในการอธิบายรายละเอียดเกี่ยวกับสมรรถนะของบุคคลที่มีความแตกต่างกันเป็นระดับ ๆ จำแนกเป็นส่วนที่สามารถมองเห็น ทำการฝึกฝนและพัฒนาได้ง่ายคือ ส่วนที่อยู่เหนือผิวน้ำ ได้แก่ ทักษะ (Skill) และความรู้ (Knowledge) และส่วนที่ซ่อนเร้นและค้นหาได้ยากนั้นคือส่วนที่อยู่ใต้ผิวน้ำ ได้แก่ อัตมโนทัศน์ (Self-concepts) ค่านิยม (Values) เจตคติ (Attitude) ภาพลักษณ์ภายใน (Self-Image) อุปนิสัย (Trait) และแรงจูงใจ (Motive) จากโมเดลภูเขาน้ำแข็งนี้สะท้อนให้เห็นว่า พฤติกรรมในการทำงานของบุคคลขึ้นอยู่กับคุณลักษณะต่าง ๆ ที่บุคคลพึงมีประกอบกัน หากบุคคลใดมีทั้งความรู้และทักษะ ตลอดจนมีแรงผลักดันให้มุ่งมั่นตั้งใจปฏิบัติงาน ย่อมทำให้บุคคลนั้นทำงานต่าง ๆ ได้สำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ แต่หากบุคคลใดขาดความรู้และทักษะหรือมีความรู้และทักษะ แต่ขาดแรงผลักดัน ความมุ่งมั่นตั้งใจก็อาจปฏิบัติงานต่าง ๆ ได้โดยไม่มีความมีประสิทธิภาพ (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, 2548; Hay Group, Inc., 2003; Tucker & Cofsky, 1994) ดังภาพที่ 1

ภาพประกอบ 1 โมเดลภูเขาน้ำแข็ง (Iceberg Model)

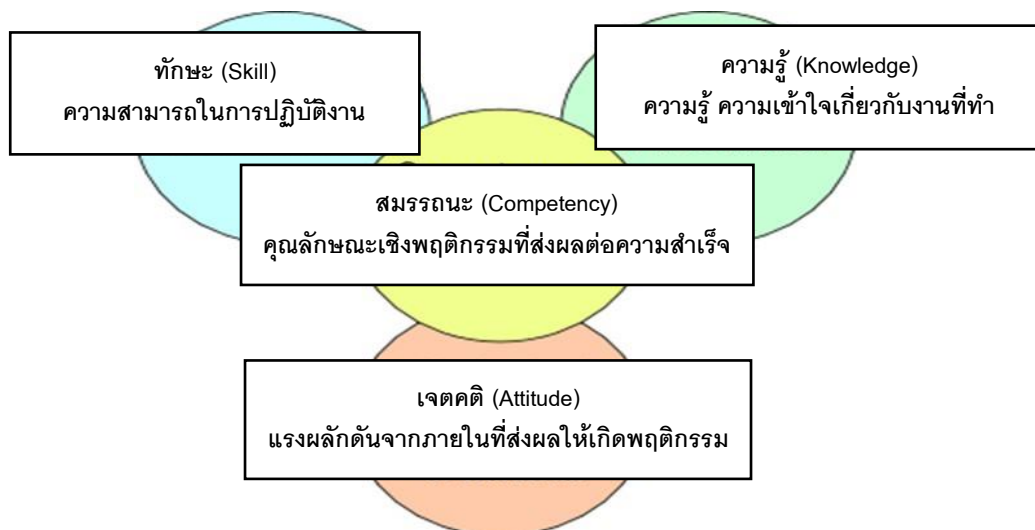
ที่มา: Vazirani, 2010; Siripongdee and Fongsuwan, 2015

จากภาพข้างต้น แสดงให้เห็นถึงองค์ประกอบของสมรรถนะตามแนวคิดของ McClelland ว่าประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ (Hay Group, Inc., 2003; Tucker and Cofsky, 1994) ได้แก่

1. **ความรู้ (Knowledge)** เป็นความรู้เฉพาะด้านของบุคคล ข้อมูลในสายงานที่ทำให้ซึ่งความรู้นี้อาจมาจากการศึกษาหรือประสบการณ์ เช่น ความรู้เกี่ยวกับการปรึกษา
2. **ทักษะ (Skill)** เป็นความสามารถของบุคคลในการปฏิบัติงานบางอย่างได้ดี และสามารถฝึกให้เกิดความชำนาญได้ เช่น ทักษะของผู้ให้การศึกษา
3. **ทัศนคติ/ค่านิยม (Self-concepts/Values)** เป็นเจตคติ (Attitude) ภาพลักษณ์ภายในตน (Self-Image) ของบุคคล นั่นคือมุมมองหรือความเชื่อที่บุคคลมีต่อตนเองและเป็นความคิดเห็นเกี่ยวกับเอกลักษณ์ส่วนตัว เช่น การเชื่อว่าตนมีความมั่นใจในตนเอง
4. **อุปนิสัย (Trait)** เป็นลักษณะประจำตัวของบุคคล หรือเป็นลักษณะนิสัยใจคอ เช่น เป็นบุคคลที่มีความยืดหยุ่น น่าเชื่อถือและไว้วางใจได้
5. **แรงจูงใจ (Motive)** เป็นแรงขับจากภายในที่ส่งผลต่อพฤติกรรมของบุคคล การมีความปรารถนา ความต้องการทางสรีรวิทยาหรือแรงกระตุ้นที่ส่งผลให้เกิดการกระทำ เช่น มีแรงขับที่มุ่งสู่ความสำเร็จ จึงพยายามทำสิ่งต่าง ๆ ให้ดียิ่งขึ้น

นอกจากข้อมูลข้างต้นแล้วยังมีผู้ให้รายละเอียดเกี่ยวกับองค์ประกอบของสมรรถนะไว้หลายท่าน ดังเช่น Lizzio และ Wilson (2004) ได้ระบุว่า สมรรถนะเป็นการผสมผสานกันระหว่างองค์ประกอบ 3 ประการ ซึ่งจัดเป็นคุณลักษณะที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงาน ได้แก่ 1. ความรู้ เป็นความรู้ในลักษณะงานที่เฉพาะ รู้ในแนวคิดทฤษฎี คำจำกัดความ ข้อเท็จจริง รายละเอียดต่าง ๆ 2. ทักษะ เป็นความสามารถในการปฏิบัติงานทั้งในส่วนที่ต้องเคลื่อนไหว (ทักษะการปฏิบัติ) และส่วนที่เป็นเชิงสัญลักษณ์ (ทักษะทางปัญญา) และ 3. เจตคติ เป็นมุมมองหรือความเชื่อของบุคคลที่มีต่อการปฏิบัติงาน ซึ่งมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจทำงานนั้น ๆ สอดคล้องกับ Kaplan และ Norton (2004 อ้างถึงใน ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร, 2557) ที่แบ่งองค์ประกอบของสมรรถนะเป็น 3 องค์ประกอบ ได้แก่ 1. ความรู้ เป็นความรู้ที่เหมาะสมต่อการทำงานที่องค์กรกำหนด เช่น การรู้รายละเอียดของเนื้อหา 2. ทักษะ เป็นทักษะที่สอดคล้องกับความรู้ เช่น ทักษะในการปรึกษา ทักษะในการบริหารโครงการ และ 3. ค่านิยม (Value) เป็นทัศนคติของบุคคลในการยอมรับและให้คุณค่ากับงานที่ทำ จึงมีความมุ่งมั่นตั้งใจในการทำงานให้บรรลุผลสำเร็จ สอดคล้องกับ Roe (2002) ที่ให้รายละเอียดว่า สมรรถนะเป็นสิ่งสำคัญที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานต่าง ๆ ให้เกิดประสิทธิภาพ และการได้มาซึ่งสมรรถนะนั้นมาจากการศึกษาหาความรู้ การฝึกอบรมโดยผู้เชี่ยวชาญ และการฝึกปฏิบัติอย่างมีอาชีพ ดังเช่น สมรรถนะของนักจิตวิทยาในการปรึกษา สมรรถนะในการประเมินบุคคล สมรรถนะในการวิเคราะห์ สมรรถนะในการออกแบบ สมรรถนะในการพัฒนาองค์กร เป็นต้น ล้วนเกี่ยวกับ 3 องค์ประกอบ ได้แก่ 1. ความรู้ ได้แก่ การมีความรู้ความเข้าใจในแนวคิดทฤษฎีต่าง ๆ 2. เจตคติ ได้แก่ การมีมุมมองต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง การยอมรับในมุมมองที่แตกต่าง การเปิดใจรับฟังคำวิพากษ์วิจารณ์ที่เกิดขึ้น เป็นต้น และ 3. ทักษะ ได้แก่ การมีความสามารถที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงาน รวมถึงความสามารถด้านอื่น ๆ ที่ช่วยสนับสนุนให้การทำงานเกิดประสิทธิภาพ

โดยส่วนใหญ่แล้วมีผู้กำหนดองค์ประกอบของ “สมรรถนะ” ว่าประกอบไปด้วยองค์ประกอบหลัก ๆ 3 ประการ ได้แก่ ความรู้ เจตคติ และทักษะ ดังภาพที่ 2

ภาพประกอบ 2 องค์ประกอบของสมรรถนะซึ่งประกอบด้วย ความรู้ เจตคติ และทักษะ

ที่มา: Phaneth, 2016

จากข้อมูลข้างต้น ผู้วิจัยสรุปได้ว่า องค์ประกอบหลักของสมรรถนะมีด้วยกัน 3 ประการ ได้แก่

1. ความรู้ (Knowledge) เป็นความรู้เฉพาะด้านของบุคคลที่เป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงาน
2. เจตคติ (Attitude) เป็นมุมมองหรือความเชื่อของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง
3. ทักษะ (Skill) เป็นความสามารถของบุคคลในการกระทำการต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี และบรรลุซึ่งเป้าหมาย

เมื่อพิจารณาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบของสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยา พบว่า มีหน่วยงาน สถาบัน องค์การต่าง ๆ ตลอดจนนักวิชาการและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการปรึกษาได้ให้ความสำคัญกับประเด็นของสมรรถนะของผู้ให้การปรึกษา โดยส่วนใหญ่เห็นว่า องค์ประกอบของสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยามี 3 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบด้านความรู้ องค์ประกอบด้านเจตคติ และองค์ประกอบด้านทักษะ ซึ่งการที่ผู้ให้การปรึกษามีสมรรถนะดังกล่าวจะทำให้การช่วยเหลือผู้รับการปรึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยรายละเอียดของแต่ละองค์ประกอบมีดังนี้ (American School Counselor Association: ASCA, 2012; Australian Psychological Society: APS, 2012; Institute of Guidance Counsellors: IGC, 2016; Sperry, 2010)

1. องค์ประกอบด้านความรู้ เป็นการมีความรู้เกี่ยวกับทฤษฎีการปรึกษาทางจิตวิทยา สัมพันธภาพในการปรึกษา ปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการปรึกษา ขั้นตอนการปรึกษา เทคนิคที่ใช้ในการปรึกษา ความรู้พื้นฐานที่จำเป็นต่อการฝึกปฏิบัติทางการปรึกษา ความรู้ในการวางแผนและเลือกใช้ทฤษฎีการปรึกษาที่มีความเหมาะสมในการบำบัด

2. องค์ประกอบด้านเจตคติ เป็นการมีมุมมองในเชิงบวกต่อการปรึกษาเพื่อดูแลช่วยเหลือผู้รับการปรึกษา การยอมรับในตัวผู้รับการปรึกษาอย่างไม่มีเงื่อนไข ตระหนักในคุณค่าและความสำคัญในการช่วยเหลือผู้รับการปรึกษา การตระหนักถึงความรับผิดชอบในการปรึกษา การปกป้องสิทธิและรักษาความลับของผู้รับการปรึกษา เห็นถึงประโยชน์ของการปรึกษาในการช่วยเหลือผู้รับการปรึกษา ตระหนักในข้อควรปฏิบัติและสิ่งไม่ควรหลีกเลี่ยงในการปรึกษา มีความตั้งใจที่จะมุ่งพัฒนาความรู้ ความสามารถทางการปรึกษาของตนอยู่เสมอ

3. องค์ประกอบด้านทักษะ เป็นความสามารถในการดำเนินการปรึกษา การใช้เทคนิคการปรึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ความสามารถในการเอื้ออำนวยให้ผู้รับการปรึกษาสามารถจัดการหรือเผชิญกับปัญหาที่เกิดขึ้น การช่วยให้ผู้รับการปรึกษาเกิดการตระหนักในคุณค่าของตน การชี้ให้เห็นถึงทรัพยากรในตนเองของผู้รับการปรึกษา การช่วยเหลือผู้รับการปรึกษา โดยคำนึงถึงความแตกต่างทางวัฒนธรรม การนำแนวคิดทฤษฎีมาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อวิชาชีพการปรึกษา มีความสามารถในการสื่อสาร สามารถเอื้ออำนวยให้ผู้รับการปรึกษาเข้าใจตนเองและผู้อื่น รวมทั้งเข้าใจปัญหาที่เกิดขึ้นตามความเป็นจริง มีความสามารถในการสร้างสัมพันธภาพเพื่อให้เกิดความไว้วางใจระหว่างกัน สามารถให้การปรึกษาในบุคคลที่มีความแตกต่างหลากหลาย

สอดคล้องกับงานวิจัยของกฤษกุล ตริยะวารงพันธ์ (2552) ที่ศึกษาเรื่อง การศึกษาสมรรถนะการให้คำปรึกษาครอบครัวและการสร้างโมเดลการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาสมรรถนะการปรึกษาครอบครัวสำหรับครูแนะแนว โดยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันยืนยันของสมรรถนะการปรึกษาครอบครัวสำหรับครูแนะแนว พบว่า โมเดลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันยืนยันของสมรรถนะการปรึกษาครอบครัว ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับการปรึกษาครอบครัว เจตคติต่อการปรึกษาครอบครัว และทักษะการปรึกษาครอบครัว มีค่าความเหมาะสมพอดีกับข้อมูลเชิงประจักษ์ มีน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานอยู่ในเกณฑ์สูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับกฤษกุล คำสม (2554) ที่ทำการศึกษาและพัฒนาสมรรถนะของนักศึกษาในการให้คำปรึกษาแก่เพื่อน โดยทำการวิเคราะห์องค์ประกอบของสมรรถนะของนักศึกษาในการให้การปรึกษาแก่เพื่อน ซึ่งพบว่า โมเดลสมรรถนะของนักศึกษาในการให้การ

ปรึกษาแก่เพื่อน ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ได้แก่ ด้านความรู้เกี่ยวกับการปรึกษา ด้านเจตคติในการปรึกษา และด้านทักษะในการปรึกษา ทั้งนี้โมเดลสมรรถนะของนักศึกษาในการให้การปรึกษาแก่เพื่อนมีความเหมาะสมพอดีกับข้อมูลเชิงประจักษ์ มีน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานอยู่ในเกณฑ์สูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จากข้อมูลข้างต้นเห็นได้ว่า สมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาของผู้ให้การปรึกษาโดยส่วนมากจะมีจุดรวมในองค์ประกอบสำคัญหลัก ๆ 3 องค์ประกอบ ได้แก่ ความรู้ เจตคติ และทักษะ

นอกจากนี้ เมื่อทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบของสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมพบว่า มีความสอดคล้องกับองค์ประกอบของสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาของผู้ให้การปรึกษา ซึ่งประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบด้านความรู้ องค์ประกอบด้านเจตคติ และองค์ประกอบด้านทักษะ ทั้งนี้ผู้วิจัยได้สรุปรายละเอียดของแต่ละองค์ประกอบตามแนวคิดที่ผู้เกี่ยวข้องกล่าวไว้ ดังนี้ (Johnson & Kaslow, 2014, p. 75-77; Roth, Hill, & Pilling, 2009)

1. องค์ประกอบด้านความรู้ ได้แก่ การมีความรู้ความเข้าใจในแนวคิดทฤษฎีการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยม ขั้นตอนการปรึกษา เทคนิคการปรึกษา การสร้างสัมพันธภาพระหว่างผู้ให้การปรึกษาและผู้รับการปรึกษา ซึ่งการมีความรู้จะช่วยทำให้ผู้ให้การปรึกษาเกิดความเข้าใจว่าควรใช้ทักษะการปรึกษาอย่างไร และเพราะเหตุใดจึงต้องใช้ทักษะเหล่านั้น

2. องค์ประกอบด้านเจตคติ ได้แก่ ความสามารถในการช่วยเหลือผู้รับการปรึกษา โดยยึดตามหลักจรรยาบรรณทางวิชาชีพ สามารถรักษาความสัมพันธอันเป็นประโยชน์ต่อการช่วยเหลือผู้รับการปรึกษาโดยอยู่บนฐานของความถูกต้อง สามารถยอมรับในมุมมองและความคิดของผู้รับการปรึกษาได้อย่างไม่มีเงื่อนไข การเชื่อในคุณค่าและศักยภาพของผู้รับการปรึกษา มีความปรารถนาดีต่อผู้รับการปรึกษา และเห็นถึงประโยชน์ของการปรึกษาเชิงจิตวิทยา

3. องค์ประกอบด้านทักษะ ได้แก่ ความสามารถในการใช้เทคนิคการปรึกษา ความสามารถในการช่วยเหลือผู้รับการปรึกษา โดยนำแนวคิดทฤษฎีมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการปรึกษา รวมถึงความสามารถในการสร้างสัมพันธภาพ สามารถสื่อสารทั้งวัจนภาษาและอวัจนภาษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถเข้าถึงประสบการณ์ภายในของผู้รับการปรึกษา สามารถใช้ตัวผู้ให้การปรึกษาเป็นเครื่องมือเพื่อให้ผู้รับการปรึกษาเกิดการเปลี่ยนแปลง สามารถเอื้ออำนวยให้ผู้รับการปรึกษาเกิดความงอกงาม มุ่งเน้นให้ใช้การสะท้อนตนเอง (Self-reflection) และการเข้าใจตนเอง (Self-understanding) เป็นเครื่องมือในการสำรวจผู้รับการปรึกษา และใช้การรู้จักตนเอง

(Self-knowledge) และการตระหนักรู้ในตน (Self-awareness) เพื่อทำงานกับผู้รับการปรึกษาได้อย่างสอดคล้องกลมกลืน

จะเห็นได้ว่า การปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมมีแนวคิดมุ่งเน้นที่ตัวบุคคล กระบวนการปรึกษาจึงส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้จากประสบการณ์ที่เกิดขึ้น ทำให้บุคคลเกิดการเปลี่ยนแปลงและเติบโตทางจิตใจ สำหรับผู้ให้การปรึกษาเป็นผู้เอื้ออำนวยให้ผู้รับการปรึกษาได้สำรวจตนเอง จึงเข้าใจปัญหาที่เกิดขึ้นและสามารถจัดการหรือเผชิญกับปัญหานั้นได้ นอกจากนี้ การฝึกอบรมเป็นวิธีการหนึ่งที่ช่วยให้ผู้ให้การปรึกษามีความรู้ มีเจตคติที่ดีต่อการปรึกษา มีทักษะและประสบการณ์ในการช่วยเหลือ

จากข้อมูลข้างต้น ผู้วิจัยขอสรุปเกี่ยวกับองค์ประกอบของสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมว่าประกอบด้วย 3 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ องค์ประกอบด้านความรู้ องค์ประกอบด้านเจตคติ และองค์ประกอบด้านทักษะ ซึ่งมีรายละเอียดในแต่ละองค์ประกอบดังนี้

1. สมรรถนะด้านความรู้ในการปรึกษา หมายถึง ความรู้ความเข้าใจในสาระที่เกี่ยวกับการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยม อันประกอบด้วย ความรู้เกี่ยวกับแนวคิดทฤษฎีการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยม บทบาทหน้าที่ของผู้ให้การปรึกษา ขั้นตอนการปรึกษา และเทคนิคการปรึกษา

2. สมรรถนะด้านเจตคติ หมายถึง ความคิด ความรู้สึก รวมถึงการแสดงออกทางพฤติกรรมที่ผู้ให้การปรึกษามีต่อผู้รับการปรึกษาตามหลักการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยม ได้แก่ การมีความคิดและมีความรู้สึกที่ดีในการช่วยเหลือผู้รับการปรึกษา การให้คุณค่าและยอมรับในตัวผู้รับการปรึกษาอย่างไม่มีเงื่อนไข เชื่อในศักยภาพของผู้รับการปรึกษาว่าเป็นผู้ที่มีความสามารถในการจัดการหรือเผชิญกับปัญหาที่เกิดขึ้นได้ การเห็นถึงความสำคัญของการปรึกษาและประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการปรึกษา

3. สมรรถนะด้านทักษะในการปรึกษา หมายถึง ความสามารถในการนำความรู้เกี่ยวกับแนวคิดทฤษฎีการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมและเทคนิคต่าง ๆ มาประยุกต์ใช้ เพื่อให้การปรึกษาดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความสามารถในการสื่อสาร ตลอดจนมีความสามารถในการสร้างและพัฒนาสัมพันธภาพ สามารถเอื้ออำนวยให้ผู้รับการปรึกษามีความเข้าใจในตนเองและผู้อื่นตามความเป็นจริง เพื่อให้สามารถจัดการหรือเผชิญกับปัญหาที่เกิดขึ้นได้ด้วยตนเอง

2.4 วิธีการวัดและประเมินสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยม

เครื่องมือที่ใช้ในการวัดสมรรถนะของผู้ให้การปรึกษานั้นมีด้วยกันหลายรูปแบบตามความเหมาะสมของประเด็นที่วัด ได้แก่ การวัดแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) การวัดแบบปลายเปิด (Open Ended) การประเมินแบบถูก-ผิด (True-False item) เป็นต้น ซึ่งการวัดในรูปแบบเหล่านี้สามารถใช้เพื่อประเมินสมรรถนะการปรึกษาได้ ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้พัฒนาแบบวัดสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมขึ้นโดยใช้การวัดแบบมาตราส่วนประมาณค่า ซึ่งมีรายละเอียดของเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวัดสมรรถนะการปรึกษาของผู้ให้การปรึกษา ดังตาราง 1

ตาราง 1 แสดงรายละเอียดเกี่ยวกับการวัดสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยา

ผู้พัฒนา	เครื่องมือ	การวัด/ จำนวนข้อ	ค่าความ เชื่อมั่นของ แบบวัด ทั้งฉบับ	องค์ประกอบ			
				ความรู้	เจตคติ	ทักษะ	การเป็นผู้นำกลุ่ม
กฤตวรรณ คำสม (2554)	แบบวัดสมรรถนะของ นักศึกษาในการให้การ ปรึกษาแก่เพื่อน	การประเมิน แบบถูก-ผิด, มาตราส่วน ประมาณค่า, กำหนด สถานการณ์ให้ เขียนตอบ (67 ข้อ)	0.54	✓	✓	✓	
อาดัม นีละไพจิตร (2553)	แบบวัดสมรรถนะการ ปรึกษากลุ่มสำหรับครู โรงเรียนเอกชนสอนศาสนา อิสลาม	มาตราส่วน ประมาณค่า (86 ข้อ)	0.97	✓	✓	✓	✓
กฤษดา ตรีะวารง พันธ์ (2552)	แบบวัดสมรรถนะการ ปรึกษาครอบครัว	การวัดแบบ ปลายเปิด, มาตราส่วน ประมาณค่า (36 ข้อ)	0.89	✓	✓	✓	

ตาราง 1 (ต่อ)

ผู้พัฒนา	เครื่องมือ	การวัด/ จำนวนข้อ	ค่าความ เชื่อมั่นของ แบบวัด ทั้งหมด	องค์ประกอบ			การเป็นผู้นำกลุ่ม
				ความรู้	เจตคติ	ทักษะ	
Ancis, Szymanski, & Ladany (2008)	The Counseling Women Competencies Scale (CWCS)	มาตราส่วน ประมาณค่า (20 ข้อ)	0.90	✓	✓	✓	
Bidell (2005)	The Sexual Orientation Counselor Competency Scale (SOCCS)	มาตราส่วน ประมาณค่า (29 ข้อ)	0.90	✓	✓	✓	

จากข้อมูลข้างต้น สรุปได้ว่า การวัดสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยม นั้นมีลักษณะเช่นเดียวกับการวัดสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยา ซึ่งการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้ การวัดแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ในการประเมินสมรรถนะด้านความรู้ สมรรถนะด้านเจตคติ และสมรรถนะด้านทักษะ ซึ่งการวัดแบบมาตราส่วนประมาณค่าเป็นวิธีการ ที่ได้รับการยอมรับและสามารถใช้ในการประเมินสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาได้ (McLeod, 1992)

3. ความเป็นธรรมทางสังคม

ความเป็นธรรมทางสังคม (Social justice) มีความหมายตามพจนานุกรมภาษาอังกฤษ ฉบับออกซฟอร์ด (Oxford English Dictionary, 2017) ว่าเป็น ความยุติธรรมในแง่ของการกระจาย ทรัพยากร การได้รับโอกาส และสิทธิพิเศษทางสังคม ทั้งนี้บุคคลจะพยายามต่อสู้ดิ้นรนเพื่อให้ ได้รับความเป็นธรรมทางสังคม สอดคล้องกับ วิชยา โกมินทร์ และบวร ทรัพย์สิงห์ (2557) ที่กล่าว ว่า ความเป็นธรรมทางสังคมเป็นการจัดสรรหรือกระจายผลประโยชน์ หรือจัดสรรทรัพยากรของ สังคมให้กับสมาชิกในสังคมได้อย่างเป็นธรรม สอดคล้องกับ กุลภา วจนสาระ (2555, น. 19) ที่ กล่าวไว้ว่า ความเป็นธรรมทางสังคมเกี่ยวกับความเสมอภาค การได้รับการเคารพในคุณค่าของ ความเป็นมนุษย์อย่างเท่าเทียมกัน รวมทั้งมีสิทธิได้รับการปกป้องคุ้มครองโดยเสมอกัน ภายใต้ สิทธิขั้นพื้นฐาน สำหรับความเป็นธรรมทางสังคมในมุมมองของนักจิตวิทยาการปรึกษานั้นไม่ได้มุ่ง

ไปที่ประเด็นทางการเมืองหรือกฎหมาย แต่มุ่งเน้นที่การสร้างความเป็นธรรมในระดับบุคคล ครอบครัวและสังคม เนื่องด้วยความไม่เท่าเทียมกัน หรือการเลือกปฏิบัติ ส่งผลต่อคุณภาพชีวิต หรือสุขภาพจิตของบุคคลได้ (นันท์ชัตต์สันท์ สกุลพงศ์, 2561, น. 150; Bell, 1997; Chung & Bemak, 2012) ซึ่งนักจิตวิทยาการปรึกษา มีบทบาทสำคัญในการช่วยเหลือและเยียวยาด้านจิตใจ ทำการส่งเสริมให้บุคคลเกิดความเข้มแข็งและตระหนักรู้เกี่ยวกับการถูกกดทับทางสังคมที่ส่งผลให้ บุคคลกลายเป็นคนชายขอบ ขาดโอกาส ถูกเลือกปฏิบัติ ขาดสิทธิที่พึงมีพึงได้ และทำให้บุคคลเกิด ปัญหาทางจิตใจและมีมุมมองต่อตนเองในเชิงลบ ดังนั้น การปรึกษาทางจิตวิทยานอกจากจะช่วยให้บุคคลสามารถตระหนักรู้ต่อภาวะดังกล่าวแล้ว ยังช่วยให้บุคคลสามารถปรับตัว และมีพลัง อำนาจ (Empowerment) ในการดำรงชีวิตได้อย่างเป็นสุข (นันท์ชัตต์สันท์ สกุลพงศ์, 2561)

เมื่อพิจารณาถึงความหมายของคนชายขอบ (Marginal people) พบว่า มีผู้ให้นิยาม ความหมายไว้หลายท่าน ดังเช่น กาญจนา เทียนลาย และธีรรงค์ สกุลศรี (2555, น. 40) กล่าวว่า คนชายขอบ หมายถึง ชนกลุ่มน้อย กลุ่มชาติพันธุ์ ผู้อพยพพลัดถิ่น คนยากจน คนไร้บ้าน คนพิการ ผู้สูงอายุ แรงงานข้ามชาติ เป็นต้น กุลภา วจนสาระ (2555, น. 23-24) กล่าวว่า คนชายขอบ หมายถึง คนที่อยู่ในชนบทห่างไกล คนกลุ่มน้อยบนที่สูง คนยากจน คนด้อยโอกาส คนไร้ที่พึ่ง เด็ก เหว่ร่อน คนที่ถูกทอดทิ้ง คนพิการ แรงงานข้ามชาติ ผู้หญิง คนรักเพศเดียวกัน เป็นต้น, Kurniawati (2012, p. 479) กล่าวว่า คนชายขอบ หมายถึง เด็ก ผู้หญิง ผู้สูงอายุ คนพิการ คนไร้บ้าน, Ratts และ Pedersen (2014, p. 3) กล่าวว่า คนชายขอบ หมายถึง คนที่มีความแตกต่างทางชาติพันธุ์ ผู้ที่มีความหลากหลายทางเพศ ผู้หญิง ผู้ด้อยโอกาส ผู้ที่ถูกกดขี่, Ratts และคณะ (2016, p. 29) กล่าวว่า คนชายขอบ หมายถึง ผู้ที่มีความหลากหลายทางเพศ ชนกลุ่มน้อย คนพิการ ผู้ที่มีความ เหลื่อมล้ำทางสังคม, โดยสรุป คนชายขอบ หมายถึง ผู้ด้อยโอกาสทางการศึกษา เศรษฐกิจ และ สังคม ได้แก่ ชนกลุ่มน้อย กลุ่มชาติพันธุ์ คนยากจน คนไร้บ้าน คนพิการ เด็ก ผู้หญิง ผู้สูงอายุ ผู้ด้อยโอกาส ผู้ที่ถูกกดขี่ ผู้ที่มีความหลากหลายทางเพศ เป็นต้น สำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ กำหนดรายละเอียดของคนชายขอบที่นักศึกษาจิตวิทยาส่วนใหญ่มีโอกาสให้บริการทางการ ปรึกษาด้วย ได้แก่ ผู้ที่มีความหลากหลายทางเพศ และผู้พิการ ซึ่งเป็นกลุ่มคนที่พบมากขึ้นใน สังคมไทย ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ออกแบบการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการที่มีความ สอดคล้องกับประเด็นดังกล่าว

สำหรับประเด็นความเป็นธรรมทางสังคมของคนชายขอบ พบว่า คนชายขอบเป็นกลุ่มคน ที่ถูกแบ่งชั้นจากคนในสังคมให้เป็นคนวงนอก ถูกตีตราให้มีความแปลกแยกจากคนส่วนใหญ่ จึงไม่ได้รับความเป็นธรรมในเชิงเศรษฐกิจ การเมืองและสังคม การที่คนชายขอบถูกเลือกปฏิบัติ

ถูกกีดกัน ถูกเอารัดเอาเปรียบ ถูกแสวงหาผลประโยชน์ในรูปแบบต่าง ๆ ทำให้บ่อยครั้งที่คนชายขอบต้องลุกขึ้นมาเรียกร้องสิทธิต่าง ๆ กลับคืนมาด้วยการต่อสู้ดิ้นรนในสภาพสังคมที่บีบคั้น (กุลภา วจนสาระ, 2555) เมื่อพิจารณาภาวะชายขอบที่เกิดขึ้นพบว่า ภาวะเช่นนี้สามารถเกิดขึ้นได้กับทุกคน ขึ้นอยู่กับสถานการณ์และเวลา เนื่องด้วยความเป็นชายขอบไม่ได้เป็นเพราะความด้อยโอกาสเท่านั้น แต่ความเป็นชายขอบสามารถเคลื่อนไปตามพลวัตของสิ่งต่าง ๆ และตามกระแสของการพัฒนาในยุคโลกาภิวัตน์ ดังนั้น ในบางสถานการณ์และบางเวลา บุคคลอาจมีโอกาสเปลี่ยนสภาพเป็นคนชายขอบและไม่เป็นคนชายขอบได้เท่า ๆ กัน

ในการพัฒนาผู้ให้การศึกษาผ่านการฝึกอบรมควรส่งเสริมให้มีความรู้เกี่ยวกับความเป็นธรรมทางสังคม (Social justice) เนื่องด้วยมีเอกสารและงานวิจัยต่าง ๆ ระบุว่า ผู้ให้การศึกษาต้องทำงานหรือมีส่วนในการช่วยเหลือผู้รับการศึกษาในประเด็นด้านความเป็นธรรมทางสังคมมากขึ้นเรื่อย ๆ (Australian Psychological Society: APS, 2012) เมื่อพิจารณาในรายละเอียดพบว่า ผู้ให้ศึกษามักเผชิญกับผู้รับการศึกษาที่มีปัญหาในชีวิตอันเนื่องมาจากความเหลื่อมล้ำทางสังคม การถูกกีดกัน และการเลือกปฏิบัติ (Goodman et al., 2004) ระบุว่า การฝึกอบรมผู้ให้การศึกษาให้มีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับความเป็นธรรมทางสังคมเป็นสิ่งจำเป็น เนื่องด้วยมีการสำรวจกับนักศึกษาที่เรียนจิตวิทยาการศึกษา พบว่า การมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความเป็นธรรมทางสังคมจะช่วยให้เข้าใจในตัวผู้รับการศึกษาสามารถช่วยเหลือให้ผู้รับการศึกษาได้ตระหนักและเผชิญกับอำนาจ การมีสิทธิพิเศษ และการกีดกันทางสังคม รวมทั้งสามารถพัฒนาโปรแกรมการให้ความช่วยเหลือผู้รับการศึกษาที่มีความหลากหลายได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Singh et al., 2010) นอกจากนี้ในการฝึกอบรมนักศึกษาที่เรียนการศึกษาเชิงจิตวิทยาในระดับมหาวิทยาลัยต่อไปจะเป็นผู้ให้ศึกษานั้น ในหลายกรณีต้องทำงานในบริบทที่สัมพันธ์กับชุมชน การทำงานในเชิงป้องกันหรือแทรกแซง จึงจำเป็นต้องรู้ในประเด็นเกี่ยวกับความเป็นธรรมทางสังคมที่มีหลักสำคัญ ได้แก่ การกระตุ้นให้มีพลังอำนาจในตนเอง การส่งเสริมให้เกิดการตระหนักรู้ การสร้างจุดแข็ง การสร้างภูมิคุ้มกันในการเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เป็นต้น ซึ่งผู้ให้ศึกษายังสามารถนำความรู้และประสบการณ์ดังกล่าวมาใช้ในงานวิจัย การออกแบบโปรแกรมเพื่อช่วยเหลือ และการแทรกแซงในชุมชนได้ (Goodman et al., 2004; Singh et al., 2010)

สำหรับมุมมองเกี่ยวกับสมรรถนะการศึกษากับการสร้างความเป็นธรรมทางสังคม เป็นกระบวนการช่วยเหลือผู้รับการศึกษาอย่างมีระบบ โดยมองว่าปัญหาที่เกิดขึ้นกับผู้รับการศึกษาอาจมีสาเหตุมาจากปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกตน ซึ่งการศึกษามีสามารถช่วยให้ผู้รับการ

ปรึกษาได้บรรเทาความทุกข์ในจิตใจได้ เนื่องด้วยเป้าหมายของการปรึกษาเป็นไปเพื่อช่วยให้ผู้รับการปรึกษาเป็นอิสระจากการถูกกดขี่ ถูกเลือกปฏิบัติ และความไม่เท่าเทียมกัน เป็นต้น (Ratts & Pedersen, 2014, p. 52) ทั้งนี้ McWhirter (1994) ได้ให้ข้อคิดว่าการปรึกษาเพื่อเสริมสร้างพลังอำนาจเป็นการปรึกษาที่สามารถช่วยเพิ่มขีดความสามารถ ช่วยให้คนได้รู้จักการปรับตัว หรือรู้สึกดีขึ้น และมีพลังใจในการดำเนินชีวิตต่อไป ดังนั้น ผู้ให้การปรึกษาจึงมีบทบาทสำคัญในการเสริมสร้างพลังอำนาจ ตลอดจนช่วยขับเคลื่อนให้ผู้รับการปรึกษาเกิดความตระหนัก สามารถก้าวผ่านอุปสรรค และพัฒนาตนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เมื่อพิจารณาเกี่ยวกับการปรึกษาเชิงพหุวัฒนธรรม (Multicultural counseling) และความเป็นธรรมทางสังคม (Social justice) สองประเด็นนี้เปรียบเสมือน “สองด้านของเหรียญเดียวกัน” (Ratts, 2011, p. 51) นั่นคือ แนวคิดเชิงพหุวัฒนธรรมมุ่งเน้นให้ผู้ให้การปรึกษามองเห็นผลบางประการที่เกิดขึ้นจากการถูกกดขี่อันส่งต่อการพัฒนาและความมั่งคั่งของมนุษย์ ส่วนความเป็นธรรมทางสังคมมุ่งเน้นในประเด็นปัญหาของการกดขี่ทางสังคมที่มีต่อผู้รับการปรึกษา โดยเฉพาะการนำไปสู่ปัญหาทางจิตใจ ดังนั้น ในการปรึกษาควรให้ความสำคัญกับประเด็นดังกล่าว เนื่องด้วยเป็นสิ่งส่งผลกระทบต่อผู้รับการปรึกษาในแง่ของการระบุปัญหาที่เกิดขึ้นกับตน รวมถึงมุมมองของบุคคลที่มีต่อปัญหาที่เกิดขึ้น ตลอดจนการค้นหาทางออกหรือมองปัญหาในมุมใหม่ เมื่อพิจารณาเกี่ยวกับสมรรถนะของผู้ให้การปรึกษาเชิงพหุวัฒนธรรม พบว่ามีกรกล่าวถึงสมรรถนะสำคัญ 3 ประการ ได้แก่ ความรู้ เจตคติและความเชื่อ และทักษะ ดังรายละเอียดต่อไปนี้ (Ratts & Pedersen, 2014, p. 91-92)

1. สมรรถนะด้านความรู้ ได้แก่ การมีความรู้เฉพาะเกี่ยวกับแง่มุมต่าง ๆ ทางวัฒนธรรม ขั้นตอนการปรึกษา มีความรู้เกี่ยวกับการกดขี่ (Oppression) และการเลือกปฏิบัติ (Discrimination) อันส่งผลกระทบต่อผู้รับการปรึกษา การมีความเข้าใจและยอมรับในชาติพันธุ์ ผู้ที่มีความหลากหลายทางเพศ คนกลุ่มน้อย เป็นต้น มีความเข้าใจเกี่ยวกับอิทธิพลทางสังคมที่ส่งผลกระทบต่อบุคคล และมีความรู้เกี่ยวกับรูปแบบการสื่อสารที่มีความหลากหลาย

2. สมรรถนะด้านเจตคติและความเชื่อ ได้แก่ มีความตระหนักและความรู้สึกไวต่อประเด็นทางวัฒนธรรม ให้ความสำคัญกับคุณค่าและความแตกต่างทางวัฒนธรรม ผู้ให้การปรึกษามีความตระหนักในภูมิหลัง ประสบการณ์ เจตคติ ค่านิยม และอิทธิพลของอคติ สามารถรับรู้ถึงขีดความสามารถของตน รวมทั้งสามารถยอมรับในประเด็นทางเชื้อชาติ วัฒนธรรมและความเชื่อได้

3. สมรรถนะด้านทักษะ ได้แก่ ผู้ให้การศึกษามีความสามารถในการพัฒนาตนด้วยการค้นคว้าความรู้ มีความสามารถในการปรึกษา รวมถึงการพัฒนาประสบการณ์ในการทำงานกับผู้ที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีความสามารถในการพัฒนาทักษะของตน โดยการขอคำแนะนำจากผู้รู้ การเข้าร่วมการฝึกอบรม เป็นต้น

Sue, Arredondo, และ McDavis (1992) ได้กล่าวถึง การออกแบบการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการปรึกษาเชิงพหุวัฒนธรรมว่าควรให้ผู้รับการฝึกอบรมได้พัฒนาสมรรถนะหลัก ๆ 3 ด้าน ได้แก่

1. สมรรถนะด้านเจตคติและความเชื่อ ได้แก่ ผู้ให้การศึกษามีการตระหนักรู้ในเรื่องของพฤติกรรม ค่านิยม อคติและข้อจำกัดส่วนบุคคลของผู้รับการปรึกษา

2. สมรรถนะด้านความรู้ ได้แก่ ผู้ให้การศึกษามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการมองโลกของผู้รับการปรึกษาที่มีความแตกต่างกันไปในแต่ละคน โดยผู้ให้การปรึกษาต้องยอมรับเข้าใจ และไม่ตัดสิน

3. สมรรถนะด้านทักษะ ได้แก่ ผู้ให้การปรึกษาสามารถพัฒนากระบวนการปรึกษาเพื่อช่วยเหลือหรือแทรกแซงอย่างเหมาะสม มีแนวทางการปรึกษาที่สอดคล้องกับประสบการณ์ชีวิตของผู้รับการปรึกษา รวมทั้งมีความสามารถในการใช้เทคนิคการปรึกษา

Ratts และคณะ (2015, p. 5-11) ได้กล่าวถึง สมรรถนะการปรึกษาเชิงพหุวัฒนธรรม และความเป็นธรรมทางสังคม (Multicultural and Social Justice Counseling Competencies) ว่าควรพิจารณาในประเด็นของการตระหนักรู้ในตนของผู้ให้การปรึกษา โลกทัศน์ของผู้รับการปรึกษา สัมพันธภาพในการปรึกษา และกระบวนการปรึกษา ทั้งนี้ ได้สอดแทรกอยู่ใน 4 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบด้านความรู้ ด้านเจตคติและความเชื่อ ด้านทักษะ และด้านการกระทำ ซึ่งผู้วิจัยได้สรุปรายละเอียดไว้ดังนี้

1. สมรรถนะด้านความรู้ ได้แก่ ผู้ให้การศึกษามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเลือกปฏิบัติ อำนาจ สิทธิ สถานภาพทางสังคม การกดขี่ ซึ่งเกี่ยวกับผู้ที่มีสิทธิพิเศษ (Privilege) และคนชายขอบ (Marginal people) รวมทั้งมีความรู้เกี่ยวกับเจตคติ ความเชื่อ ความลำเอียงทางสังคม อคติและประสบการณ์การถูกกดขี่ที่ส่งผลต่อผู้รับการปรึกษา ตลอดจนมีความรู้ในการสร้างสัมพันธภาพในการปรึกษากับบุคคลที่มีความแตกต่างหลากหลายได้

2. สมรรถนะด้านเจตคติและความเชื่อ ได้แก่ ผู้ให้การปรึกษาตระหนักถึงการมีสิทธิพิเศษและการขาดโอกาสทางสังคมที่ส่งผลต่อผู้รับการปรึกษา ผู้ให้การปรึกษายอมรับในความเหมือนและความแตกต่างของผู้ที่มีสิทธิพิเศษ และคนชายขอบได้

3. สมรรถนะด้านทักษะ ได้แก่ ผู้ให้การศึกษามีความสามารถในการเพิ่มพูนทักษะความรู้ให้ผู้ที่มีสิทธิพิเศษ และคนชายขอบได้เข้าใจถึงอัตลักษณ์ทางสังคม สถานภาพของกลุ่มทางสังคม อำนาจ สิทธิพิเศษ และการกดขี่ รวมทั้งสามารถแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างกันได้

4. สมรรถนะด้านการกระทำ ได้แก่ การที่ผู้ให้การศึกษาลงมือปฏิบัติเพื่อช่วยเหลือให้ผู้รับการปรึกษาที่เป็นผู้ที่มีสิทธิพิเศษ และคนชายขอบได้มีโอกาสในการพัฒนาตน สามารถเรียนรู้ถึงอิทธิพลของอำนาจ สิทธิพิเศษและการกดขี่ผ่านบริบทแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับตนได้

จากข้อมูลข้างต้นแสดงให้เห็นถึงการนำแนวคิดทฤษฎีการปรึกษาเชิงพหุวัฒนธรรมมาผสมผสานกับแนวคิดใดแนวคิดหนึ่งที่สามารถนำมาใช้ในการปรึกษาเชิงจิตวิทยา เพื่อช่วยเหลือบุคคลได้อย่างมีประสิทธิภาพ และทำให้แนวคิดทฤษฎีการปรึกษาแบบดั้งเดิมสามารถทำงานได้กว้างขึ้นสำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยทำการพัฒนาสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคม โดยผู้วิจัยได้นำแนวคิดของสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมมาผสมผสานกับแนวคิดความเป็นธรรมทางสังคม เพื่ออธิบายเกี่ยวกับการมีความรู้ในแนวคิดทฤษฎีการปรึกษา การมีเจตคติที่ดีต่อการปรึกษา และมีทักษะที่จำเป็นต่อการปรึกษาแนวมนุษยนิยม ที่มุ่งช่วยเหลือและเอื้อให้ผู้รับการปรึกษายอมรับ เข้าใจในตนเองและผู้อื่น มีมุมมองต่อตนเองในเชิงบวก เห็นคุณค่าในตนเอง มีความรับผิดชอบต่อการกระทำ สามารถพัฒนาตนเองได้ตามศักยภาพ และมีความตระหนักรู้ถึงประเด็นการกดขี่ทางสังคม ซึ่งเป็นสาเหตุที่นำไปสู่ปัญหาทางจิตใจ รวมถึงมุมมองของบุคคลที่มีต่อปัญหาที่เกิดขึ้น ซึ่งสามารถสรุปได้เป็น 3 องค์ประกอบ ดังต่อไปนี้

1. สมรรถนะด้านความรู้ เป็นการมีความรู้ความเข้าใจในสาระที่เกี่ยวกับการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคม ได้แก่ การมีความรู้เกี่ยวกับแนวคิดทฤษฎีการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยม มีความรู้เกี่ยวกับแนวความคิดสำคัญ ความเชื่อพื้นฐานเกี่ยวกับธรรมชาติของมนุษย์ กระบวนการให้การปรึกษา เป้าหมายของการปรึกษาบทบาทหน้าที่ของผู้ให้การปรึกษา ขั้นตอนการปรึกษา และเทคนิคการปรึกษาตามแนวคิดทฤษฎีการปรึกษาของซาเทียร์เป็นหลัก นอกจากนี้ยังมีความรู้เกี่ยวกับเทคนิคการปรึกษาตามแนวคิดทฤษฎีการปรึกษาเพื่อเสริมสร้างพลังอำนาจ รวมทั้งมีความรู้เกี่ยวกับความเป็นธรรมทางสังคม ความหมายของความเป็นธรรมทางสังคม ความหมายของคนชายขอบ ประเด็นการกดขี่จากสังคม การเลือกปฏิบัติ ความลำเอียงทางสังคมในผู้ที่ได้รับสิทธิพิเศษ และคนชายขอบ ผลกระทบต่อจิตใจที่เกิดจากการถูกกดขี่ และการปรึกษาเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคม

2. สมรรถนะด้านเจตคติ เป็นการมีความคิด ความรู้สึก รวมถึงการแสดงออกของผู้ให้ การปรึกษาที่มีต่อผู้รับการปรึกษา ซึ่งเป็นคนชายขอบตามหลักการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคม ได้แก่ การมีความคิดและความรู้สึกที่ดีในการช่วยเหลือผู้รับการปรึกษา การให้คุณค่าและยอมรับในตัวผู้รับการปรึกษาอย่างไม่มีเงื่อนไข การเชื่อในศักยภาพของผู้รับการปรึกษาว่าเป็นผู้ที่มีความสามารถในการจัดการหรือเผชิญกับปัญหาที่เกิดขึ้นได้ การเห็นถึงความสำคัญของการปรึกษาและประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคม ตลอดจนมีความตระหนักและเห็นความสำคัญของความแตกต่างทางวัฒนธรรมในผู้รับการปรึกษาที่เป็นคนชายขอบ เห็นถึงผลกระทบของการได้รับอภิสิทธิ์และการขาดโอกาสทางสังคมที่ส่งผลต่อผู้รับการปรึกษา รวมทั้งการที่นักศึกษาจิตวิทยามีแรงผลักดันในการแสดงออกถึงความมุ่งมั่นในการพัฒนาตนด้วยการค้นคว้าหาความรู้เกี่ยวกับการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคม

3. สมรรถนะด้านทักษะ เป็นความสามารถของผู้ให้การปรึกษาในการนำความรู้เกี่ยวกับแนวคิดทฤษฎีการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยม โดยเฉพาะแนวคิดทฤษฎีการปรึกษาตามแนวคิดซาเทียร์ และเทคนิคการปรึกษาเพื่อเสริมสร้างพลังอำนาจมาประยุกต์ใช้เพื่อช่วยเหลือผู้รับการปรึกษาซึ่งเป็นคนชายขอบได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนมีความสามารถในการสร้างสัมพันธภาพและเชื้ออำนาจให้ผู้รับการปรึกษาที่มีความเข้าใจในปัญหาและรับผิดชอบตนเอง ยอมรับและให้ความสำคัญกับประสบการณ์ของบุคคล มีมุมมองต่อมนุษย์ในเชิงบวกให้คุณค่า เคารพให้เกียรติในความเป็นมนุษย์ที่มีอิสระ มีศักดิ์ศรี ส่งเสริมให้บุคคลพัฒนาศักยภาพของตนในการจัดการหรือเผชิญกับปัญหาที่เกิดขึ้นได้ด้วยตนเอง และสามารถนำเทคนิคการปรึกษามาใช้เพื่อสร้างอำนาจให้กับผู้รับการปรึกษาในการเผชิญกับปัญหาด้านการกีดกันทางสังคมให้สามารถค้นหาทางออกหรือมองปัญหาในมุมใหม่ รวมทั้งการถ่ายทอดความรู้ให้แก่คนในสังคมในเรื่องของอำนาจ สิทธิ และการกีดกันที่ส่งผลกระทบต่อปัญหาทางจิตใจได้

4. ความสอดคล้องกลมกลืนในตน

4.1 ความหมายของความสอดคล้องกลมกลืนในตน

จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า มีผู้ให้ความหมายเกี่ยวกับความสอดคล้องกลมกลืนในตน (Congruence) ไว้หลายท่าน ดังเช่น นางพาง ลี้มสุวรรณ และนิตา ลี้มสุวรรณ (2559, น. 66) กล่าวว่า ความสอดคล้องกลมกลืนในตน หมายถึง สภาวะความเป็นตัวเราที่เรารู้สึกสมดุลง เชื่อมโยง ยอมรับ มีความรัก กลมกลืนไม่ขัดแย้ง มีความสุข มีความสงบ เป็นสภาวะที่เรากำลังเป็นอยู่ (state of being) ณ เวลานั้น ๆ สุนทรีย์ ศรีโกไสย และศิริวรรณ

ทวีวัฒนปรีชา (2555, น. 77) กล่าวว่า ความสอดคล้องกลมกลืนในตนเป็นเป้าหมายสำคัญของการบำบัดตามแนวซาเทียน์ ซึ่งบำบัดเพื่อให้บุคคลเกิดการเปลี่ยนแปลงภายในตน และเมื่อบุคคลได้รับการเติมเต็มในสิ่งที่ปรารถนา บุคคลจะมีความสอดคล้องกลมกลืนในตนมากขึ้น, อรุณชัย โฉมเจ็ด (2552, น. 6) กล่าวว่า ความสอดคล้องกลมกลืนในตน หมายถึง การรับรู้ของบุคคลอย่างเชื่อมั่นว่าไม่ว่าจะมีปัญหาหรือเหตุการณ์ใด ๆ เกิดขึ้นทั้งภายในตนเองและสิ่งแวดล้อมภายนอกตน ก็สามารถรับรู้เข้าใจ คาดการณ์ได้อย่างมีเหตุผล สามารถนำทรัพยากรที่มีภายในตนมาใช้ได้อย่างเหมาะสม สามารถรับรู้และเข้าใจเหตุการณ์ จึงสามารถรับมือกับสิ่งที่เกิดขึ้นในชีวิตได้, อุมภาพร ตรังคสมบัติ (2556, น. 62) กล่าวว่า ความสอดคล้องกลมกลืนในตน หมายถึง ภาวะสมดุล สงบสุขในตน ซึ่งความสอดคล้องกลมกลืนในตนนี้เป็นผลมาจากการบำบัดตามแนวซาเทียน์ได้สำเร็จตามเป้าหมาย นั่นคือ บุคคลจะมีความนับถือตนเองสูงขึ้น มีความรับผิดชอบมากขึ้น และมีการตัดสินใจเลือกอย่างเหมาะสม Lee (2002, p. 219-220) กล่าวว่า ความสอดคล้องกลมกลืนในตนเป็นเป้าหมายหลักของการบำบัดตามแนวจิตซาเทียน์ ซึ่งต้องการให้ผู้รับการบำบัดเกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้นในตนด้วยการเกิดการตระหนักรู้ (Awareness) เปิดใจยอมรับ (Openness) และสามารถเชื่อมโยงกับสิ่งที่อยู่ภายในตนเอง (Intrapsychic) ผู้อื่น (Interpersonal) และบริบทแวดล้อมที่มีความเป็นสากลและจิตวิญญาณ (Universal and Transcendent) อันมีความสัมพันธ์กับพลังชีวิตได้ Miller และ McLendon (2010, p. 9) กล่าวว่า ความสอดคล้องกลมกลืนในตนเป็นความสมดุล และเป็นความสามารถในการตอบสนองที่สะท้อนให้เห็นถึงความกลมกลืนระหว่างโลกภายในและโลกภายนอกของตนเอง ผู้อื่น และบริบทแวดล้อม โดยการตอบสนองนี้เป็นไปอย่างสมดุล ไม่แบ่งแยก

ผู้วิจัยสรุปได้ว่า ความสอดคล้องกลมกลืนในตนเป็นหลักการและเป้าหมายสำคัญในการบำบัดตามแนวจิตซาเทียน์ โดยความสอดคล้องกลมกลืนในตนเป็นสภาพของความสมดุลและมีความเชื่อมโยงกับพลังชีวิต เมื่อบุคคลเกิดความสอดคล้องกลมกลืนในตน ย่อมเกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้น โดยสามารถตระหนักรู้ รู้สึกถึงความสมดุล ยอมรับ มีความสุข สงบ และสามารถเชื่อมโยงกับสิ่งที่อยู่ภายในตนเอง ผู้อื่นและบริบทแวดล้อมได้ ทั้งนี้ผู้ให้การศึกษาจำเป็นต้องมีความสอดคล้องกลมกลืนในตน เพื่อให้สามารถใช้ความสอดคล้องกลมกลืนในตนนั้นช่วยให้ผู้รับการปรึกษาเกิดความสอดคล้องกลมกลืนขึ้นในตนเองได้ ซึ่งความสอดคล้องกลมกลืนในตนนี้เป็นเป้าหมายของการบำบัดตามแนวจิตซาเทียน์และเป็นปัจจัยสำคัญในตัวผู้ให้การศึกษา ทำให้ผู้วิจัยคาดการณ์ได้ว่าผู้ให้การศึกษาที่มีความสอดคล้องกลมกลืนในตนจะทำให้เกิดสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาได้

4.2 วิธีวัดความสอดคล้องกลมกลืนในตน

ในการศึกษาหรือวัดเกี่ยวกับความสอดคล้องกลมกลืนในตนนั้น มีผู้กล่าวถึงรายละเอียดของแบบวัดไว้หลายท่าน โดยสรุปวิธีที่ใช้วัดความสอดคล้องกลมกลืนในตนนั้นส่วนใหญ่ใช้แบบวัดที่มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ดังรายละเอียดต่อไปนี้

4.2.1 แบบวัดความสอดคล้องกลมกลืนของชีวิต ตามแนวคิดของ Lee (2002) ที่สุนทรี ศรีโกไสย และศิริวรรณ ทวีวัฒนปรีชา (2555) พัฒนาขึ้นเป็นฉบับภาษาไทย เรียกว่าแบบวัดความสอดคล้องกลมกลืนของชีวิต (Life Congruence Scale) มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 7 ระดับ ได้แก่ ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยเล็กน้อย ไม่มีความเห็น (ก้ำกึ่ง) เห็นด้วยเล็กน้อย เห็นด้วย และเห็นด้วยอย่างยิ่ง จำนวน 21 ข้อ ใน 4 องค์ประกอบ ได้แก่ มิติด้านการมีสัมพันธภาพกับตนเองและจิตวิญญาณเบื้องสูงในด้านบวก (Spiritual dimension) จำนวน 8 ข้อ, มิติด้านการเชื่อมโยงกับตนเองและผู้อื่น (Intrapsychic-Interpersonal dimension) จำนวน 7 ข้อ, มิติด้านการเชื่อมโยงกับขุมทรัพย์ภายในตนเอง (Internal resources dimension) จำนวน 4 ข้อ, และ มิติด้านการเชื่อมโยงกับผู้อื่นและบริบท (Interpersonal dimension) จำนวน 2 ข้อ ซึ่งแบบวัดฉบับดังกล่าวได้ผ่านการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือใน 4 ด้านคือ 1) การตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) พบว่าแบบวัดนี้มีความตรงเชิงเนื้อหาของแบบวัดทั้งฉบับเท่ากับ 1.00 2) การตรวจสอบคุณภาพของข้อคำถามเพื่อวิเคราะห์หาความเป็นมิติเดียวกันของข้อคำถาม พบว่า ข้อคำถามมีค่าเฉลี่ยเข้าใกล้จุดกลางของช่วง 7 คะแนน มี 57 ข้อ ค่าอำนาจจำแนกดี 54 ข้อ และข้อคำถามมีความสัมพันธ์กับคะแนนรวมทั้งฉบับ $r \geq 0.3$ มี 22 ข้อ 3) การตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้าง (Construct validity) พบข้อคำถาม 21 ข้อที่มีความสัมพันธ์กัน และมี 4 องค์ประกอบ โดยมีค่าร้อยละของความแปรปรวนที่สามารถอธิบายได้ 47.19 และ 4) การตรวจสอบค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability) มีค่าเท่ากับ 0.86 ทั้งนี้ แบบวัดความสอดคล้องกลมกลืนของชีวิตทั้ง 4 องค์ประกอบนี้มีความสอดคล้องกับความสอดคล้องกลมกลืนในตนตามแนวคิดของซาเทียร์ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าแบบวัดฉบับนี้สามารถวัดคุณลักษณะที่ต้องการวัดได้อย่างแท้จริง

ทั้งนี้ สุภาวดี เครือโชติกุล และรัชณีย์ บ่อมทอง (2560) ได้นำแบบวัดความสอดคล้องกลมกลืนของชีวิตที่สุนทรี ศรีโกไสย และศิริวรรณ ทวีวัฒนปรีชา (2555) พัฒนาขึ้นนั้นมาใช้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยคัดสรรกับความสอดคล้องกลมกลืนในชีวิตของนักศึกษาพยาบาล คณะพยาบาลศาสตร์ วิทยาลัยเซนต์หลุยส์ โดยนำแบบวัดฉบับดังกล่าวไปตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือด้วยการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) จากผู้เชี่ยวชาญ

3 ท่าน เมื่อวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Item-Objective Congruence: IOC) ระหว่างข้อคำถามกับนิยามปฏิบัติการ พบว่า ข้อคำถามมีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 0.80 – 1.00 จำนวน 21 ข้อ จากนั้นนำไปทดลองใช้กับนักศึกษาที่ไม่ใช่ตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบวัดความสอดคล้องกลมกลืนในชีวิต โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha-Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.83

4.2.2 แบบวัดความรู้สึกสอดคล้องกลมกลืนในชีวิต หรือแบบวัดความเข้มแข็งในการมองโลก (The Sense of Coherence Questionnaire) ที่แปลเป็นภาษาไทยโดย สมจิต หนูเจริญกุล และคณะ (2532) ซึ่งแบบวัดฉบับดังกล่าวเป็นไปตามแนวคิดของ Antonovsky ในปี 1987 เพื่อใช้ศึกษาความเข้มแข็งในการมองโลก ซึ่งเป็นการสะท้อนให้เห็นถึงความสอดคล้องกลมกลืนในชีวิตได้ (อรุทัย โฉมเจ็ด, 2552) แบบวัดนี้มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 7 ระดับ ได้แก่ ไม่เคยมีความรู้สึกนี้ ไปจนถึง มีความรู้สึกเช่นนี้เสมอ จำนวน 29 ข้อ ใน 3 องค์ประกอบ ได้แก่ ความสามารถในการเข้าใจเหตุการณ์ (Comprehensibility) จำนวน 11 ข้อ, ความสามารถในการจัดการ (Manageability) จำนวน 10 ข้อ และการมองว่าเหตุการณ์นั้นมีความหมาย (Meaningfulness) จำนวน 8 ข้อ ซึ่งเป็นข้อคำถามทางบวก 16 ข้อ และข้อคำถามทางลบ 13 ข้อ คะแนนรวมของแบบวัดทั้งฉบับอยู่ระหว่าง 29 ถึง 203 คะแนน โดยผู้ที่ได้คะแนนสูงแสดงว่ามีความสอดคล้องกลมกลืนในชีวิตสูงกว่าผู้ที่ได้คะแนนต่ำ ทั้งนี้ได้นำแบบวัดไปศึกษาในกลุ่มพยาบาลประจำการ จากนั้นตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือด้วยการหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบวัดความรู้สึกสอดคล้องกลมกลืนในชีวิต โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha-Coefficient) มีค่าเท่ากับ 0.85 และได้ศึกษาในกลุ่มอาจารย์พยาบาล หัวหน้าหอผู้ป่วย และผู้ตรวจการ มีค่าความเชื่อมั่นโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha-Coefficient) เท่ากับ 0.90 (กังสดาล วีธีวรรค์, 2535; ดารวันต์ รักสัตย์, 2557)

นอกจากนี้ อรุทัย โฉมเจ็ด (2552) ได้ใช้แบบวัดความรู้สึกสอดคล้องกลมกลืนในชีวิต ฉบับภาษาไทย ของสมจิต หนูเจริญกุล และคณะ (2532) ที่แปลขึ้นตามแนวคิดของ Antonovsky มาใช้ในการศึกษาประสบการณ์การดูแลผู้ป่วย ความรู้สึกสอดคล้องกลมกลืนในชีวิต และความหมายในชีวิตของญาติผู้ดูแลผู้ป่วยโรคมะเร็งระยะลุกลาม เมื่อนำแบบวัดไปให้ญาติผู้ดูแลผู้ป่วยมะเร็งระยะลุกลามที่รับการรักษาที่โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ จำนวน 30 คนทำ เพื่อตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือด้วยการหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบวัดความรู้สึก

สอดคล้องกลมกลืนในชีวิต โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha-Coefficient) มีค่าเท่ากับ 0.90

5. การฝึกอบรม

การฝึกอบรมเป็นสิ่งสำคัญในการส่งเสริมและพัฒนาบุคคลให้เป็นผู้ที่สามารถปฏิบัติภารกิจหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องด้วยการฝึกอบรมเป็นการช่วยเพิ่มพูนองค์ความรู้ เพิ่มพูนทักษะ ตลอดจนเปลี่ยนแปลงเจตคติบางประการ อันเป็นสิ่งที่จะช่วยให้บุคคลเกิดความเข้าใจ ความรู้และมีพฤติกรรมที่เป็นไปในทิศทางที่จะช่วยให้การลงมือปฏิบัติหน้าที่ต่าง ๆ สำเร็จ ลุล่วงไปได้ด้วยดี ดังนั้น การฝึกอบรมจึงจัดเป็นสิ่งสำคัญและมีความจำเป็นต่อการพัฒนาสมรรถนะของบุคคลให้สามารถปฏิบัติงานต่าง ๆ ออกมาเพื่อผลลัพธ์ที่ดีขึ้น

5.1 ความหมายของการฝึกอบรม

นิรันดร์ จุลทรัพย์ (2551, น. 2-3) กล่าวว่า การฝึกอบรม หมายถึง กิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อปรับปรุงและเพิ่มพูนความรู้ เจตคติ และทักษะหรือความชำนาญที่เหมาะสมให้เกิดขึ้นแก่บุคลากรอันจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในลักษณะที่สอดคล้องกับเป้าหมายขององค์การ (Organization goal) และสภาพแวดล้อมโดยทั่วไป เพื่อยกระดับมาตรฐานการทำงานให้สูงขึ้น และทำให้บุคลากรมีความเจริญก้าวหน้าในหน้าที่การงานมากยิ่งขึ้น, สมคิด บางโม (2556) กล่าวว่า การฝึกอบรม หมายถึง กระบวนการเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานเฉพาะด้านของบุคคล โดยมุ่งเพิ่มพูนความรู้ เจตคติ และทักษะ อันจะนำไปสู่การยกมาตรฐานการทำงานให้สูงขึ้น ทำให้บุคคลมีความเจริญก้าวหน้าในหน้าที่การงานและองค์การ บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ Buckley และ Caple (2009) กล่าวว่า การฝึกอบรมเป็นการวางแผนและความพยายามอย่างเป็นระบบในการปรับปรุงหรือพัฒนาความรู้ ทักษะ เจตคติผ่านประสบการณ์การเรียนรู้ เพื่อให้การปฏิบัติงานสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพ Latham และ Russo (2008) กล่าวว่า การฝึกอบรมเป็นการออกแบบแผนการพัฒนาทักษะ ความรู้และเจตคติให้กับผู้รับการฝึกอบรม Grubb (2007) กล่าวว่า การฝึกอบรมเป็นกระบวนการให้ความรู้ในระยะสั้นที่มีการจัดขึ้นอย่างเป็นระบบและมีกระบวนการ เพื่อให้ผู้รับการฝึกอบรมได้รับเทคนิค ความรู้และทักษะตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ Abiddin (2006) กล่าวว่า การฝึกอบรมเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่สำคัญอันมีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มพูนความรู้ ทักษะ เปลี่ยนแปลง เจตคติ และเรียนรู้เกี่ยวกับประสบการณ์ใหม่ๆ Dessler (2005) กล่าวว่า การฝึกอบรมเป็นกระบวนการที่สามารถประยุกต์ใช้วิธีการที่แตกต่างหลากหลายในการให้ความรู้และทักษะที่จำเป็นต่อผู้รับการฝึกอบรมให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ Goldstein และ Ford (2002) กล่าวว่า การฝึกอบรมเป็นวิธีการที่ใช้กันอย่างแพร่หลาย เพื่อช่วยปรับปรุงการ

ปฏิบัติงานของบุคคล จากความหมายที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยขอสรุปว่าการฝึกอบรม หมายถึง กระบวนการให้ความรู้อย่างเป็นระบบที่จัดขึ้นเพื่อเพิ่มพูนความรู้ เจตคติ และทักษะแก่ผู้รับการฝึกอบรมเพื่อให้ได้แนวคิด เทคนิควิธีการ รวมถึงประสบการณ์ใหม่ ๆ อันเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงการปฏิบัติงานหรือเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานเฉพาะด้านของบุคคลตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้

สำหรับการฝึกอบรมทางการศึกษาจัดเป็นสิ่งสำคัญที่ควรพัฒนาและส่งเสริมให้เกิดขึ้นกับผู้ให้การศึกษา นักจิตวิทยา ครูอาจารย์ บุคลากรแนะแนว นักศึกษาจิตวิทยา เป็นต้น ทั้งนี้จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับการศึกษาเชิงจิตวิทยาได้กล่าวถึงความสำคัญของการฝึกอบรมในผู้ให้การศึกษาว่าเป็นกระบวนการถ่ายทอดความรู้ เจตคติและทักษะที่จำเป็น ตลอดจนเป็นการส่งเสริมให้ผู้รับการฝึกอบรมได้แสดงพฤติกรรม ทักษะ และความสามารถในการศึกษาได้อย่างมีมาตรฐาน (Mani, 2002)

5.2 วัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม

การฝึกอบรมจัดเป็นการเพิ่มพูนความสามารถของบุคคลในการทำงานเฉพาะอย่าง และจากการรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยขอสรุปรายละเอียดเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม (นิรันดร์ จุลทรัพย์, 2551; Rothwell, 1996; Wexley & Latham, 1981 อ้างถึงใน สมคิด บางโม, 2556) ไว้ดังนี้

1. เพื่อเพิ่มพูนความรู้ (Knowledge: K) เป็นการสร้างความรู้ความเข้าใจในเชิงหลักการ ทฤษฎี แนวคิดในเรื่องที่อบรม สำหรับนำไปใช้ในการทำงาน ตลอดจนความรู้เกี่ยวกับกฎเกณฑ์ ระเบียบข้อบังคับและหน้าที่ความรับผิดชอบ เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน จึงเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงเกี่ยวกับแนวทางการปฏิบัติงาน รวมทั้งการนำไปประยุกต์ใช้ต่อไป

2. เพื่อเปลี่ยนแปลงเจตคติ (Attitude: A) เป็นการปรับเปลี่ยนความคิด ความรู้สึกที่ดีหรือไม่ดีต่อสิ่งต่าง ๆ ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความรู้สึกที่ดีต่องานหรือหน้าที่ที่รับผิดชอบ เมื่อเปลี่ยนแปลงเจตคติแล้วบุคคลจะเกิดความจงรักภักดี มีความรับผิดชอบ ความเอาใจใส่ มีความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และเกิดแรงจูงใจในการทำงานให้ดีขึ้น

3. เพื่อเพิ่มพูนทักษะ (Skill: S) เป็นการพัฒนาทักษะ เพิ่มพูนความชำนาญหรือความคล่องแคล่วในการปฏิบัติอย่างใดอย่างหนึ่ง จึงทำให้การทำงานเกิดประสิทธิภาพและมีความถูกต้อง

กล่าวโดยสรุป การฝึกอบรมมีวัตถุประสงค์หลัก 3 ประการคือ เพื่อต้องการให้ผู้รับการฝึกอบรมได้พัฒนาความรู้ สามารถปรับเปลี่ยนเจตคติให้เป็นผู้ที่มีเจตคติที่ดีต่อการปฏิบัติงาน และพัฒนาทักษะ ซึ่งจะทำให้บุคคลสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และประสบความสำเร็จตามเป้าหมายได้

สำหรับวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรมทางจิตวิทยาการศึกษานั้นมุ่งเน้นให้ผู้ให้การศึกษาได้ฝึกความสามารถ มีจรรยาบรรณทางวิชาชีพ และสามารถให้ผลป้อนกลับ (feedback) ในฐานะของการเป็นผู้ให้การศึกษาได้ ซึ่งผู้ให้การศึกษาต้องมีการตระหนักรู้ มีความรู้ ทักษะพื้นฐานอันจำเป็น มีความมุ่งมั่นในตนเอง และมีความใฝ่รู้ เป็นต้น ทั้งนี้ผู้วิจัยขอสรุปวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรมทางจิตวิทยาการปรึกษา (Counseling and Psychological Services, 2017) ไว้ดังนี้

1. เพื่อให้มีทักษะและสมรรถนะในการปรึกษา ซึ่งเป็นการพัฒนาทักษะที่จำเป็นต่อการปรึกษาทั้งรายบุคคลและกลุ่ม มีความสามารถในการช่วยผู้รับการปรึกษาให้ปรับตัวต่อภาวะวิกฤต ตลอดจนมีทักษะในการใช้แบบวัดทางจิตวิทยา สามารถพัฒนาความรู้และทักษะการปรึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. เพื่อพัฒนาเจตคติที่จำเป็นต่อการแสดงพฤติกรรมเชิงวิชาชีพ สามารถแสดงพฤติกรรมที่สะท้อนถึงคุณค่าและเจตคติทางจิตวิทยา สามารถแสดงความสัมพันธ์อันดีกับผู้รับการปรึกษาและผู้ร่วมวิชาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถแสดงพฤติกรรมที่สะท้อนถึงเจตคติ ค่านิยมและความเชื่อของตนได้

3. เพื่อให้เกิดการตระหนักรู้ มีความรู้ความเข้าใจ ตลอดจนทักษะในการทำงานกับบุคคลและกลุ่มที่มีหลากหลายทางวัฒนธรรม รวมถึงการตระหนักถึงอิทธิพลทางสังคม การเมือง เศรษฐกิจ หรือวัฒนธรรม อันเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงของบุคคล

กล่าวโดยสรุป วัตถุประสงค์ของการฝึกอบรมทางจิตวิทยาการศึกษานั้นเป็นการมุ่งเน้นให้ผู้ให้การศึกษามีสมรรถนะการปรึกษา นั่นคือ การมีความรู้ เจตคติเชิงบวกต่อการช่วยเหลือผู้รับการปรึกษา มีความสามารถในการแสดงพฤติกรรมที่มีคุณค่าและสะท้อนถึงการมีทักษะที่จำเป็นต่อการปรึกษา

5.3 ขั้นตอนของการฝึกอบรม

ในการออกแบบการฝึกอบรมให้มีประสิทธิภาพนั้น ผู้ออกแบบการฝึกอบรมจำเป็นต้องมีความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดหลักและขั้นตอนของการฝึกอบรม ซึ่งจากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า มีผู้ให้รายละเอียดเกี่ยวกับขั้นตอนการฝึกอบรมไว้หลายท่าน ดังเช่น

เมธี ปิยะคุณ (2547) กล่าวถึง กระบวนการฝึกอบรมไว้ 4 ขั้นตอน มีรายละเอียดโดยสรุปดังนี้

1. ในระยะเริ่มต้นของการฝึกอบรม ควรมีการค้นหาข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล เพื่อให้มั่นใจว่าควรมีการจัดฝึกอบรมขึ้นหรือไม่ การฝึกอบรมในครั้งนั้นมีความสำคัญหรือจำเป็นอย่างไร
2. ขั้นสร้างหลักสูตรการฝึกอบรม ซึ่งประกอบด้วย หัวข้อ วัตถุประสงค์ เนื้อหา เทคนิคหรือวิธีการฝึกอบรม สื่อที่จะใช้ เป็นต้น ซึ่งหลักสูตรดังกล่าวควรส่งเสริมให้ผู้รับการฝึกอบรมได้พัฒนาความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ
3. ขั้นตอนการฝึกอบรม เป็นขั้นที่เกี่ยวกับการจัดฝึกอบรม และการจัดวางตัวบุคคลที่จะรับผิดชอบในการฝึกอบรม เพื่อพัฒนาความรู้ เจตคติและทักษะสำคัญให้ผู้รับการฝึกอบรม
4. ขั้นการประเมินผลการฝึกอบรม เป็นการประเมินในทุกขั้นตอนว่าการฝึกอบรมนั้นมีความจำเป็น หลักสูตรที่สร้างขึ้นมีความเหมาะสม การดำเนินการบรรลุตามวัตถุประสงค์ ซึ่งภายหลังการฝึกอบรมควรเห็นการเปลี่ยนแปลงทางบวกในตัวผู้รับการฝึกอบรม เช่น มีแนวทางในการปฏิบัติงานที่ดีขึ้น

Tyler (1949) กล่าวถึง ขั้นตอนในการฝึกอบรมว่ามี 4 ขั้นตอนสำคัญในการสร้างโมเดลการฝึกอบรม ได้แก่ 1. กำหนดวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม 2. กำหนดประสบการณ์การเรียนรู้ที่สอดคล้องตามวัตถุประสงค์ 3. วางแผนการฝึกอบรมอย่างมีประสิทธิภาพ และ 4. ประเมินผลการฝึกอบรมตามวัตถุประสงค์

Nadler (1989) กล่าวถึง ขั้นตอนในการฝึกอบรมที่เรียกว่า The Critical Events Model: CEM ที่มีกระบวนการของการมีส่วนร่วม การประเมินผลและการให้ผลป้อนกลับที่ชัดเจน ประกอบกับมีความยืดหยุ่น สามารถแปรผันไปตามสถานการณ์ โดยกำหนดขั้นตอนของการฝึกอบรมไว้ 9 ขั้นตอน ดังนี้ 1. กำหนดความต้องการในการฝึกอบรม 2. กำหนดภาระงานที่ต้องปฏิบัติ 3. กำหนดคุณสมบัติของผู้รับการฝึกอบรม 4. กำหนดวัตถุประสงค์ในการฝึกอบรม 5. สร้าง

หลักสูตรการฝึกอบรม 6. กำหนดกลยุทธ์การฝึกอบรม 7. กำหนดแหล่งความรู้ในการฝึกอบรม 8. ดำเนินการฝึกอบรม 9. ประเมินผลและติดตามผลการฝึกอบรม พร้อมทั้งให้ข้อมูลย้อนกลับ เพื่อการพัฒนาหรือปรับปรุงแก้ไข

Buckley และ Caple (2009, p. 27-33) ให้รายละเอียดเกี่ยวกับขั้นตอนการฝึกอบรมอย่างเป็นระบบว่าเป็นการวิเคราะห์ถึงสภาพปัญหาแบ่งออกเป็น 14 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 กำหนดขอบเขตของงาน (Establish terms of reference) ผู้ฝึกอบรมควรกำหนดขอบเขตของงานให้ชัดเจนก่อนเริ่มลงมือปฏิบัติงาน มีการกำหนดกรอบงาน ระยะเวลา ค่าใช้จ่าย กำลังคน ข้อจำกัดทางกายภาพ เป็นต้น นอกจากนี้ควรคำนึงว่าสิ่งที่กำหนดขึ้นนั้นเป็นสิ่งที่สามารถปฏิบัติได้จริงหรือไม่ และควรมีการรายงานผลการปฏิบัติงานของผู้ฝึกอบรมด้วย

ขั้นที่ 2 การสืบค้นเพิ่มเติม (Further Investigation) ขั้นตอนนี้ระบุถึงการแก้ปัญหาที่สามารถเกิดขึ้นจริงหรือคาดการณ์ปัญหาที่อาจเกิดขึ้นในการฝึกอบรม ซึ่งต้องอาศัยข้อมูลที่รวบรวมขึ้นตามวัตถุประสงค์ แต่ในกรณีที่มีการรวบรวมข้อมูลไม่สมบูรณ์ ขาดประสิทธิภาพ อาจเป็นอุปสรรคต่อการฝึกอบรม ดังนั้น ผู้ฝึกอบรมควรทำการวิเคราะห์งาน (Job analysis) ซึ่งเป็นวิธีการวิเคราะห์ที่ช่วยตรวจสอบรายละเอียดของงาน ส่วนประกอบของงาน การรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับงาน หรือตำแหน่งงาน ซึ่งการรวบรวมข้อมูลนี้สามารถใช้เทคนิคต่าง ๆ เช่น การสังเกต การสัมภาษณ์ การใช้แบบสอบถาม การอภิปรายกลุ่ม เป็นต้น

ขั้นที่ 3 การวิเคราะห์ความรู้ ทักษะและเจตคติ (Knowledge, skills and attitudes analysis: KSA) เมื่อได้กำหนดลักษณะของงานแล้ว ผู้ฝึกอบรมควรร่างรายละเอียดของงาน โดยใช้ข้อมูลที่ผ่านการตรวจสอบมาก่อนหน้านี้ และวิเคราะห์ความรู้ ทักษะและเจตคติที่สอดคล้องกับงานนั้น ๆ ซึ่งจะช่วยให้ผู้ฝึกอบรมสามารถออกแบบการฝึกอบรมได้อย่างเหมาะสม

ขั้นที่ 4 การวิเคราะห์กลุ่มเป้าหมาย (Analysis of the target population) เป็นส่วนสำคัญในการออกแบบการฝึกอบรม เนื่องจากการพัฒนาโปรแกรมการฝึกอบรมนั้นส่วนหนึ่งเกี่ยวกับผู้รับการฝึกอบรมและอีกส่วนคือการมีโปรแกรมที่มีประสิทธิภาพ ดังนั้นคุณลักษณะของผู้รับการฝึกอบรม เช่น อายุ ประสบการณ์ส่วนตัว ประสบการณ์การเข้าร่วมการฝึกอบรม และผลที่ต้องการจะได้รับ จึงควรสอดคล้องกับโปรแกรมการฝึกอบรมที่จัดขึ้น

ขั้นที่ 5 การวิเคราะห์ความต้องการและเนื้อหาของการฝึกอบรม (Training needs and content analysis) ทำได้โดยการค้นหาประเด็นหรือช่องว่างของความรู้ (gap of knowledge) ซึ่งสามารถใช้ประกอบการวิเคราะห์ความต้องการและส่งผลต่อการกำหนดเนื้อหาของการฝึกอบรมได้

ขั้นที่ 6 การพัฒนาเกณฑ์การวัด (Develop criterion measures) การวัดความสำเร็จของการฝึกอบรมนั้นเป็นสิ่งสำคัญ เนื่องจากการสะท้อนให้เห็นว่าบุคคลเกิดความก้าวหน้าและมีประสบการณ์มากขึ้นจากการเข้าร่วมการฝึกอบรมหรือไม่ ซึ่งเกณฑ์ในการวัดนี้ควรพิจารณาจากข้อมูลที่ได้ในขั้นของการสืบค้นและตรวจสอบคล้อยกับวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรมด้วย

ขั้นที่ 7 การเตรียมวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม (Prepare training objectives) วัตถุประสงค์ของการฝึกอบรมต้องเขียนด้วยข้อความที่ชัดเจน อธิบายความได้ละเอียดว่าอะไรเป็นสิ่งที่คาดหวังว่าผู้รับการฝึกอบรมจะได้รับ สามารถทำได้หรือเป็นผลที่จะได้รับจากประสบการณ์การเรียนรู้ นั้น ๆ

ขั้นที่ 8 การคำนึงถึงหลักของการเรียนรู้และการจูงใจ (Consider principles of learning and motivation) การกำหนดความรู้ ทักษะและเจตคติที่ผู้รับการฝึกอบรมจะได้รับเป็นสิ่งจำเป็น นอกจากวิธีการที่ผู้ฝึกอบรมนำมาใช้ การจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพ วันและเวลาในการจัดฝึกอบรม แหล่งทรัพยากรต่าง ๆ เป็นต้น แล้วการให้ความสำคัญกับหลักการเรียนรู้และการจูงใจ เช่น การเสริมแรง การจัดฝึกอบรมโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ล้วนมีความจำเป็นต่อการฝึกอบรมด้วย

ขั้นที่ 9 การพิจารณาและการเลือกวิธีการฝึกอบรม (Consider and select training methods) สำหรับแนวคิดหรือวิธีการที่ใช้ในการฝึกอบรมสามารถพิจารณาได้ตามความเหมาะสม โดยผู้ฝึกอบรมไม่ควรเจาะจงวิธีการใดวิธีการหนึ่งโดยเฉพาะ แต่ควรพิจารณาข้อจำกัด กลุ่มเป้าหมาย วัตถุประสงค์และสิ่งที่เกี่ยวข้องของการประกอบการตัดสินใจเลือกวิธีการฝึกอบรม

ขั้นที่ 10 การออกแบบและการฝึกอบรมนำร่อง (Design and pilot training) การออกแบบการฝึกอบรมจะเกี่ยวกับวัตถุประสงค์และแผนการจัดโปรแกรมการสอนและการเรียนรู้ นอกจากนี้ การออกแบบการฝึกอบรมจะต้องมีการเตรียมตัวก่อนการฝึกอบรม (pre-training) และมีการทดสอบพื้นฐานกับผู้รับการฝึกอบรมด้วย ส่วนการฝึกอบรมนำร่องนั้นผู้ฝึกอบรมสามารถทำได้ตามความเหมาะสม

ขั้นที่ 11 การดำเนินการฝึกอบรม (Deliver the training) ผู้ฝึกอบรมต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถและมีทักษะในการใช้เทคนิคหรือวิธีการต่าง ๆ ที่จำเป็นต่อการฝึกอบรม เช่น เทคนิคการสอน การบรรยาย การสาธิต การใช้โปรแกรมการเรียนรู้ที่จำเป็น

ขั้นที่ 12 การตรวจสอบภายใน (Internal validation) เป็นกระบวนการวัดและประเมินการปฏิบัติงานของผู้ฝึกอบรม สำหรับข้อมูลที่ใช้ทำการประเมินนี้ควรได้มาจากการ

ทดสอบ ซึ่งเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินควรออกแบบให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์หรือสามารถใช้ตรวจสอบความก้าวหน้าของผู้รับการฝึกอบรมได้ และผู้ฝึกอบรมควรสำรวจมุมมองที่ผู้รับการฝึกอบรมมีต่อโปรแกรมการฝึก ซึ่งข้อมูลที่ได้รับนี้สามารถใช้ทบทวนถึงความสำเร็จและความล้มเหลว ตลอดจนสามารถนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงโปรแกรมการฝึกอบรมได้

ขั้นที่ 13 การประยุกต์ใช้ (Application) ผู้รับการฝึกอบรมควรที่จะประยุกต์ใช้ความรู้และทักษะในการปฏิบัติงานได้ เนื่องจากได้เรียนรู้สิ่งต่าง ๆ จากการเข้าร่วมการฝึกอบรมมาแล้ว

ขั้นที่ 14 การตรวจสอบภายนอกของการฝึกอบรม (External monitoring of training) สำหรับการติดตามตรวจสอบภายนอกนั้นเป็นการประเมินการฝึกอบรมตามวัตถุประสงค์ว่าผู้รับการฝึกอบรมมีความสามารถในการปฏิบัติงานเฉพาะหรืองานทั่ว ๆ ไปหรือไม่ ซึ่งข้อมูลที่ได้นี้จะนำไปสู่การพัฒนาหรือปรับปรุงวิธีการฝึกอบรมในครั้งต่อไป

Dessler (2013) ได้กล่าวถึงขั้นตอนในการฝึกอบรมและกระบวนการจัดฝึกอบรม 5 ขั้นตอน (the five-step training and development process) ดังต่อไปนี้

1. ขั้นวิเคราะห์ความต้องการ (Needs analysis) ทำโดยกำหนดทักษะการทำงานเฉพาะที่ต้องการปรับปรุงในการปฏิบัติงาน วิเคราะห์ผู้รับการฝึกอบรมเพื่อให้แน่ใจว่าโปรแกรมการฝึกอบรมเหมาะสมกับระดับการศึกษา ประสบการณ์ ทักษะ เจตคติ และแรงจูงใจส่วนตัว และใช้การวิจัยเพื่อพัฒนาความรู้เฉพาะด้านและการปฏิบัติงาน

2. ขั้นตอนออกแบบการสอน (Instructional design) ทำโดยการรวบรวมวัตถุประสงค์ วิธีการสอน สื่อ คำอธิบายเนื้อหา ตัวอย่าง แบบฝึกหัด และกิจกรรม จัดเป็นหลักสูตรขึ้นเพื่อช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ และจัดแผนสำหรับการพัฒนาความรู้ ตลอดจนจัดเตรียมอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับกิจกรรมตามวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม และดำเนินการฝึกอบรมอย่างมีประสิทธิภาพ

3. ขั้นตรวจสอบ (Validation) ควรตรวจสอบความสมบูรณ์ของโปรแกรมการฝึกอบรมก่อนนำไปใช้กับผู้รับการฝึกอบรม เป็นการปรับปรุงในขั้นสุดท้ายเพื่อให้ได้โปรแกรมที่มีประสิทธิภาพ

4. ขั้นนำไปปฏิบัติ (Implementation) ดำเนินการฝึกอบรม โดยมุ่งส่งเสริมความรู้และทักษะในการปฏิบัติงาน

5. ขั้นประเมินผลและติดตามผล (Evaluation and follow-up) เป็นการประเมินความสำเร็จของการฝึกอบรม เช่น สังเกตสิ่งที่เกิดขึ้นกับผู้รับการฝึกอบรม มีการวัดผลก่อน

และหลังจากผู้รับการฝึกอบรมเกิดการเปลี่ยนแปลงด้านความรู้และทักษะอย่างไร ควรมีการติดตามผลการฝึกอบรม และปรับปรุงการฝึกอบรมให้ดีขึ้น รวมทั้งตรวจสอบความต้องการในการฝึกอบรมครั้งต่อไป

Nelson-Jones (1992, p. 48-49 อ้างถึงใน สกล วรเจริญศรี, 2550, น. 103-109) ได้ให้รายละเอียดเกี่ยวกับการฝึกอบรมไว้ 4 ขั้นตอนสรุปได้ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นเตรียมการ (The Preparatory Stage) เป็นขั้นเริ่มต้นของการฝึกอบรม จัดเป็นขั้นของการเตรียมความพร้อม ได้แก่ 1) การเตรียมผู้ช่วยในการนำการฝึกอบรม ซึ่งควรเป็นผู้ที่มีความรู้ มีประสบการณ์ มีทักษะ และเป็นผู้ที่มีมนุษยสัมพันธ์ดี ตลอดจนมีความเข้าใจในหัวข้อ ประเด็นสำคัญและกระบวนการฝึกอบรมเป็นอย่างดี 2) เป้าหมายของกลุ่ม อาจเป็นเป้าหมายรวม หรือเป้าหมายที่มีความเฉพาะสำหรับการฝึกทักษะบางประการ 3) กำหนดขนาดของกลุ่มให้พอเหมาะ หากมีจำนวนสมาชิกมากกว่า 10 คน ควรมีผู้ช่วยในการฝึกอบรม ทั้งนี้การกำหนดขนาดของกลุ่มอาจขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม จำนวนครั้งของการฝึกอบรม 4) จำนวนครั้งในการฝึก ขึ้นอยู่กับเนื้อหา วิธีสอนและทักษะที่ใช้ในการฝึกอบรม 5) สถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวก ควรคำนึงถึงความเหมาะสมทั้งในด้านการเดินทาง ขนาดความเพียงพอ รวมทั้งสื่อหรือสิ่งอำนวยความสะดวกในการฝึกอบรม 6) การกำหนดเนื้อหาและเทคนิควิธีการในการฝึกอบรมให้มีความเหมาะสมกับเรื่องหรือประเด็นในการฝึกอบรม และ 7) การประชาสัมพันธ์การฝึกอบรมในรูปแบบที่หลากหลาย

ขั้นที่ 2 ขั้นเริ่มต้น (Initial Stage) เป็นขั้นของการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างผู้ให้การฝึกอบรมและผู้รับการฝึกอบรม เนื่องด้วยเป็นการพบกันครั้งแรก จึงควรสร้างความคุ้นเคย ทำความรู้จักกัน รวมทั้งบอกวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรมแต่ละครั้ง กฎกติกา การกำหนดบทบาทหน้าที่ในกลุ่ม ทั้งนี้ผู้ให้การฝึกอบรมควรใช้ทักษะการเอื้ออำนวย (Facilitative Skill) ได้แก่ 1) การเปิดกลุ่มด้วยบรรยากาศที่อบอุ่น ปลอดภัย เป็นมิตร 2) มีกิจกรรมเพื่อสร้างความคุ้นเคย 3) การกระตุ้นให้ผู้รับการฝึกอบรมเกิดการมีส่วนร่วม 4) การตอบสนองด้วยความเข้าใจเข้าใจในตัวผู้รับการฝึกอบรม 5) ผู้ให้การฝึกอบรมควรเปิดเผยตนเองเพื่อช่วยสร้างบรรยากาศแห่งความจริงใจ นอกจากนี้ ในขั้นของการเริ่มต้นควรมีการทบทวนในสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการฝึกอบรมในครั้งก่อน

ขั้นที่ 3 ขั้นดำเนินการ (The Working Stage) เป็นขั้นที่ผู้ให้การฝึกอบรมต้องนำความสามารถที่จำเป็นต่อการฝึกอบรมมาใช้เพื่อพัฒนาความรู้ความเข้าใจ เจตคติและทักษะของผู้รับการฝึกอบรมในเรื่องหรือประเด็นที่เข้ารับการฝึกอบรมในครั้งนั้น

ขั้นที่ 4 ขั้นยุติ (The Ending Stage) เป็นการยุติการฝึกอบรม โดยผู้รับการฝึกอบรมได้รับความรู้และประโยชน์จากการเข้าร่วมการฝึกอบรม มองเห็นแนวทางการนำความรู้ที่ได้จากการฝึกอบรมไปประยุกต์ใช้ได้จริง รวมทั้งสามารถพัฒนาตนเองให้เป็นผู้ที่มีศักยภาพตามหัวข้อหรือประเด็นที่ฝึกอบรมได้

เมื่อพิจารณาขั้นตอนของการฝึกอบรมข้างต้น พบว่า ผู้ฝึกอบรมล้วนมีบทบาทสำคัญในทุก ๆ ขั้นตอนของการฝึกอบรม ทั้งในส่วนของทฤษฎีความต้องการในการฝึกอบรม การกำหนดวัตถุประสงค์ในการฝึกอบรม การสร้างหลักสูตรหรือโปรแกรมการฝึกอบรม การดำเนินการฝึกอบรม ตลอดจนการประเมินผลและติดตามผลการฝึกอบรม ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดรูปแบบการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการในงานวิจัยครั้งนี้เป็น 4 ขั้นตอนตามแนวคิดของ เนลสัน โจนส์ (Nelson-Jones, 1992, p. 48-49 อ้างถึงใน สกล วรเจริญศรี, 2550, น. 103-109) ได้แก่ ขั้นเตรียมการ (The Preparatory Stage) ขั้นเริ่มต้น (Initial Stage) ขั้นดำเนินการ (The Working Stage) และขั้นยุติ (The Ending Stage) ซึ่งผู้วิจัยพบว่า มีงานวิจัยที่นำขั้นตอนดังกล่าวมาใช้ในการออกแบบการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาสมรรถนะของผู้ให้การศึกษาได้เป็นอย่างดี ประกอบกับแนวคิดดังกล่าวมีความสอดคล้องกับขั้นตอนการปรึกษาทางจิตวิทยาทั้ง 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นเตรียมการ (The Preparing Phase) ขั้นเริ่มต้น (The Starting Phase) ขั้นดำเนินการ (The Middle Phase) และขั้นยุติ (The Ending Phase) (ดวงมณี จงรักษ์, 2549; Corey, 2004; Nelson-Jones, 2012, p. 251) ดังนั้น ผู้วิจัยจึงใช้ขั้นตอนการฝึกอบรม 4 ขั้นตอนตามข้อมูลข้างต้น มาใช้เป็นโครงสร้างหลักในการออกแบบการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการในการวิจัยครั้งนี้

5.4 เทคนิคการฝึกอบรม

ในการฝึกอบรมให้เกิดประสิทธิภาพนั้น ผู้ฝึกอบรมมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาให้ผู้รับการฝึกอบรมมีความรู้ความเข้าใจ มีทักษะและเจตคติเชิงบวกต่อเรื่องที่อบรมได้ ดังนั้น ผู้ฝึกอบรมต้องเป็นผู้ที่มีความสามารถในการใช้วิธีการหรือเทคนิคที่เหมาะสมในการขับเคลื่อนกระบวนการฝึกอบรมให้สำเร็จและเกิดประโยชน์ต่อผู้รับการฝึกอบรม ซึ่งเทคนิคการฝึกอบรมมีหลายวิธี (Buckley & Caple, 2009; UNESCO Bangkok, 2004) ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. การบรรยาย (Lecture) เป็นการพูดหรือนำเสนอข้อมูลต่าง ๆ ผ่านสไลด์ทัศนูปกรณ์ ซึ่งข้อมูลมักเกี่ยวกับวิธีปฏิบัติ กระบวนการ นโยบาย ฯลฯ โดยอธิบายให้ผู้ฟังได้เข้าใจ ทั้งนี้วิธีการดังกล่าวผู้รับการฝึกอบรมจะมีส่วนร่วมค่อนข้างน้อยหรือไม่มีส่วนร่วมเลยนอกจากในช่วงท้ายของการบรรยายที่จะมีการตั้งประเด็นคำถามขึ้น

ข้อดีของการบรรยาย ผู้ฝึกอบรมสามารถควบคุมเนื้อหาและจัดลำดับสิ่งที่น่าสนใจได้ วิธีการนี้สามารถใช้ได้กับคนจำนวนมาก สามารถนำเสนอสิ่งต่าง ๆ ได้มากในเวลาอันจำกัด และสามารถถ่ายทอดข้อมูลไปยังสถานที่ต่าง ๆ ได้

ข้อจำกัดของการบรรยาย เนื่องด้วยวิธีการบรรยายไม่สามารถใช้เพื่อการสอนทักษะ ผู้ฝึกอบรมและผู้รับการฝึกอบรมอาจไม่เกิดปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน ผู้ฝึกอบรมต้องกระตุ้นความสนใจของผู้รับการฝึกอบรมซึ่งเป็นเรื่องยาก และอาจเผชิญกับภาวะที่ผู้รับการฝึกอบรมไม่ให้ความร่วมมือ นอกจากนี้ผู้ฝึกอบรมต้องมีทักษะการนำเสนอที่ดีด้วย

2. การสาธิต (Demonstration) เป็นการอธิบายโดยใช้การแสดงวิธีการหรือตัวอย่างให้เห็นจริงเพื่อให้เข้าใจถึงวิธีการปฏิบัติหรือกระบวนการต่าง ๆ นอกจากนี้ยังเป็นวิธีการที่ใช้ในการติดตามผลของผู้รับการฝึกอบรมว่ามีความเข้าใจในบทเรียนหรือการฝึกปฏิบัติตามตัวแบบเพียงใดก่อนการลงมือปฏิบัติจริงด้วยตนเอง

ข้อดีของการสาธิต เป็นวิธีการที่สามารถกระตุ้นความสนใจและช่วยในการจดจำ ผู้รับการฝึกอบรมควรได้รับการเสริมแรงหากปฏิบัติตามตัวแบบได้ถูกต้อง

ข้อจำกัดของการสาธิต ผู้ฝึกอบรมต้องเตรียมตัวเพื่อให้การสาธิตเป็นไปตามขั้นตอนที่ถูกต้อง ต้องใช้เวลากับการเตรียมอุปกรณ์ค่อนข้างมากหากสถานที่ไม่เอื้ออำนวย ในกรณีที่ผู้รับการฝึกอบรมมีจำนวนมากอาจต้องทำการสาธิตซ้ำซึ่งทำให้สิ้นเปลืองเวลา

3. การประชุมกลุ่ม (Group session) เป็นเทคนิคที่ผู้ฝึกอบรมใช้มากที่สุด เนื่องจากการประชุมกลุ่มสามารถใช้สอนความรู้และฝึกทักษะต่าง ๆ ได้ นอกจากนี้ยังก่อให้เกิดการปฏิสัมพันธ์กันระหว่างผู้ฝึกอบรมและผู้รับการฝึกอบรมผ่านการถาม-ตอบ การลงมือปฏิบัติและการให้ผลป้อนกลับ

ข้อดีของการประชุมกลุ่ม มีความยืดหยุ่นและสามารถใช้ร่วมกับเทคนิคอื่น ๆ ได้ สามารถปรับหัวข้อและเนื้อหาได้ตามประสบการณ์และความสามารถของผู้รับการฝึกอบรม เป็นวิธีการที่ดีสำหรับสอนทักษะ ช่วยให้ผู้ฝึกอบรมและผู้รับการฝึกอบรมได้มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน ผู้ฝึกอบรมสามารถประเมินสมรรถนะการปฏิบัติงานของผู้รับการฝึกอบรมได้ รูปแบบของการประชุมช่วยให้ผู้รับการฝึกอบรมที่ไม่มีประสบการณ์เรียนรู้ได้ง่ายขึ้น

ข้อจำกัดของการประชุมกลุ่ม หากกลุ่มมีขนาดใหญ่อาจทำให้ผู้รับการฝึกอบรมไม่ค่อยให้ความสนใจ ผู้รับการฝึกอบรมที่มีความแตกต่างกัน เช่น บางคนเข้าใจได้เร็ว บางคนเข้าใจได้ช้า อาจทำให้การขับเคลื่อนของกลุ่มเป็นไปอย่างลำบาก และหากสมาชิกกลุ่มเข้ากันไม่ได้ อาจทำให้เกิดข้อจำกัดบางประการขึ้น

4. สถานการณ์จำลอง/บทบาทสมมติ (Simulation/Role-playing) เป็นการนำเสนองานและกิจกรรมต่าง ๆ ที่มีลักษณะคล้ายกับการฝึกทำซ้ำในสถานการณ์จริง ซึ่งผู้รับการฝึกอบรมจะต้องใช้อุปกรณ์ การแก้ปัญหา การปฏิบัติตามขั้นตอนและวิธีการต่าง ๆ เสมือนอยู่ในสถานการณ์จริง ตัวอย่างเช่น กิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ กิจกรรมการฝึกจำลองสถานการณ์

ข้อดีของสถานการณ์จำลอง/บทบาทสมมติ บริบทมีความเสมือนจริง จึงสามารถกระตุ้นให้ผู้รับการฝึกอบรมเกิดความสนใจได้มาก สามารถเชื่อมโยงเรื่องราวที่เกิดขึ้นกับประสบการณ์ของผู้รับการฝึกอบรม สามารถใช้ประเมินสมรรถนะของผู้รับการฝึกอบรมได้ ผู้รับการฝึกอบรมมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมและสามารถลงตัดสินใจทำสิ่งต่าง ๆ ได้โดยไม่เป็นอันตราย

ข้อจำกัดของสถานการณ์จำลอง/บทบาทสมมติ ในการเตรียมการและการจัดกิจกรรมต้องใช้เวลาค่อนข้างมาก อาจต้องเสียค่าใช้จ่ายจำนวนมาก สำหรับบางกิจกรรมที่มีการแสดงบทบาทที่เกินกว่าความเป็นจริงอาจส่งผลกระทบต่อผู้รับการฝึกอบรมได้

5. การอภิปราย (Discussion) เป็นกิจกรรมกลุ่มที่มีผู้ฝึกอบรมเป็นผู้นำกลุ่ม ซึ่งสามารถช่วยให้ผู้รับการฝึกอบรมได้พิจารณาถึงข้อเสนอนะ เจตคติ แนวคิด วิธีการแก้ปัญหา ฯลฯ ซึ่งเทคนิคนี้สามารถช่วยสนับสนุนเทคนิคอื่น ๆ ได้

ข้อดีของการอภิปราย เป็นการเปิดโอกาสให้บุคคลได้แสดงความคิดเห็น และสามารถรับฟังแนวคิดหรือมุมมองของผู้อื่นได้ ผู้รับการฝึกอบรมมีส่วนร่วมโดยตรง ผู้รับการฝึกอบรมสามารถแสดงประสบการณ์และความรู้ของตนเองได้

ข้อจำกัดของการอภิปราย หากผู้ฝึกอบรมไม่สามารถควบคุมสถานการณ์ได้อย่างเหมาะสม อาจทำให้ต้องใช้เวลาค่อนข้างมาก ในกรณีที่ผู้รับการฝึกอบรมไม่ได้เตรียมตัวหรือขาดความรู้และประสบการณ์ อาจทำให้การอภิปรายครั้งนั้นไม่ได้ผลเท่าที่ควร ผู้ฝึกอบรมควรมีทักษะที่จำเป็นในการควบคุมการอภิปรายและกำกับเวลาให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ นอกจากนี้การอภิปรายกลุ่มที่มีประสิทธิภาพนั้น ขนาดของสมาชิกกลุ่มไม่ควรเกิน 12 คน

6. การระดมสมอง (Brainstorming) เป็นเทคนิคที่สามารถใช้ในการแก้ปัญหาหรือหาคำตอบ โดยการระดมสมองนั้นเป็นกระบวนการรวบรวมความคิดที่เกี่ยวกับประเด็นต่าง ๆ ภายในเวลาอันจำกัด ดังนั้นผู้รับการฝึกอบรมต้องช่วยกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประเด็นนั้น ๆ และควรยอมรับแนวคิดที่แตกต่างหลากหลาย จากนั้นจึงทำการวิเคราะห์ก่อนที่จะตัดสินใจสรุป

ข้อดีของการระดมสมอง ผู้รับการฝึกอบรมได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น แลกเปลี่ยนมุมมองระหว่างกัน จึงเป็นการกระตุ้นให้สมาชิกเกิดความสนใจในการ

ฝึกอบรม นอกจากนี้สมาชิกต่างได้แนวคิดใหม่ ๆ ที่มาจากประสบการณ์ของแต่ละคน และใช้ระยะเวลาไม่มากนัก

ข้อจำกัดของการระดมสมอง หากมีผู้เสนอความคิดจำนวนมาก อาจทำให้ผู้จัดบันทึกต้องใช้เวลาในการเขียนข้อมูล นอกจากนี้ในการแสดงความคิดเห็นนั้นอาจมีบางครั้งที่พบว่า ความคิดเห็นที่เสนอมาต่างมีความขัดแย้งกันจึงต้องเปิดใจยอมรับ หรือบางความคิดเห็นอาจมีความคลุมเครือ ไม่ชัดเจน จึงต้องทำการวิเคราะห์ก่อนสรุป

7. กรณีศึกษา (Case study) เป็นเทคนิคที่ช่วยให้ผู้รับการฝึกอบรมได้ศึกษาสถานการณ์หรือปัญหาที่เกิดขึ้นผ่านกรณีศึกษา ทำให้ผู้รับการฝึกอบรมได้ฝึกวิเคราะห์ปัญหาและระบุสาเหตุ ตลอดจนวิธีการแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสม ซึ่งกรณีศึกษาสามารถใช้เพื่อเพิ่มการตระหนักในปัญหา ใช้เพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างกัน ใช้ประกอบการตัดสินใจ ใช้เพื่อเรียนรู้ความสำเร็จและความล้มเหลวที่เกิดขึ้นในอดีต ใช้เพื่อให้รับรู้สภาพปัญหาและหาแนวทางแก้ไขได้ชัดเจนขึ้น ทั้งนี้กรณีศึกษาอาจเป็นคำพูด เนื้อความ หรือภาพยนตร์ ที่ใช้สื่อให้เข้าใจเรื่องราวและเหตุการณ์ได้

ข้อดีของกรณีศึกษา ช่วยผู้รับการฝึกอบรมให้สามารถวิเคราะห์ได้ดียิ่งขึ้น กรณีศึกษาเป็นวิธีการที่ง่ายต่อการทำความเข้าใจสถานการณ์ที่เกิดขึ้น จึงช่วยหาแนวทางการจัดการกับปัญหาได้ เป็นวิธีการที่ช่วยให้ผู้รับการฝึกอบรมเกิดความสนใจและเปิดโอกาสให้ได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์เสมือนเข้าไปอยู่ในสถานการณ์จริง

ข้อจำกัดของกรณีศึกษา การเลือกสถานการณ์มีความยากจึงอาจใช้เวลานาน ผู้รับการฝึกอบรมควรมีทักษะที่จำเป็น เช่น การวิเคราะห์อย่างเป็นเหตุเป็นผล

8. การถาม-ตอบ (Question and answer) เป็นเทคนิคที่มีประสิทธิภาพ เนื่องด้วยมีการใช้คำถามเพื่อให้ได้ข้อมูลสำคัญจากผู้รับการฝึกอบรม ซึ่งการใช้คำถามมีหลายรูปแบบ เช่น คำถามปลายเปิด คำถามปลายปิด

ข้อดีของการถาม-ตอบ เป็นเทคนิคที่ช่วยเปิดเผยประสบการณ์ของสมาชิกกลุ่ม สามารถใช้อธิบายขยายความคิดเห็นต่าง ๆ ได้ชัดเจนขึ้น เป็นวิธีที่ช่วยเพิ่มความเข้าใจ ความตั้งใจและความตระหนักของผู้รับการฝึกอบรมได้

ข้อจำกัดของการถาม-ตอบ ผู้รับการฝึกอบรมอาจเบี่ยงเบนประเด็นไปสู่หัวข้ออื่น ๆ ได้ บางครั้งผู้รับการฝึกอบรมอาจรู้สึกลำบากใจที่จะตอบคำถามตรง ๆ

กล่าวโดยสรุป เทคนิคการฝึกอบรมมีด้วยกันหลายวิธี ซึ่งแต่ละวิธีล้วนมีความสำคัญในการช่วยให้การฝึกอบรมสำเร็จและบรรลุตามเป้าหมาย เมื่อพิจารณาถึงเทคนิควิธีการฝึกอบรมข้างต้น สามารถแบ่งออกเป็นกลุ่ม ๆ (UNESCO Bangkok, 2004) ได้แก่ กลุ่มที่ใช้เทคนิคการอภิปราย ซึ่งเป็นเทคนิคที่ใช้ในการแลกเปลี่ยนประสบการณ์และความคิดเห็นตามประเด็นที่กำหนด ซึ่งในหลายเทคนิคใช้การอภิปรายร่วมด้วย เช่น การประชุมกลุ่ม สถานการณ์จำลอง-บทบาทสมมติ การอภิปราย การระดมสมอง กรณีศึกษา การถาม-ตอบ เป็นต้น และกลุ่มที่ใช้เทคนิคการนำเสนอและการสาธิต เป็นการเรียนรู้ผ่านการสังเกตและในระหว่างนำเสนอจะมีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ตลอดจนมีการสาธิตเพื่อให้ได้เรียนรู้ในสิ่งใหม่ ๆ โดยเทคนิคที่ใช้การนำเสนอและการสาธิต เช่น เทคนิคการบรรยาย การสาธิต เป็นต้น นอกจากนี้ หากพิจารณาในประเด็นของการพัฒนาสมรรถนะของบุคคลโดยใช้การฝึกอบรมที่ช่วยส่งเสริมทั้งในด้านความรู้ เจตคติ และทักษะ (สมคิด บางโม, 2556) พบว่า การฝึกอบรมโดยทั่วไปนิยมใช้เทคนิควิธีต่าง ๆ เช่น 1. การฝึกอบรมให้ความรู้ นิยมใช้เทคนิคการบรรยาย การอภิปราย การสาธิต และการศึกษาจากเอกสารและคู่มือ 2. การฝึกอบรมเพิ่มทักษะ นิยมใช้เทคนิคการให้ลงมือกระทำจริง ๆ การสาธิต สถานการณ์จำลอง การฝึกงาน และการสอนงาน และ 3. การฝึกอบรมเพิ่มเจตคติหรือเปลี่ยนแปลงเจตคติ นิยมใช้เทคนิคการอภิปราย การศึกษาดูงาน การระดมสมอง และกรณีศึกษา เป็นต้น

5.5 ระยะเวลาในการฝึกอบรม

จากการศึกษางานวิจัยเกี่ยวกับระยะเวลาที่ใช้ในการฝึกอบรมที่มีความเหมาะสม พบว่า ระยะเวลาในการฝึกอบรมเพื่อให้การปรึกษาเชิงจิตวิทยาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพควรอยู่ระหว่าง 30 – 50 ชั่วโมง (Tindall & Gray, 1985, p. 38-40 อ้างถึงใน กฤตวรรณ คำสม, 2554) ซึ่งพบว่า โปรแกรมฝึกอบรมการปรึกษาเชิงจิตวิทยาควรสร้างขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพ และควรออกแบบให้มีการฝึกปฏิบัติการปรึกษาเป็นระยะเวลายาวพอสมควร เพื่อให้ผู้รับการฝึกอบรมได้รับความรู้และสามารถฝึกปฏิบัติการปรึกษาได้ตามขั้นตอน หากฝึกอบรมเป็นระยะเวลาสั้น ๆ อาจไม่สามารถฝึกปฏิบัติเพื่อพัฒนาทักษะการปรึกษาได้ แต่โปรแกรมการฝึกอบรมก็ไม่ควรจัดขึ้นนานเกินไป ซึ่งโดยทั่วไปไม่ควรเกิน 50 ชั่วโมง ซึ่งการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยออกแบบการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการโดยใช้ระยะเวลา 48 ชั่วโมง

จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับการฝึกอบรมกับสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยม พบว่า มีงานวิจัยต่าง ๆ ที่สนับสนุนว่าการฝึกอบรมเป็นวิธีการหนึ่งซึ่งช่วยพัฒนาสมรรถนะการปรึกษาได้เป็นอย่างดี ดังที่ อาดัม นีละไพจิตร (2553) ได้ศึกษาการ

พัฒนาสมรรถนะการปรึกษากลุ่มสำหรับครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามโดยใช้กลุ่มฝึกอบรมประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ ขั้นเริ่มต้น ขั้นดำเนินการ และขั้นยุติ และมีการประยุกต์ใช้ทฤษฎีและเทคนิคการฝึกอบรมและการปรึกษากลุ่ม ซึ่งพบว่าสมรรถนะการปรึกษากลุ่มสำหรับครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามโดยรวมและรายองค์ประกอบของกลุ่มทดลองที่เข้าร่วมกลุ่มฝึกอบรมก่อนเข้าร่วม หลังเข้าร่วม และสิ้นสุดการติดตามผลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สอดคล้องกับ เพ็ญญา กุลนภาดล (2557) ที่ศึกษาการพัฒนาสมรรถนะการให้การปรึกษาวิทยุของอาจารย์ที่ปรึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา ซึ่งพบว่า ผลการพัฒนาสมรรถนะการให้การปรึกษาวัยรุ่นของอาจารย์ที่ปรึกษากายหลังจากได้รับการฝึกอบรมตามหลักสูตรพัฒนาสมรรถนะการให้การปรึกษาวิทยุสำหรับอาจารย์ที่ปรึกษาก่อนเข้าร่วมอบรมแตกต่างจากภายหลังการได้รับการอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งการฝึกอบรมมีจุดมุ่งหมายหลักให้อาจารย์ที่ปรึกษามีสมรรถนะในการให้การปรึกษาทั้งด้านความรู้ เจตคติ และทักษะ เช่นเดียวกับ กฤตวรรณ คำสม (2554) ที่ศึกษาและพัฒนาสมรรถนะของนักศึกษาในการให้คำปรึกษาแก่เพื่อน ซึ่งพบว่าโปรแกรมการฝึกอบรมสมรรถนะของนักศึกษาในการให้การปรึกษาแก่เพื่อน มีขั้นตอนในการฝึกอบรม ได้แก่ ขั้นเริ่มต้น ขั้นดำเนินการ ขั้นสรุป และขั้นนำไปใช้ โดยโครงสร้างของโปรแกรมครอบคลุมองค์ประกอบด้านความรู้ เจตคติ และทักษะการปรึกษา ทั้งนี้ผลการใช้โปรแกรมการฝึกอบรมสมรรถนะของนักศึกษาในการปรึกษาแก่เพื่อนในกลุ่มทดลองมีสมรรถนะในการให้การปรึกษาแก่เพื่อนในทุกองค์ประกอบหลังการทดลองและหลังติดตามผลสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จากงานวิจัยข้างต้นสรุปได้ว่า การฝึกอบรมส่งผลต่อการพัฒนาสมรรถนะการปรึกษาของผู้ให้การปรึกษาให้สามารถพัฒนาความรู้ เจตคติ และทักษะให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้นได้

6. ทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการแนวมนุษยนิยม

สำหรับการผสมผสานทฤษฎีการปรึกษาแบบคล้ายกัน (Assimilative integration) (นันทิชาติสถันธ์ สกุลพงศ์, 2557; Messer, 2001) ซึ่งเป็นแนวคิดทางจิตบำบัดที่ได้รับความนิยมมากขึ้นในปัจจุบัน เนื่องจากยังไม่พบหลักฐานหรืองานวิจัยใดที่ระบุว่า การปรึกษาตามแนวคิดทฤษฎีใดที่มีประสิทธิภาพหรือใช้ในการบำบัดรักษาได้เกิดประสิทธิภาพสูงหรือดีที่สุด จึงควรมีการผสมผสานทางทฤษฎี ซึ่งงานวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยยึดแนวคิดทฤษฎีการปรึกษาแนวมนุษยนิยมเป็นสำคัญ โดยนำทฤษฎีการปรึกษาตามแนวคิดซาเทียร์ (Satir Model) เป็นแนวคิดหลักในการออกแบบการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการ และนำเทคนิคจากทฤษฎีการปรึกษาเพื่อเสริมสร้างพลังอำนาจ และเทคนิคการฝึกอบรมมาเสริม

6.1 ทฤษฎีการปรึกษาตามแนวคิดซาเทียร์ (Satir Model)

Virginia Satir เป็นนักจิตบำบัดชาวอเมริกันที่ เป็นผู้สร้างและพัฒนาการทำจิตบำบัดที่มีลักษณะเฉพาะที่เรียกว่า Satir Model ซึ่งแนวคิดของซาเทียร์จะเป็นไปในเชิงบวก มีความเป็นรูปธรรม สามารถศึกษาและเข้าใจได้ไม่ยากนัก มีความลึกซึ้งและครอบคลุมการใช้งานทางจิตวิทยา จึงเป็นแนวคิดทฤษฎีหนึ่งที่มีประโยชน์สำหรับผู้ให้การปรึกษาในการช่วยเหลือบุคคล และสามารถนำแนวคิดของซาเทียร์ไปใช้ในการเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ (นางพงา ลิ้มสุวรรณ และนิดา ลิ้มสุวรรณ, 2559)

ความเชื่อเกี่ยวกับธรรมชาติของมนุษย์

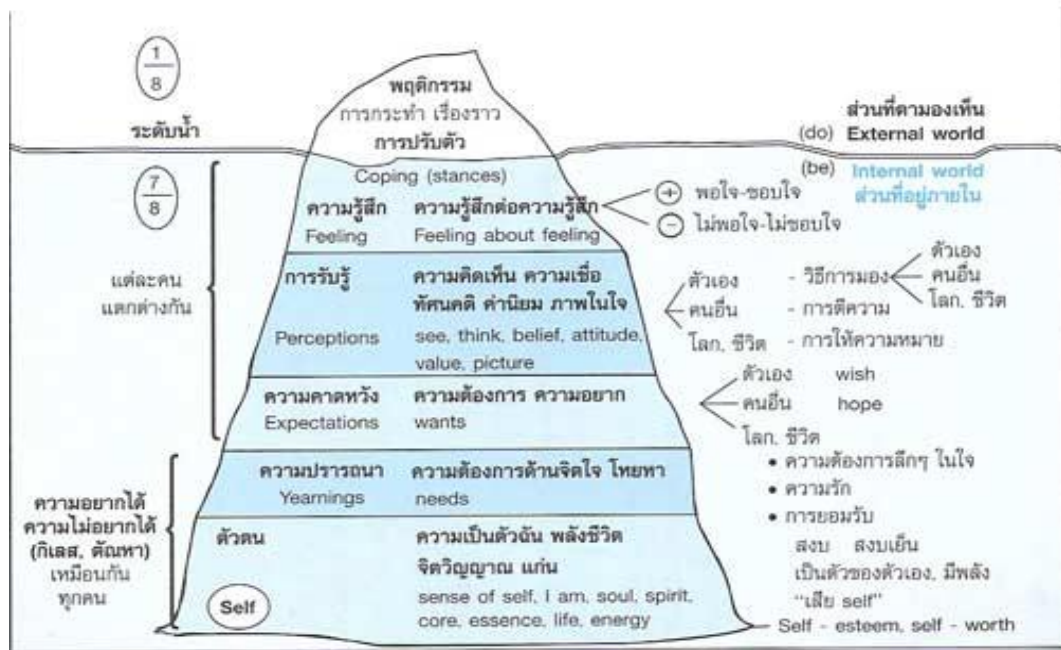
การปรึกษาตามแนวคิดซาเทียร์ให้ความสำคัญกับศักยภาพและความมั่งคั่งของมนุษย์ โดยมุ่งให้มนุษย์เกิดการเปลี่ยนแปลงจากภายใน สามารถเห็นคุณค่าในตนเอง ตลอดจนให้ความสำคัญกับครอบครัว เนื่องจากมีอิทธิพลต่อการอบรมเลี้ยงดูและเป็นจุดเริ่มต้นที่ทำให้บุคคลรับรู้เกี่ยวกับความผิดพลาด กฏระเบียบ ความคาดหวังและความสัมพันธ์ (Lum, Smith, & Ferris, 2002) สำหรับการทำความเข้าใจมนุษย์ตามแนวคิดซาเทียร์ได้ระบุว่า มนุษย์มีความเชื่อและมักใช้ชีวิตไปตามความเชื่อของตน ซึ่งหากเป็นความเชื่อที่ผิดแล้วย่อมนำมาความเจ็บปวดและความทุกข์มาสู่บุคคลนั้นได้ (นางพงา ลิ้มสุวรรณ และนิดา ลิ้มสุวรรณ, 2555) ซึ่งการปรึกษาตามแนวคิดซาเทียร์จะเน้นการจัดการกับประสบการณ์ที่เกิดขึ้นกับบุคคลนั้น เนื่องจากประสบการณ์ย่อมส่งผลต่อการรับรู้ของบุคคล ดังนั้นหากผู้ให้การปรึกษาสามารถช่วยผู้รับการปรึกษาให้เข้าใจถึงความรู้สึก ความคิด ความคาดหวังและความปรารถนาที่เกิดขึ้นในจิตใจ ตลอดจนเข้าถึงในศักยภาพและความสามารถที่มีอยู่แล้ว บุคคลจะเกิดการเปลี่ยนแปลง เติบโต และสามารถจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างเหมาะสม (นางพงา ลิ้มสุวรรณ และนิดา ลิ้มสุวรรณ, 2559; สดใส คุ่มทรัพย์อนันต์ และคณะ, 2555) สอดคล้องกับ Morrison และ Ferris (2002) ที่กล่าวว่า การปรึกษาตามแนวคิดซาเทียร์มุ่งช่วยเหลือให้บุคคลได้เลือกกระทำอย่างอิสระและสามารถรับผิดชอบต่อสิ่งที่ตนได้ตัดสินใจเลือก จึงทำให้บุคคลรู้สึกที่สามารถจัดการชีวิตของตนเองได้และเกิดความตระหนักว่าตนเป็นผู้ที่มีความสามารถ มีคุณค่า มีความมั่งคั่ง โดยสรุปการปรึกษาตามแนวคิดซาเทียร์ได้ช่วยให้ผู้รับการปรึกษาสามารถบรรลุเป้าหมายชีวิตใน 3 ด้านคือ มีสุขภาพจิตดี มีความสุขและมีความสำเร็จ (นางพงา ลิ้มสุวรรณ และนิดา ลิ้มสุวรรณ, 2555) นอกจากนี้ การปรึกษาตามแนวคิดซาเทียร์ยังเข้าใจแก่นความเป็นมนุษย์มาก สามารถใช้ทำความเข้าใจคนได้อย่างลึกซึ้ง และมีเทคนิควิธีการที่มีประสิทธิภาพในการช่วยเหลือผู้ที่ทุกข์ใจให้หลุดพ้นจากความทุกข์ได้อย่างรวดเร็ว (นางพงา ลิ้มสุวรรณ และนิดา ลิ้มสุวรรณ, 2559)

สำหรับผู้ให้การศึกษาตามแนวคิดซาเทียร์นี้ต้องมีความเชื่อและความศรัทธาใน 3 ประเด็นคือ 1) เชื่อเรื่องเกี่ยวกับคนที่ว่า โดยพื้นฐานแล้วคนทุกคนเป็นคนดี 2) เชื่อเรื่องเกี่ยวกับการปรับตัวที่ว่า ทุกคนมีทรัพยากรอันล้ำค่าอยู่ภายใน ซึ่งสามารถใช้ในการปรับตัวเพื่อให้เกิดความงอกงามได้ 3) เชื่อเรื่องเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงที่ว่า การเปลี่ยนแปลงเป็นไปได้เสมอ (นงพงา ลี้มสุวรรณ และนิดา ลี้มสุวรรณ, 2555) ซึ่งการเปลี่ยนแปลงนั้นมีทั้งการเปลี่ยนแปลงภายนอกและการเปลี่ยนแปลงภายในจิตใจ นอกจากนี้การศึกษิตตามแนวคิดซาเทียร์มีการอุปมาอุปไมยโดยใช้ภูเขาน้ำแข็ง (Iceberg) ว่าเป็นตัวแทนของจิตใจ ซึ่งแบ่งออกเป็นชั้น ๆ มีส่วนที่อยู่เหนือระดับน้ำที่เปรียบได้กับพฤติกรรม การกระทำและเรื่องราวต่าง ๆ ที่สามารถสังเกตเห็นได้ และส่วนที่อยู่ใต้วงระดับน้ำนั้นเปรียบได้กับความรู้สึก (Feelings) และความรู้สึกต่อความรู้สึกต่าง ๆ (Feelings about Feelings), การรับรู้ (Perceptions), ความคาดหวัง (Expectations), ความปรารถนา (Yearnings) และตัวตน (Self) ทั้งนี้การใช้ภูเขาน้ำแข็งเพื่อให้สะดวกต่อการศึกษิตทำความเข้าใจมนุษย์ (Satir, Banmen, Gerberm, & Gomori, 1991)

เมื่อพิจารณาแนวคิดของซาเทียร์เพื่อการบำบัด พบว่า แนวคิดนี้มุ่งแก้ไขปัญหาที่ต้นเหตุมากกว่าการแก้ไขในเรื่องพฤติกรรมการแสดงออกที่เป็นการแก้ไขปัญหาที่ปลายเหตุหรือเป็นเพียงผลของปัญหา ซึ่งการแก้ไขปัญหาที่ต้นเหตุจะเป็นการยับยั้งไม่ให้ปัญหาดังกล่าวเกิดขึ้นใหม่ในอนาคต ดังนั้น การศึกษิตตามแนวคิดซาเทียร์จึงเป็นวิธีการช่วยเหลือบุคคลให้สามารถแก้ปัญหาหรือช่วยให้บุคคลเกิดการเปลี่ยนแปลงและเติบโตขึ้น โดย Satir Model ที่ใช้เพื่อการบำบัดนั้นอยู่บนพื้นฐานความเชื่อที่เรียกว่า Therapeutic beliefs ซึ่งเป็นความเชื่อเกี่ยวกับการปรับตัว และการเปลี่ยนแปลงภายในจิตใจ (นงพงา ลี้มสุวรรณ และนิดา ลี้มสุวรรณ, 2559)

การใช้ภูเขาน้ำแข็ง (Personal Iceberg) ตามแนวคิดของซาเทียร์เป็นไปเพื่อเปรียบเทียบกับประสบการณ์ภายในและเป็นการทำความเข้าใจเกี่ยวกับตัวตนของมนุษย์ โดยภูเขาน้ำแข็งยังเป็นแนวคิดสำคัญในการใช้ออกแบบโปรแกรมการฝึกอบรมตามแนวคิดซาเทียร์ เนื่องด้วยผู้ให้การศึกษาหรือนักบำบัดสามารถใช้ภูเขาน้ำแข็งในการทำความเข้าใจถึงประสบการณ์ภายใน และเห็นว่าเมื่อเกิดการเปลี่ยนแปลงจากภายใน ย่อมส่งผลต่อการแสดงออกทางพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม (Lum, 2000) สอดคล้องกับ McClintock (1999) ที่เห็นว่าผู้ให้การศึกษาจะใช้ภูเขาน้ำแข็งในการสำรวจ รวมทั้งใช้อุปมาอุปไมยถึงประสบการณ์ภายในและเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับผู้รับการศึกษิตเพื่อการช่วยเหลือที่ง่ายและชัดเจนขึ้น เช่นเดียวกับ Eckartsberg (1981 as cited in Lum, 2000) ที่กล่าวถึงลักษณะของภูเขาน้ำแข็งว่า จะมีเพียงบางส่วนที่อยู่เหนือผิวน้ำ ใช้แทนพฤติกรรมที่บุคคลแสดงออก โดยสามารถสังเกตเห็นได้

แต่พื้นที่ส่วนใหญ่ของภูเขาน้ำแข็งจะอยู่ใต้ผิวน้ำ ซึ่งเป็นส่วนที่ใช้แทนจิตใจของคน ซึ่งไม่สามารถสังเกตเห็นได้ ส่วนเส้นระดับน้ำใช้แทนการปรับตัวของคนที่บางครั้งอยู่เหนือน้ำ แต่บางครั้งอยู่ใต้น้ำ ทั้งนี้ภูเขาน้ำแข็งประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ ได้แก่ 1. พฤติกรรม (Behaviors) เป็นการแสดงออกหรือกระทำที่สามารถสังเกตเห็นได้ 2. การรับมือกับปัญหา (Coping stances) เป็นวิธีการที่มนุษย์ใช้รับมือกับปัญหา ได้แก่ การยอมตาม (Placating) การโทษผู้อื่น (Blaming) การใช้เหตุผล (Super-reasonable) การเฉไฉ (Irrelevant) ความสอดคล้องกลมกลืนในตน (Congruent) 3. ความรู้สึก (Feelings) เป็นการแสดงอารมณ์ของมนุษย์ ซึ่งเป็นได้ทั้งอารมณ์ทางบวกและอารมณ์ทางลบ รวมถึงความรู้สึกต่อความรู้สึก (Feelings about feelings) เป็นอารมณ์ความรู้สึกขั้นที่ 2 ที่เกิดหลังจากอารมณ์ชุดแรก ถือเป็น การตัดสินอารมณ์ในชุดแรก 4. การรับรู้ (Perceptions) เป็นการตีความสิ่งต่าง ๆ ที่ได้รับอิทธิพลมาจากความคิด ความเชื่อ เจตคติ ค่านิยม ฯลฯ ของบุคคล 5. ความคาดหวัง (Expectations) เป็นความอยาก ความต้องการที่เกิดได้ไม่สิ้นสุด 6. ความปรารถนา (Yearnings) เป็นความต้องการที่แท้จริงด้านจิตใจ เช่น ความรัก การยอมรับ ความอิสระ ความปลอดภัย ความรู้สึกมีคุณค่า และ 7. ตัวตน (Self) คือความเป็นตัวเรา การเข้าถึงขั้นนี้จะทำให้บุคคลรู้ว่าตนมีคุณค่า (self-esteem) มีพลังชีวิต (life energy) จึงเป็นแรงผลักดันให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ (นงพงา ลิ้มสุวรรณ และนิดา ลิ้มสุวรรณ, 2559, น. 24-32; Lum, 2000)

ภาพประกอบ 3 ภูเขาน้ำแข็ง "Iceberg" ตามแนวคิดของซาเทียร์

ที่มา: นงพงา ลิ้มสุวรรณ และนิดา ลิ้มสุวรรณ, 2559, น. 26

สำหรับการรับมือกับปัญหา (Coping stances) ของมนุษย์ตามแนวคิดซาเทียร์ ประกอบด้วย 5 รูปแบบ (นงพงา ลิ้มสุวรรณ และนิดา ลิ้มสุวรรณ, 2559; นงพงา ลิ้มสุวรรณ, ปรีชวัน จันทศิริ, และณรงค์ สุภัทรพันธุ์, 2547; อัจฉราพร สีหิรัญวงศ์, 2554) ได้แก่

1. การยอมตาม (Placating) เป็นพฤติกรรมของบุคคลที่ให้ความสำคัญกับผู้อื่นมาก จึงยอมตามใจผู้อื่น ไม่ปฏิเสธคำขอ ไม่สนใจตนเอง เนื่องด้วยต้องการเป็นที่ยอมรับของผู้อื่น จึงมีอาการแค้นใจ กังวล เครียด โกรธ รู้สึกไม่มีคุณค่าในตน ส่วนข้อดีของผู้ที่ยอมตามคือเป็นผู้ที่มีน้ำใจ เอาใจใส่ผู้อื่น เชื่อฟังพ่อแม่ และไวต่อความรู้สึกของผู้อื่น
2. การโทษผู้อื่น (Blaming) เป็นพฤติกรรมของบุคคลที่โยนความผิดให้ผู้อื่นหรือสิ่งแวดล้อม มักชอบตำหนิ ชอบตัดสิน ชอบจับผิดผู้อื่น ให้ความสำคัญกับตนเองเป็นที่ตั้ง จึงแสดงอารมณ์โกรธ ก้าวร้าว ไม่พอใจ คับข้องใจ แต่แท้จริงภายในมีความโดดเดี่ยว ส่วนข้อดีของผู้ที่โทษผู้อื่นคือ เป็นผู้ที่มีความมุ่งมั่น มีความเป็นผู้นำ
3. การเฉย (Irrelevant) เป็นพฤติกรรมของบุคคลที่ไม่ให้ความสำคัญกับผู้อื่นหรือสิ่งแวดล้อม พยายามหลีกเลี่ยงความรับผิดชอบ จึงมองทุกอย่างรอบตัวว่าไม่ใช่ปัญหา

หนีปัญหา ไม่มีเป้าหมาย ส่วนข้อดีของผู้ที่เฉยใจคือ มีอารมณ์ขัน มีความคิดสร้างสรรค์ สนุกสนาน ยืดหยุ่น

4. การใช้เหตุผล (Super-reasonable) เป็นพฤติกรรมของบุคคลที่ใช้ความคิด เหตุผลมากกว่าความรู้สึก จริงจัง ไม่ยืดหยุ่น มีกรอบ ชอบข้อมูลและรายละเอียด มักไม่ค่อยแสดงออกทางอารมณ์ความรู้สึก ในเบื้องลึกกลัวสูญเสียการควบคุม ส่วนข้อดีของผู้ที่ใช้เหตุผลคือ ฉลาด มีความละเอียด มีเหตุผล แก้ปัญหาได้ดี

5. ความสอดคล้องกลมกลืนในตน (Congruence) เป็นพฤติกรรมของบุคคลที่สามารถปรับตัวได้สอดคล้องกลมกลืนทั้งกับตนเอง ผู้อื่นและสิ่งแวดล้อม จึงจัดการกับปัญหาต่าง ๆ ได้อย่างสมดุล มักมีอารมณ์สงบ มั่นคง ยอมรับตนเองและผู้อื่นได้ ส่วนข้อดีของผู้ที่มีความสอดคล้องกลมกลืนในตนคือ สามารถตระหนักรู้ตนเอง รับผิดชอบ เอาใจใส่ตนเอง ผู้อื่นและสิ่งแวดล้อมรอบตัว

กล่าวโดยสรุป การรับมือกับปัญหาใน 4 รูปแบบแรกนั้นเป็นวิธีการที่มนุษย์ใช้รับมือกับปัญหาหรือการปรับตัวที่ไม่สอดคล้องกลมกลืน เนื่องด้วยบุคคลต้องเผชิญกับความทุกข์ ความเครียด จึงใช้กลไกการป้องกันตนเอง เพื่อเอาตัวรอด ปกป้องคุณค่าในตน เพื่อให้ได้การยอมรับ ซึ่งตามแนวคิดซาเทียร์เชื่อว่า กลไกการป้องกันตนเองเป็นเพียงพฤติกรรมที่แสดงออก จึงสามารถที่จะเรียนรู้ใหม่และทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงให้มีความสอดคล้องกลมกลืนในตน (Congruence) มากขึ้นได้

เป้าหมายของการบำบัดตามแนวคิดซาเทียร์

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง พบว่า การทำจิตบำบัดตามแนวคิดซาเทียร์สามารถใช้ได้ผลดีทั้งในระดับบุคคลและระดับกลุ่ม จึงเป็นที่ยอมรับและมีการนำไปใช้ในวงกว้าง ซึ่งแนวคิดนี้สามารถทำให้บุคคลได้เข้าใจในตนเอง จึงเกิดการเติบโตจากภายใน สำหรับเป้าหมายสำคัญของการบำบัดตามแนวคิดซาเทียร์ (Metagoals) (สมาคมพัฒนาศักยภาพมนุษย์และจิตบำบัดแนวซาเทียร์, 2559; นางพาง ลัมสุวรรณ และนิดา ลัมสุวรรณ, 2559) มีดังนี้

1. เพื่อช่วยให้บุคคลเกิดการตระหนักในคุณค่าของตนเองมากขึ้น (better self-esteem) จากการบำบัดจะช่วยให้บุคคลเข้าถึงคุณค่าภายในของตน โดยบุคคลจะมองภาพตนเองในทางบวก จึงเกิดพลังชีวิตมากขึ้น

2. เพื่อช่วยให้บุคคลเห็นทางเลือกในการเปลี่ยนแปลงตนเองมากขึ้น (better choice maker) แทนที่จะมุ่งเปลี่ยนแปลงผู้อื่นหรือสิ่งแวดล้อม ซึ่งแนวคิดซาเทียร์ให้

ความสำคัญกับการเลือกและตัดสินใจด้วยตนเอง เพราะมนุษย์มีอิสระทางใจในการเลือก เช่น เลือกได้ว่าจะอยู่อย่างมีความสุข รู้สึกสงบ

3. เพื่อช่วยให้บุคคลมีความรับผิดชอบในตนเองมากขึ้น (more responsible) ทั้งด้านความรู้สึกนึกคิด ความคาดหวัง และการตัดสินใจเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ซึ่งถือเป็นความรับผิดชอบต่อชีวิตตนเอง

4. เพื่อช่วยให้บุคคลมีความสอดคล้องกลมกลืนในตนมากขึ้น (more congruence) ทั้งระหว่างโลกภายในของตนเองกับผู้อื่นและสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ ความสอดคล้องกลมกลืนในตนยังเป็นสิ่งสำคัญตามแนวคิดโมเดลเพื่อการเติบโตของซาเทียร์ (Satir Growth Model) ที่ระบุว่า ผู้ให้การปรึกษาควรมีความสอดคล้องกลมกลืนในตนและมีความสอดคล้องกลมกลืนในขณะที่ทำการช่วยเหลือผู้รับการปรึกษา (Banmen & Maki-Banmen, n.d.)

สำหรับเป้าหมายหลักของการบำบัดตามแนวคิดซาเทียร์ ผู้ให้การปรึกษาหรือนักจิตบำบัดควรทำความเข้าใจและยึดถือปฏิบัติให้กับผู้รับการปรึกษา เพื่อช่วยให้บุคคลที่มีปัญหาเหล่านี้มีสุขภาพจิตที่ดี สามารถใช้ชีวิตได้อย่างมีคุณค่าและมีความสุขได้

บทบาทและหน้าที่ของผู้ให้การปรึกษาตามแนวคิดซาเทียร์

ในการบำบัดตามแนวคิดซาเทียร์ ผู้ให้การปรึกษาหรือนักบำบัดต้องใช้ตนเองเป็นเครื่องมือในการช่วยเหลือผู้รับการปรึกษา ทั้งนี้ผู้ให้การปรึกษาควรมีความสอดคล้องกลมกลืนในตน (Congruence) และมีประสบการณ์ตรงต่อสิ่งที่เกิดขึ้นในระหว่างการบำบัด (Experiential) ร่วมกับผู้รับการปรึกษา โดยการปรึกษาตามแนวคิดซาเทียร์ได้กล่าวถึง องค์ประกอบสำคัญในตัวผู้ให้การปรึกษาที่จะช่วยเอื้อให้กระบวนการปรึกษาเกิดประสิทธิภาพมีทั้งสิ้น 5 องค์ประกอบ (นงพงา ลิ่มสุวรรณ และนิดา ลิ่มสุวรรณ, 2559, น. 90-96; นงพงา ลิ่มสุวรรณ, นวนันท์ ปิยะวัฒน์ กุล, และสุวรรณ อรุณพงศ์ไพศาล, 2550, น. 6) ได้แก่

1. การใช้ตัวตนของผู้บำบัด (Therapist's use of self) ผู้ให้การปรึกษาสามารถใช้ตนเองเป็นเครื่องมือสำคัญในการช่วยเหลือผู้รับการปรึกษา โดยตัวผู้ให้การปรึกษาควรมีความสอดคล้องกลมกลืนในตน มีความตระหนักรู้และตั้งใจที่จะช่วยเหลือผู้รับการปรึกษาอย่างเต็มความสามารถ

2. การบำบัดอย่างเป็นระบบ (Systemic) ผู้ให้การปรึกษาควรดำเนินการบำบัดอย่างมีระบบ โดยบำบัดให้เกิดการเปลี่ยนแปลงภายในจิตใจ ซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงระดับภูเขาน้ำแข็งของตนก่อน จึงค่อยไปเปลี่ยนแปลงความสัมพันธ์ที่มีต่อผู้อื่น โดยตลอดทั้งระบบนี้ผู้ให้การปรึกษาควรเข้าใจว่าการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในด้านหนึ่งด้านใดย่อมส่งผลกระทบต่อด้านอื่น ๆ ด้วย

3. การบำบัดที่มุ่งไปสู่การเปลี่ยนแปลง (Change focus) ในกระบวนการบำบัดจะเน้นที่การเปลี่ยนแปลงไปจากสภาพเดิมที่เป็นอยู่ ซึ่งการเปลี่ยนแปลงนี้จะเกิดขึ้นตลอดช่วงเวลาของการบำบัด เพื่อจุดประสงค์สำคัญคือการช่วยเหลือให้ผู้รับการปรึกษาเปลี่ยนแปลงตนเองได้ตามเป้าหมาย

4. การบำบัดในทิศทางบวก (Positive directional) เป็นการนำพาผู้รับการปรึกษาไปสู่ทิศทางที่ดีขึ้น โดยการบำบัดจะมุ่งเปลี่ยนแปลงบุคคลไปในทิศทางที่เป็นบวก ช่วยให้บุคคลมีประสบการณ์ในด้านบวกต่อสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิต

5. การทำให้ผู้รับการปรึกษาเกิดประสบการณ์ตรง (Experiential) เป็นการช่วยให้ผู้รับการปรึกษาเข้าใจในความรู้สึกที่เกิดขึ้น รับรู้ถึงความปรารถนาที่แท้จริงของตน และสัมผัสประสบการณ์ภายในจิตใจของตนเองได้ ทั้งนี้ในการบำบัดที่มีประสิทธิภาพนั้น จะต้องเป็นการบำบัดที่เข้าถึงประสบการณ์ตรงของผู้รับการปรึกษา โดยผู้รับการปรึกษาสามารถรับรู้และสัมผัสกับสิ่งที่เกิดขึ้น ตลอดจนทำการเปลี่ยนแปลงประสบการณ์นั้น ๆ ได้

โดยสรุป ในการบำบัดตามแนวคิดซาเทียร์ ผู้ให้การปรึกษามีบทบาทสำคัญในการช่วยให้ผู้รับการปรึกษาเกิดการเปลี่ยนแปลงภายในตน แต่กระบวนการปรึกษาจะเกิดประสิทธิภาพได้นั้น ตัวผู้ให้การปรึกษาต้องมุ่งช่วยเหลือผู้รับการปรึกษาตามหลักการสำคัญและใช้ความสอดคล้องกลมกลืนในตนเพื่อช่วยเหลือให้ผู้รับการปรึกษาเกิดความสอดคล้องกลมกลืนขึ้นในตนเองได้

ขั้นตอนการบำบัดตามแนวคิดซาเทียร์

สำหรับขั้นตอนการบำบัดตามแนวคิดซาเทียร์ที่ผู้ให้การปรึกษาและนักบำบัดจะทำในกระบวนการบำบัดทางจิตใจนั้นมี 10 ขั้นตอน (นงพงา ลิ่มสุวรรณ และนิดา ลิ่มสุวรรณ, 2559; นงพงา ลิ่มสุวรรณ, ปรีชวัน จันทศิริ, และณรงค์ สุภัทรพันธุ์, 2547) ดังนี้

1. การเตรียมตัวของผู้บำบัด (Prepare self) เป็นการเตรียมตัวให้พร้อมทั้งร่างกายและจิตใจ โดยการเตรียมตัวสามารถทำได้หลายแบบ เช่น การฝึกผ่อนคลายจิตใจ การทำจิตใจให้สงบ การทำสมาธิ การตั้งใจจดจ่อ ตลอดจนสร้างความสอดคล้องกลมกลืนในตน (Congruence) ระหว่างผู้ให้การปรึกษาและผู้รับการปรึกษา รวมถึงการรู้จักตนเองตลอดระยะเวลาของการบำบัด

2. การสร้างความสัมพันธ์เชื่อมโยง (Making contact) เป็นการแสดงความเข้าใจ ใส่ใจ เมตตาและยอมรับในตัวผู้รับการปรึกษาอย่างไม่มีเงื่อนไข พร้อมทั้งสร้างสัมพันธภาพเพื่อทำความคุ้นเคย ให้เกิดความไว้วางใจ นอกจากนี้ การเชื่อมโยงยังเกี่ยวข้องกับการช่วยเหลือให้ผู้รับการปรึกษาได้สำรวจจิตใจ ความรู้สึก ความต้องการของตนเองจากการใช้คำถามที่ทำให้ได้สำรวจเกี่ยวกับภูเขาน้ำแข็ง (Iceberg questions) ของบุคคลนั้น

3. การสำรวจปัญหา (Explore problem) เป็นการรับฟังเหตุการณ์เรื่องราวที่เกิดกับผู้รับการปรึกษา จากนั้นผู้ให้การปรึกษาจึงกระตุ้นให้ผู้รับการปรึกษาได้สำรวจถึงผลกระทบของปัญหาที่มีต่อจิตใจว่าเป็นอย่างไร ทั้งนี้ผู้ให้การปรึกษาแนวชาเทียร์จะเชื่อว่า “สิ่งที่เกิดขึ้นไม่ใช่ปัญหา แต่การจัดการกับสิ่งที่เกิดขึ้นต่างหากที่เป็นปัญหา”

4. การสำรวจผลกระทบ (Explore impacts) เป็นการสำรวจว่าเรื่องราวปัญหาของผู้รับการปรึกษานั้นได้ส่งผลกระทบต่อภูเขาน้ำแข็งเป็นอย่างไร การสำรวจนี้ทำให้ผู้รับการปรึกษาเกิดการตระหนักรู้ (Awareness) ในสิ่งที่ยังไม่เคยรู้มาก่อน

5. การตั้งเป้าหมาย (Set goals) เป็นการช่วยให้ผู้รับการปรึกษาได้ตั้งเป้าหมายว่าต้องการอะไรจากการบำบัด ซึ่งการบำบัดควรเข้าถึงระดับของความปรารถนา (Yearning) และตัวตน (Self)

6. การผูกมัดตนเอง (Commitment) เป็นการกระตุ้นให้ผู้รับการปรึกษาได้แสดงความมุ่งมั่น ตั้งใจในการทำสิ่งต่าง ๆ ให้บรรลุตามเป้าหมาย

7. การเปลี่ยนแปลง (Change) ผู้ให้การปรึกษาสามารถเริ่มกระบวนการเปลี่ยนแปลงโดยใช้เทคนิควิธีการทางทฤษฎีเข้ามาใช้เพื่อให้ผู้รับการปรึกษาเกิดการเปลี่ยนแปลง ซึ่งการเปลี่ยนแปลงมี 2 ระดับคือ การเปลี่ยนแปลงทางการตระหนักรู้ และการเปลี่ยนแปลงทางความคาดหวัง ความรู้สึก มุมมอง ทั้งนี้ ตัวตนจะดีขึ้นและพฤติกรรมจะเปลี่ยนแปลงไป

8. การตอกย้ำ (Anchoring) เป็นการตอกย้ำถึงกระบวนการบำบัดที่เกิดขึ้นและมีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นแล้ว ซึ่งการตอกย้ำนี้ช่วยให้ผู้รับการปรึกษาสามารถจดจำสิ่งที่เกิดขึ้น และตระหนักรู้ถึงสิ่งที่เปลี่ยนแปลงไป

9. การบ้าน (Homework) เป็นสิ่งที่ช่วยให้ผู้รับการปรึกษาเติบโต เนื่องด้วยการบำบัดไม่ได้เกิดเฉพาะในชั่วโมงบำบัดเท่านั้น ดังนั้นการบ้านจึงเป็นสิ่งที่สามารถนำไปฝึกฝนจนทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงภายในจิตใจ และสามารถพัฒนาตนเองได้

10. ยุติการบำบัด (Closure) เป็นขั้นสุดท้ายของการบำบัด เมื่อจบการบำบัดในครั้งนั้นแล้ว จึงนัดหมายให้มาทำการบำบัดในครั้งต่อไป

ขั้นตอนการบำบัดทั้ง 10 ขั้นตอนนี้เป็นสิ่งสำคัญที่ผู้ให้การปรึกษาหรือนักบำบัดควรศึกษาให้เข้าใจอย่างถ่องแท้ ยึดถือเป็นหลักสำคัญ และนำไปใช้เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

ระยะของการเปลี่ยนแปลงตามแนวคิดซาเทียร์

สำหรับแนวคิดซาเทียร์นี้มีพื้นฐานความเชื่อว่า มนุษย์สามารถเปลี่ยนแปลงและพัฒนาได้ โดยเฉพาะสามารถพัฒนาให้เกิดพลังชีวิตในเชิงบวก ทั้งนี้ซาเทียร์ได้อธิบายถึงระยะของการเปลี่ยนแปลง (Stages of Change) ที่เกิดขึ้น ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการทำความเข้าใจกระบวนการเปลี่ยนแปลงในการบำบัดอย่างเป็นขั้นตอน (นงพงา ลิ้มสุวรรณ, ปรีชวัน จันทศิริ, และณรงค์ สุภัทรพันธุ์, 2547, น. 32-34) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. สถานภาพคงที่, ระบบปิด (Status Quo, The Closed System) เป็นระยะของความสมดุล บุคคลส่วนใหญ่มักใช้ชีวิตตามความคุ้นเคย และไม่ต้องการให้เกิดการเปลี่ยนแปลง เนื่องจากกลัวและรู้สึกว่าจะถูกคุกคามหากเกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้น ดังนั้นจึงยอมเจ็บปวดทรมานเมื่อเกิดปัญหาต่าง ๆ ทั้งนี้สมาชิกในครอบครัวมักมีอิทธิพลต่อการยับยั้งไม่ให้เกิดการเปลี่ยนแปลงใด ๆ ขึ้นในครอบครัว

2. สิ่งแปลกปลอม (Foreign Element) เป็นระยะที่มีสิ่งแปลกปลอมเข้ามาในระบบปิด ซึ่งอาจเป็นเพื่อน ญาติ ผู้ให้การปรึกษาหรือนักบำบัด ส่งผลให้บุคคลเกิดการปรับตัวขึ้น แต่การเข้าสู่ระบบปิดนั้นควรเริ่มจากการสร้างความสัมพันธ์ที่ดี สร้างบรรยากาศที่อบอุ่น ปลอดภัย เป็นมิตร ให้ความเข้าใจและยอมรับอย่างไม่มีเงื่อนไข ซึ่งอาจจัดเป็นระยะของการเริ่มสำรวจปัญหา

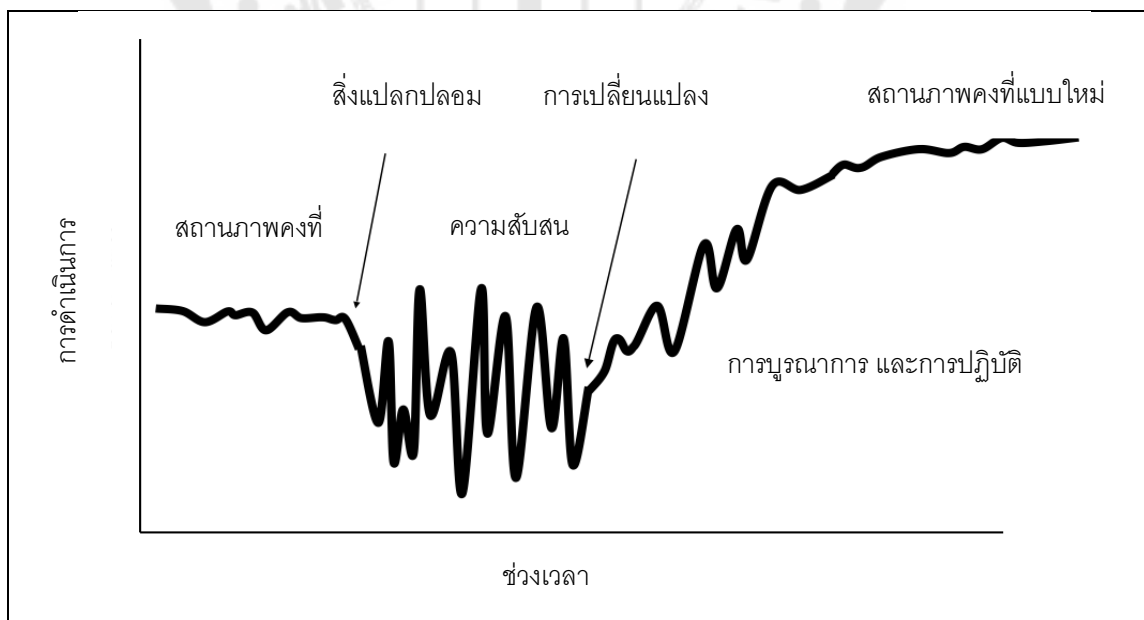
3. ความสับสน, การเปิดระบบ (Chaos: Opening the System) เป็นระยะที่ระบบเปิดออก จึงส่งผลให้บุคคลเกิดความสับสน กังวล มักมีการแสดงอารมณ์ความรู้สึกอย่างเปิดเผย ตรงไปตรงมา ทั้งความรู้สึกเจ็บปวด กลัว ด้อยคุณค่า จึงเป็นระยะที่ผู้ให้การปรึกษาควรมีความสอดคล้องกลมกลืนในตนเอง จึงจะสามารถประคับประคองผู้รับการปรึกษาให้ผ่านพ้นภาวะเช่นนี้ไปได้

4. การเปลี่ยนแปลง (Transformation) เป็นระยะของการเปลี่ยนแปลงอย่างมีเป้าหมาย เป็นการเปลี่ยนแปลงจากเดิมที่อยู่ในสภาพทางลบ กลับคืนสู่ภาวะที่เป็นกลาง และเกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทางบวก เป็นการเปลี่ยนสภาพจากคนที่มีปัญหาให้สามารถตระหนักรู้ในคุณค่าของตน เห็นทางเลือกที่เกิดขึ้น สามารถรับผิดชอบในชีวิตของตนมากขึ้น และมีความสอดคล้องกลมกลืนในตนมากขึ้น จัดได้ว่าเป็นระยะเป้าหมายหลัก (Metagoals)

5. การบูรณาการ (Integration) เป็นระยะของการนำความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นมาทำให้เกิดความสอดคล้องกลมกลืนกับตัวตน เพื่อให้การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นมั่นคงถาวร ผู้ให้การปรึกษาจึงมีบทบาทในการประคับประคองให้ผู้รับการปรึกษาได้ตระหนักรู้ ได้รับความรู้สึก ความคาดหวัง และสามารถเติมเต็มความปรารถนาของตนได้

6. การปฏิบัติ (Practice) เป็นการลงมือปฏิบัติเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงใหม่ ๆ ขึ้น โดยผู้ให้การปรึกษาอาจให้การบ้านเพื่อให้ผู้รับการปรึกษาได้กลับไปฝึกใช้ชีวิตในแบบใหม่ ทั้งนี้การให้การบ้านควรอยู่บนหลักการที่ผู้รับการปรึกษาสามารถยอมรับและฝึกปฏิบัติได้จริง

7. สถานภาพคงที่แบบใหม่ (New Status Quo) เป็นสถานะที่สมดุล โดยบุคคลสามารถรับรู้ในคุณค่าของตนเอง มีการเปลี่ยนแปลงจากภายใน และมีความสอดคล้องกลมกลืนในตนเอง ซึ่งส่งผลให้เกิดพฤติกรรมใหม่ ๆ เกิดขึ้น

ภาพประกอบ 4 ระยะเวลาของการเปลี่ยนแปลงตามแนวคิดซาเทียร์

ที่มา: Emery, 2014

ขั้นตอนการเปลี่ยนแปลงตามแนวคิดซาเทียร์นี้ เป็นการอธิบายถึงการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในตัวของผู้รับการปรึกษา ซึ่งแต่ละขั้นตอนได้แสดงให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงในความคิด ความรู้สึก การกระทำ ประสบการณ์ภายใน เป็นต้น ทั้งนี้ผู้ให้การปรึกษาเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนกระบวนการดังกล่าว ตลอดจนให้ความช่วยเหลือผู้รับการปรึกษาให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นได้

เทคนิคการปรึกษาตามแนวซาเทียร์

การปรึกษาตามแนวซาเทียร์มีจุดมุ่งหมายสำคัญเพื่อช่วยเหลือให้ผู้รับการปรึกษาเกิดการเปลี่ยนแปลงในเชิงบวก มีความเติบโตงอกงาม เห็นคุณค่าในตนเอง ส่งผลให้มีสุขภาพจิตดีและมีความสุข โดยเทคนิคการปรึกษาที่ใช้บ่อย (ผกามาศ นันทจิรวัดฉน์, 2554, น. 73-75; ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์, 2542; Cheung & Leung, 2008; Loeschen, 1997; Loeschen, 2002, 2006 as cited in Bitter, 2014, p. 194-195; Rasheed, Rasheed, & Marley, 2011) มีดังนี้

1. การสื่อสารโดยการแสดงท่าทาง (Communication Stances) เป็นการนำให้บุคคลในครอบครัวได้มีส่วนร่วมในการแสดงท่าทางเป็นบุคคลอื่นในครอบครัว เช่น ผู้ตำหนิกล่าวโทษผู้อื่น (Blamer) ผู้ยอมตามผู้อื่น (Placater) ผู้ที่ขาดความจริงจัง ไม่สอดคล้อง (irrelevance) ผู้ที่ยึดตามเหตุผล (Super-reasonable) ผู้ที่มีความสอดคล้อง (Congruent) จึงเกิดการแลกเปลี่ยนความรู้สึก เป็นการช่วยให้สมาชิกในครอบครัวเกิดความตระหนักในการสื่อสาร

2. แผนผังครอบครัว (Family map) เป็นการเขียนแผนผังแสดงโครงสร้างครอบครัวใน 3 ช่วงอายุคน เพื่อให้เกิดการมองภาพครอบครัวได้ง่ายและชัดเจนขึ้น จึงช่วยให้เกิดความเข้าใจครอบครัวนั้น ๆ ได้ สำหรับรายละเอียดของข้อมูลที่ได้ เช่น ชื่อพ่อแม่ อายุ การศึกษา อาชีพ สถานภาพ ความสัมพันธ์ในครอบครัว เทคนิคนี้ทำให้เห็นภาพแผนผังที่แสดงความสัมพันธ์ในครอบครัวได้อย่างชัดเจน

3. การอุปมาอุปไมย (Metaphor) เป็นการใช้คำเปรียบเทียบที่มีความหมายคล้ายคลึงกัน จึงเป็นคำที่ใช้พูดแทนความคิด เพื่อให้บุคคลสามารถเข้าใจในความหมายที่กล่าวถึง และเห็นภาพนั้นได้ชัดเจนขึ้น เช่น ซาเทียร์เปรียบเทียบการเลี้ยงดูของพ่อแม่ว่าเปรียบเสมือนดวงอาทิตย์ที่ทำให้ต้นไม้ผลิบานในฤดูใบไม้ผลิ (Satir & Baldwin, 1983)

4. การมองมุมใหม่ (Reframing) เป็นการมองปัญหาในแง่มุมใหม่ เทคนิคนี้ผู้ให้การปรึกษาใช้เพื่อช่วยเหลือให้ผู้รับการปรึกษาเปลี่ยนแปลงการรับรู้ที่มีต่อตนเองและ

บุคคลอื่น เช่น ให้ลดความรู้สึกด้อยคุณค่า ความรู้สึกเชิงลบ ความทุกข์ใจ แต่ให้รู้จักมองในมุมบวก
สิ่งที่เป็นข้อดี

5. การทำสมาธิ (Meditation) เป็นการช่วยให้ผู้รับการปรึกษาได้สำรวจ
อารมณ์ ความรู้สึก ตลอดจนประสบการณ์ภายในที่เกิดขึ้นกับตนเมื่อมีเหตุการณ์ต่าง ๆ เข้ามา
กระทบ นอกจากนี้การทำสมาธิยังช่วยให้ผู้รับการปรึกษาได้สัมผัสกับพลังชีวิต (Life energy) ที่มี
ในตนเองด้วย

6. การใส่ใจ (Attending) เป็นการแสดงความสนใจ ใส่ใจ และความเห็น
อกเห็นใจในตัวผู้รับการปรึกษา โดยผู้ให้การปรึกษาจะฟังเรื่องราวอย่างระมัดระวังและให้
ความสำคัญทั้งต่อภาษาพูดและภาษาท่าทางที่ผู้รับการปรึกษาแสดงออก ซึ่งช่วยให้ผู้รับการ
ปรึกษาเกิดความอบอุ่นใจ คลายความวิตกกังวล

7. การสังเกต (Observing) ผู้ให้การปรึกษาสามารถสังเกตภาษากาย
น้ำเสียง ท่าทาง การแสดงอารมณ์ความรู้สึก การเว้นระยะห่าง เป็นต้น ของผู้รับการปรึกษา ซึ่งสิ่งที่
ผู้รับการปรึกษาแสดงออกมาเป็นการสะท้อนให้เห็นถึงความรู้สึกและปฏิกิริยาที่เกิดขึ้นในตัวผู้รับ
การปรึกษา

8. การทำให้เกิดความหวัง (Engendering hope) ผู้ให้การปรึกษา
สามารถใช้คำถามเพื่อถามถึงความหวังของผู้รับการปรึกษา เพื่อให้ผู้รับการปรึกษารับรู้ว่าตนมี
ความสามารถในการเปลี่ยนแปลงชีวิตให้ดีขึ้นได้

9. การยืนยันทรัพยากร (Affirming resources) ผู้ให้การปรึกษาสามารถ
ช่วยให้ผู้รับการปรึกษารับรู้และตระหนักได้ว่าตนมีทรัพยากรที่มีคุณค่าในตัว ทั้งนี้ผู้ให้การปรึกษา
จะเป็นผู้สำรวจและหยิบยกให้ผู้รับการปรึกษาเห็นถึงทรัพยากรในตน ส่งผลให้เกิดการ
เปลี่ยนแปลงตนเองไปในทิศทางที่เป็นบวกได้

10. การสะท้อนความรู้สึก (Reflecting) เมื่อผู้ให้การปรึกษาได้ฟัง
เรื่องราวที่ผู้รับการปรึกษาพูดแล้วจะทำการสะท้อนความคิด ความรู้สึกและอารมณ์ของผู้รับการ
ปรึกษาที่ปรากฏผ่านภาษาพูดและภาษาท่าทาง เพื่อให้ผู้รับการปรึกษาได้เข้าใจถึงสิ่งที่อยู่ภายใน
ตน ทั้งยังช่วยให้ได้ยินความรู้สึกของตนเอง นอกจากนี้ การสะท้อนความรู้สึกยังแสดงถึงความ
สนใจและเอาใจใส่ในตัวผู้รับการปรึกษาขณะกำลังพูดด้วย

11. การทำให้กระจ่าง (Clarifying) ผู้ให้การปรึกษาจะพยายามนำ
ประเด็นหรือมูลเหตุสำคัญของปัญหาที่ผู้รับการปรึกษาได้เผชิญ รวมทั้งความคิด อารมณ์และ

ความรู้สึกต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับผู้รับการปรึกษาออกมาเพื่อช่วยให้ผู้รับการปรึกษาเกิดความกระจ่างชัดและลดความสับสนในปัญหาที่เกิดขึ้นกับตน รวมทั้งเข้าใจผู้อื่นมากขึ้นด้วย

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการปรึกษาตามแนวคิดของซาเทียร์

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการปรึกษาตามแนวคิดของซาเทียร์ พบว่า มีงานวิจัยที่ได้นำแนวคิดทฤษฎีของซาเทียร์มาใช้ในการพัฒนาผู้ให้การปรึกษา โดยงานวิจัยของ Yung Tsang Sun-may (2011) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการนำการปรึกษาตามแนวคิดซาเทียร์มาใช้ในการพัฒนาผู้ให้การปรึกษาผ่านการฝึกอบรม ซึ่งพบว่า การปรึกษาตามแนวคิดซาเทียร์มีเทคนิคที่มีประสิทธิภาพ มีความสร้างสรรค์ และได้นำศักยภาพทางการสื่อสารมาใช้ในการบำบัดและช่วยเหลือผู้รับการปรึกษาได้ ทั้งนี้ผู้ให้การปรึกษาที่ผ่านการฝึกอบรมตามแนวคิดซาเทียร์จะสามารถใช้ตัวตน (use of self) เป็นเครื่องมือสำคัญในการช่วยเหลือผู้รับการปรึกษา โดยตัวผู้ให้การปรึกษาต้องมีความสอดคล้องกลมกลืนในตน จึงจะสามารถช่วยเหลือผู้รับการปรึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับ Lum (2002) ที่กล่าวว่า แนวคิดของซาเทียร์สามารถนำมาใช้ในการพัฒนาผู้ให้การปรึกษา โดยเน้นการพัฒนาตัวตน (self) ของผู้ให้การปรึกษา เนื่องด้วยการใช้ตนเองเป็นเครื่องมือของผู้ให้การปรึกษาถือเป็นสิ่งสำคัญต่อการช่วยเหลือผู้รับการปรึกษา และชี้ให้เห็นว่าการจัดการฝึกอบรมกับผู้ให้การปรึกษาจะสามารถช่วยให้เกิดการพัฒนาทักษะทางการปรึกษา ส่งเสริมให้เกิดการตระหนักรู้ มีความสอดคล้องกลมกลืนในตน และมีสมรรถนะการปรึกษาได้ เช่นเดียวกับ Kramer (2000) ที่กล่าวว่า แนวคิดของซาเทียร์สามารถนำมาจัดเป็นโปรแกรมการฝึกอบรมเพื่อช่วยพัฒนาตัวตน (self) ของผู้ให้การปรึกษาให้มีความสอดคล้องกลมกลืนในตน ซึ่งสามารถนำไปสู่การมีสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาได้ สอดคล้องกับ Cheung และ Chan (2002) ที่ศึกษาว่า ผู้ให้การปรึกษาตามแนวคิดซาเทียร์ควรผ่านการฝึกปฏิบัติเพื่อให้เกิดความสอดคล้องกลมกลืนขึ้นในตน เพื่อให้สามารถใช้ตนเองในการช่วยเหลือผู้อื่นให้เติบโตและงอกงาม จะเห็นได้ว่าแนวคิดของซาเทียร์มุ่งเน้นการช่วยเหลือผู้ที่มีความทุกข์ทางจิตใจ ส่งเสริมให้มองมนุษย์ในแง่บวก และเห็นว่ามนุษย์สามารถปรับตัว เปลี่ยนแปลงและพัฒนาตนให้เป็นผู้ที่เติบโตงอกงามได้ ประกอบกับการมีขั้นตอนการปรึกษาที่เป็นรูปธรรม ส่งผลให้แนวคิดของซาเทียร์แผ่ขยายไปทั่วทุกมุมโลกและได้รับการยอมรับในวงกว้าง ดังนั้น จึงมีการนำแนวคิดของซาเทียร์มาออกแบบเป็นโปรแกรมการฝึกอบรมในผู้ให้การปรึกษา เพื่อให้สามารถช่วยเหลือผู้รับการปรึกษาเห็นคุณค่าในตนเอง รับรู้และเกิดการยอมรับในตนเอง ผู้อื่น รวมถึงสิ่งแวดล้อมรอบตัว และหากพิจารณาในประเด็นของตัวผู้ให้การปรึกษาพบว่า แนวคิดซาเทียร์สามารถช่วยให้ผู้ให้การปรึกษาเข้าใจในตนเอง เกิดการตระหนักรู้ ยอมรับในตนเองและผู้อื่นได้

อย่างไม่มีเงื่อนไข สามารถรับรู้สิ่งที่เกิดขึ้นได้ตามความเป็นจริง เป็นต้น จึงเป็นการเพิ่มสมรรถนะของผู้ให้การปรึกษาได้ในขณะเดียวกัน

6.2 ทฤษฎีการปรึกษาเพื่อเสริมสร้างพลังอำนาจ (Empowerment Counseling)

การเสริมสร้างพลังอำนาจ (Empowerment) คือ การทำให้บุคคลเกิดความตระหนักในศักยภาพที่ตนเองมีและดึงศักยภาพนั้นออกมาใช้ได้อย่างเต็มที่และเต็มใจ เพื่อปรับปรุงพัฒนาวิถีชีวิต วิธีการทำงานให้บรรลุผลสำเร็จ ซึ่งผลสำเร็จที่เกิดขึ้นนี้จะมีความต่อเนื่องและยั่งยืน (Gibson, 1991) สอดคล้องกับแนวคิดของ อุไรวรรณ ชัลตัน (2551) ที่กล่าวว่า การเสริมสร้างพลังอำนาจเป็นกระบวนการที่ช่วยส่งเสริมให้บุคคลได้พัฒนาตน จึงมีเป้าหมายชีวิต มีความพึงพอใจในงาน สามารถรับรู้พลังอำนาจของตนในการแก้ปัญหาต่าง ๆ และการเสริมสร้างพลังอำนาจนี้เป็นสิ่งที่ส่งผลต่อสมรรถนะในการปฏิบัติงานของบุคคลด้วย เช่นเดียวกับ Stewart (1994) ที่กล่าวว่า การเสริมสร้างพลังอำนาจเป็นการสร้างความรู้สึกของความสำเร็จ เป็นการพัฒนาแรงจูงใจและความสามารถในการทำงานที่มีประสิทธิภาพ ทำให้บุคคลรู้สึกว่างานเป็นสิ่งสำคัญ จึงพยายามทำงานให้ประสบความสำเร็จได้ตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ นอกจากนี้ Gibson (1991) ได้กล่าวถึงกระบวนการเสริมสร้างพลังอำนาจไว้ว่า เป็นกระบวนการสำคัญที่บุคคลใช้เพื่อให้ได้มาซึ่งความสามารถในการควบคุมและกำกับชีวิตของตนเอง กระบวนการนี้เกี่ยวข้องกับการสร้างสัมพันธภาพระหว่างบุคคล การแลกเปลี่ยนข้อมูล ข่าวสาร ความคิด ความรู้สึก หรือการทำกิจกรรมร่วมกันเพื่อให้เกิดความองอกงามและการพัฒนาในตัวบุคคล ครอบครัวหรือชุมชน รวมทั้งเป็นความสามารถในการใช้ทรัพยากรที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต ตลอดจนเป็นความรู้สึกเชื่อมั่นในตนเองว่าตนเองมีอำนาจสามารถควบคุมความเป็นอยู่หรือชีวิตของตนเองได้ เช่นเดียวกับ กิตติยาภรณ์ ไชคสวัสดิ์ภิญโญ (2554) ที่กล่าวว่า กระบวนการในการเสริมสร้างพลังอำนาจประกอบด้วย การสร้างสัมพันธภาพ การเรียนรู้ในปัญหา การหาวิธีการแก้ปัญหา การลงมือแก้ปัญหา และการประเมินผลจากการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น ซึ่งเป็นวิธีการช่วยพัฒนาศักยภาพของบุคคล โดยช่วยให้เกิดการตระหนักในความสามารถ และเกิดความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองได้ ทั้งนี้เมื่อพิจารณาเกี่ยวกับบุคคลที่ควรได้รับการเสริมสร้างพลังอำนาจ พบว่า คนชายขอบ เช่น เด็กกำพร้า คนชราที่ถูกทอดทิ้ง คนยากจน คนพิการ ชนกลุ่มน้อย ผู้ที่มีความหลากหลายทางเพศ ผู้ป่วยเรื้อรัง เป็นต้น (เนตรนภา ชุมทอง, 2553)

สำหรับวิธีการเพื่อเสริมสร้างพลังอำนาจมีด้วยกันหลายวิธี เช่น การทำกลุ่มช่วยเหลือตนเอง (self-help group) (สุรเชษฐ เกตุสวัสดิ์, 2552; Stang & Mittelmark, 2009) การทำกิจกรรมกลุ่มที่ผู้เข้าร่วมได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกัน (Gullan, Power, &

Stephen, 2013) สอดคล้องกับเนตรนภา ชุมทอง (2553) ที่กล่าวว่า การเสริมสร้างพลังอำนาจ มีหลายวิธีการ เช่น การปรึกษา (Counseling) การพูดคุยแบบเท่าเทียม (Dialogue) การประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) การเผยแพร่ข้อมูลความรู้ (Dissemination of Information and Knowledge) เป็นต้น สอดคล้องกับ อัจฉรา ยุวดี (2551) ที่กล่าวถึง วิธีการในการเสริมสร้างพลังอำนาจ ได้แก่ 1. การให้ความรู้และข้อมูลที่เป็นประโยชน์ 2. การให้การปรึกษาและให้แนวทาง 3. การให้การสนับสนุนทรัพยากรที่เป็นประโยชน์ 4. การให้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 5. การประเมินผลป้อนกลับเชิงบวก 6. การยอมรับในความเป็นบุคคล และ 7. การจัดตั้งกลุ่มช่วยเหลือตนเอง จากรายละเอียดข้างต้น แสดงให้เห็นว่ามีการใช้การปรึกษาเพื่อเสริมสร้างพลังอำนาจ ซึ่งสอดคล้องกับ สายสมร เฉลยกิตติ และนริสา วงศ์พนารักษ์ (2558) ที่กล่าวว่า การเสริมสร้างพลังอำนาจสามารถผนวกและประยุกต์ใช้กับการปรึกษาทั้งรายบุคคลและรายกลุ่ม รวมถึงครอบครัว บำบัด และใช้ได้ดีในสถาบันการศึกษา สถานบริการทางสุขภาพ และใช้กับผู้รับบริการได้ทุกกลุ่มวัยที่มีความหลากหลายของปัญหา

เมื่อพิจารณาการปรึกษาเพื่อเสริมสร้างพลังอำนาจ (Empowerment Counseling) พบว่า สามารถใช้เพื่อช่วยเหลือผู้รับการปรึกษา หรือช่วยพัฒนาให้ผู้รับการปรึกษาเติบโตและมีการเปลี่ยนแปลงตนไปในทิศทางที่เป็นบวกได้ ทั้งนี้การปรึกษาเพื่อเสริมสร้างพลังอำนาจช่วยให้บุคคลเกิดความตระหนัก และสามารถพิจารณาได้ว่าบริบททางสังคมมีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิต โดยภาวะของความเหลื่อมล้ำทางสังคม การกีดกันทางเพศ การถูกกดทับ ภาวะด้อยโอกาส เหล่านี้ส่งผลกระทบต่อให้บุคคลเกิดปัญหาทางจิตใจขึ้น (นันท์ชิตส์ถนัมภ์ สกุดพงษ์, 2561, น. 150; Bell, 1997; Chung & Bemak, 2012) ประกอบกับมีการศึกษาวิจัยที่ระบุว่า การปรึกษาเพื่อเสริมสร้างพลังอำนาจเป็นแนวคิดหนึ่งที่สามารถใช้ช่วยเหลือและเยียวยาบุคคลที่มีปัญหาในลักษณะดังกล่าวได้ (Arnold, 1997) ดังนั้น ผู้ให้การปรึกษาจึงมีบทบาทสำคัญในการเอื้ออำนวยให้ผู้รับการปรึกษาได้ตระหนักรู้ถึงอิทธิพลของอำนาจ การมีมุมมองต่อตนเองในเชิงบวก สามารถพัฒนาตนเองให้มีทักษะการใช้ชีวิต มีพลังใจ สามารถปรับปรุงตนเอง ส่งเสริมให้ผู้รับการปรึกษาได้พัฒนาตน สามารถเข้าใจในประเด็นของสิทธิมนุษยชน โดยไม่ไปคุกคามสิทธิของผู้อื่น สนับสนุนให้ผู้รับการปรึกษาได้เพิ่มพลังอำนาจของตนอย่างเหมาะสม รวมทั้งสนับสนุนให้มีการเสริมสร้างพลังอำนาจในรูปแบบต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับเป้าหมายของผู้รับการปรึกษา (McWhirter, 1998)

ความเชื่อเกี่ยวกับธรรมชาติของมนุษย์

ในการปรึกษาเพื่อเสริมสร้างพลังอำนาจ ผู้ให้การปรึกษาควรมีความเชื่อพื้นฐานเกี่ยวกับมนุษย์ว่า เป็นผู้มีความสามารถ มีสิทธิ์ในการจัดการกับชีวิตของตน และโดยเนื้อแท้แล้วมนุษย์เป็นคนดี ซึ่งการปรึกษาเพื่อเสริมสร้างพลังอำนาจมุ่งเน้นแนวคิดระดับบุคคลในการเพิ่มขีดความสามารถของตน ซึ่งเปรียบเสมือนเป็นการเพิ่มพลังบวกในทางจิตวิทยา แนวคิดนี้ยังอธิบายถึงกระบวนการเปลี่ยนแปลงความเชื่อและเจตคติภายในตนของผู้รับการปรึกษาว่าส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมได้ นอกจากนี้หากบุคคลใดขาดพลังอำนาจในตนแล้ว การปรึกษาจะเข้ามาช่วยเสริมสร้างพลังอำนาจให้บุคคลนั้นเกิดการเปลี่ยนแปลงในทางที่เหมาะสมขึ้น ดังนั้นในกระบวนการเสริมสร้างพลังอำนาจ ผู้ให้การปรึกษาจึงมีบทบาทสำคัญในการแทรกแซงวิธีการคิด เช่น การช่วยให้ผู้รับการปรึกษาเกิดการตระหนักรู้ มีความคิดที่เป็นเหตุเป็นผล สนับสนุนให้เชื่อในความสามารถของตนเอง จึงเป็นการช่วยให้ผู้รับการปรึกษาได้ปรับเปลี่ยนวิธีการคิดและการกระทำของตนได้ โดยสรุป การปรึกษาเพื่อเสริมสร้างพลังอำนาจจึงเป็นอีกแนวคิดหนึ่งของการปรึกษาที่สามารถนำไปใช้พัฒนารูปแบบและโปรแกรมการพัฒนาสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาได้ (Bemak, Chi-Ying, & Siroskey-Sabdo, 2005; Gutierrez, 1995)

เทคนิคการปรึกษาเพื่อเสริมสร้างพลังอำนาจ

เทคนิคการปรึกษาเพื่อเสริมสร้างพลังอำนาจ (McWhirter, 1998; McWhirter, 1991, p. 225) มีดังนี้

1. การวิเคราะห์อำนาจ (Power analysis) เป็นการตรวจสอบเกี่ยวกับภาวะการมีอำนาจ โดยพิจารณาในแง่ของเชื้อชาติ เพศสภาวะ ความพิการ อายุ ประสบการณ์ บทบาทในครอบครัว เป็นต้น ตัวอย่างเช่น เมื่อพิจารณาในด้านการแพทย์ ผู้พิการจัดเป็นบุคคลที่มีข้อจำกัดต่าง ๆ ในขณะที่ด้านเศรษฐกิจจะพิจารณาที่ข้อจำกัดในการทำงานของบุคคล ด้านการเมืองจะพิจารณาในแง่การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและสิ่งแวดล้อม ซึ่งความพิการที่เกิดขึ้นเปรียบเสมือนมีภาวะที่ต้องการความช่วยเหลือ ดังนั้นผู้พิการมักจะได้รับความไม่ยุติธรรมเนื่องด้วยการถูกตีตราและข้อจำกัดที่เกิดขึ้น ซึ่งการวิเคราะห์อำนาจทำให้เห็นว่าผู้พิการต้องเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของตนมากกว่าเปลี่ยนบริบททางสังคม (Hahn, 1988)

2. การสร้างพลัง (Empower) เป็นการช่วยให้ผู้รับการปรึกษาตระหนักในความสามารถ ระบุว่าตนมีคุณค่า รับรู้ถึงทรัพยากรภายในตน สามารถควบคุมและกำกับชีวิตของตนเอง จึงสามารถจัดการกับปัญหาและรับมือกับปัญหาได้อย่างมีเหตุผล สามารถพัฒนาศักยภาพของตนให้เกิดความงอกงาม นอกจากนี้ การรับรู้ว่าตนมีความสามารถยังส่งผลต่อสมรรถนะในการปฏิบัติงาน และการดำเนินชีวิตอย่างมีจุดมุ่งหมาย

3. การยอมรับในความสามารถ (Competence) เป็นการช่วยให้ผู้รับการปรึกษาเกิดมุมมองว่าตนเป็นผู้ที่มีทักษะ มีทรัพยากรและประสบการณ์ที่มีคุณค่า ซึ่งการมีทรัพยากรในตอนนี้จะช่วยเสริมสร้างให้บุคคลสามารถพึ่งพาตนเอง เห็นคุณค่าในตน มีพลังในการทำสิ่งต่าง ๆ ได้ตามเป้าหมาย ซึ่งการปรึกษาจะช่วยให้ผู้รับการปรึกษาได้เข้าใจในจุดแข็งและข้อจำกัดของตน จึงสามารถจัดการกับข้อจำกัดและเสริมสร้างศักยภาพความสามารถของตนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4. การสร้างความตระหนัก (Critical Consciousness) เป็นกระบวนการหนึ่งในการเสริมสร้างพลังอำนาจด้วยการกระตุ้นให้ผู้รับการปรึกษาเกิดการตระหนักรู้ในความต้องการและความสามารถของตน ซึ่งการสร้างความตระหนักมีความเกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์อำนาจและการสะท้อนคิดในตนเอง

5. การสะท้อนคิดในตนเอง (Critical self-reflection) เป็นลักษณะที่สอดคล้องกับการวิเคราะห์อำนาจ ทั้งนี้ผู้ให้การปรึกษาจะมีบทบาทในการสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับประเด็นเรื่องอำนาจ พฤติกรรม การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน รวมถึงความเหลื่อมล้ำและการมีสิทธิพิเศษทางสังคม ซึ่งผู้ให้การปรึกษาสามารถส่งเสริมให้ผู้รับการปรึกษาเกิดทักษะการสะท้อนคิดในตนเองด้วยการส่งเสริมให้ร่วมอภิปราย แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและทำกิจกรรมที่ช่วยให้เข้าใจในประเด็นของความเหลื่อมล้ำและการมีสิทธิพิเศษทางสังคม

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการปรึกษาเพื่อเสริมสร้างพลังอำนาจ

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการปรึกษาเพื่อเสริมสร้างพลังอำนาจ พบว่า มีการนำการปรึกษาเพื่อเสริมสร้างพลังอำนาจมาใช้ในการพัฒนาผู้ให้การปรึกษาหรือนักบำบัดผ่านกระบวนการฝึกอบรม ซึ่งการฝึกอบรมนี้จะช่วยให้ผู้ให้การปรึกษาเกิดความตระหนักรู้ถึงอำนาจที่ไม่เท่าเทียมกัน ภาวะความเหลื่อมล้ำ การเลือกปฏิบัติ และการถูกกดขี่ที่คนชายขอบต้องเผชิญ ซึ่งภาวะเช่นนี้ส่งผลกระทบต่อความเห็นคุณค่าในตนเอง รวมถึงปัญหาทางสุขภาพจิตได้ (Ratts & Pedersen, 2014) นอกจากนี้ยังช่วยให้เกิดความตระหนักว่าการที่บุคคลในสังคมหรือแม้แต่ผู้ให้การปรึกษาที่มีร่างกายครบถ้วนสมบูรณ์ มีคนรักต่างเพศนั้นส่งผลให้เป็นผู้ที่มีอำนาจมากกว่าผู้รับการปรึกษาที่เป็นผู้ที่มีความหลากหลายทางเพศ มีความรักต่อเพศเดียวกัน หรือเป็นคนพิการที่ขาดโอกาสและสิทธิต่าง ๆ ในสังคม จากข้อมูลข้างต้น จึงเป็นเหตุผลของการนำเทคนิคการปรึกษาเพื่อเสริมสร้างพลังอำนาจมาใช้ในการฝึกอบรมในผู้ให้การปรึกษา ประกอบกับมีเอกสารและงานวิจัยที่พบว่า การปรึกษาเพื่อเสริมสร้างพลังอำนาจสามารถใช้ในการฝึกอบรมผู้ให้การปรึกษาหรือนักบำบัดได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังงานวิจัยของ Fouad และคณะ

(2009, p. 24) และ Motulsky และคณะ (2014) ที่กล่าวว่า การฝึกอบรมเป็นวิธีการที่ทำให้ผู้ให้การปรึกษาเกิดความรู้และตระหนักในประเด็นของการสร้างพลังอำนาจ อันเกี่ยวข้องกับแนวคิดของความเป็นธรรมทางสังคม โดยผู้ให้การปรึกษาจะตระหนักถึงความสามารถในการสร้างพลังอำนาจให้เกิดขึ้นกับผู้รับการปรึกษาเพื่อให้ก้าวผ่านอุปสรรค และเกิดการเปลี่ยนแปลงตนเองไปในทิศทางที่ออกมาได้ เช่นเดียวกับ Duan และ Brown (2016) ที่กล่าวว่า การฝึกอบรมเป็นกระบวนการที่สามารถสร้างสมรรถนะการปรึกษาเพื่อเสริมสร้างพลังอำนาจ ซึ่งเกี่ยวกับความเป็นธรรมทางสังคม (Ratts & Pedersen, 2014, p. 106; Ratts, Toporek, & Lewis, 2010) ให้เกิดขึ้นในตัวผู้ให้การปรึกษาได้ โดยผู้ให้การปรึกษาที่ผ่านการอบรมจะมีทักษะ ความสามารถในการช่วยเหลือผู้รับการปรึกษาด้วยการชี้ให้เห็นถึงจุดแข็ง ทักษะภายในตน การเสริมสร้างพลังอำนาจ การมองตนเองในเชิงบวก การเห็นถึงคุณค่า ความสามารถ ตลอดจนการวิเคราะห์ถึงแหล่งของอำนาจได้ ดังนั้นจึงเป็นการเสริมภูมิคุ้มกันให้บุคคลสามารถรับมือกับปัญหาที่เกิดขึ้นได้ด้วยตนเอง (American Counseling Association: ACA, 2003) จะเห็นได้ว่า นักศึกษาซึ่งเป็นผู้ให้การปรึกษานั้นจะตระหนักและเข้าใจถึงการสร้างพลังอำนาจ และสามารถสร้างพลังอำนาจให้เกิดขึ้นในตัวผู้รับการปรึกษา ดังนั้น การที่ผู้วิจัยนำแนวคิดทฤษฎีและเทคนิคในการปรึกษาเพื่อเสริมสร้างพลังอำนาจมาใช้ในการฝึกอบรม ย่อมทำให้ผู้รับการฝึกอบรมเกิดสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมได้ (Harper et al., 2013; McWhirter, 1998; Ratts & Hutchins, 2009; Toporek & Daniels, 2018)

7. กรอบแนวคิดการวิจัย

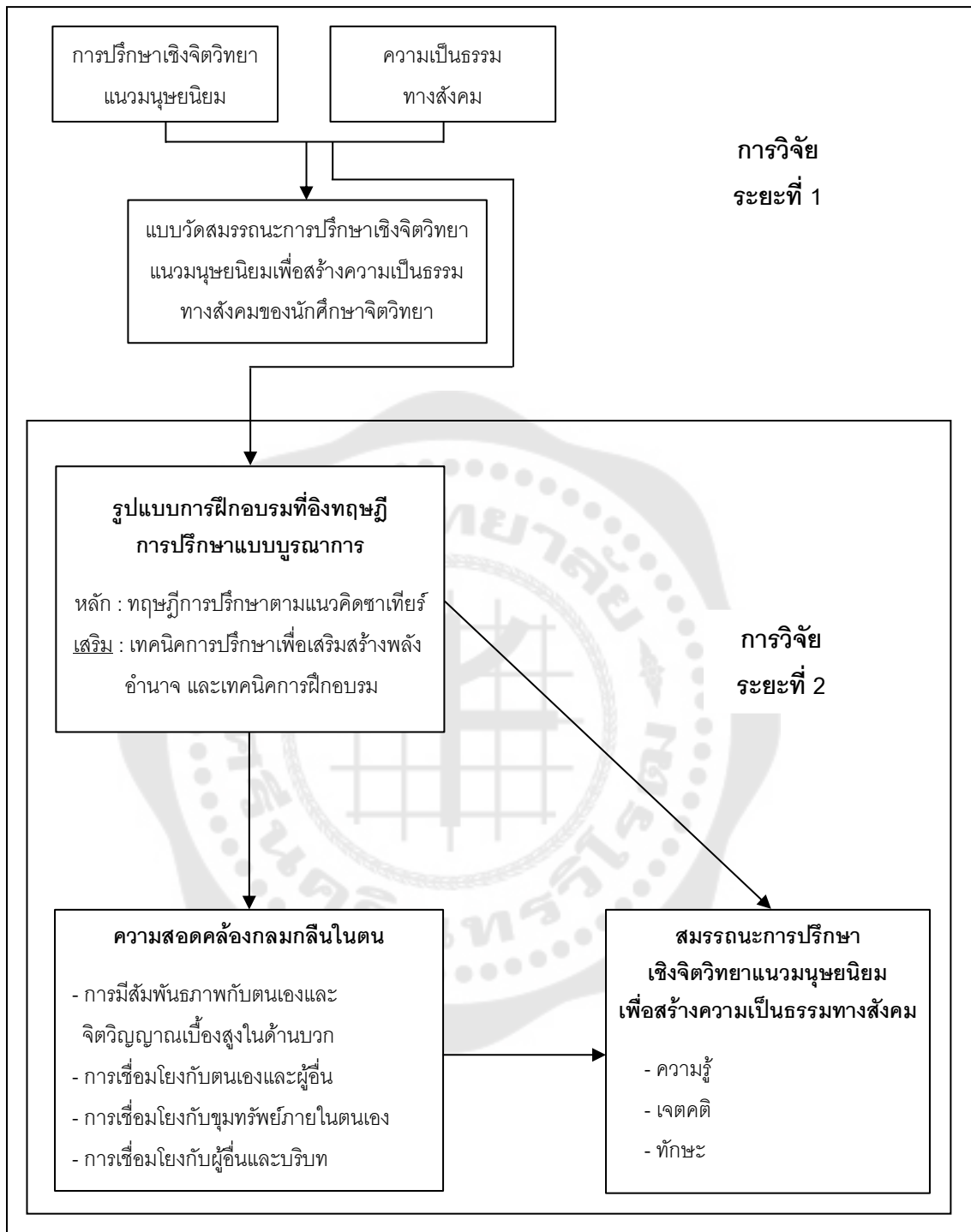
งานวิจัยครั้งนี้เป็นการพัฒนาสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคม โดยมีความสอดคล้องกลมกลืนในตัวของนักศึกษาจิตวิทยาเป็นตัวแปรส่งผ่าน โดยผู้วิจัยได้นำแนวคิดการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยม (Humanistic Counseling) ที่มีมุมมองต่อมนุษย์ในเชิงบวก โดยให้คุณค่ากับมนุษย์ มองว่ามนุษย์มีศักดิ์ศรี สามารถพัฒนาตนเองให้เกิดความออกมาได้ (Burston, 2003; Fuertes, Spokane, & Holloway, 2013; Ratts & Pedersen, 2014; Schneider & Krug, 2010) มาผสานกับแนวคิดความเป็นธรรมทางสังคม (Social Justice) ซึ่งเกี่ยวกับความเสมอภาค ความเป็นธรรม การเคารพในคุณค่าของความเป็นมนุษย์อย่างเท่าเทียมกัน (กุลภา วจนสาระ, 2555) ส่วนบุคคลที่เผชิญกับความเหลื่อมล้ำ ความไม่เท่าเทียมกัน การเลือกปฏิบัติ และการถูกกดขี่ ย่อมได้รับผลกระทบต่อการเห็นคุณค่าในตนเอง รวมถึงเกิดปัญหาทางสุขภาพจิตได้ (Ratts & Pedersen, 2014) อย่างไรก็ตามจากการทบทวนวรรณกรรมยังไม่ค่อยพบงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษย

นิยมกับการสร้างความเป็นธรรมทางสังคมมารวมกัน ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าการปรึกษาแนวมนุษยนิยมเป็นการทำงานในระดับจิตใจ แต่ยังคงขาดการทำงานในระดับสังคม จึงมีความจำเป็นในการเติมเต็มช่องว่างทางองค์ความรู้ด้วยการบูรณาการแนวคิดดังกล่าว เพื่อให้สามารถช่วยเหลือผู้รับบริการปรึกษาในบริบทที่หลากหลายทั้งในระดับบุคคล ครอบครัว หรือสังคมได้ และเป็นแนวทางในการสร้างแบบวัดสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยา ซึ่งประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบด้านความรู้ องค์ประกอบด้านเจตคติ และองค์ประกอบด้านทักษะ รวมถึงการสร้างรูปแบบการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการในการพัฒนาสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคม

สำหรับการพัฒนารูปแบบการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการ ผู้วิจัยได้ผสมผสานทฤษฎีการปรึกษาแบบคล้ายกัน (Assimilative integration) (นันทิชาติ สกกุลพงศ์, 2557; Messer, 2001) ในกลุ่มการปรึกษาแนวมนุษยนิยม ทั้งนี้ได้นำทฤษฎีการปรึกษาตามแนวคิดซาทียร์ (Satir Model) เป็นแนวคิดหลัก และนำเทคนิคการปรึกษาเพื่อเสริมสร้างพลังอำนาจ (Empowerment Counseling) ที่มุ่งเสริมสร้างให้บุคคลตระหนักถึงอำนาจกดทับ หรือการสร้างอำนาจในตนเอง (Ratts & Pedersen, 2014, p. 106; Ratts, Toporek, & Lewis, 2010) มาใช้ในประเด็นการสร้างความเป็นธรรมทางสังคม ตลอดจนนำเทคนิคการฝึกอบรมมาเสริม ซึ่งโครงสร้างของการออกแบบการฝึกอบรมเป็นไปตามแนวคิดของ Nelson-Jones (1992, p. 48-49 อ้างถึงใน สกกุล วรเจริญศรี, 2550, น. 103-109) ที่ประกอบด้วย ชั้นเตรียมการ ชั้นเริ่มต้น ชั้นดำเนินการ และชั้นยุติ นอกจากนี้ ผู้วิจัยพบว่าความสอดคล้องกลมกลืนในตน (Congruence) เป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาผู้ให้การศึกษา โดยวิธีการหนึ่งที่จะทำให้บุคคลเกิดความสอดคล้องกลมกลืนในตนได้ นั่นคือ การผ่านการฝึกอบรมตามแนวคิดซาทียร์ หรือการทำจิตบำบัดตามแนวคิดซาทียร์ (นางพญา ลิ้มสุวรรณ และนิดา ลิ้มสุวรรณ, 2559, น. 66) ซึ่งผู้ให้การศึกษาจะต้องมีความสอดคล้องกลมกลืนในตนเองก่อนจึงจะสามารถใช้ความสอดคล้องกลมกลืนนี้เป็นส่วนหนึ่งในการเกิดศักยภาพหรือความสามารถในการปรึกษาหรือบำบัดเพื่อเอื้อให้ผู้รับบริการสามารถก้าวผ่านความท้าทายในชีวิตของตนเองได้ อย่างไรก็ตาม จากการทบทวนวรรณกรรมพบว่า การพัฒนาสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคม ซึ่งเป็นแนวคิดใหม่นี้ยังขาดองค์ความรู้ในเรื่องของการพัฒนา ผู้วิจัยจึงพัฒนารูปแบบการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการขึ้น เพื่อใช้ฝึกอบรมให้นักศึกษาจิตวิทยามีสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคม นอกจากนี้ รูปแบบการฝึกอบรมที่

ได้พัฒนาขึ้นจากการบูรณาการทฤษฎีการปรึกษาตามแนวคิดซาเทียร์มาผนวกกับการปรึกษาเพื่อเสริมสร้างพลังอำนาจได้มีงานวิจัยยืนยันว่า มีการใช้แนวคิดทฤษฎีดังกล่าวในการฝึกอบรมผู้ให้การปรึกษาเพื่อให้เกิดสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาได้ (Cheung & Chan, 2002; Fouad et al., 2009; Gazzola, LaMarre, & Smoliak, 2018; Lum, 2000; Motulsky et al., 2014; Speight & Vera, 2008; Yung Tsang Sun-may, 2011) จึงเป็นเหตุผลสำคัญในพัฒนารูปแบบการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการในการพัฒนาสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมขึ้น ตลอดจนการศึกษาดัวแปรเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคม ดังนั้นผู้วิจัยจึงออกแบบการวิจัยเป็น 2 ระยะ ซึ่งกรอบแนวคิดการวิจัยสรุปได้ดังภาพที่ 5

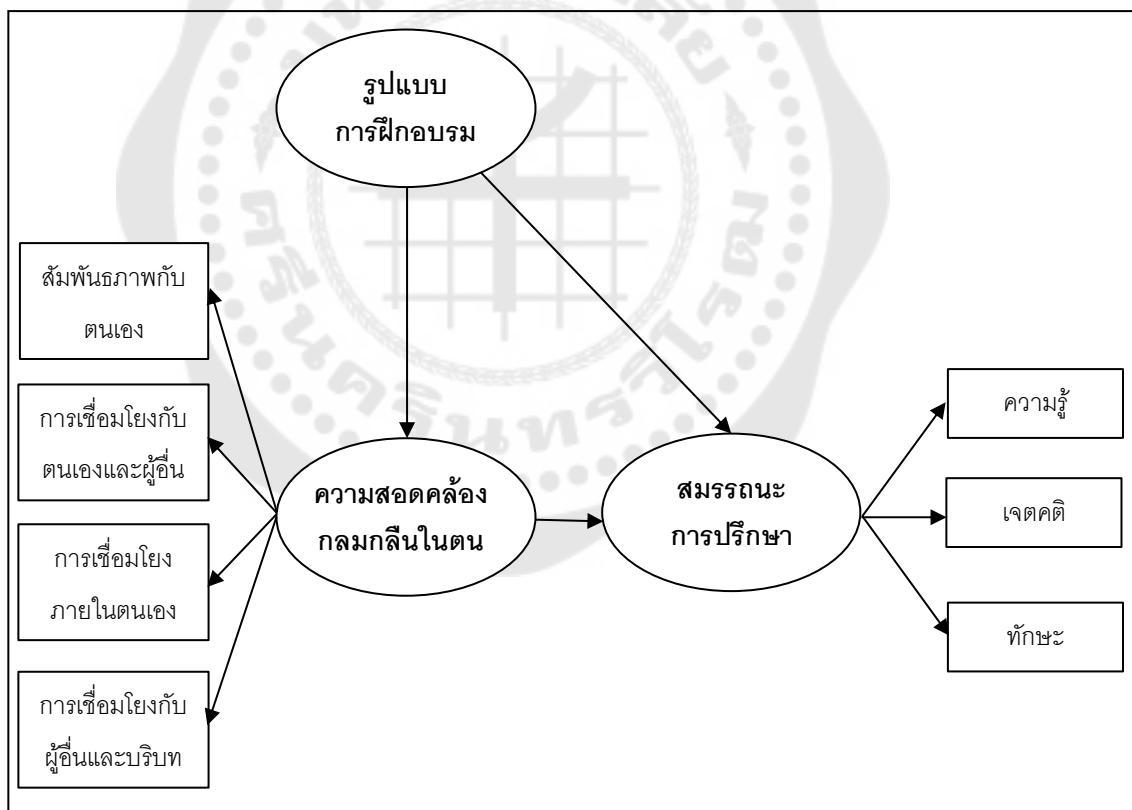

ภาพประกอบ 5 กรอบแนวคิดการวิจัย

จากกรอบแนวคิดการวิจัยข้างต้น จึงนำมาสู่การกำหนดโมเดลอิทธิพลของรูปแบบการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการที่มีต่อสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคม โดยมีความสอดคล้องกลมกลืนในตนของนักศึกษาจิตวิทยาเป็นตัวแปรส่งผ่าน และศึกษาอิทธิพลทางตรงของรูปแบบการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการที่มีต่อสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคม และอิทธิพลทางอ้อมของรูปแบบการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการที่มีต่อสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคม โดยมีความสอดคล้องกลมกลืนในตนของนักศึกษาจิตวิทยาเป็นตัวแปรส่งผ่าน โดยกำหนดรูปแบบเส้นทางตามสมมติฐานของตัวแปรที่ส่งผลต่อสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมได้ดังภาพที่ 6

ภาพประกอบ 6 โมเดลอิทธิพลของรูปแบบการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการที่มีต่อสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคม โดยมีความสอดคล้องกลมกลืนในตนของนักศึกษาจิตวิทยาเป็นตัวแปรส่งผ่าน

8. สมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานข้อที่ 1 หลังจากเข้าร่วมการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการในการพัฒนาสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคม นักศึกษาที่เข้าร่วมการฝึกอบรมมีคะแนนเฉลี่ยสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมสูงกว่านักศึกษาที่ไม่ได้เข้าร่วมการฝึกอบรม

สมมติฐานข้อที่ 2 รูปแบบการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการมีอิทธิพลต่อสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคม โดยมีความสอดคล้องกลมกลืนในตนเองของนักศึกษาจิตวิทยาเป็นตัวแปรส่งผ่าน

9. นิยามปฏิบัติการ

นิยามปฏิบัติการสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมนี้เกิดจากการสังเคราะห์ระหว่างสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยม ผสานกับความเป็นธรรมทางสังคมได้ความหมายดังต่อไปนี้

สมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคม หมายถึง ความสามารถของนักศึกษาจิตวิทยาในการแสดงออกถึงการมีความรู้ในแนวคิดทฤษฎีการปรึกษา การมีเจตคติที่ดีต่อการปรึกษา และมีทักษะที่จำเป็นต่อการปรึกษาแนวมนุษยนิยม ที่มุ่งสร้างสัมพันธภาพ ช่วยเหลือและเอื้ออำนวยให้ผู้รับการปรึกษายอมรับ เข้าใจในตนเองและผู้อื่น มีความรับผิดชอบต่อการใช้ชีวิตและการกระทำของตน โดยมุ่งพัฒนาตนได้ตามศักยภาพ และมีความตระหนักรู้ถึงบริบทของความเป็นธรรมทางสังคม ซึ่งเป็นความยุติธรรมหรือการปฏิบัติต่อกันอย่างเท่าเทียม ซึ่งในมุมมองของนักจิตวิทยาการปรึกษาให้ความสำคัญกับการสร้างความเป็นธรรมในระดับต่าง ๆ ทั้งระดับบุคคล ครอบครัวและสังคม เนื่องด้วยความเหลื่อมล้ำ ความไม่เท่าเทียมกัน การเลือกปฏิบัติ และการถูกกดขี่ เป็นสาเหตุที่นำไปสู่ปัญหาทางจิตใจ อันส่งผลกระทบต่อการพัฒนาและความมั่งคั่งในมนุษย์ ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 องค์ประกอบ ได้แก่

1. สมรรถนะด้านความรู้ (Knowledge) หมายถึง การที่นักศึกษาจิตวิทยามีความรู้ความเข้าใจในสาระที่เกี่ยวกับการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคม ได้แก่

1.1 ความรู้เกี่ยวกับแนวคิดทฤษฎีการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยม หมายถึง ความสามารถของนักศึกษาจิตวิทยาที่แสดงให้เห็นถึงการมีความรู้เกี่ยวกับแนวความคิดสำคัญ ความเชื่อพื้นฐานเกี่ยวกับธรรมชาติของมนุษย์ กระบวนการให้การปรึกษา เป้าหมายของการปรึกษา บทบาทหน้าที่ของผู้ให้การปรึกษา ขั้นตอนการปรึกษา และเทคนิคการปรึกษา

1.2 ความรู้เกี่ยวกับความเป็นธรรมทางสังคม หมายถึง การที่นักศึกษาจิตวิทยาแสดงให้เห็นถึงการมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความหมายและบริบทของความเป็นธรรมทางสังคมอันเป็นประเด็นของความยุติธรรมหรือการปฏิบัติต่อกันอย่างเท่าเทียม ซึ่งในมุมมองของนักจิตวิทยาการปรึกษาให้ความสำคัญกับการสร้างความเป็นธรรมในระดับต่าง ๆ ทั้งระดับบุคคล ครอบครัวและสังคม เนื่องด้วยความเหลื่อมล้ำ ความไม่เท่าเทียมกัน การเลือกปฏิบัติ และการถูกกดขี่ เป็นสาเหตุที่นำไปสู่ปัญหาทางจิตใจ รวมถึงการมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปรึกษาเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคม และบริบทของคนชายขอบ

2. สมรรถนะด้านเจตคติ (Attitude) หมายถึง ความคิด ความรู้สึก รวมถึงการแสดงออกของนักศึกษาจิตวิทยาที่มีต่อผู้รับการปรึกษา ซึ่งเป็นคนชายขอบตามหลักการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคม ได้แก่ การที่นักศึกษามีความคิดและความรู้สึกที่ดีในการช่วยเหลือผู้รับการปรึกษา การให้คุณค่าและยอมรับในตัวผู้รับการปรึกษาอย่างไม่มีเงื่อนไข การเชื่อในศักยภาพของผู้รับการปรึกษาว่าเป็นผู้ที่มีความสามารถในการจัดการหรือเผชิญกับปัญหาที่เกิดขึ้นได้ การเห็นถึงความสำคัญของการปรึกษาและประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคม ตลอดจนมีความตระหนักและเห็นความสำคัญของความแตกต่างทางวัฒนธรรมในผู้รับการปรึกษาที่เป็นคนชายขอบ เห็นถึงผลกระทบของการได้รับอภิสิทธิ์และการขาดโอกาสทางสังคมที่ส่งผลต่อผู้รับการปรึกษา รวมทั้งการที่นักศึกษาจิตวิทยามีแรงผลักดันในการแสดงออกถึงความมุ่งมั่นในการพัฒนาตนด้วยการค้นคว้าหาความรู้เกี่ยวกับการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคม

3. สมรรถนะด้านทักษะ (Skill) หมายถึง การแสดงออกหรือการกระทำของนักศึกษาจิตวิทยาที่แสดงถึงการนำความรู้เกี่ยวกับแนวคิดทฤษฎีการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยม มาประยุกต์ใช้เพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมให้กับผู้รับการปรึกษา ตลอดจนแสดงออกถึงสัมพันธภาพและเอื้ออำนวยให้ผู้รับการปรึกษาที่มีความเข้าใจในปัญหาและรับผิดชอบตนเอง ยอมรับและให้ความสำคัญกับประสบการณ์ของบุคคล มีมุมมองต่อมนุษย์ในเชิงบวกให้คุณค่า เคารพให้เกียรติในความเป็นมนุษย์ที่มีอิสระ มีศักดิ์ศรี ส่งเสริมให้บุคคลพัฒนาศักยภาพของตนในการจัดการหรือเผชิญกับปัญหาที่เกิดขึ้นได้ด้วยตนเอง และสามารถนำเทคนิคการปรึกษามาใช้เพื่อสร้างอำนาจให้กับผู้รับการปรึกษาในการเผชิญกับปัญหาด้านการกดขี่ทางสังคมให้สามารถค้นหาทางออกหรือมองปัญหาในมุมใหม่ รวมทั้งการที่นักศึกษาจิตวิทยาได้ช่วยถ่ายทอดความรู้แก่คนในสังคมในเรื่องของอำนาจ สิทธิ และการกดขี่ว่าส่งผลต่อปัญหาทางจิตใจได้

สำหรับการวัดสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคม ผู้วิจัยใช้แบบวัดสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นจากการศึกษาองค์ประกอบของสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคม ซึ่งแบบวัดนี้เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ได้แก่ จริงมากที่สุด จริงมาก จริงปานกลาง ไม่ค่อยจริง และไม่จริงเลย ซึ่งการให้คะแนนสำหรับข้อคำถามทางบวกให้ 1 คะแนน สำหรับการตอบไม่ค่อยจริง ไปจนถึง 5 คะแนน สำหรับการตอบจริงมากที่สุด ส่วนข้อคำถามทางลบให้ 1 คะแนน สำหรับการตอบจริงมากที่สุด ไปจนถึง 5 คะแนน สำหรับการตอบไม่จริงเลย โดยนักศึกษาจิตวิทยาที่ได้คะแนนรวมสูงแสดงถึงการมีสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมสูงกว่านักศึกษาจิตวิทยาที่ได้คะแนนต่ำกว่า

การฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการ หมายถึง กระบวนการที่ใช้เพื่อช่วยให้ผู้ที่มีบทบาทเป็นผู้ให้การปรึกษาได้เพิ่มพูนความรู้ มีเจตคติที่ดี และมีทักษะที่จำเป็นต่อการพัฒนาสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมให้สามารถช่วยเหลือผู้รับการปรึกษาในการจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้นได้ด้วยตนเอง ตลอดจนสามารถเปลี่ยนแปลงตนให้เป็นไปในทิศทางที่เหมาะสมขึ้น ซึ่งการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการนี้เป็นการผสมผสานทฤษฎีการปรึกษาแบบคล้ายกัน (Assimilative integration) (นันทิชาติ สกลพงศ์, 2557; Messer, 2001) โดยทฤษฎีเหล่านี้อยู่ภายใต้ทิศทางและความเชื่อของกลุ่มการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยม ซึ่งผู้วิจัยนำทฤษฎีการปรึกษาตามแนวคิดซาทียร์ (Satir Model) เป็นแนวคิดหลักในการออกแบบการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการ และนำเทคนิคการปรึกษาเพื่อเสริมสร้างพลังอำนาจ และเทคนิคการฝึกอบรมมาเสริม ทั้งนี้รูปแบบการฝึกอบรมเป็นไปตามแนวคิดของ Nelson-Jones (1992, p. 48-49 อ้างถึงใน สกล วรเจริญศรี, 2550, p. 103-109; ดวงมณี จงรักษ์, 2549; Corey, 2004) ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. **ขั้นเตรียมการ** เป็นขั้นของการเตรียมความพร้อมก่อนเริ่มต้นการฝึกอบรม ได้แก่ กำหนดหัวข้อเรื่อง วัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม เนื้อหา เทคนิควิธีการในการฝึกอบรม จำนวนครั้งในการฝึก ขนาดของกลุ่มฝึกอบรม สถานที่ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกในการฝึกอบรม

2. **ขั้นเริ่มต้น** เป็นขั้นของการสร้างสัมพันธภาพระหว่างผู้วิจัยและผู้รับการฝึกอบรมในการพบกันครั้งแรก เป็นการทำความรู้จัก สร้างความคุ้นเคยระหว่างกัน รวมถึงการบอกเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรมแต่ละครั้ง ระยะเวลา สถานที่ จำนวนครั้งที่เข้าฝึกอบรม

บทบาทหน้าที่ ที่ข้อกำหนดต่าง ๆ และประโยชน์ที่ได้จากการเข้าร่วมการฝึกอบรม ทั้งนี้ผู้วิจัยจะใช้ทักษะการเชื่อมอำนาจ (Facilitative Skill) ได้แก่ การเปิดกลุ่มด้วยบรรยากาศที่อบอุ่น ปลอดภัย เป็นมิตร มีกิจกรรมเพื่อสร้างความคุ้นเคย กระตุ้นให้ผู้รับการฝึกอบรมเกิดการมีส่วนร่วม และตอบสนองอย่างเข้าอกเข้าใจในตัวผู้รับการฝึกอบรม ซึ่งขั้นเริ่มต้นการฝึกอบรมในครั้งนี้เรียกว่า การปฐมนิเทศ

3. ขั้นตอนการ เป็นขั้นที่ผู้วิจัยใช้การฝึกอบรมเพื่อพัฒนาสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยา ซึ่งผู้วิจัยมุ่งเน้นการพัฒนาสมรรถนะใน 3 องค์ประกอบ คือ 1) ด้านความรู้ เป็นการให้ความรู้เกี่ยวกับการปรึกษาและแนวทางการช่วยเหลือบุคคลด้วยการให้การปรึกษา ความรู้เกี่ยวกับการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคม ทฤษฎีการปรึกษาตามแนวคิดซาเทียร์ ขั้นตอนการปรึกษาตามแนวคิดซาเทียร์ เทคนิคการปรึกษาตามแนวคิดซาเทียร์ และเทคนิคการปรึกษาเพื่อเสริมสร้างพลังอำนาจ รวมทั้งความรู้เกี่ยวกับความเป็นธรรมทางสังคม และคนชายขอบ 2) ด้านเจตคติ เป็นการกระตุ้นให้ผู้รับการฝึกอบรมเกิดความคิด ความรู้สึกที่ดี รวมถึงการแสดงออกในการช่วยเหลือผู้รับการปรึกษาตามหลักการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคม โดยมีความรู้สึกที่ดีในการช่วยเหลือผู้รับการปรึกษา การให้คุณค่าและยอมรับในตัวผู้รับการปรึกษาอย่างไม่มีเงื่อนไข การเชื่อมั่นศักยภาพของผู้รับการปรึกษาว่าเป็นผู้ที่มีความสามารถในการจัดการหรือเผชิญกับปัญหาที่เกิดขึ้นได้ การเห็นถึงความสำคัญของการปรึกษาและประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคม ตลอดจนการแลกเปลี่ยนมุมมองในประเด็นทางจิตวิทยาการปรึกษา และ 3) ด้านทักษะ เป็นขั้นที่ผู้วิจัยบรรยายและสาธิตขั้นตอนการปรึกษา และการใช้เทคนิคต่าง ๆ ในการปรึกษา จากนั้นให้ผู้รับการฝึกอบรมได้ทดลองฝึกปฏิบัติ ซึ่งเป็นการประยุกต์ความรู้เกี่ยวกับแนวคิดทฤษฎีการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมและแนวคิดทฤษฎีการปรึกษาตามแนวซาเทียร์ รวมทั้งเทคนิคของทฤษฎีการปรึกษาเพื่อเสริมสร้างพลังอำนาจมาใช้เพื่อช่วยเหลือผู้รับการปรึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถนำเทคนิคการปรึกษามาใช้เพื่อสร้างอำนาจให้กับผู้รับบริการในการเผชิญกับปัญหาด้านการกดขี่ทางสังคมให้สามารถค้นหาทางออกหรือมองปัญหาในมุมใหม่ได้ ทั้งนี้ผู้วิจัยใช้เทคนิคต่าง ๆ เพื่อฝึกให้ผู้รับการฝึกอบรมมีความสามารถในการปรึกษาตามแนวคิดซาเทียร์เป็นสำคัญ ดังเช่น ฝึกการใช้ภูเขาน้ำแข็ง (Iceberg) การรับมือกับปัญหา (Coping stances) การสร้างแผนผังครอบครัว (Family map) การตั้งเป้าหมาย (Set goals) และการปรึกษาตามแนวซาเทียร์ 10 ขั้นตอน เป็นต้น

4. **ขั้นยุดิ** เป็นขั้นที่ผู้วิจัยยุดิการฝึกอบรม โดยผู้รับการฝึกอบรมจะได้รับความรู้ มีเจตคติและทักษะที่เกี่ยวข้องกับการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคม และมองเห็นแนวทางในการนำความรู้ความสามารถที่ได้จากการฝึกอบรมไปประยุกต์ใช้ได้จริง ซึ่งขั้นยุดิการฝึกอบรมในครั้งนี้เรียกว่า การปัจฉิมนิเทศ

ทั้งนี้ ผู้วิจัยใช้เทคนิคการฝึกอบรม ได้แก่ การบรรยาย การสาธิต การประชุมกลุ่ม บทบาทสมมติ การอภิปราย การระดมสมอง กรณีศึกษา และการถาม-ตอบ เพื่อพัฒนาความรู้เจตคติและทักษะในการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยาตลอดระยะเวลาของการฝึกอบรม

ความสอดคล้องกลมกลืนในตน หมายถึง ภาวะของความตระหนักรู้ การเปิดรับการเชื่อมโยงกับสิ่งที่เป็นอย่างอยู่ในตนเองและผู้อื่น และความเป็นสากล รวมทั้งพลังที่อยู่เหนือธรรมชาติ (Lee, 2002 อ้างถึงใน สุนทรี ศรีโกไสย และศิริวรรณ ทวีวัฒนปรีชา, 2555) โดยผู้ที่มีความสอดคล้องกลมกลืนในตนจะรับรู้คุณค่าของตนเอง มีอิสระในการเชื่อมโยงกับพลังชีวิตของตนเอง มีอิสระในการเชื่อมโยงกับผู้อื่นและบริบทแวดล้อม เต็มใจที่จะไว้วางใจตนเองและผู้อื่น และเปิดรับการมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับผู้อื่น (สุนทรี ศรีโกไสย และศิริวรรณ ทวีวัฒนปรีชา, 2555)

สำหรับการวัดความสอดคล้องกลมกลืนในตน ผู้วิจัยใช้แบบวัดความสอดคล้องกลมกลืนของชีวิตตามแนวคิดของ Lee (2002) ที่ สุนทรี ศรีโกไสย และศิริวรรณ ทวีวัฒนปรีชา (2555) พัฒนาขึ้นเป็นฉบับภาษาไทย เรียกว่า แบบวัดความสอดคล้องกลมกลืนของชีวิต (Life Congruence Scale) มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 7 ระดับ ได้แก่ ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยเล็กน้อย ไม่มีความเห็น (ก้ำกึ่ง) เห็นด้วยเล็กน้อย เห็นด้วย และเห็นด้วยอย่างยิ่ง จำนวน 21 ข้อ ใน 4 องค์ประกอบ ได้แก่ มิติด้านการมีสัมพันธ์ภาพกับตนเองและจิตวิญญาณเบื้องสูงในด้านบวก (Spiritual dimension) จำนวน 8 ข้อ, มิติด้านการเชื่อมโยงกับตนเองและผู้อื่น (Intrapsychic-Interpersonal dimension) จำนวน 7 ข้อ, มิติด้านการเชื่อมโยงกับชุมชนทรัพยากรภายในตนเอง (Internal resources dimension) จำนวน 4 ข้อ, และ มิติด้านการเชื่อมโยงกับผู้อื่นและบริบท (Interpersonal dimension) จำนวน 2 ข้อ ซึ่งแบบวัดฉบับดังกล่าวได้ผ่านการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือใน 4 ด้านคือ 1) การตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) 2) การตรวจสอบคุณภาพของข้อคำถามเพื่อวิเคราะห์หาความเป็นมิติเดียวกันของข้อคำถาม โดยการหาค่าเฉลี่ยของข้อคำถาม การหาค่าอำนาจจำแนก การหาสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมทั้งฉบับ (item-total correlation) 3) การตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้าง (Construct validity) และ 4) การตรวจสอบค่าความเชื่อมั่นของ

เครื่องมือ (Reliability) ซึ่งการให้คะแนนสำหรับข้อความทางบวกให้ 1 คะแนน สำหรับการตอบไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ไปจนถึง 7 คะแนน สำหรับการตอบเห็นด้วยอย่างยิ่ง ส่วนข้อความทางลบให้ 1 คะแนน สำหรับการตอบเห็นด้วยอย่างยิ่ง ไปจนถึง 7 คะแนน สำหรับการตอบไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง โดยนักศึกษาจิตวิทยาที่ได้คะแนนรวมสูงแสดงถึงการมีความสอดคล้องกลมกลืนในตนเองสูงกว่า นักศึกษาจิตวิทยาที่ได้คะแนนต่ำกว่า

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยเรื่อง “การพัฒนาสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคม โดยมีความสอดคล้องกลมกลืนในตนของนักศึกษาจิตวิทยาเป็นตัวแปรส่งผ่าน” เป็นการศึกษาวิจัยที่มีจุดมุ่งหมายในการพัฒนาแบบวัดสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยา การพัฒนารูปแบบการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการในการพัฒนาสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคม และการศึกษาอิทธิพลของรูปแบบการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการที่มีต่อสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคม โดยมีความสอดคล้องกลมกลืนในตนของนักศึกษาจิตวิทยาเป็นตัวแปรส่งผ่าน ทั้งนี้การวิจัยแบ่งเป็น 2 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 เป็นการพัฒนาแบบวัดสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยา เมื่อผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบวัดสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยาแล้วจะทำการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis: CFA) เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างต่อไป สำหรับระยะที่ 2 เป็นการศึกษาวิจัยกึ่งการทดลอง (Quasi-experimental research) ในการพัฒนารูปแบบการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการในการพัฒนาสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคม และการศึกษาอิทธิพลของรูปแบบการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการที่มีต่อสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคม โดยมีความสอดคล้องกลมกลืนในตนของนักศึกษาจิตวิทยาเป็นตัวแปรส่งผ่าน ซึ่งผู้วิจัยใช้วิธีการวิเคราะห์สมการโครงสร้างเชิงเส้น (Structural Equation Modeling: SEM) เพื่อตรวจสอบตัวแปรเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคม ซึ่งรายละเอียดในการดำเนินการวิจัย มีดังต่อไปนี้

ระยะที่ 1 เพื่อตอบวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 1 เพื่อพัฒนาแบบวัดสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยา

เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ เพื่อสร้างแบบวัดสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยา ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ประชากรและตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยระยะที่ 1 เป็นนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชาจิตวิทยาและกำลังศึกษาในระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 ของสถาบันอุดมศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) ซึ่งเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ และมหาวิทยาลัยของรัฐ ในจังหวัดกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ทั้งนี้นักศึกษาต้องผ่านการลงทะเบียนเรียนในรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับการปรึกษาเชิงจิตวิทยามาแล้ว

ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยระยะที่ 1 เป็นนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชาจิตวิทยาและกำลังศึกษาในระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 ของสถาบันอุดมศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) ซึ่งเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ และมหาวิทยาลัยของรัฐ ในจังหวัดกรุงเทพมหานครและปริมณฑล จำนวน 2 จังหวัด ๆ ละ 2 แห่ง รวม 4 แห่ง ทั้งนี้นักศึกษาต้องผ่านการลงทะเบียนเรียนในรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับการปรึกษาเชิงจิตวิทยามาแล้ว ซึ่งกำหนดขนาดของตัวอย่างโดยใช้เกณฑ์ของ Comrey และ Lee (1992) ที่ได้เสนอขนาดของตัวอย่างที่เหมาะสมสำหรับการวิเคราะห์องค์ประกอบ จำนวน 300 คน ถือว่าดี (as a good) ดังนั้น ผู้วิจัยจึงกำหนดขนาดตัวอย่างจำนวน 450 คน ซึ่งมีความเหมาะสมตามเงื่อนไขในการวิเคราะห์องค์ประกอบข้างต้น ทั้งนี้กำหนดตัวอย่างด้วยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. พิจารณามหาวิทยาลัยในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) ตามเขตการปกครอง ซึ่งแบ่งเป็นจังหวัดกรุงเทพมหานครและปริมณฑล จากนั้นผู้วิจัยทำการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เป็นจังหวัดกรุงเทพมหานคร และจังหวัดนครปฐม ซึ่งจัดเป็นจังหวัดที่มีสถาบันอุดมศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) อยู่ในสัดส่วนที่มากกว่าจังหวัดอื่น

2. พิจารณามหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ และมหาวิทยาลัยของรัฐ ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) ที่ตั้งอยู่ในจังหวัดกรุงเทพมหานคร และจังหวัดนครปฐม ที่มีการเปิดสอนในรายวิชาการปรึกษาเชิงจิตวิทยา จากนั้นผู้วิจัยทำการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จึงได้มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ ในจังหวัดกรุงเทพมหานคร ได้แก่ มหาวิทยาลัย ก, มหาวิทยาลัยของรัฐ ในจังหวัดกรุงเทพมหานคร ได้แก่ มหาวิทยาลัย ข,

มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ ในจังหวัดนครปฐม ได้แก่ มหาวิทยาลัย ค และมหาวิทยาลัยของรัฐ ในจังหวัดนครปฐม ได้แก่ มหาวิทยาลัย ง

3. คัดเลือกนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชาจิตวิทยาและกำลังศึกษาในระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 ที่ผ่านการลงทะเบียนเรียนในรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับการปรึกษาเชิงจิตวิทยามาแล้ว โดยการเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ทำให้ได้ตัวอย่างในการวิจัยจำนวนทั้งสิ้น 450 คน แสดงดังตาราง 2

ตาราง 2 ข้อมูลของตัวอย่างซึ่งเป็นนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชาจิตวิทยาและกำลังศึกษาในระดับปริญญาตรี ($n = 450$)

ข้อมูล	จำนวน
จังหวัดกรุงเทพมหานคร	
มหาวิทยาลัย ก	64
มหาวิทยาลัย ข	73
จังหวัดนครปฐม	
มหาวิทยาลัย ค	66
มหาวิทยาลัย ง	247
รวม	450

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและการหาคุณภาพของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบวัดสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยาซึ่งมีขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ ดังต่อไปนี้

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยม (Humanistic Counseling) ที่มีมุมมองต่อมนุษย์ในเชิงบวก โดยให้คุณค่ากับมนุษย์ มองว่ามนุษย์มีศักดิ์ศรี สามารถพัฒนาตนเองให้เกิดความงอกงามได้ (Burston, 2003; Fuertes, Spokane, & Holloway, 2013; Ratts & Pedersen, 2014; Schneider & Krug, 2010) มาผสมผสานกับแนวคิดความเป็นธรรมทางสังคม (Social Justice) ซึ่งเกี่ยวกับความเสมอภาค ความเป็นธรรม การเคารพในคุณค่าของความเป็นมนุษย์อย่างเท่าเทียมกัน (กุลภา วจนสาระ, 2555) เพื่อเป็นข้อมูลในการสร้างแบบวัดสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็น

ธรรมทางสังคม และทำให้ทราบถึงองค์ประกอบของสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคม (Johnson & Kaslow, 2014; Roth, Hill, & Pilling, 2009) ตลอดจนเป็นแนวทางในการเขียนนิยามปฏิบัติการ

2. เขียนนิยามปฏิบัติการเพื่อประกอบการสร้างแบบวัดสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยา

3. สร้างแบบวัดสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยา โดยแบบวัดฉบับนี้แบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบวัด ซึ่งเป็นแบบตรวจรายการ (Checklist) และแบบเติมคำ เพื่อตรวจสอบข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ มหาวิทยาลัย ชั้นปี และการลงทะเบียนเรียนในรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับการปรึกษาเชิงจิตวิทยา จำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 2 – 4 เป็นแบบวัดสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยา ด้านความรู้ ด้านเจตคติ และด้านทักษะ ซึ่งใช้วัดสมรรถนะทางการปรึกษาทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ สมรรถนะด้านความรู้ สมรรถนะด้านเจตคติ และสมรรถนะด้านทักษะ โดยเป็นแบบวัดแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของ Likert มี 5 ระดับ ได้แก่ จริงมากที่สุด จริงมาก จริงปานกลาง ไม่ค่อยจริง และไม่จริงเลย ผู้วิจัยได้สร้างข้อคำถามขึ้นด้านละ 12 ข้อ รวมทั้งสิ้น 36 ข้อ ซึ่งการให้คะแนนสำหรับข้อคำถามทางบวกให้ 1 คะแนน สำหรับการตอบไม่ค่อยจริง ไปจนถึง 5 คะแนน สำหรับการตอบจริงมากที่สุด ส่วนข้อคำถามทางลบให้ 1 คะแนน สำหรับการตอบจริงมากที่สุด ไปจนถึง 5 คะแนน สำหรับการตอบไม่จริงเลย โดยนักศึกษาจิตวิทยาที่ได้คะแนนรวมสูงแสดงถึงการมีสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมสูงกว่านักศึกษาจิตวิทยาที่ได้คะแนนต่ำกว่า ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

5	หมายถึง	จริงมากที่สุด
4	หมายถึง	จริงมาก
3	หมายถึง	จริงปานกลาง
2	หมายถึง	ไม่ค่อยจริง
1	หมายถึง	ไม่จริงเลย

เกณฑ์การแปลความหมายของคะแนนเฉลี่ยของสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคม มีลักษณะเป็นช่วงคะแนน 5 ช่วง โดยผู้วิจัยได้นำคะแนนค่าเฉลี่ยมาแปลความหมายของคะแนน โดยเทียบกับเกณฑ์ตามแนวคิด Best (1981)

4.50 – 5.00 หมายถึง นักศึกษามีสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคม อยู่ในระดับมากที่สุด

3.50 – 4.49 หมายถึง นักศึกษามีสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคม อยู่ในระดับมาก

2.50 – 3.49 หมายถึง นักศึกษามีสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคม อยู่ในระดับปานกลาง

1.50 – 2.49 หมายถึง นักศึกษามีสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคม อยู่ในระดับน้อย

1.00 – 1.49 หมายถึง นักศึกษามีสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคม อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ทั้งนี้ ตัวอย่างซึ่งเป็นผู้เข้าร่วมการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการ ในระยะที่ 2 ได้ผ่านการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาในระยะที่ 1 โดยพิจารณาจากตัวอย่างที่มีคะแนนเฉลี่ยโดยรวมจากแบบวัดสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมต่ำกว่า 108 คะแนน (คะแนนเฉลี่ยรวมระดับปานกลาง) และสมัครใจเข้าร่วมการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการ จำนวน 80 คน

4. นำแบบวัดสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยาที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือจากอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโทไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิที่เชี่ยวชาญด้านจิตวิทยาการปรึกษา จำนวน 3 ท่าน เป็นผู้ตรวจสอบคุณภาพความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) เพื่อดูความสอดคล้องระหว่างข้อความคำถามกับนิยามปฏิบัติการที่กำหนดไว้ โดยผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์แสดงระดับความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิไว้ดังต่อไปนี้

+1 หมายถึง เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นบ่งชี้ถึงการมีสมรรถนะการ
 ปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยา

0 หมายถึง เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นบ่งชี้ถึงการมีสมรรถนะ
 การปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยา

-1 หมายถึง เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นไม่ได้บ่งชี้ถึงการมีสมรรถนะ
 การปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยา

5. เมื่อผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความถูกต้อง ครอบคลุม ตลอดจนความสอดคล้อง
 ระหว่างข้อคำถามกับนิยามปฏิบัติการ จากนั้นผู้วิจัยนำคะแนนที่ได้จากการพิจารณาของ
 ผู้ทรงคุณวุฒิที่เชี่ยวชาญด้านจิตวิทยาการปรึกษา จำนวน 3 ท่าน มาวิเคราะห์ค่าดัชนีความ
 สอดคล้อง (Item-Objective Congruence: IOC) ระหว่างข้อคำถามกับนิยามปฏิบัติการ ซึ่งผู้วิจัย
 ใช้เกณฑ์ในการคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป จึงถือว่าข้อ
 คำถามนั้นสอดคล้องกับสิ่งที่ต้องการวัด (ศิริชัย พงษ์วิชัย, 2558, น. 141-142) สำหรับผลการ
 วิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง ครั้งที่ 1 พบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิได้เสนอแนะให้ปรับปรุงข้อคำถามใน
 ด้านความรู้ และข้อคำถามในด้านทักษะ ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการปรับปรุงแบบวัดตามข้อเสนอแนะ
 ดังกล่าว จากนั้นผู้วิจัยได้นำแบบวัดไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบคุณภาพความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา
 และนำผลที่ได้มาวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามปฏิบัติการเป็นครั้งที่
 2 ซึ่งผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง ครั้งที่ 2 พบว่า ข้อคำถามผ่านตามเกณฑ์ทั้ง 36 ข้อ
 (รายละเอียดดังภาคผนวก ข)

6. นำแบบวัดสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็น
 ธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยาที่ผ่านเกณฑ์และปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของ
 ผู้ทรงคุณวุฒิแล้วไปเก็บข้อมูลกับนักศึกษาจิตวิทยาที่เป็นตัวอย่าง จำนวน 450 คน เมื่อได้ข้อมูล
 แล้ว ผู้วิจัยนำมาวิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนกของข้อคำถามเป็นรายข้อ โดยการวิเคราะห์ค่า
 สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Corrected Item-total correlation)
 ซึ่งใช้เกณฑ์ค่าความสัมพันธ์ที่มีค่าตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป (ศิริชัย พงษ์วิชัย, 2558, น. 147) ซึ่งข้อ
 คำถามผ่านตามเกณฑ์ทั้ง 36 ข้อ (รายละเอียดดังภาคผนวก ข)

7. การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนว
 มนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยา โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์
 แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha-Coefficient) ซึ่งใช้เกณฑ์ค่าความเชื่อมั่นที่ 0.80
 ขึ้นไป (ศิริชัย พงษ์วิชัย, 2558, น. 147) พบว่า แบบวัดสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนว

มนุษย์นิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยา มีค่าความเชื่อมั่นของแบบวัด ทั้งฉบับผ่านตามเกณฑ์ที่กำหนด จากนั้นจึงนำมาตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างด้วยการ วิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis: CFA) ต่อไป

เนื่องจากการพัฒนาแบบวัดสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษย์นิยม เพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยาเป็นหนึ่งในวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนั้น ผลการพัฒนาแบบวัดสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษย์นิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรม ทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยา สามารถศึกษารายละเอียดได้ในบทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ตอนที่ 2 - 5 ต่อไป

8. นำแบบวัดสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษย์นิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยาไปหาค่าความเชื่อมั่น และหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ ระหว่างแบบวัดสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษย์นิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทาง สังคมของนักศึกษาจิตวิทยา กับแบบวัด 2 ฉบับ ได้แก่ แบบวัดความสอดคล้องกลมกลืนของซีวิต และแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการประหยัด ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

8.1 แบบวัดความสอดคล้องกลมกลืนของซีวิต ที่พัฒนาโดย สุนทรี ศรีโกไสย และศิริวรรณ ทวีวัฒนปรีชา (2555) มีจำนวน 21 ข้อ ลักษณะแบบวัดเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 7 ระดับ ได้แก่ ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยเล็กน้อย ไม่มีความเห็น (กำกวม) เห็นด้วยเล็กน้อย เห็นด้วย และเห็นด้วยอย่างยิ่ง นำไปเก็บข้อมูลกับตัวอย่างจำนวน 450 คน และหาค่าความเชื่อมั่นโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha-Coefficient) ซ้ำอีกครั้งหนึ่ง ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.82 และเมื่อหาค่าสัมประสิทธิ์ สหสัมพันธ์ระหว่างแบบวัดสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษย์นิยมเพื่อสร้างความเป็น ธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยา กับแบบวัดความสอดคล้องกลมกลืนของซีวิต พบว่า แบบวัดสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษย์นิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมของ นักศึกษาจิตวิทยามีความสัมพันธ์กับแบบวัดความสอดคล้องกลมกลืนของซีวิต แสดงให้เห็นว่า แบบวัดทั้ง 2 ฉบับนี้มีโครงสร้างทางทฤษฎีที่มีความใกล้เคียงกัน

ทั้งนี้ การนำแบบวัดสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษย์นิยม เพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยากับแบบวัดความสอดคล้องกลมกลืนของ ซีวิตมาหาความสัมพันธ์ข้างต้น เนื่องจากผู้วิจัยได้ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง พบว่า แบบวัด ความสอดคล้องกลมกลืนของซีวิตฉบับภาษาไทยได้ถูกพัฒนาขึ้นตามแนวคิดของซาเทียร์ ซึ่งเน้น

การบำบัดเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง โดยความสอดคล้องกลมกลืนในตนเองเป็นภาวะการตระหนักรู้ในตนเอง มีความเชื่อมโยงกับพลังชีวิตที่เชื้อให้มนุษย์เกิดการพัฒนาศักยภาพ และเมื่อพิจารณาข้อคำถามที่สร้างขึ้นจากองค์ประกอบทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการมีสัมพันธภาพกับตนเองและจิตวิญญาณเบื้องต้นสูงในด้านบวก (Spiritual dimension) 2) ด้านการเชื่อมโยงกับตนเองและผู้อื่น (Intrapsychic-Interpersonal dimension) 3) ด้านการเชื่อมโยงกับชุมชนทรัพยากรภายในตนเอง (Internal resources dimension) และ 4) ด้านการเชื่อมโยงกับผู้อื่นและบริบท (Interpersonal dimension) พบว่า ข้อคำถามมีความสอดคล้องกับความสอดคล้องกลมกลืนในตนเองตามแนวคิดของซาเทียร์ (สุนทรื ศรีโกไสย และศิริวรรณ ทวีวัฒนปรีชา, 2555) เมื่อพิจารณาแนวคิดที่ใช้ในการพัฒนาแบบวัดความสอดคล้องกลมกลืนของชีวิตมีความสอดคล้องกับแนวคิดที่ใช้ในการพัฒนาแบบวัดสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยา โดยพบว่า แบบวัดทั้ง 2 ฉบับมีความสัมพันธ์กัน เนื่องจากเมื่อพิจารณานิยามปฏิบัติการของทั้ง 2 แบบวัดมีความซ้อนทับกันตรงที่ว่า สมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคม ด้านทักษะ เป็นลักษณะของการส่งเสริม การมีมุมมองต่อมนุษย์ในเชิงบวก ให้คุณค่า เคารพให้เกียรติในความเป็นมนุษย์ที่มีอิสระ มีศักดิ์ศรี ส่งเสริมให้บุคคลพัฒนาศักยภาพของตน ซึ่งสอดคล้องกับความหมายของความสอดคล้องกลมกลืนในตนเองที่เน้นให้บุคคลเกิดการรับรู้คุณค่าของตนเอง มีอิสระในการเชื่อมโยงกับพลังชีวิตของตนเอง มีอิสระในการเชื่อมโยงกับผู้อื่นและบริบทแวดล้อม เต็มใจที่จะไว้วางใจตนเองและผู้อื่น และเปิดรับการมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับผู้อื่น (สุนทรื ศรีโกไสย และศิริวรรณ ทวีวัฒนปรีชา, 2555) และยังซ้อนทับกับนิยามปฏิบัติการของสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคม ด้านเจตคติ ตรงที่ว่า การให้คุณค่าและยอมรับในตัวผู้รับการปรึกษาอย่างไม่มีเงื่อนไข การเชื่อในศักยภาพของผู้รับการปรึกษาว่าเป็นผู้ที่มีความสามารถในการจัดการหรือเผชิญกับปัญหาที่เกิดขึ้นได้ ซึ่งคล้ายกับ การที่เราเต็มใจที่จะไว้วางใจตนเองและผู้อื่น และเปิดรับการมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับผู้อื่น ในความหมายของความสอดคล้องกลมกลืนในตนเองด้วยนิยามปฏิบัติการทั้ง 2 ที่คล้ายคลึงกันนี้ จึงเป็นเหตุผลที่ผู้วิจัยนำแบบวัดความสอดคล้องกลมกลืนของชีวิตฉบับภาษาไทยเป็นเครื่องมือในการทดสอบความสัมพันธ์กับแบบวัดสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยา เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงแบบลู่เข้า (Convergent validity) เนื่องจากพิจารณาว่าแบบวัดทั้ง 2 ฉบับน่าจะมีความสอดคล้องกัน เนื่องด้วยมีมิติบางด้านที่ซ้อนทับกัน สอดคล้องกับ Lum (2000)

ที่กล่าวว่า การที่ผู้ให้การปรึกษามีความสอดคล้องกลมกลืนในตนเองสามารถสะท้อนให้เห็นถึงการมีสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาได้ด้วยเช่นกัน

8.2 แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการประหยัด ที่พัฒนาโดย ศุภวิชญ์ จันทิพย์วงษ์ (2548) มีจำนวน 20 ข้อ ลักษณะแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ได้แก่ ไม่เคยปฏิบัติ ปฏิบัตินาน ๆ ครั้ง ปฏิบัติบางครั้ง ปฏิบัติบ่อยครั้ง และปฏิบัติทุกครั้ง นำไปเก็บข้อมูลกับตัวอย่างจำนวน 450 คน และหาค่าความเชื่อมั่นโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha-Coefficient) ซ้ำอีกครั้งหนึ่ง ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.75 และเมื่อหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างแบบวัดสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยา กับแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการประหยัด พบว่า แบบวัดสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยา ไม่มีความสัมพันธ์กับแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการประหยัด แสดงให้เห็นว่า แบบวัดทั้ง 2 ฉบับมีโครงสร้างทางทฤษฎีที่มีความแตกต่างกัน

สำหรับการนำแบบวัดสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยา กับแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการประหยัด มาหาความสัมพันธ์ข้างต้น เนื่องจากผู้วิจัยได้ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง พบว่าแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการประหยัด เป็นแบบสอบถามที่ได้พัฒนาขึ้นตามแนวคิดเกี่ยวกับการประหยัด ซึ่งแบ่งเป็น การประหยัดเงิน การประหยัดเวลา การประหยัดสิ่งของเครื่องใช้ และทรัพยากรธรรมชาติ ซึ่งแนวคิดเกี่ยวกับการประหยัดนี้เป็นผลมาจากกระบวนการเรียนรู้ ซึ่งบุคคลต้องผ่านการปลูกฝังและฝึกฝนตั้งแต่วัยเด็ก เพื่อให้เกิดความเข้าใจและสามารถทำพฤติกรรมการประหยัดจนเป็นนิสัย ซึ่งจะก่อให้เกิดผลดีในเชิงเศรษฐกิจ และเป็นประโยชน์ต่อตนเอง ครอบครัวและสังคม (ศุภวิชญ์ จันทิพย์วงษ์, 2548) โดยพบว่า แนวคิดที่ใช้ในการพัฒนาแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการประหยัด มีความแตกต่างจากแนวคิดที่ใช้ในการพัฒนาแบบวัดสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยา เนื่องด้วยพฤติกรรมการประหยัดเป็นการกระทำหรือการแสดงออกที่เกิดจากการมีความคิด ความเชื่อ ค่านิยม และเจตคติที่มีต่อการให้ความสำคัญในการใช้จ่ายอย่างรู้คุณค่า รวมถึงการรักษาสิ่งของและซ่อมแซมให้สามารถใช้ได้ยาวนาน ซึ่งพฤติกรรมดังกล่าวเกิดจากกระบวนการเรียนรู้ การปลูกฝัง การอบรมจากครอบครัว โรงเรียน คนรอบตัว และสื่อมวลชน เป็นต้น (พิมลพรรณ สุทธิวงศ์, 2537) ส่วนแบบวัดสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษย

นิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยาได้พัฒนาขึ้นตามแนวคิดที่มุ่งเน้นให้บุคคลมีความรู้ในแนวคิดทฤษฎีการปรึกษา การมีเจตคติที่ดีต่อการปรึกษา และมีทักษะที่จำเป็นต่อการปรึกษาแนวมนุษยนิยม ที่มุ่งสร้างสัมพันธภาพ ช่วยเหลือและเอื้ออำนวยให้ผู้รับการปรึกษายอมรับ เข้าใจในตนเองและผู้อื่น มีความรับผิดชอบต่อการใช้ชีวิตและการกระทำของตน สามารถพัฒนาตนได้ตามศักยภาพ จะเห็นได้ว่าแนวคิดที่ใช้ในการพัฒนาแบบวัดทั้ง 2 ฉบับนี้มีความแตกต่างกัน ผู้วิจัยจึงได้นำแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการประหยัดเป็นเครื่องมือในการทดสอบความสัมพันธ์กับแบบวัดสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยา เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงจำแนก (Discriminant validity)

อย่างไรก็ตาม เนื่องจากการพัฒนาแบบวัดสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยาเป็นหนึ่งในวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนั้น ผลการตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบวัดสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยา สามารถศึกษารายละเอียดได้ในบทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ตอนที่ 3 ต่อไป

9. นำแบบวัดสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยาที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือไปใช้ในการวิจัยระยะที่ 2 ต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูลและการดำเนินการวิจัย

มีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ดำเนินการขออนุมัติจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ต่อคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อขอเอกสารรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ สำหรับขออนุญาตเก็บข้อมูลการวิจัยและดำเนินการวิจัยต่อไป

2. นำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ไปยื่นเพื่อขอความอนุเคราะห์จากอธิการบดีของมหาวิทยาลัย และคณบดีของคณะวิชาที่เปิดสอนทางจิตวิทยาของสถาบันอุดมศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) ซึ่งเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ และมหาวิทยาลัยของรัฐ ในจังหวัดกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ในการเก็บข้อมูลกับนักศึกษาจิตวิทยา ทั้งนี้ได้แนบโครงร่างการวิจัยและหนังสือรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ไปด้วย

3. นำแบบวัดสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยา แบบวัดความสอดคล้องกลมกลืนของชีวิต และแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการประหยัด ไปเก็บข้อมูลกับนักศึกษาในมหาวิทยาลัยที่เป็นตัวอย่าง โดยนักศึกษาต้องเป็นผู้ที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชาจิตวิทยาและกำลังศึกษาในระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 และผ่านการลงทะเบียนเรียนในรายวิชาที่เกี่ยวกับการปรึกษาเชิงจิตวิทยามาแล้ว นอกจากนี้ผู้วิจัยได้ติดต่อไปยังอาจารย์ประจำหลักสูตร เพื่อช่วยดำเนินการแจกแบบวัดต่าง ๆ ให้กับนักศึกษา รวมจำนวน 450 คน

4. ดำเนินการเก็บแบบวัดต่าง ๆ พร้อมทั้งตรวจสอบความครบถ้วนและสมบูรณ์ของข้อมูลด้วยตนเอง รวมทั้งได้ติดต่อประสานงานกับอาจารย์ประจำหลักสูตร เพื่อช่วยตรวจสอบความครบถ้วนและสมบูรณ์ของข้อมูลด้วยอีกทางหนึ่ง

5. นำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นและความเที่ยงตรงของแบบวัด และวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis: CFA) ต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

1. วิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของตัวอย่าง ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

2. วิเคราะห์ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) เพื่อตรวจสอบคุณภาพของแบบวัดสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยา โดยใช้เกณฑ์ระดับความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่านที่เชี่ยวชาญด้านจิตวิทยาการปรึกษา จากนั้นนำคะแนนที่ได้จากการพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิมาวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Item-Objective Congruence: IOC) ระหว่างข้อคำถามกับนิยามปฏิบัติการ ซึ่งใช้เกณฑ์ในการคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป (ศิริชัย พงษ์วิชัย, 2558, น. 141-142)

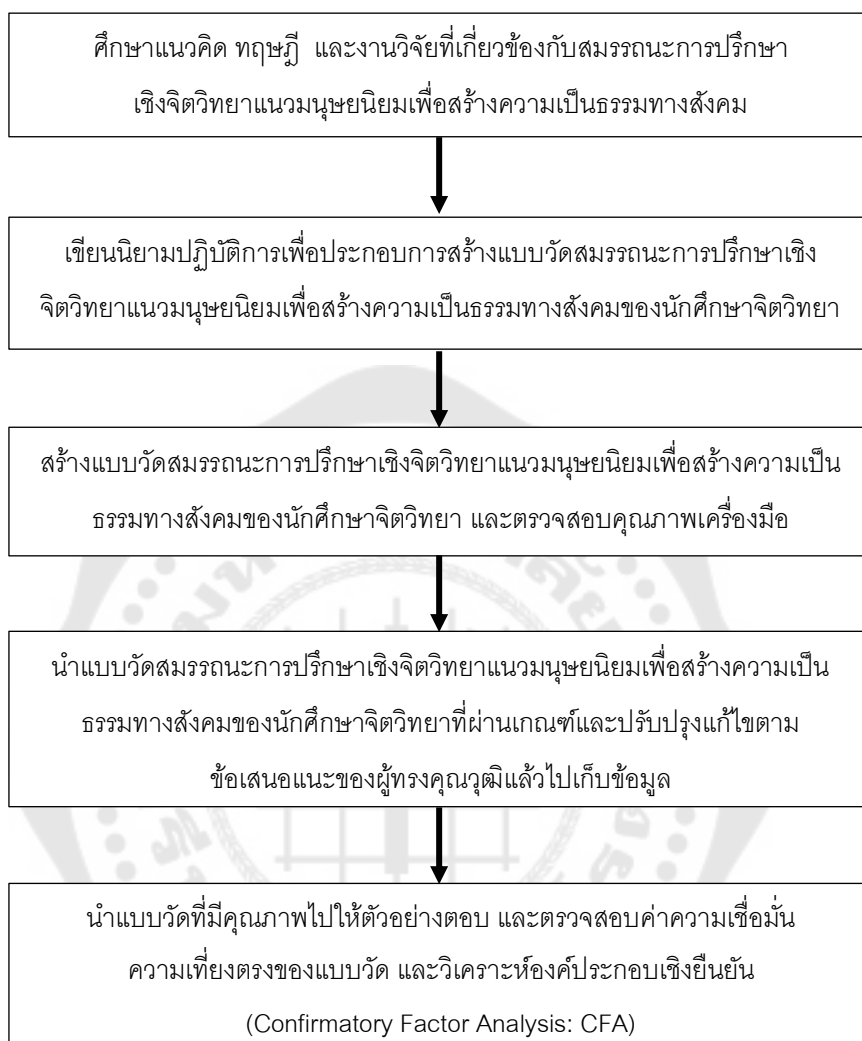
3. วิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนกของข้อคำถามเป็นรายข้อ โดยการวิเคราะห์ความสัมพันธ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Corrected Item-total correlation) ซึ่งใช้เกณฑ์ค่าความสัมพันธ์ที่มีค่าตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป (ศิริชัย พงษ์วิชัย, 2558, น. 147)

4. วิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบวัดสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยา โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha-Coefficient) ซึ่งใช้เกณฑ์ค่าความเชื่อมั่นที่ 0.80 ขึ้นไป (ศิริชัย พงษ์วิชัย, 2558, น. 147)

5. วิเคราะห์องค์ประกอบของสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยา เพื่อตรวจสอบค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง โดยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis: CFA)

6. วิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) ระหว่างแบบวัดสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยา กับแบบวัดความสอดคล้องกลมกลืนของชีวิต และแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการประหยัด เพื่อใช้ในการตรวจสอบความเที่ยงตรงแบบลู่วิ่งเข้า (Convergent validity) และความเที่ยงตรงเชิงจำแนก (Discriminant validity)

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัยระยะที่ 1

ภาพประกอบ 7 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัยระยะที่ 1

ระยะที่ 2 เพื่อตอบวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 2 เพื่อพัฒนารูปแบบการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎี การศึกษาแบบบูรณาการในการพัฒนาสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยม เพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยา และตอบวัตถุประสงค์การวิจัย ข้อที่ 3 เพื่อศึกษาอิทธิพลของรูปแบบการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการศึกษาแบบบูรณาการ ที่มีต่อสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทาง สังคม โดยมีความสอดคล้องกลมกลืนในตัวของนักศึกษาจิตวิทยาเป็นตัวแปรส่งผ่าน

ผู้วิจัยใช้การวิจัยกึ่งการทดลอง (Quasi-experimental research) ในการพัฒนารูปแบบ การฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการศึกษาแบบบูรณาการในการพัฒนาสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยา แนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยา โดยมีการวัดทั้งก่อนและ หลังร่วมกับมีกลุ่มควบคุม ทั้งนี้ผู้วิจัยใช้วิธีการวิเคราะห์สมการโครงสร้างเชิงเส้น (Structural Equation Modeling: SEM)

สำหรับแบบแผนการทดลองที่ผู้วิจัยใช้เป็นการทดลองที่มีกลุ่มควบคุม และมีการทดสอบ ก่อนและหลังการทดลอง (the pretest-posttest control group design) ซึ่งแบบแผนการทดลอง แสดงดังตาราง 3

ตาราง 3 แสดงแบบแผนการทดลองที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่ม	การทดสอบก่อน	การทดลอง	การทดสอบหลัง
กลุ่มทดลอง	O ₁	X	O ₂
กลุ่มควบคุม	O ₁		O ₂

ความหมายของสัญลักษณ์ที่ใช้ในแบบแผนการทดลอง

X แทน การจัดกระทำ (Treatment) คือ รูปแบบการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการ ปรึกษาแบบบูรณาการในการพัฒนาสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้าง ความเป็นธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยา

O₁ แทน สมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็น ธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยาก่อนการทดลอง

O₂ แทน สมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็น ธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยาหลังการทดลอง

ประชากรและตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยระยะที่ 2 เป็นตัวอย่างที่ได้จากการศึกษาในระยะที่ 1 ซึ่งเป็นนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชาจิตวิทยาและกำลังศึกษาในระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 ของสถาบันอุดมศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) ซึ่งเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ และมหาวิทยาลัยของรัฐ ในจังหวัดกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ทั้งนี้ นักศึกษาต้องผ่านการลงทะเบียนเรียนในรายวิชาที่เกี่ยวกับการปรึกษาเชิงจิตวิทยา มาแล้ว

ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยระยะที่ 2 ได้แก่ นักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชาจิตวิทยาและกำลังศึกษาในระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 ของสถาบันอุดมศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) ซึ่งเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ และมหาวิทยาลัยของรัฐ ในจังหวัดกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ทั้งนี้ นักศึกษาต้องผ่านการลงทะเบียนเรียนในรายวิชาที่เกี่ยวกับการปรึกษาเชิงจิตวิทยา มาแล้ว ซึ่งกำหนดตัวอย่างด้วยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาในระยะที่ 1 โดยพิจารณาจากตัวอย่างที่มีคะแนนเฉลี่ยโดยรวมจากแบบวัดสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยม เพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมต่ำกว่า 108 คะแนน (คะแนนเฉลี่ยรวมระดับปานกลาง) และสมัครใจเข้าร่วมการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการ จำนวน 80 คน จาก 2 สถาบันการศึกษา ทั้งนี้ ขนาดของตัวอย่างขั้นต่ำที่สามารถนำมาใช้ในการวิเคราะห์สมการโครงสร้างเชิงเส้น (Structural Equation Modeling: SEM) ในงานวิจัยเชิงทดลองนั้นมีขนาดของตัวอย่างต่อจำนวนตัวแปรอย่างน้อย 5 ตัวอย่าง : 1 ตัวแปร (Bentler & Chou, 1987 อ้างถึงใน นำชัย ศุภฤกษ์ชัยสกุล, 2557) เมื่อพิจารณาจำนวนตัวแปรสังเกตในงานวิจัยเท่ากับ 8 ตัวแปร จึงได้ตัวอย่างจำนวน 40 คน แต่เพื่อให้งานวิจัยมีความสมบูรณ์มากขึ้น ผู้วิจัยจึงกำหนดให้ตัวอย่างมีจำนวน 80 คน จาก 2 สถาบันการศึกษา สถาบันการศึกษาละ 40 คน จากนั้นใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) เพื่อแบ่งตัวอย่างในสถาบันการศึกษาแรก ออกเป็นกลุ่มทดลอง 20 คน และกลุ่มควบคุม 20 คน ซึ่งกลุ่มทดลองนี้จะได้รับการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการเพื่อพัฒนาสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคม ส่วนกลุ่มควบคุมจะไม่ได้รับการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการ แต่ผู้วิจัยจะบรรยายให้ความรู้และแจกใบความรู้กับนักศึกษาที่เป็นกลุ่มควบคุม สำหรับสถาบันการศึกษาอีกแห่งหนึ่งทำการแบ่งกลุ่มเช่นเดียวกัน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและการหาคุณภาพของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยกึ่งทดลอง ได้แก่ 1) ตัวผู้วิจัยในฐานะเครื่องมือวิจัย 2) รูปแบบการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการ 3) แบบวัด ซึ่งประกอบด้วย แบบวัดสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยา ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นจากการวิจัยในระยะที่ 1 และแบบวัดความสอดคล้องกลมกลืนของชีวิต ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. ตัวผู้วิจัยในฐานะเครื่องมือวิจัย ซึ่งจัดได้ว่าเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการดำเนินการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการ ทั้งนี้ผู้วิจัยได้เรียนรู้และฝึกปฏิบัติเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนดำเนินการวิจัย โดยผู้วิจัยได้ผ่านการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ “การบำบัดด้วยแนวคิดซาเทียร์” ที่จัดโดยสถาบันซาเทียร์ ประเทศไทย ร่วมกับ คณะจิตวิทยา วิทยาลัยเซนต์หลุยส์ ฝึกอบรมโดย ศ.พญ.นงพงา ลิ้มสุวรรณ และ รศ.นพ.พิชัย อธิวุฒิสกุล ระหว่างเดือนตุลาคม 2560 และเดือน มีนาคม - เมษายน 2561

2. รูปแบบการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการ มีรายละเอียดการสร้างและการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ดังนี้

2.1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยทั้งในและต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยม การปรึกษาตามแนวคิดซาเทียร์ (Satir Model) ความเป็นธรรมทางสังคม เทคนิคการปรึกษาเพื่อเสริมสร้างพลังอำนาจ และเทคนิคการฝึกอบรม

2.2 สร้างกรอบแนวคิดของการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการด้วยการผสมผสานทฤษฎีการปรึกษาแบบคล้ายกัน (Assimilative integration) (นันทิชาติพันธ์สกุลพงศ์, 2557; Messer, 2001) โดยใช้ทฤษฎีในกลุ่มการปรึกษาแนวมนุษยนิยม ทั้งนี้ผู้วิจัยนำทฤษฎีการปรึกษาตามแนวคิดซาเทียร์ (Satir Model) เป็นแนวคิดหลักในการออกแบบการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการ และนำเทคนิคการปรึกษาเพื่อเสริมสร้างพลังอำนาจ (Empowerment Counseling) และเทคนิคการฝึกอบรมมาเสริม สำหรับรูปแบบการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการมี 4 ขั้นตอน ตามแนวคิดของ Nelson-Jones (1992, p. 48-49 อ้างถึงใน สกกล วรเจริญศรี, 2550, น. 103-109) ได้แก่ ขั้นเตรียมการ (The Preparatory Stage) ขั้นเริ่มต้น (Initial Stage) ขั้นดำเนินการ (The Working Stage) และขั้นยุติ (The Ending Stage) ซึ่งผู้วิจัยได้ใช้ 4 ขั้นตอนนี้เป็นโครงสร้างหลักในการออกแบบการฝึกอบรม นอกจากนี้เมื่อพิจารณาขั้นตอนดังกล่าวแล้วพบว่า มีความสอดคล้องกับขั้นตอนการปรึกษาทาง

จิตวิทยาด้วย (ดวงมณี จงรักษ์, 2549; Corey, 2004; Nelson-Jones, 2012, p. 251) ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นเตรียมการ (The Preparatory Stage) เป็นขั้นของการเตรียมความพร้อมก่อนเริ่มต้นการฝึกอบรม ได้แก่ กำหนดหัวข้อเรื่อง วัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม เนื้อหา เทคนิควิธีการในการฝึกอบรม จำนวนครั้งในการฝึก ขนาดของกลุ่มฝึกอบรม สถานที่ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกในการฝึกอบรม

ขั้นที่ 2 ขั้นเริ่มต้น (Initial Stage) เป็นขั้นของการสร้างสัมพันธภาพระหว่างผู้วิจัยและผู้รับการฝึกอบรมในการพบกันครั้งแรก เป็นการทำความรู้จัก สร้างความคุ้นเคยระหว่างกัน รวมทั้งเป็นการบอกเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรมแต่ละครั้ง ระยะเวลา สถานที่ จำนวนครั้งที่เข้าฝึกอบรม บทบาทหน้าที่ ข้อกำหนดต่าง ๆ และประโยชน์ที่ได้จากการเข้าร่วมการฝึกอบรม ทั้งนี้ผู้วิจัยจะใช้ทักษะการเอื้ออำนวย (Facilitative Skill) ได้แก่ การเปิดกลุ่มด้วยบรรยากาศที่อบอุ่น ปลอดภัย เป็นมิตร มีกิจกรรมเพื่อสร้างความคุ้นเคย กระตุ้นให้ผู้รับการฝึกอบรมเกิดการมีส่วนร่วม และตอบสนองอย่างเข้าอกเข้าใจในตัวผู้รับการฝึกอบรม ซึ่งขั้นเริ่มต้นการฝึกอบรมในครั้งนี้เรียกว่า การปฐมนิเทศและละลายพฤติกรรม

ขั้นที่ 3 ขั้นดำเนินการ (The Working Stage) เป็นขั้นที่ผู้วิจัยใช้การฝึกอบรมเพื่อพัฒนาสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยา ซึ่งผู้วิจัยมุ่งเน้นการพัฒนาสมรรถนะใน 3 องค์ประกอบ คือ 1) ด้านความรู้ เป็นการให้ความรู้เกี่ยวกับการปรึกษาและแนวทางการช่วยเหลือบุคคลด้วยการให้การปรึกษา ความรู้เกี่ยวกับคนชายขอบ การปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคม ทฤษฎีการปรึกษาตามแนวคิดซาเทียร์ ขั้นตอนการปรึกษาตามแนวคิดซาเทียร์ เทคนิคการปรึกษาตามแนวคิดซาเทียร์ และเทคนิคการปรึกษาเพื่อเสริมสร้างพลังอำนาจ 2) ด้านเจตคติ เป็นการกระตุ้นให้ผู้รับการฝึกอบรมเกิดความคิด ความรู้สึกที่ดี รวมถึงการแสดงออกในการช่วยเหลือผู้รับการปรึกษาตามหลักการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคม โดยมีความรู้สึกที่ดีในการช่วยเหลือผู้รับการปรึกษา การให้คุณค่าและยอมรับในตัวผู้รับการปรึกษาอย่างไม่มีเงื่อนไข การเชื่อมั่นศักยภาพของผู้รับการปรึกษาว่าเป็นผู้ที่มีความสามารถในการจัดการหรือเผชิญกับปัญหาที่เกิดขึ้นได้ การเห็นถึงความสำคัญของการปรึกษาและประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคม ตลอดจนการแลกเปลี่ยนมุมมองในประเด็นทางจิตวิทยาการปรึกษา และ 3) ด้านทักษะ เป็นขั้นที่ผู้วิจัยบรรยายและสาธิตขั้นตอนการปรึกษา และการใช้เทคนิคต่าง ๆ ในการปรึกษา

จากนั้นให้ผู้รับการฝึกอบรมได้ทดลองฝึกปฏิบัติ ซึ่งเป็นการประยุกต์ความรู้เกี่ยวกับแนวคิดทฤษฎี การปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมและทฤษฎีการปรึกษาตามแนวคิดซาเทียร์ รวมถึงเทคนิค การปรึกษาเพื่อเสริมสร้างพลังอำนาจมาใช้เพื่อช่วยเหลือผู้รับการปรึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถนำเทคนิคการปรึกษามาใช้เพื่อสร้างอำนาจให้กับผู้รับบริการในการเผชิญกับปัญหา ด้านการกดขี่ทางสังคมให้สามารถค้นหาทางออกหรือมองปัญหาในมุมใหม่ได้ ทั้งนี้ผู้วิจัยใช้เทคนิค ต่าง ๆ เพื่อฝึกให้ผู้รับการฝึกอบรมมีความสามารถในการปรึกษาตามแนวคิดซาเทียร์เป็นสำคัญ ดังเช่น ฝึกการใช้ภูเขาน้ำแข็ง (Iceberg) การรับมือกับปัญหา (Coping stances) การสร้างแผนผัง ครอบครัว (Family map) การตั้งเป้าหมาย (Set goals) และการปรึกษาตามแนวคิดซาเทียร์ 10 ขั้นตอน เป็นต้น

ขั้นที่ 4 ขั้นยุติ (The Ending Stage) เป็นขั้นที่ผู้วิจัยยุติการฝึกอบรม โดย ผู้รับการฝึกอบรมจะได้รับความรู้ มีเจตคติและทักษะที่เกี่ยวข้องกับการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนว มนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคม และมองเห็นแนวทางในการนำความรู้ ความสามารถที่ได้จากการฝึกอบรมไปประยุกต์ใช้ได้จริง ซึ่งขั้นยุติการฝึกอบรมในครั้งนี้เรียกว่า การปัจฉิมนิเทศ

ทั้งนี้ ผู้วิจัยใช้เทคนิคการฝึกอบรม ได้แก่ การบรรยาย การสาธิต การ ประชุมกลุ่ม บทบาทสมมติ การอภิปราย การระดมสมอง กรณีศึกษา และการถาม-ตอบเพื่อ พัฒนาความรู้ เจตคติและทักษะในการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็น ธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยาตลอดระยะเวลาของการฝึกอบรม

2.3 พัฒนารูปแบบการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการจาก แนวคิดทฤษฎี เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนผลการวิจัยในระยะที่ 1 โดยมีอาจารย์ที่ ปรึกษาปริญญาโทพิจารณาและตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการ ปรึกษาแบบบูรณาการ จากนั้นผู้วิจัยทำการปรับปรุงรูปแบบการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษา แบบบูรณาการตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท

2.4 นำรูปแบบการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการที่ปรับปรุง แล้วไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิที่เชี่ยวชาญด้านจิตวิทยาการศึกษา จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความ เทียบตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) ของวัตถุประสงค์ การดำเนินการ และเทคนิคที่ใช้ ซึ่งผู้วิจัย ออกแบบขึ้นเพื่อพัฒนาสมรรถนะการปรึกษาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคม ของนักศึกษาจิตวิทยา โดยผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์แสดงระดับความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ ดังต่อไปนี้

+1 หมายถึง เมื่อแน่ใจว่าเนื้อหาสอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีการ
 ปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยม

0 หมายถึง เมื่อไม่แน่ใจว่าเนื้อหาสอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีการ
 ปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยม

-1 หมายถึง เมื่อแน่ใจว่าเนื้อหาไม่สอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีการ
 ปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยม

2.5 เมื่อผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความถูกต้อง ครอบคลุม ตลอดจนความ
 สอดคล้องตามทฤษฎี วัตถุประสงค์ การดำเนินการ และเทคนิคที่ใช้ในรูปแบบการฝึกอบรมที่อิง
 ทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการแล้ว จากนั้นผู้วิจัยนำคะแนนที่ได้จากการพิจารณาของ
 ผู้ทรงคุณวุฒิที่เชี่ยวชาญด้านจิตวิทยาการปรึกษา จำนวน 3 ท่าน มาวิเคราะห์ค่าดัชนีความ
 สอดคล้อง (Item-Objective Congruence: IOC) ซึ่งผู้วิจัยใช้เกณฑ์ในการกำหนดค่าดัชนีความ
 สอดคล้องตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป (ศิริชัย พงษ์วิชัย, 2558, น. 141-142) ซึ่งพบว่า รูปแบบการฝึกอบรม
 ที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการผ่านเกณฑ์การตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาทุกหัวข้อ
 จึงมีคุณภาพในการนำไปใช้ได้จริง

2.6 ปรับปรุงรูปแบบการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการตาม
 ข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิที่เชี่ยวชาญด้านจิตวิทยาการปรึกษา จากนั้นนำรูปแบบการฝึกอบรม
 ที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิไปทดลองใช้ (try out)

2.7 นำรูปแบบการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการไปทดลอง
 ใช้กับนักศึกษาจิตวิทยาที่ไม่ใช่ตัวอย่าง จำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบ
 การฝึกอบรมฯ การดำเนินการ ความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์และกิจกรรมที่จัดขึ้น
 ระยะเวลา และการประเมินผล ซึ่งการทดลองใช้รูปแบบการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบ
 บูรณาการเป็นแบบเต็มรูปแบบเหมือนการทดลองจริงทุกประการ โดยจัดฝึกอบรมฯ เป็นเวลา 8 วัน
 แบ่งเป็น 2 ระยะ ๆ ละ 4 วัน ตั้งแต่เวลา 09.00-16.00 น. ทั้งนี้ได้กำหนดเวลาเว้นระยะการ
 ฝึกอบรมฯ ทั้ง 2 ระยะห่างกันประมาณ 2 สัปดาห์

2.8 นำรูปแบบการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการภายหลัง
 การนำไปทดลองใช้มาปรับปรุงในประเด็นต่าง ๆ จากนั้นเสนอให้อาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท
 พิจารณา เพื่อให้ได้รูปแบบการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการที่เหมาะสมก่อน
 นำไปใช้จริง

อย่างไรก็ตาม เนื่องจากการพัฒนารูปแบบการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการ
ปรึกษาแบบบูรณาการเป็นหนึ่งในวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนั้น ผลการตรวจสอบคุณภาพของ
เครื่องมือ สามารถศึกษารายละเอียดได้ในบทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ตอนที่ 6 ต่อไป

2.9 รูปแบบการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการในการพัฒนา
สมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมของนักศึกษา
จิตวิทยา ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมีหัวข้อและเนื้อหาที่มุ่งเสริมสร้างสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนว
มนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมใน 3 องค์ประกอบ ได้แก่ ด้านความรู้ ด้านเจตคติ
และด้านทักษะ รายละเอียดดังตาราง 4

ตาราง 4 หัวข้อและรายละเอียดของรูปแบบฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการ

ขั้นตอน/ ครั้งที่	สมรรถนะ	กิจกรรม	วันที่/ ระยะเวลา (ชั่วโมง)
ขั้นเตรียมการ	-	การเตรียมความพร้อมก่อนเริ่มต้นการฝึกอบรม ได้แก่ กำหนดหัวข้อเรื่อง วัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม เนื้อหา เทคนิควิธีการในการฝึกอบรม จำนวนครั้งในการฝึก ขนาดของกลุ่มฝึกอบรม สถานที่ อุปกรณ์และ สิ่งอำนวยความสะดวกในการฝึกอบรม	-
ขั้นเริ่มต้น			
1	เจตคติ	การปฐมนิเทศและละลายพฤติกรรม	วันที่ 1 (6 ชม.)
ขั้นดำเนินการ			
2	ความรู้, เจตคติ	ความเชื่อในธรรมชาติของมนุษย์	
3	ความรู้, เจตคติ	ทรัพยากรแห่งตน	
4, 5	ทักษะ	ภูเขาน้ำแข็ง	วันที่ 2 (6 ชม.)
6	ความรู้, ทักษะ	การรับมือกับปัญหา	วันที่ 3
7	ความรู้, ทักษะ	แผนผังครอบครัว	(6 ชม.)
8, 9	ความรู้, ทักษะ	การตั้งเป้าหมาย (Set goals) และ การปรึกษาตามแนวซาเทียร์ 10 ขั้นตอน	วันที่ 4 (6 ชม.)
		เว้นระยะการฝึกอบรม 2 สัปดาห์	
10	ความรู้, เจตคติ	ความรู้เกี่ยวกับคนชายขอบ	วันที่ 5
11	ความรู้, เจตคติ	อิทธิพลของอำนาจ	(6 ชม.)
12, 13	ความรู้, เจตคติ	การสัมภาษณ์คนชายขอบ	วันที่ 6 (6 ชม.)
14 – 17	ทักษะ	การจำลองสถานการณ์	วันที่ 7, 8
ขั้นยุติ			
18	เจตคติ	การปัจฉิมนิเทศ	(12 ชม.)
		รวมทั้งสิ้น	8 วัน (48 ชม.)

2.10 รูปแบบการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการในการพัฒนาสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยา ได้จัดขึ้นเป็นเวลา 8 วัน แบ่งเป็น 2 ระยะ ๆ ละ 4 วัน ตั้งแต่เวลา 09.00-16.00 น. รวม 48 ชั่วโมง ทั้งนี้ได้กำหนดเวลาเว้นระยะการฝึกอบรมฯ ทั้ง 2 ระยะห่างกันประมาณ 2 สัปดาห์ ดังตัวอย่างที่แสดงในตาราง 5 – 8

ตาราง 5 แสดงตัวอย่างการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาสมรรถนะการบริการวิชาชีพจิตวิทยาแนวมนุษยนิยม เพื่อสร้างความเป็นธรรมชาติของนักศึกษาจิตวิทยา
 ระยะเวลาที่ 1

เวลา	09.00-10.00	10.00-11.00	11.00-12.00	12.00-13.00	13.00-14.00	14.00-15.00	15.00-16.00
วันที่	2						
	ชั้นดำเนินการฝึกอบรม ภูเขาน้ำแข็ง (Iceberg) (สมรรถนะด้านทักษะ)			ชั้นดำเนินการฝึกอบรม ภูเขาน้ำแข็ง (Iceberg) (สมรรถนะด้านทักษะ)			

ตาราง 6 แสดงตัวอย่างรายละเอียดการฝึกอบรมที่เชิงปฏิบัติการรักษาแบบบูรณาการในระยะที่ 1

เวลา	สมรรถนะ	วัตถุประสงค์	แนวคิด/เทคนิคที่ใช้	การดำเนินการ
<p>ขั้นต้น</p> <p>ฝึกอบรม</p> <p>วันที่ 2</p> <p>เวลา 09.00-16.00 น.</p> <p>ภูเขาน้ำแข็ง (Iceberg)</p>	<p>ทักษะ</p> <p>1. เพื่อให้ผู้รับการฝึกอบรมมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้ภูเขาน้ำแข็ง (Iceberg) ในการสำรวจตนเองตามแนวคิดซาเทียร์</p> <p>2. เพื่อให้ผู้รับการฝึกอบรมสามารถสำรวจตนเองโดยใช้ภูเขาน้ำแข็ง (Iceberg) ตามแนวคิดซาเทียร์ได้</p> <p>3. เพื่อให้ผู้รับการฝึกอบรมสามารถใช้คำถามในการสำรวจภูเขาน้ำแข็ง (Iceberg)</p>	<p>ซาเทียร์ได้ใช้ภูเขาน้ำแข็ง (Personal Iceberg) เพื่อเปรียบเทียบกับประสบการณ์ภายในและเป็นการทำความเข้าใจเกี่ยวกับตัวตนของมนุษย์ซึ่งผู้ให้การปรึกษาหรือนักบำบัดสามารถใช้ภาพภูเขาน้ำแข็งในการสำรวจการฝึกอบรมสามารถสำรวจตนเองโดยใช้ภูเขาน้ำแข็ง (Iceberg) ตามแนวคิดซาเทียร์ได้</p> <p>การช่วยเหลือนักเรียนและผู้รับการปรึกษาเพื่อช่วยเหลือนักเรียนและผู้รับการปรึกษา (McClintock, 1999) สำหรับลักษณะของภูเขาน้ำแข็งจะมีเพียงบางส่วนที่อยู่เหนือผิวน้ำ ใช้แทนพฤติกรรมที่บุคคลแสดงออก จึงเป็นส่วนที่สังเกตเห็นได้ แต่เป็นส่วนใหญ่ของภูเขาน้ำแข็งจะอยู่ใต้น้ำ ซึ่งเป็นส่วนที่ใช้แทนจิตใจของคนซึ่งไม่สามารถสังเกตเห็นได้ ส่วนเส้นระดับน้ำ ใช้แทนการปรับตัวของคนทีบางครั้งอยู่เหนือน้ำ แต่บางครั้งอยู่ใต้น้ำ ทั้งนี้ภูเขาน้ำแข็งประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ ได้แก่ 1. พฤติกรรม (Behaviors) เป็นการแสดงออกหรือกระทำที่สามารถสังเกตเห็นได้ 2. การรับมือกับปัญหา (Coping stances) เป็นวิธีการที่มนุษย์ใช้รับมือกับปัญหา ได้แก่ การยอมรับ การโทษผู้อื่น การใช้เหตุผล การใจ</p>	<p>ขั้นเริ่มต้น</p> <p>1. ผู้วิจัยทบทวนเกี่ยวกับหัวข้อ “ทรัพยากรแห่งตน”</p> <p>2. ผู้วิจัยกล่าวเชื่อมโยงเข้าสู่หัวข้อ “ภูเขาน้ำแข็ง (Iceberg)”</p> <p>ขั้นดำเนินการ</p> <p>1. ผู้วิจัยให้ผู้รับการฝึกอบรมเลือกว่าคำที่กำหนดให้ มีคำใดที่จัดเป็นพฤติกรรมที่สังเกตเห็นได้ และคำใดเป็นสิ่งที่ภายในจิตใจที่ไม่สามารถสังเกตเห็นได้</p> <p>2. ผู้วิจัยทำการเฉลยจากนั้นจึงบรรยายเกี่ยวกับระดับและส่วนต่าง ๆ ของ “ภูเขาน้ำแข็ง (Iceberg)” ตามแนวคิดซาเทียร์</p> <p>3. ผู้วิจัยแจกใบความรู้ “ภูเขาน้ำแข็งของบุคคล” ให้ผู้รับการฝึกอบรมอ่าน</p> <p>4. ผู้วิจัยแจกใบงานเรื่อง “ภูเขาน้ำแข็งของบุคคล” เพื่อให้ผู้รับการฝึกอบรมได้ฝึกสำรวจภูเขาน้ำแข็งของตนเอง ในเวลา 30 นาที</p> <p>5. เมื่อผู้รับการฝึกอบรมทำใบงานเสร็จแล้ว ผู้วิจัยให้ผู้รับการฝึกอบรมแบ่งกลุ่ม ๆ ละ 5 คน ทำการระดมกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ความคิดเห็น และข้อค้นพบที่เกี่วกัน</p>	

ตาราง 6 (ต่อ)

เวลา	สมรรถนะ	วัตถุประสงค์	แนวคิด/เทคนิคที่ใช้	การดำเนินการ
			<p>และความสอดคล้องกลมกลืนในตน 3. ความรู้สึก (Feelings) เป็นการแสดงอารมณ์ของมนุษย์ซึ่งเป็นได้ทั้งอารมณ์ทางบวกและอารมณ์ทางลบ รวมถึงความรู้สึกต่อความรู้สึก (Feelings about feelings) เป็นอารมณ์ความรู้สึกขั้นที่ 2 ซึ่งเกิดหลังจากอารมณ์ชุดแรก ถึงเป็นการตัดสินใจอารมณ์ในชุดแรก 4. การรับรู้ (Perceptions) เป็น ก า ร ตี ค ว า ม สิ่งต่าง ๆ ที่ได้รับอิทธิพลมาจากความคิด ความเชื่อ เจตคติ ค่านิยม ฯลฯ ของบุคคล 5. ความคาดหวัง (Expectations) เป็นความอยาก ความต้องการที่เกิดขึ้นไม่สิ้นสุด 6. ความปรารถนา (Yearnings) เป็นความต้องการที่แท้จริงด้านจิตใจ เช่น ความรัก การยอมรับ ความอิสระ ความปลอดภัย ความรู้สึกมีคุณค่า และ 7. ตัวตน (Self) คือความเป็นตัวเรา การเข้าถึงขั้นนี้จะทำให้บุคคลรับรู้ว่าตนมีคุณค่า (self-esteem) มีพลังชีวิต (life energy) จึงเป็นแรงผลักดันให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ (นงพงา ลิ้มสุวรรณ และ นิดา ลิ้มสุวรรณ, 2559, น. 24-32; Lum, 2000)</p>	<p>6. ผู้วิจัยถามถึงประสบการณ์ ความคิดเห็นและข้อค้นพบที่เกิดขึ้นจากการสำรวจภูเขาน้ำแข็งของตนเอง โดยให้ผู้รับการฝึกอบรมร่วมกันตอบ</p> <p>7. ผู้วิจัยสกัดการใช้คำถาม เพื่อสำรวจภูเขาน้ำแข็งของบุคคล</p> <p>8. ผู้วิจัยให้ผู้รับการฝึกอบรมจับกลุ่ม 3 คน (Trió) โดยมีสมาชิกเป็นผู้ให้การปรึกษา ผู้รับการปรึกษา และผู้สังเกตการณ์ ซึ่งผู้ให้การปรึกษาจะใช้คำถาม เพื่อสำรวจภูเขาน้ำแข็งของผู้รับการปรึกษา โดยสกัดกันสลับบทบาทจนครบ</p> <p>9. ผู้วิจัยให้ผู้รับการฝึกอบรมรวมอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นจากการฝึกใช้คำถาม</p>
				<p>ขั้นสรุป</p> <p>1. ผู้วิจัยใช้คำถามกับผู้รับการฝึกอบรมเพื่อตรวจสอบความเข้าใจเกี่ยวกับระดับขั้นต่าง ๆ ของภูเขาน้ำแข็งและการใช้คำถามเพื่อสำรวจระดับขั้นต่าง ๆ ของภูเขาน้ำแข็ง โดยให้ผู้รับการฝึกอบรมร่วมกันตอบ</p> <p>2. ผู้วิจัยสรุปประเด็นสำคัญของกรณีศึกษาตามหัวข้อดังกล่าว</p>

ตาราง 6 (ต่อ)

เวลา	สมรรถนะ	วัตถุประสงค์	แนวคิด/เทคนิคที่ใช้
			<p>เทคนิคที่ใช้</p> <p>การบรรยาย การสาธิต การประชุมกลุ่ม การถาม-ตอบ การสะท้อนความรู้สึกร การทวนความ การสรุปความ การอุปมาอุปไมย การสร้างพลัง การยอมรับในความสามารรถ</p>
			<p>การดำเนินงาน</p> <p>3. ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้ผู้รับการฝึกอบรมซักถามเกี่ยวกับประเด็นของการฝึกอบรมในครั้งนี้</p> <p>4. ผู้วิจัยทำการนัดหมายเพื่อเข้าร่วมการฝึกอบรมในครั้งต่อไป</p>
			<p>ข้อสังเกต</p> <p>เมื่อนักศึกษาได้จับกลุ่ม 3 คน (Trio) ซึ่งเป็นวิธีที่ช่วยให้ นักศึกษาได้ฝึกทักษะการปรึกษาโดยตรง โดยมีสมาชิกเป็น ผู้ให้การปรึกษา ผู้รับการปรึกษา และผู้สังเกตการณ์ซึ่งผู้ให้ การปรึกษาจะได้ฝึกใช้คำถาม เพื่อสำรวจความรู้สึกนึกใจของ ผู้รับการปรึกษา และยังเป็นการฝึกเทคนิคการปรึกษาเชิง จิตวิทยาแนวมนุษยนิยมด้วย เนื่องจากในขณะใช้คำถาม ระหว่างการปรึกษา ย่อมมีการใช้เทคนิคการสะท้อน ความรู้สึก การทวนความ การสรุปความ เพื่อให้เข้าใจเขา นำแข็งได้ชัดเจนขึ้น ซึ่งการใช้เทคนิคดังกล่าวทำให้เกิด ทักษะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมได้</p> <p>นอกจากนี้ เมื่อนักศึกษาได้ฝึกทำ Trio และได้เปลี่ยน บทบาทมาเป็นผู้ให้การปรึกษาครบทุกคน ในระหว่าง การปรึกษานักศึกษาจะเกิดความสอดคล้องกลมกลืนในตนเอง มากขึ้นเรื่อย ๆ และได้รับผลกระทบจากการจากผู้ที่เป็นผู้รับ การปรึกษาที่มากกระทบต่อตัวนักศึกษาด้วย</p>

ตาราง 7 แสดงตัวอย่างการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาสมรรถนะการบริการวิชาชีพจริงศึกษาแนวมนุษยนิยม เพื่อสร้างความเป็นธรรมชาติทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยา
 ระยะที่ 2

เวลา	09.00-10.00	10.00-11.00	11.00-12.00	12.00-13.00	13.00-14.00	14.00-15.00	15.00-16.00
วันที่	3						
		<p>ขั้นดำเนินการฝึกอบรม</p> <p>การจำลองสถานการณ์ (Case simulation)</p> <p>(สมรรถนะด้านทักษะ)</p>	<p>ขั้นดำเนินการฝึกอบรม</p> <p>การจำลองสถานการณ์ (Case simulation)</p> <p>(สมรรถนะด้านทักษะ)</p>	<p>13.00</p> <p>ประชุมและแลกเปลี่ยนเรียนรู้</p>		<p>ขั้นดำเนินการฝึกอบรม</p> <p>การจำลองสถานการณ์ (Case simulation)</p> <p>(สมรรถนะด้านทักษะ)</p>	

ตาราง 8 แสดงตัวอย่างรายละเอียดการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการในระยาะที่ 2

เวลา	สมรรถนะ	วัตถุประสงค์	แนวคิด/เทคนิคที่ใช้	การดำเนินการ
ขั้นดำเนินการ ฝึกอบรม วันที่ 3 เวลา 09.00-16.00 น.	ทักษะ	1. เพื่อให้ผู้รับการฝึกอบรมมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับคนชายขอบผ่านการจัดแสดงสถานการณ์ 2. เพื่อให้ผู้รับการฝึกอบรมได้ฝึกประสบการณ์จริงมากที่สุด โดยผู้เรียนแสดงบทบาท และสามารถคิดตัดสินใจในการแก้ปัญหาจากสถานการณ์ที่ตนกำลังเผชิญอยู่ และทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ในสิ่งต่าง ๆ เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติจริงต่อไป ซึ่งมีจุดมุ่งหมาย เพื่อให้ในการบอกความจริง จึงทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้และประสบการณ์มากขึ้น และสามารถชี้เพื่อพัฒนาความรู้ให้หนักแน่นขึ้นได้ ดังนั้นจึงเป็นสิ่งที่ประโยชน์ต่อการสอน เนื่องจากมีความใกล้เคียงกับสถานการณ์จริง จึงช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเคยชิน เปิดโอกาสให้มีส่วนร่วม ได้ลองสวมบทบาทสมมติ และกระตุ้นให้เกิดการแก้ปัญหาได้ (สุขสม สิวะอมรรัตน์, 2552)	ขั้นเริ่มต้น 1. ผู้วิจัยทบทวนความรู้เกี่ยวกับการศึกษาและแนวทางการช่วยเหลือบุคคลตามแนวคิดทฤษฎี 2. ผู้วิจัยกล่าวเชื่อมโยงเข้าสู่หัวข้อ "การจำลองสถานการณ์" ขั้นดำเนินการ 1. ผู้วิจัยบรรยายให้ความรู้และชี้ให้เห็นความสัมพันธ์กับการจำลองสถานการณ์ (Case simulation) 2. ผู้วิจัยแจกใบงาน ซึ่งเป็น case สาคิต 3. ผู้วิจัยให้ผู้รับการฝึกอบรมได้ฝึกการทำ case สาคิต โดยผู้วิจัยให้ผู้รับการฝึกอบรมจับกลุ่ม 3 คน (Tri) โดยมีสมาชิกเป็นผู้ให้การปรึกษา ผู้รับการปรึกษา และผู้สังเกตการณ์ ซึ่งผู้ให้การปรึกษาจะฝึกให้คำถาม เพื่อสำรวจเจตนาแท้จริงของผู้รับการปรึกษาที่สวมบทบาทจาก case สาคิต เพื่อให้เข้าใจสถานการณ์ปัญหาของคนชายขอบอันเนื่องมาจากบริบทแวดล้อมทางสังคม และมีแนวทางในการช่วยเหลือผู้รับการปรึกษาซึ่งเป็นคนชายขอบได้	การดำเนินการปรึกษาเกี่ยวกับการศึกษาและแนวทางการช่วยเหลือบุคคลตามแนวคิดทฤษฎี "การจำลองสถานการณ์" การจำลองสถานการณ์ (Case simulation)
การจำลองสถานการณ์ สถานการณ์ (Case simulation)				

ตาราง 8 (ต่อ)

เวลา	สมรรถนะ	วัตถุประสงค์	แนวคิด/เทคนิคที่ใช้
		<p>ขั้นตอนสรุป</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้วิจัยใช้คำถามกับผู้รับการฝึกอบรมเพื่อตรวจสอบความเข้าใจเกี่ยวกับระดับขั้นต่าง ๆ ของภูเขาไฟและภาวะที่คำถามเพื่อสำรวจระดับขั้นต่าง ๆ ของภูเขาไฟนี้ โดยให้ผู้รับการฝึกอบรมร่วมกันตอบ 2. ผู้วิจัยสรุปประเด็นสำคัญของการฝึกอบรมตามหัวข้อดังกล่าว 3. ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้ผู้รับการฝึกอบรมซักถามเกี่ยวกับประเด็นของการฝึกอบรมในครั้งนี้ 4. ผู้วิจัยทำการนัดหมายเพื่อเข้าร่วมการฝึกอบรมในครั้งต่อไป 	<p>ข้อสังเกต</p> <p>เมื่อนักศึกษาได้จับกลุ่ม 3 คน (Trio) โดยมีสมาชิกเป็นผู้ให้การปรึกษา ผู้รับการปรึกษา และผู้สังเกตการณ์และได้ฝึกทำ case สาคิต จะทำให้ นักศึกษา มีประสบการณ์จากการฝึกทำ case ที่มีแนวโน้มใกล้เคียงกับสถานการณ์จริง ได้ฝึกใช้คำถาม เพื่อสำรวจภูเขาไฟนี้ของผู้รับการปรึกษา และยังเป็นการฝึกเทคนิคการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบมนุษยนิยมด้วย เนื่องจากในขณะใช้คำถามระหว่างการปรึกษาย่อมมีการใช้เทคนิคการสะท้อนความรู้สึก การทวนความ</p>
		<p>เทคนิคที่ใช้</p> <p>การบรรยาย การสาธิต การถาม-ตอบ บทบาทสมมติ การใส่ใจ การอุปมาอุปไมย การสะท้อนความรู้สึก การทวนความ การสรุปความ การมองมุมใหม่ การสร้างพลัง การยอมรับในความสามารถ</p>	

ตาราง 8 (ต่อ)

เวลา	สมรรถนะ	วัตถุประสงค์	แนวคิด/เทคนิคที่ใช้	การดำเนินการ
				<p>การสรุปความ เพื่อให้เข้าใจง่ายขึ้นและได้ชัดเจนขึ้น ซึ่งการใช้เทคนิคดังกล่าวทำให้เกิดทักษะการบริการวิชาชีพจริงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมได้</p> <p>นอกจากนี้ เมื่อนักศึกษาได้ฝึกทำ Trio ในประเด็นของ case สภาติ ซึ่งจะช่วยให้นักศึกษาทุกคนมีทักษะการบริการวิชาการ เป็นการฝึกประสบการณ์ก่อนพบกับ case จริง แล้วจึงช่วยให้เกิดความเข้าใจในผู้เป็นคนขายของ รวมถึงสามารถวิเคราะห์ปัญหาและหาแนวทางการช่วยเหลือผู้รับบริการ ซึ่งเป็นคนขายของได้ ทั้งนี้ นักศึกษาจะเกิดความสอดคล้องกลมกลืนในตนเองมากขึ้นเรื่อย ๆ จากการได้รับผลกระทบบางประการจากผู้ที่เป็นผู้รับบริการบริการวิชาที่มากระทบต่อตัวนักศึกษาด้วย</p>

3. แบบวัดที่ใช้ในการวิจัยระยะที่ 2 ซึ่งมีรายละเอียดการสร้างและการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ดังนี้

3.1 แบบวัดสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยา ซึ่งมีรายละเอียดการสร้างและการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ดังแสดงในขั้นตอนการวิจัยระยะที่ 1

3.2 แบบวัดความสอดคล้องกลมกลืนของชีวิต มีรายละเอียดการสร้างและการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ดังนี้

3.2.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสอดคล้องกลมกลืนในตนเพื่อสร้างนิยามปฏิบัติการ

3.2.2 นำแบบวัดความสอดคล้องกลมกลืนของชีวิตตามแนวคิดซาเทียร์ของ Lee (2002) ที่ สุนทรีย์ ศรีโกสโย และศิริวรรณ ทวีวัฒนปรีชา (2555) พัฒนาขึ้นเป็นฉบับภาษาไทย เรียกว่า แบบวัดความสอดคล้องกลมกลืนของชีวิต (Life Congruence Scale) มีลักษณะเป็นมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 7 ระดับ ได้แก่ ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยเล็กน้อย ไม่มีความเห็น (กำกวม) เห็นด้วยเล็กน้อย เห็นด้วย และเห็นด้วยอย่างยิ่ง จำนวน 21 ข้อ โดยมีข้อคำถามทางบวก 13 ข้อ และข้อคำถามทางลบ 8 ข้อ ใน 4 องค์ประกอบ ได้แก่ มิติด้านการมีสัมพันธภาพกับตนเองและจิตวิญญาณเบื้องสูงในด้านบวก (Spiritual dimension) จำนวน 8 ข้อ, มิติด้านการเชื่อมโยงกับตนเองและผู้อื่น (Intrapsychic-Interpersonal dimension) จำนวน 7 ข้อ, มิติด้านการเชื่อมโยงกับชุมชนทรัพยากรภายในตนเอง (Internal resources dimension) จำนวน 4 ข้อ, และ มิติด้านการเชื่อมโยงกับผู้อื่นและบริบท (Interpersonal dimension) จำนวน 2 ข้อ ซึ่งแบบวัดฉบับดังกล่าวได้ผ่านการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือใน 4 ด้านคือ 1) การตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) พบว่า แบบวัดนี้มีความตรงเชิงเนื้อหาของแบบวัดทั้งฉบับเท่ากับ 1.00 2) การตรวจสอบคุณภาพของข้อคำถามเพื่อวิเคราะห์หาความเป็นมิติเดียวกันของข้อคำถาม พบว่า ข้อคำถามมีค่าเฉลี่ยเข้าใกล้จุดกลางของช่วง 7 คะแนน มี 57 ข้อ ค่าอำนาจจำแนกดี 54 ข้อ และข้อคำถามมีความสัมพันธ์กับคะแนนรวมทั้งฉบับ $r \geq 0.3$ มี 22 ข้อ 3) การตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้าง (Construct validity) พบข้อคำถาม 21 ข้อที่มีความสัมพันธ์กัน และมี 4 องค์ประกอบ โดยมีค่าร้อยละของความแปรปรวนที่สามารถอธิบายได้ 47.19 และ 4) การตรวจสอบค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability) มีค่าเท่ากับ .86 ซึ่งการให้คะแนนสำหรับข้อคำถามทางบวกให้ 1 คะแนน สำหรับการตอบไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ไปจนถึง 7 คะแนน สำหรับการตอบเห็นด้วยอย่างยิ่ง ส่วนข้อคำถามทางลบให้ 1 คะแนน

สำหรับการตอบเห็นด้วยอย่างยิ่ง ไปจนถึง 7 คะแนน สำหรับการตอบไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง โดย นักศึกษาจิตวิทยาที่ได้คะแนนรวมสูงแสดงถึงการมีความสอดคล้องกลมกลืนในตนเองสูงกว่า นักศึกษาจิตวิทยาที่ได้คะแนนต่ำกว่า

3.2.3 วิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์ แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha-Coefficient) ของแบบวัดความสอดคล้องกลมกลืน ของชีวิต ซึ่งผู้วิจัยนำไปเก็บข้อมูลกับนักศึกษาจิตวิทยาที่เป็นตัวอย่าง จำนวน 450 คน ซ้ำอีกครั้ง หนึ่ง ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.82

3.2.4 นำแบบวัดความสอดคล้องกลมกลืนของชีวิตที่ผ่านการตรวจสอบ คุณภาพของเครื่องมือซ้ำอีกครั้งหนึ่งไปใช้ในการวิจัยระยะที่ 2

การเก็บรวบรวมข้อมูลและการดำเนินการวิจัย

มีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ดำเนินการขออนุมัติจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ต่อคณะกรรมการพิจารณา จริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อขอเอกสารรับรองจริยธรรมการ วิจัยในมนุษย์ สำหรับขออนุญาตเก็บข้อมูลการวิจัยและดำเนินการวิจัยต่อไป

2. นำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ไปยื่นเพื่อขอ ความอนุเคราะห์จากอธิการบดีของมหาวิทยาลัย และคณบดีของคณะวิชาที่เปิดสอนทางจิตวิทยา ของสถาบันอุดมศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) ซึ่งเป็น มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ และมหาวิทยาลัยของรัฐ ในจังหวัดกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ในการทำวิจัยและเก็บข้อมูลกับนักศึกษาจิตวิทยา ทั้งนี้แนบโครงร่างการวิจัยและหนังสือรับรอง จริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ไปด้วย

3. นำแบบวัดสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความ เป็นธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยา ที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือแล้วนำไป เก็บข้อมูล โดยให้ตัวอย่างที่เป็นนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชาจิตวิทยาและกำลังศึกษาใน ระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 ของสถาบันอุดมศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การอุดมศึกษา (สกอ.) ซึ่งเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ และมหาวิทยาลัยของรัฐ ในจังหวัด กรุงเทพมหานครและปริมณฑล โดยนักศึกษาต้องเป็นผู้ที่ผ่านการลงทะเบียนเรียนในรายวิชาที่ เกี่ยวกับการปรึกษามาแล้วทุกคนทำ จากนั้นพิจารณาคัดเลือกนักศึกษาจิตวิทยาที่มีคะแนนเฉลี่ย โดยรวมจากการทำแบบวัดสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมของนักศึกษา จิตวิทยาต่ำกว่า 108 คะแนน (คะแนนเฉลี่ยรวมระดับปานกลาง) และสมัครใจเข้าร่วมการฝึกอบรม

ที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการ โดยแบ่งตัวอย่าง จำนวน 80 คน จาก 2 สถาบันการศึกษา สถาบันการศึกษาละ 40 คน จากนั้นใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) เพื่อแบ่งตัวอย่างในสถาบันการศึกษาแรก ออกเป็นกลุ่มทดลอง 20 คน และกลุ่มควบคุม 20 คน ซึ่งกลุ่มทดลองนี้จะได้รับการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการในการพัฒนาสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยม เพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคม สำหรับสถาบันการศึกษาอีกแห่งหนึ่งทำการแบ่งกลุ่มเช่นเดียวกัน ดังนั้น ผู้วิจัยได้ทำการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการกับกลุ่มทดลอง 2 กลุ่ม ๆ ละ 20 คน จาก 2 สถาบันการศึกษา ส่วนกลุ่มควบคุมจะแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ๆ ละ 20 คน จากทั้ง 2 สถาบันการศึกษา ซึ่งจะไม่ได้รับการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการ แต่ผู้วิจัยจะบรรยายให้ความรู้และแลกเปลี่ยนความรู้กับนักศึกษาจิตวิทยาที่เป็นกลุ่มควบคุมด้วย

4. นำแบบวัดความสอดคล้องกลมกลืนของชีวิตที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือแล้วนำไปเก็บข้อมูลกับนักศึกษาจิตวิทยากลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม จำนวน 80 คน ในช่วงก่อนการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการ

5. ดำเนินการวิจัยโดยผู้วิจัยแนะนำตัวกับผู้รับการฝึกอบรมพร้อมชี้แจงวัตถุประสงค์ ข้อตกลงเบื้องต้นและรายละเอียดสำคัญต่าง ๆ กับผู้เข้าร่วมการวิจัย รวมทั้งการพิทักษ์สิทธิผู้เข้าร่วมการวิจัย

6. ดำเนินการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการในการพัฒนาสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคม ตามกระบวนการที่ออกแบบเป็นเวลา 8 วัน โดยแบ่งเป็น 2 ระยะ ๆ ละ 4 วัน ตั้งแต่เวลา 09.00-16.00 น. รวม 48 ชั่วโมง ทั้งนี้ได้กำหนดเวลาเว้นระยะการฝึกอบรมฯ ทั้ง 2 ระยะห่างกันประมาณ 2 สัปดาห์

7. ดำเนินการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการในระยะที่ 1 เป็นเวลา 4 วัน ซึ่งมุ่งเน้นการพัฒนาสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยม โดยนำทฤษฎีการปรึกษาตามแนวคิดซาเทียร์มาใช้เป็นหลัก ซึ่งผลจากการศึกษาพบว่า ผู้ให้การศึกษาจะต้องมีความสอดคล้องกลมกลืนในตนเองก่อนจึงจะสามารถใช้ความสอดคล้องกลมกลืนนี้เป็นส่วนหนึ่งในการปรึกษาหรือเอื้อให้ผู้รับการปรึกษาสามารถก้าวผ่านปัญหาและอุปสรรคในชีวิต ดังนั้น ความสอดคล้องกลมกลืนในตนเองจึงเป็นเป้าหมายของการบำบัดตามแนวคิดซาเทียร์

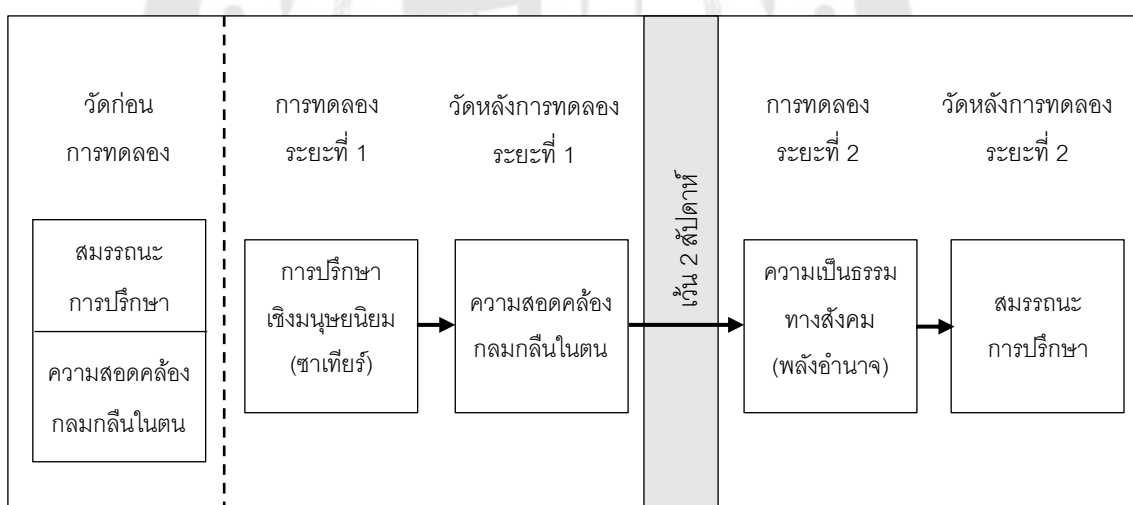
8. เมื่อเสร็จสิ้นการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการในระยะที่ 1 ผู้วิจัยให้นักศึกษาจิตวิทยากลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมทำแบบวัดความสอดคล้องกลมกลืนของชีวิตซ้ำอีกครั้ง

9. ดำเนินการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการศึกษาระดับปริญญาโทแบบบูรณาการในระยะที่ 2 เป็นเวลา 4 วัน โดยมุ่งเน้นการสร้างความเป็นธรรมทางสังคม ซึ่งใช้การสร้างพลังอำนาจในตนเองเป็นสำคัญ

10. เมื่อเสร็จสิ้นการทดลอง ผู้วิจัยให้นักศึกษาจิตวิทยากลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมทำแบบวัดสมรรถนะการศึกษาระดับปริญญาโทเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยาซ้ำอีกครั้ง

หมายเหตุ การที่ผู้วิจัยกำหนดเวลาวันระยะเวลาการฝึกอบรมประมาณ 2 สัปดาห์ เนื่องด้วยโมเดลสมการโครงสร้าง ในการที่จะบอกว่าตัวแปรใดเป็นสาเหตุของตัวแปรใด ตัวแปรที่เป็นสาเหตุต้องเกิดขึ้นก่อนตัวแปรที่เป็นตัวแปรตาม ดังนั้น การที่จะบอกว่าความสอดคล้องกลมกลืนในตนเองเป็นตัวแปรเชิงสาเหตุของสมรรถนะการศึกษานั้น ตัวแปรเชิงสาเหตุต้องเกิดขึ้นก่อนผู้วิจัยจึงทำการวัดตัวแปรเชิงสาเหตุหลังสิ้นสุดการทดลองระยะที่ 1 แล้วจึงวัดสมรรถนะการศึกษาลงสิ้นสุดการทดลองระยะที่ 2 เพื่อดูว่าตัวแปรความสอดคล้องกลมกลืนในตนเองสามารถที่จะเป็นตัวแปรคั่นกลางระหว่างรูปแบบการฝึกอบรมไปยังสมรรถนะการศึกษได้หรือไม่ ดังภาพที่ 8

ภาพประกอบ 8 ขั้นตอนการวัดก่อน-หลังในการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการศึกษาระดับปริญญาโทแบบบูรณาการ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

1. รูปแบบการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการ

ผู้วิจัยใช้การเปรียบเทียบความแตกต่างของสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยา แนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยา ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ภายหลังจากเข้าร่วมการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการ โดยใช้การวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างแบบ Independent-Samples t-test เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1 และวิเคราะห์สมการโครงสร้างเชิงเส้น (Structural Equation Modeling: SEM) เพื่อตรวจสอบความสัมพันธ์ของคะแนนก่อนและหลังการเข้าร่วมการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการ รวมทั้งวิเคราะห์อิทธิพลของรูปแบบการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการที่มีต่อสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคม โดยมีความสอดคล้องกลมกลืนในตนเองของนักศึกษาจิตวิทยาเป็นตัวแปรส่งผ่าน โดยพิจารณาความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดลการวิเคราะห์ที่ทดสอบจากค่าดัชนีต่าง ๆ ได้แก่ ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (Goodness of Fit Index: GFI) ดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (Adjusted Goodness of Fit Index: AGFI) ดัชนีรากมาตรฐานของค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนเหลือ (Standardized Root Mean Squared Residual: SRMR) ดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนเหลือมาตรฐาน (Root Mean Squared Error of Approximation: RMSEA) และดัชนีวัดระดับความกลมกลืนเปรียบเทียบ (Comparative Fit Index: CFI) เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อที่ 2

2. แบบวัดสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยา ซึ่งมีรายละเอียดการวิเคราะห์ข้อมูล ดังแสดงในขั้นตอนการวิจัยระยะที่ 1

3. แบบวัดความสอดคล้องกลมกลืนของชีวิต ผู้วิจัยได้วิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบวัด โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha-Coefficient) ซึ่งใช้เกณฑ์ค่าความเชื่อมั่นที่ 0.80 ขึ้นไป (ศิริชัย พงษ์วิชัย, 2558, น. 147) พบว่า แบบวัดความสอดคล้องกลมกลืนของชีวิต มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.82 จึงผ่านตามเกณฑ์ที่กำหนด

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัยระยะที่ 2

ภาพประกอบ 9 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัยระยะที่ 2

จริยธรรมการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้รับการรับรองจริยธรรมการวิจัยในคนจากคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เอกสารรับรองเลขที่ SWUEC/X-265/2561 เพื่อเป็นการพิทักษ์สิทธิของนักศึกษาจิตวิทยา โดยผู้วิจัยคำนึงถึงสิทธิ ความถูกต้องและความปลอดภัยที่จะเกิดกับผู้เข้าร่วมการวิจัยเป็นสำคัญ ทั้งนี้ในการเก็บรวบรวม ข้อมูลด้วยแบบวัด ผู้วิจัยได้ขออนุญาตเก็บข้อมูล โดยทำการชี้แจงรายละเอียดและวัตถุประสงค์ ของการวิจัยให้ผู้ให้ข้อมูลทราบ โดยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลกับผู้ที่มีความสมัครใจ ซึ่งผู้วิจัยจะ เก็บรักษาความลับของผู้ให้ข้อมูลอย่างเคร่งครัด สำหรับการดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยจะชี้แจง วัตถุประสงค์ของการวิจัยและขั้นตอนการวิจัยอย่างละเอียด เมื่อเข้าร่วมการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎี การปรึกษาแบบบูรณาการ ผู้วิจัยจะชี้แจงวัตถุประสงค์ ข้อตกลงเบื้องต้นและรายละเอียดสำคัญ ต่าง ๆ กับผู้เข้าร่วมการวิจัย รวมทั้งการเก็บรักษาความลับของผู้เข้าร่วมการวิจัย โดยผู้เข้าร่วมการ วิจัยทุกคนต้องสมัครใจและลงลายมือชื่อเพื่อยินยอมในเอกสารหลักฐาน และหากผู้เข้าร่วมการ วิจัยไม่ประสงค์จะเข้าร่วมการวิจัยไม่ว่ากรณีใด ผู้เข้าร่วมการวิจัยมีสิทธิที่จะถอนตัวออกจากการ วิจัยได้ตามต้องการ นอกจากนี้ ผู้วิจัยได้ขออนุญาตบันทึกภาพและเสียงในขณะดำเนินการวิจัย โดยผู้เข้าร่วมการวิจัยต้องอนุญาตและยินยอมในการบันทึกภาพและเสียงไว้เป็นหลักฐาน ทั้งนี้ ผู้วิจัยจะไม่นำข้อมูลที่บันทึกไว้ไปเผยแพร่หากไม่ได้รับการอนุญาตจากผู้เข้าร่วมการวิจัย สำหรับการ วิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยจะดำเนินการตามระเบียบวิธีการวิจัยและตรวจสอบข้อมูลอย่างถูกต้อง จากนั้นจึงรายงานผลการวิจัยโดยคำนึงถึงการปกป้องสิทธิด้วยการเก็บรักษาความลับของ ผู้เข้าร่วมการวิจัย และภายหลังจากเสร็จสิ้นการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยจะทำลายภาพและเสียง ที่บันทึกไว้ เพื่อเป็นการพิทักษ์สิทธิของผู้เข้าร่วมการวิจัย

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ 1) เพื่อพัฒนาแบบวัดสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยาที่มีคุณลักษณะทางจิตมิติที่เหมาะสม 2) เพื่อพัฒนารูปแบบการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการในการพัฒนาสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคม 3) เพื่อศึกษาอิทธิพลของรูปแบบการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการที่มีต่อสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคม โดยมีความสอดคล้องกลมกลืนในตัวของนักศึกษาจิตวิทยาเป็นตัวแปรส่งผ่าน ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 การพัฒนาแบบวัดสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยาที่มีคุณลักษณะทางจิตมิติที่เหมาะสม

- ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของตัวอย่างในการศึกษาระยะที่ 1
- ตอนที่ 2 การตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและค่าอำนาจจำแนกของแบบวัด
- ตอนที่ 3 การตรวจสอบความตรงเชิงภาวะสันนิษฐานด้วยการตรวจสอบความเที่ยงตรงแบบลู่เข้าและความเที่ยงตรงเชิงจำแนก
- ตอนที่ 4 การตรวจสอบความตรงเชิงภาวะสันนิษฐานด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน
- ตอนที่ 5 การตรวจสอบค่าความเชื่อมั่นของแบบวัด

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 การพัฒนารูปแบบการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการในการพัฒนาสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคม

- ตอนที่ 6 ผลการพัฒนารูปแบบการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการในการพัฒนาสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยา

วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 อิทธิพลของรูปแบบการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการศึกษารูปแบบบูรณาการที่มีต่อสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคม โดยมีความสอดคล้องกลมกลืนในตนของนักศึกษาจิตวิทยาเป็นตัวแปรส่งผ่าน

ตอนที่ 7 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของตัวอย่าง เป็นการนำเสนอผลการวิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ และค่าร้อยละของตัวอย่างในการศึกษาระยะที่ 2

ตอนที่ 8 การเปรียบเทียบผลการใช้รูปแบบการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการศึกษารูปแบบบูรณาการในการพัฒนาสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยา

ตอนที่ 9 อิทธิพลของรูปแบบการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการศึกษารูปแบบบูรณาการที่มีต่อสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคม โดยมีความสอดคล้องกลมกลืนในตนของนักศึกษาจิตวิทยาเป็นตัวแปรส่งผ่าน

ตอนที่ 10 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพิ่มเติม

นอกจากนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์หรืออักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันในการแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

n	หมายถึง	จำนวนตัวอย่าง
M	หมายถึง	ค่าเฉลี่ยเลขคณิต
SD	หมายถึง	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
SE	หมายถึง	ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน
t	หมายถึง	คะแนนที
p	หมายถึง	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ
b	หมายถึง	ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor loading)
α	หมายถึง	ค่าความเชื่อมั่น
R^2	หมายถึง	ค่าความแปรปรวนสหสัมพันธ์
Chi-square (χ^2)	หมายถึง	ค่าไคสแควร์
df	หมายถึง	องศาอิสระ (Degree of freedom)
Chi-square/df	หมายถึง	ค่าไคสแควร์สัมพัทธ์

GFI	หมายถึง	ดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (Goodness of Fit Index)
AGFI	หมายถึง	ดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (Adjusted Goodness of Fit Index)
SRMR	หมายถึง	ดัชนีรากมาตรฐานของค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนเหลือ (Standardized Root Mean Squared Residual)
RMSEA	หมายถึง	ดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนเหลือมาตรฐาน (Root Mean Squared Error of Approximation)
CFI	หมายถึง	ดัชนีวัดระดับความกลมกลืนเปรียบเทียบ (Comparative Fit Index)
CN	หมายถึง	ค่าขนาดตัวอย่างวิกฤต (Critical Number)
DE	หมายถึง	อิทธิพลทางตรง (Direct Effect)
IE	หมายถึง	อิทธิพลทางอ้อม (Indirect Effect)
TE	หมายถึง	อิทธิพลรวม (Total Effect)
L	หมายถึง	ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ
G	หมายถึง	อิทธิพลทางตรงที่ตัวแปรแฝงภายนอกมีต่อตัวแปรแฝงภายใน
B	หมายถึง	อิทธิพลทางตรงที่ตัวแปรแฝงภายในมีต่อตัวแปรแฝงภายใน
λ	หมายถึง	น้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐาน
γ	หมายถึง	อิทธิพลทางตรงมาตรฐานที่ตัวแปรแฝงภายนอกมีต่อตัวแปรแฝงภายใน
β	หมายถึง	อิทธิพลทางตรงมาตรฐานที่ตัวแปรแฝงภายในมีต่อตัวแปรแฝงภายใน

ρ_c	หมายถึง	ค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงของตัวแปรแฝง
AVE	หมายถึง	ความแปรปรวนของตัวแปรที่สกัดได้จากองค์ประกอบเฉลี่ย (Average Variance Extraction)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 1 การพัฒนาแบบวัดสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยาที่มีคุณลักษณะทางจิตมิติที่เหมาะสม

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของตัวอย่างในการศึกษาระยะที่ 1

ผู้วิจัยนำแบบวัดสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยาไปเก็บข้อมูลกับนักศึกษาจิตวิทยาที่เป็นตัวอย่าง จำนวน 450 คน มีรายละเอียดดังนี้

ข้อมูลพื้นฐานของตัวอย่าง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของตัวอย่างในการศึกษาระยะที่ 1 จำนวน 450 คน พบว่า ตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 78.00 รองลงมาเป็นเพศชาย และผู้ที่มีความหลากหลายทางเพศ คิดเป็นร้อยละ 19.33 และ 2.67 ตามลำดับ นักศึกษาส่วนใหญ่มีอายุ 21 ปี คิดเป็นร้อยละ 71.33 รองลงมา มีอายุ 22 ปี อายุ 23 ปี และ 20 ปี คิดเป็นร้อยละ 19.56, 5.78 และ 3.33 ตามลำดับ นักศึกษาส่วนใหญ่สังกัดมหาวิทยาลัย ึง คิดเป็นร้อยละ 54.89 รองลงมาสังกัดมหาวิทยาลัย ข มหาวิทยาลัย ค และมหาวิทยาลัย ก คิดเป็นร้อยละ 16.22, 14.67 และ 14.22 ตามลำดับ นักศึกษาส่วนใหญ่กำลังศึกษาในชั้นปีที่ 3 คิดเป็นร้อยละ 76.44 รองลงมา กำลังศึกษาในชั้นปีที่ 4 คิดเป็นร้อยละ 23.56 นอกจากนี้ นักศึกษาเคยลงทะเบียนเรียนในรายวิชาที่เกี่ยวกับการปรึกษาเชิงจิตวิทยา จำนวน 450 คน คิดเป็นร้อยละ 100 รายละเอียดดังตาราง 9

ตาราง 9 ข้อมูลส่วนบุคคลของตัวอย่างในการตรวจสอบคุณภาพของแบบวัด จำแนกตามเพศ อายุ มหาวิทยาลัย ชั้นปีที่ศึกษา และการลงทะเบียนเรียนในรายวิชาที่เกี่ยวกับการปรึกษาเชิงจิตวิทยา ($n = 450$)

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	87	19.33
หญิง	351	78.00
อื่น ๆ (ผู้ที่มีความหลากหลายทางเพศ)	12	2.67
รวม	450	100.00
อายุ (ปี)		
20	15	3.33
21	321	71.33
22	88	19.56
23	26	5.78
$M = 21.28, SD = 0.62$		
รวม	450	100.00
มหาวิทยาลัย		
มหาวิทยาลัย ก	64	14.22
มหาวิทยาลัย ข	73	16.22
มหาวิทยาลัย ค	66	14.67
มหาวิทยาลัย ง	247	54.89
รวม	450	100.00
ชั้นปีที่ศึกษา		
ชั้นปีที่ 3	344	76.44
ชั้นปีที่ 4	106	23.56
รวม	450	100.00
การลงทะเบียนเรียนในรายวิชาที่เกี่ยวกับการปรึกษาเชิงจิตวิทยา		
เคย	450	100.00
ไม่เคย	0	0
รวม	450	100.00

ตอนที่ 2 การตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและค่าอำนาจจำแนกของแบบวัด

2.1 การตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามปฏิบัติการ

ผู้วิจัยนำแบบวัดสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยาให้ผู้ทรงคุณวุฒิที่เชี่ยวชาญด้านจิตวิทยาการปรึกษา จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้อง ครอบคลุม ตลอดจนความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามปฏิบัติการ จากนั้นผู้วิจัยนำคะแนนที่ได้จากการพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิมาวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Item-Objective Congruence: IOC) ระหว่างข้อคำถามกับนิยามปฏิบัติการ ซึ่งผู้วิจัยใช้เกณฑ์ในการคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป จึงถือว่าข้อคำถามนั้นสอดคล้องกับสิ่งที่ต้องการวัด (ศิริชัย พงษ์วิชัย, 2558, น. 141-142) พบว่า ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง ครั้งที่ 1 ผู้ทรงคุณวุฒิได้เสนอแนะให้ปรับปรุงข้อคำถามในด้านความรู้ให้สามารถวัดได้ว่าผู้ตอบแบบวัดมีความรู้ในประเด็นนั้น ๆ มากน้อยเพียงใด โดยใช้คำว่า “ทราบ” “บอกได้ว่า” เป็นต้น สำหรับข้อคำถามในด้านทักษะควรสร้างข้อคำถามที่วัดได้ว่าผู้ตอบแบบวัดได้กระทำหรือแสดงออกอย่างไร เพื่อให้เกิดความชัดเจน นอกจากนี้ควรปรับข้อคำถามให้มีความกระชับขึ้น ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการปรับปรุงแบบวัดตามข้อเสนอแนะดังกล่าว จากนั้นผู้วิจัยได้นำแบบวัดไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบคุณภาพความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา และนำผลที่ได้มาวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามปฏิบัติการเป็นครั้งที่ 2 ซึ่งผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง ครั้งที่ 2 พบว่า แบบวัดสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยาที่ผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา มีจำนวน 36 ข้อ โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.67 – 1.00 ทุกข้อ จึงถือว่าผ่านเกณฑ์การตรวจสอบ และมีคุณภาพในการนำไปใช้ได้จริง โดยมีรายละเอียดดังภาคผนวก ข

2.2 ค่าอำนาจจำแนกของแบบวัด

ผู้วิจัยนำแบบวัดสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยาไปเก็บข้อมูลกับนักศึกษาจิตวิทยาที่เป็นตัวอย่างจำนวน 450 คน เพื่อตรวจสอบค่าอำนาจจำแนกของข้อคำถามเป็นรายข้อ โดยการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Corrected Item-total correlation) ของแบบวัด ซึ่งใช้เกณฑ์ค่าความสัมพันธ์ที่มีค่าตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป (ศิริชัย พงษ์วิชัย, 2558, น. 147) พบว่า แบบวัดสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคม

ของนักศึกษาจิตวิทยา ทั้ง 36 ข้อ มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Corrected Item-total correlation) อยู่ระหว่าง 0.30 - 0.57 จึงผ่านตามเกณฑ์ที่กำหนด โดยมีรายละเอียดดังภาคผนวก ซ

ตอนที่ 3 การตรวจสอบความตรงเชิงภาวะสันนิษฐานด้วยการตรวจสอบความเที่ยงตรงแบบลู่เข้าและความเที่ยงตรงเชิงจำแนก

ผู้วิจัยนำแบบวัดสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยา แบบวัดความสอดคล้องกลมกลืนของชีวิต และแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการประหยัดไปเก็บข้อมูลกับตัวอย่าง จำนวน 450 คน เพื่อตรวจสอบความตรงตามเกณฑ์สัมพันธ์ (Criterion-related validity) โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) พบว่าองค์ประกอบส่วนใหญ่ของแบบวัดสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยา และแบบวัดความสอดคล้องกลมกลืนของชีวิต มีความสัมพันธ์กัน โดยแบบวัดสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยา (HC) มีความสัมพันธ์กับแบบวัดความสอดคล้องกลมกลืนของชีวิตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r = 0.29$) ทั้งนี้เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์รายองค์ประกอบ พบว่า องค์ประกอบของแบบวัดสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยา (HC) ที่มีความสัมพันธ์กับแบบวัดความสอดคล้องกลมกลืนของชีวิตมากที่สุด ได้แก่ องค์ประกอบด้านความรู้ (KL) รองลงมา ได้แก่ องค์ประกอบด้านทักษะ (SK) และองค์ประกอบด้านเจตคติ (AT) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ($r = 0.25, 0.23$ และ 0.22 ตามลำดับ) และเมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างแบบวัดสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยา (HC) กับแบบวัดความสอดคล้องกลมกลืนของชีวิตทั้ง 4 ด้าน พบว่า มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05 ($r = 0.12$ ถึง 0.31) โดยด้านที่มีความสัมพันธ์กับแบบวัดสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยามากที่สุด ได้แก่ ด้านการเชื่อมโยงกับตนเองและผู้อื่น ($r = 0.31$) รองลงมา ได้แก่ ด้านการเชื่อมโยงกับผู้อื่นและบริบท ด้านการเชื่อมโยงกับชุมชนทรัพยากรภายใน และด้านการมีสัมพันธภาพกับตนเองและจิตวิญญาณเบื้องสูงในด้านบวก ($r = 0.19, 0.14$ และ 0.12 ตามลำดับ)

นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างแบบวัดสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยา (HC) กับแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการประหยัด พบว่า แบบวัดสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยา

แนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยาไม่มีความสัมพันธ์กับแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการประหยัดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = -0.04$) และเมื่อพิจารณาความสัมพันธ์รายองค์ประกอบ พบว่า องค์ประกอบด้านความรู้ (KL) องค์ประกอบด้านเจตคติ (AT) และองค์ประกอบด้านทักษะ (SK) ของแบบวัดสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยาไม่มีความสัมพันธ์กับแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการประหยัดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ซึ่งสามารถอธิบายได้ว่า แบบวัดสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยา มีความสัมพันธ์กับแบบวัดความสอดคล้องกลมกลืนของชีวิต นั่นคือ มีความเที่ยงตรงแบบลู่เข้า (Convergent validity) เนื่องจากมีความสัมพันธ์กับแบบวัดที่มีโครงสร้างทางทฤษฎีคล้ายคลึงกัน นอกจากนี้ยังพบว่า องค์ประกอบทุกด้านของแบบวัดสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยาไม่มีความสัมพันธ์กับแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการประหยัด ซึ่งแสดงให้เห็นว่า แบบวัดนี้มีความเที่ยงตรงเชิงจำแนก (Discriminant validity) เนื่องจากไม่มีความสัมพันธ์กับแบบวัดที่มีโครงสร้างทางทฤษฎีแตกต่างกัน รายละเอียดดังตาราง 10

ตาราง 10 ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของแบบวัดสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยา
แนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยา แบบวัดความสอดคล้อง
กลมกลืนของชีวิต และแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการประหยัด ($n = 450$)

แบบวัด	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์			
	แบบวัดสมรรถนะการปรึกษา เชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมฯ			
	KL	AT	SK	HC
1. แบบวัดความสอดคล้องกลมกลืนของชีวิต	0.25**	0.22**	0.23**	0.29**
1.1 ด้านการมีสัมพันธภาพกับตนเองและจิต วิญญาณเบื้องสูงในด้านบวก (Spiritual dimension)	0.11*	0.09*	0.07	0.12*
1.2 ด้านการเชื่อมโยงกับตนเองและผู้อื่น (Intrapsychic-Interpersonal dimension)	0.23**	0.21**	0.29**	0.31**
1.3 ด้านการเชื่อมโยงกับทรัพยากรภายในตนเอง (Internal resources dimension)	0.15**	0.11*	0.07	0.14**
1.4 ด้านการเชื่อมโยงกับผู้อื่นและบริบท (Interpersonal dimension)	0.20**	0.13**	0.12*	0.19**
2. แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการประหยัด	-0.06	-0.06	0.02	-0.04

หมายเหตุ ** $p < .01$; * $p < .05$

ตอนที่ 4 การตรวจสอบความตรงเชิงภาวะสันนิษฐานด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน

ผู้วิจัยตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบวัดสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยา โดยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis: CFA) ดังรายละเอียดต่อไปนี้

4.1 การตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้นของการวิเคราะห์องค์ประกอบ

จากการตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้นของการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน พบว่า 1) ค่าดัชนี Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy (KMO) มีค่าเท่ากับ .850 ซึ่งมีค่ามากกว่า 0.05 และเข้าใกล้ 1 ซึ่งแสดงว่า ข้อมูลนี้มีความเหมาะสมในการนำมาวิเคราะห์องค์ประกอบ 2) ค่า Bartlett's Test of Sphericity มีค่าเท่ากับ 7757.211 มีค่าองศาอิสระ (df) เท่ากับ 630 และค่า p-value = .000 แสดงว่า ตัวแปรมีความสัมพันธ์กัน จึงมีความเหมาะสมในการใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันได้ (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2542; Bollen, 1989)

4.2 การตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลการวัดกับข้อมูลเชิงประจักษ์ มีรายละเอียดดังนี้

ผลการตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลการวัดกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการปรับโมเดลการวัดโดยเพิ่มความสัมพันธ์ระหว่างความคลาดเคลื่อนในการวัดระหว่างข้อคำถามจนโมเดลการวัดมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยค่าดัชนีต่าง ๆ เป็นไปตามเกณฑ์การพิจารณาทางสถิติ ดังรายละเอียดต่อไปนี้ ($\chi^2 = 633.28$, df = 587, p-value = 0.09, GFI = 0.93, AGFI = 0.92, CFI = 1.00, SRMR = 0.05, RMSEA = 0.01, CN = 467.06) โดยค่าไคสแควร์ (χ^2) มีค่าเท่ากับ 633.28 แสดงว่า โมเดลการวัดมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ และมีค่าองศาอิสระ (df) เท่ากับ 587 เมื่อทดสอบนัยสำคัญทางสถิติ (p-value) พบว่า ระดับนัยสำคัญทางสถิติมีค่าเท่ากับ 0.09 ซึ่งมีค่ามากกว่า 0.05 และค่าไคสแควร์สัมพันธ์ (χ^2/df) เท่ากับ 1.08 ซึ่งมีค่าน้อยกว่า 3.00 แสดงว่า โมเดลการวัดมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (GFI) มีค่าเท่ากับ 0.93 ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) มีค่าเท่ากับ 0.92 ค่าดัชนีวัดระดับความสอดคล้องเปรียบเทียบ (CFI) มีค่าเท่ากับ 1.00 ซึ่งทั้งสามค่ามีค่ามากกว่า 0.90 แสดงว่า โมเดลการวัดมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ เมื่อพิจารณาค่าดัชนีค่ารากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (SRMR) มีค่าเท่ากับ 0.05 ซึ่งมีค่าน้อยกว่าหรือเท่ากับ 0.05 ค่าดัชนีรากที่สองของค่าเฉลี่ยความคลาดเคลื่อนกำลังสองของการประมาณค่า (RMSEA) มีค่าเท่ากับ 0.01 ซึ่งมีค่าน้อยกว่า 0.05 แสดงว่า โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ และค่าขนาดตัวอย่างวิกฤต (CN) มีค่าเท่ากับ 467.06 ซึ่งมีค่ามากกว่า 200 ซึ่งดัชนีทุกค่าผ่านเกณฑ์ที่บ่งบอกได้ว่าโมเดลมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2542)

ดังนั้นจึงเป็นการยืนยันว่า โมเดลนี้มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์เป็นอย่างดี รายละเอียดดังตาราง 11

ตาราง 11 การตรวจสอบความสอดคล้องของแบบวัดสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยา ($n = 450$)

ดัชนี	เกณฑ์	โมเดลหลังปรับ	ผลประเมิน
χ^2 (df)	-	633.28 (587)	
p-value	> 0.05	0.09	ผ่านเกณฑ์
χ^2/df	< 3.00	1.08	ผ่านเกณฑ์
GFI	> 0.90	0.93	ผ่านเกณฑ์
AGFI	> 0.90	0.92	ผ่านเกณฑ์
CFI	> 0.90	1.00	ผ่านเกณฑ์
SRMR	$\leq$ 0.05	0.05	ผ่านเกณฑ์
RMSEA	$\leq$ 0.05	0.01	ผ่านเกณฑ์
CN	$\geq$ 200	467.06	ผ่านเกณฑ์

4.3 การตรวจสอบรูปแบบการวัดของตัวแปรแฝงโดยใช้การประมาณค่าด้วยวิธีความน่าจะเป็นสูงสุด (Maximum Likelihood: ML) มีรายละเอียดดังนี้

การตรวจสอบรูปแบบการวัดของตัวแปรแฝงสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคม จากผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันลำดับที่สองของตัวแปรแฝงสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยา สามารถวัดได้จาก 3 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบด้านความรู้ องค์ประกอบด้านเจตคติ และองค์ประกอบด้านทักษะ โดยมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบระหว่าง 0.74 - 0.77 โดยที่ค่าน้ำหนักองค์ประกอบทุกค่ามีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สำหรับค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (SE) มีค่าตั้งแต่ 0.08 - 0.14 และผลการทดสอบระดับนัยสำคัญทางสถิติของค่าน้ำหนักองค์ประกอบของแบบวัดทั้ง 36 ข้อ มีค่าที่ (t) ตั้งแต่ 5.50 - 9.51 มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานระหว่าง 0.74 - 0.77 และมีค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงของตัวแปรแฝงระหว่าง 0.55 - 0.60 ซึ่งสามารถสรุปได้ว่าองค์ประกอบทั้ง 3 ด้านนั้นเป็นองค์ประกอบที่มี

ความสำคัญในการวัดตัวแปรแฝงสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคม ทั้งนี้สามารถพิจารณาการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันลำดับที่หนึ่งต่อไป รายละเอียดดังตาราง 12

สำหรับผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันลำดับที่หนึ่ง มีรายละเอียดดังนี้

สมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคม ในองค์ประกอบที่ 1 ด้านความรู้ ประกอบด้วย ข้อคำถาม 12 ข้อ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบระหว่าง 0.22 – 0.48 โดยที่ค่าน้ำหนักองค์ประกอบทุกค่ามีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานทุกข้อคำถามอยู่ระหว่าง 0.32 – 0.67 ซึ่งมากกว่า 0.30 แสดงว่า ข้อคำถามทุกข้อสามารถวัดองค์ประกอบได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงของข้อคำถามระหว่าง 0.10 – 0.45

สมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคม ในองค์ประกอบที่ 2 ด้านเจตคติ ประกอบด้วย ข้อคำถาม 12 ข้อ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบระหว่าง 0.18 – 0.54 โดยที่ค่าน้ำหนักองค์ประกอบทุกค่ามีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานทุกข้อคำถามอยู่ระหว่าง 0.30 – 0.70 ซึ่งมากกว่า 0.30 แสดงว่า ข้อคำถามทุกข้อสามารถวัดองค์ประกอบได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงของข้อคำถามระหว่าง 0.09 – 0.50

สมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคม ในองค์ประกอบที่ 3 ด้านทักษะ ประกอบด้วย ข้อคำถาม 12 ข้อ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบระหว่าง 0.25 – 0.60 โดยที่ค่าน้ำหนักองค์ประกอบทุกค่ามีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานทุกข้อคำถามอยู่ระหว่าง 0.36 – 0.77 ซึ่งมากกว่า 0.30 แสดงว่า ข้อคำถามทุกข้อสามารถวัดองค์ประกอบได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงของข้อคำถามระหว่าง 0.13 – 0.59

ตาราง 12 การตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันลำดับที่สองของตัวแปรแฝงสมรรถนะการบริการเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมชาติทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยา ($n = 450$)

ข้อคำถาม	ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ				R ²
	L	SE	t	λ	
ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันลำดับที่หนึ่ง					
ด้านที่ 1 ความรู้					
ข้อคำถามที่ 1	0.28	-	-	0.47	0.22
ข้อคำถามที่ 2	0.22	0.04	5.42	0.32	0.10
ข้อคำถามที่ 3	0.37	0.05	7.71	0.55	0.30
ข้อคำถามที่ 4	0.48	0.06	8.42	0.67	0.45
ข้อคำถามที่ 5	0.31	0.04	7.09	0.47	0.22
ข้อคำถามที่ 6	0.22	0.04	5.67	0.34	0.12
ข้อคำถามที่ 7	0.42	0.05	7.85	0.56	0.32
ข้อคำถามที่ 8	0.25	0.04	5.92	0.36	0.13
ข้อคำถามที่ 9	0.46	0.06	7.19	0.57	0.32
ข้อคำถามที่ 10	0.25	0.04	6.08	0.37	0.14
ข้อคำถามที่ 11	0.33	0.05	6.69	0.43	0.18
ข้อคำถามที่ 12	0.44	0.06	7.43	0.50	0.25
ด้านที่ 2 เจตคติ					
ข้อคำถามที่ 1	0.18	-	-	0.30	0.09
ข้อคำถามที่ 2	0.23	0.04	5.91	0.36	0.13
ข้อคำถามที่ 3	0.23	0.04	6.30	0.37	0.13
ข้อคำถามที่ 4	0.41	0.07	5.47	0.59	0.34
ข้อคำถามที่ 5	0.42	0.08	5.50	0.60	0.36
ข้อคำถามที่ 6	0.42	0.08	5.50	0.60	0.36
ข้อคำถามที่ 7	0.38	0.07	5.34	0.53	0.29
ข้อคำถามที่ 8	0.54	0.10	5.61	0.70	0.50
ข้อคำถามที่ 9	0.44	0.08	5.49	0.60	0.35
ข้อคำถามที่ 10	0.45	0.08	5.53	0.61	0.38
ข้อคำถามที่ 11	0.51	0.09	5.60	0.65	0.42
ข้อคำถามที่ 12	0.36	0.08	4.78	0.38	0.15
ด้านที่ 3 ทักษะ					
ข้อคำถามที่ 1	0.53	-	-	0.56	0.31
ข้อคำถามที่ 2	0.31	0.05	6.79	0.37	0.13
ข้อคำถามที่ 3	0.60	0.05	11.25	0.77	0.59
ข้อคำถามที่ 4	0.42	0.05	9.06	0.54	0.29
ข้อคำถามที่ 5	0.28	0.04	7.58	0.42	0.17
ข้อคำถามที่ 6	0.28	0.04	7.52	0.41	0.17
ข้อคำถามที่ 7	0.25	0.04	7.20	0.39	0.15
ข้อคำถามที่ 8	0.46	0.05	9.53	0.57	0.32

ตาราง 12 (ต่อ)

ข้อคำถาม	ค่านำหนักองค์ประกอบ				R ²
	L	SE	t	λ	
ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันลำดับที่หนึ่ง					
ด้านที่ 3 ทักษะ (ต่อ)					
ข้อคำถามที่ 9	0.52	0.05	10.48	0.69	0.48
ข้อคำถามที่ 10	0.46	0.05	9.13	0.53	0.28
ข้อคำถามที่ 11	0.32	0.04	8.30	0.47	0.22
ข้อคำถามที่ 12	0.39	0.05	7.32	0.36	0.13
ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันลำดับที่สอง					
ด้านที่ 1 ความรู้	0.77	0.10	8.09	0.77	0.60
ด้านที่ 2 เจตคติ	0.77	0.14	5.50	0.77	0.59
ด้านที่ 3 ทักษะ	0.74	0.08	9.51	0.74	0.55
$\chi^2 = 633.28$, $df = 587$, $p\text{-value} = 0.09$, $GFI = 0.93$, $AGFI = 0.92$, $CFI = 1.00$, $RMSEA = 0.01$, $SRMR = 0.05$, $CN = 467.06$					

เมื่อพิจารณาการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันลำดับที่สองของแบบวัดสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคม สามารถยืนยันองค์ประกอบได้อย่างมีความเที่ยงตรง ซึ่งสามารถอธิบายได้ว่า แบบวัดสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมมีความตรงเชิงโครงสร้างที่เหมาะสมในการศึกษาสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยาได้

ตอนที่ 5 การตรวจสอบค่าความเชื่อมั่นของแบบวัด

ผู้วิจัยนำแบบวัดสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยาไปหาค่าความเชื่อมั่นของแบบวัด โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha-Coefficient) พบว่า ค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดทั้งฉบับเท่ากับ 0.90 สำหรับค่าความเชื่อมั่นรายองค์ประกอบทั้ง 3 ด้าน มีค่าอยู่ระหว่าง 0.81 – 0.86 จึงผ่านตามเกณฑ์ที่กำหนด รายละเอียดดังตาราง 13

ตาราง 13 ผลการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยา ($n = 450$)

องค์ประกอบของสมรรถนะ การปรึกษา	จำนวนข้อ	ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha)
ด้านความรู้	12	0.81
ด้านเจตคติ	12	0.86
ด้านทักษะ	12	0.82
รวมทั้งฉบับ	36	0.90

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 2 การพัฒนารูปแบบการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการในการพัฒนาสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคม

ตอนที่ 6 ผลการพัฒนารูปแบบการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการในการพัฒนาสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยา

รูปแบบการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการในการพัฒนาสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยาเป็นเครื่องมือที่ได้ผ่านการพัฒนาและตรวจสอบคุณภาพตามขั้นตอน ดังนี้

1) ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการฝึกอบรม ตลอดจนแนวคิดทฤษฎีการปรึกษาแนวมนุษยนิยม โดยใช้ทฤษฎีการปรึกษาตามแนวคิดซาเทียร์ (Satir Model) เป็นหลัก และได้นำเทคนิคการปรึกษาเพื่อเสริมสร้างพลังอำนาจ (Empowerment Counseling) และเทคนิคการฝึกอบรมมาเสริม

2) สร้างกรอบแนวคิดของการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการด้วยการบูรณาการ (Assimilative integration) (นันทิชาติสันต์ สกุลพงศ์, 2557; Messer, 2001) โดยใช้ทฤษฎีการปรึกษาแนวมนุษยนิยม ทั้งนี้ผู้วิจัยนำทฤษฎีการปรึกษาตามแนวคิดซาเทียร์ (Satir Model) เป็นแนวคิดหลักในการออกแบบการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการ และนำเทคนิคการปรึกษาเพื่อเสริมสร้างพลังอำนาจ (Empowerment Counseling) และเทคนิคการฝึกอบรมมาเสริม สำหรับรูปแบบการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการมี 4 ขั้นตอนตามแนวคิดของ Nelson-Jones (1992, p. 48-49 อ้างถึงใน สกล วรเจริญศรี, 2550, น. 103-109)

ได้แก่ ชั้นเตรียมการ (The Preparatory Stage) ชั้นเริ่มต้น (Initial Stage) ชั้นดำเนินการ (The Working Stage) และชั้นยุติ (The Ending Stage) ซึ่งผู้วิจัยได้ใช้ 4 ขั้นตอนนี้เป็นโครงสร้างหลักในการออกแบบการฝึกอบรม และเมื่อพิจารณาขั้นตอนดังกล่าวแล้วพบว่า มีความสอดคล้องกับขั้นตอนการปรึกษาทางจิตวิทยาด้วย (ดวงมณี จงรักษ์, 2549; Corey, 2004; Nelson-Jones, 2012, p. 251)

3) พัฒนารูปแบบการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการจากแนวคิดทฤษฎี เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนผลการวิจัยในระยะที่ 1 โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโทพิจารณาและตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการ

4) ปรับปรุงรูปแบบการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท

5) นำรูปแบบการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการที่ปรับปรุงแล้วไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องทางด้านจิตวิทยาการปรึกษาแนวมนุษยนิยม จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) ของแนวคิดสำคัญ วัตถุประสงค์ เทคนิคที่ใช้ การดำเนินการ และการประเมินผล

6) ปรับปรุงรูปแบบการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ จากนั้นนำรูปแบบการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิไปทดลองใช้ (try out) กับนักศึกษาจิตวิทยาที่ไม่ใช่ตัวอย่างจำนวน 5 คน ก่อนนำไปทดลองจริง

7) ผู้วิจัยนำรูปแบบการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการภายหลังการนำไปทดลองใช้มาปรับปรุงตามประเด็นที่พบและผ่านการพิจารณาจากอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท เพื่อให้ได้รูปแบบการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการที่เหมาะสมก่อนนำไปใช้จริง

8) ผู้วิจัยได้ออกแบบการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการในการพัฒนาสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยา โดยจัดฝึกอบรมฯ เป็นเวลา 8 วัน แบ่งเป็น 2 ระยะเวลา ๆ ละ 4 วัน ตั้งแต่เวลา 09.00-16.00 น. ทั้งนี้ได้กำหนดเวลาเว้นระยะการฝึกอบรมฯ ประมาณ 2 สัปดาห์

ทั้งนี้ ผลจากการดำเนินการตามขั้นตอนข้างต้น ทำให้ได้รูปแบบการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการในการพัฒนาสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยา ซึ่งผลการตรวจสอบรูปแบบการฝึกอบรมฯ ของผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 3 ท่าน พิจารณาแล้วว่ามีความเหมาะสม ดังรายละเอียดต่อไปนี้

6.1 แนวคิดสำคัญ

แนวคิดสำคัญในการสร้างรูปแบบการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการในการพัฒนาสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยา ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดและทฤษฎีสำคัญ ดังนี้

1) ทฤษฎีการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยม มีความเชื่อพื้นฐานว่า มนุษย์มีคุณค่าและศักยภาพในตน มนุษย์เป็นผู้ที่มีความตระหนักรู้ มีความรับผิดชอบ และมีความพยายามในการพัฒนาตนเพื่อไปสู่เป้าหมาย เป็นต้น (Journal of Humanistic Psychology, 2009) ซึ่งแนวคิดดังกล่าวมีความสอดคล้องกับ ทฤษฎีการปรึกษาตามแนวคิดซาเทียร์ (Satir Model) ที่มีความเชื่อว่า มนุษย์โดยธรรมชาติแล้วจะเติบโตไปในทิศทางบวก โดยพื้นฐานแล้ว มนุษย์เป็นคนดี และมนุษย์จะพยายามเลือกทำสิ่งที่ดีที่สุดเท่าที่จะทำได้ในขณะนั้น นอกจากนี้ มนุษย์ยังมีความสามารถในการปรับตัวเพื่อความอยู่รอดจากประสบการณ์เชิงลบ (นางพวง ลิ้มสุวรรณ และนิดา ลิ้มสุวรรณ, 2559) จากแนวคิดข้างต้นจึงนำไปสู่การบูรณาการทฤษฎีดังกล่าวเข้าด้วยกัน เนื่องด้วยมีลักษณะของการบำบัดที่อยู่บนพื้นฐานของการมีมุมมองเชิงบวกเกี่ยวกับ มนุษย์ มีความเชื่อในความสามารถของมนุษย์ว่าสามารถพัฒนาศักยภาพของตน เกิดการตระหนักรู้ สามารถเปลี่ยนแปลงตนเองไปสู่ความมั่งคั่ง ทั้งยังช่วยให้บุคคลได้มองว่าปัญหาด้านจิตใจหรือความทุกข์ที่เกิดขึ้นนั้นเป็นเพราะการขาดความรู้ ความเข้าใจหรือผูกติดกับกฎเกณฑ์หรือประสบการณ์ในอดีตบางประการที่ส่งผลต่อการใช้ชีวิตในปัจจุบัน ซึ่งการเปลี่ยนแปลงการรับรู้และการปรับตัวจะช่วยให้บุคคลยอมรับในธรรมชาติของความเป็นมนุษย์มากขึ้น จึงสามารถใช้ชีวิตได้อย่างเป็นสุข (Satir & Baldwin, 1983)

2) สมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยม สมรรถนะของผู้ให้การปรึกษาถือเป็นสิ่งสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้กระบวนการปรึกษาเชิงจิตวิทยามีคุณภาพ เนื่องจาก ผู้ให้การปรึกษาต้องผ่านการเรียนรู้ อบรม ฝึกฝน เพื่อให้ตนเองมีความพร้อมทั้งในด้านความรู้เกี่ยวกับการปรึกษา ความสามารถในการวิเคราะห์และช่วยเหลือผู้รับบริการปรึกษาได้อย่างถูกต้อง การมีเจตคติที่ดีต่อการปรึกษาและมีทักษะในการปรึกษา เป็นต้น สมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยม เป็นความสามารถของผู้ให้การปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยม

ซึ่งแสดงออกโดยการมีความรู้ในแนวคิดทฤษฎี การมีเจตคติที่ดีต่อการปรึกษา และมีทักษะที่จำเป็นต่อการปรึกษาแนวมนุษยนิยม ที่มุ่งส่งเสริมหรือช่วยเหลือผู้รับการปรึกษาให้เกิดการตระหนักรู้ สามารถยอมรับตนเองทั้งในส่วนดีและส่วนที่บกพร่อง มีความเข้าใจในตนเองและผู้อื่น มีความรับผิดชอบต่อการกระทำของตน เห็นคุณค่าในตนเอง ซึ่งส่งผลให้ผู้รับการปรึกษาเกิดการเปลี่ยนแปลงภายในตนและมีพฤติกรรมที่เป็นไปในทิศทางที่ออกงามขึ้น (Chopra, 2017; Sammons, n.d.)

3) ทฤษฎีการปรึกษาตามแนวคิดซาเทียร์ มีแนวคิดที่มุ่งให้ความสำคัญกับศักยภาพและความออกงามของมนุษย์ โดยมุ่งให้มนุษย์เกิดการเปลี่ยนแปลงจากภายใน สามารถเห็นคุณค่าในตน (Lum, Smith, & Ferris, 2002) เป็นต้น สำหรับการปรึกษาตามแนวคิดซาเทียร์ จะเน้นการจัดการกับประสบการณ์ที่เกิดขึ้นกับบุคคล เนื่องจากประสบการณ์ย่อมส่งผลต่อการรับรู้ของบุคคล ดังนั้นหากผู้ให้การปรึกษาสามารถช่วยผู้รับการปรึกษาให้เข้าใจถึงความรู้สึก ความคิด ความคาดหวังและความปรารถนาที่เกิดขึ้นในจิตใจ ตลอดจนเข้าถึงในศักยภาพและความสามารถที่มีอยู่แล้ว บุคคลจะเกิดการเปลี่ยนแปลง เติบโต และสามารถจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างเหมาะสม (นงพงา ลิมสุวรรณ และนิตา ลิมสุวรรณ, 2559; สดใส คุ่มทรัพย์อนันต์ และคณะ, 2555) นอกจากนี้ ตามแนวคิดของซาเทียร์ได้กล่าวถึง ความสอดคล้องกลมกลืนในตน ซึ่งถือเป็นเป้าหมายสำคัญของการบำบัด เพื่อให้บุคคลเปลี่ยนแปลงทั้งภายในและภายนอกตน และเมื่อบุคคลได้รับการเติมเต็มในสิ่งที่ปรารถนา บุคคลจะมีความสอดคล้องกลมกลืนในตนมากขึ้น ซึ่งความสอดคล้องกลมกลืนในตนเป็นสภาพของความสมดุลและมีความเชื่อมโยงกับพลังชีวิต เมื่อบุคคลเกิดความสอดคล้องกลมกลืนในตน ย่อมเกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้น โดยสามารถตระหนักรู้ถึงความรู้สึกถึงความสมดุล ยอมรับ มีความสุขสงบ และสามารถเชื่อมโยงกับสิ่งที่อยู่ภายในตนเอง ผู้อื่น และบริบทแวดล้อมได้ ทั้งนี้ผู้ให้การปรึกษาจำเป็นต้องมีความสอดคล้องกลมกลืนในตน เพื่อให้สามารถใช้ความสอดคล้องกลมกลืนในตนนั้นช่วยผู้รับการปรึกษาเกิดความสอดคล้องกลมกลืนขึ้นในตนเองได้ ดังนั้น ความสอดคล้องกลมกลืนในตนจึงเป็นปัจจัยสำคัญในตัวผู้ให้การปรึกษา (นงพงา ลิมสุวรรณ และนิตา ลิมสุวรรณ, 2559)

4) เทคนิคการปรึกษาเพื่อเสริมสร้างพลังอำนาจ สามารถใช้เพื่อช่วยเหลือผู้รับการปรึกษา หรือช่วยพัฒนาให้ผู้รับการปรึกษาเติบโตและมีการเปลี่ยนแปลงตนไปในทิศทางที่เป็นบวกได้ ทั้งนี้การปรึกษาเพื่อเสริมสร้างพลังอำนาจส่งผลให้บุคคลตระหนักเกี่ยวกับอำนาจในบริบทต่าง ๆ ของชีวิต และสามารถพิจารณาได้ว่าระบบและโครงสร้างที่มีอิทธิพลต่อการใช้ชีวิตในสังคม เช่น ความไม่เท่าเทียมกัน การเลือกปฏิบัติ การถูกกดขี่ ฯลฯ เหล่านี้ส่งผลให้บุคคลเกิด

ปัญหาทางจิตใจ (Arnold, 1997) โดยที่ผู้ให้การปรึกษามีบทบาทสำคัญในการเชื้ออำนวยการให้ผู้รับการปรึกษาได้ตระหนักรู้ถึงอำนาจในบริบทของชีวิต สามารถพัฒนาตนเองให้มีทักษะการใช้ชีวิตที่มีเหตุผล รู้จักสร้างพลังอำนาจในตนเอง สามารถปรับปรุงตนเอง สนับสนุนให้ผู้รับการปรึกษาได้เพิ่มพลังอำนาจของตนอย่างเหมาะสม รวมถึงมีความเข้าใจในประเด็นของความเป็นธรรมชาติสังคม รวมทั้งสนับสนุนให้มีการเสริมสร้างพลังอำนาจในรูปแบบต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับเป้าหมายของผู้รับการปรึกษา (McWhirter, 1998) ทั้งนี้เทคนิคการปรึกษาเพื่อเสริมสร้างพลังอำนาจ (McWhirter, 1998; McWhirter, 1991, p. 225) ที่ผู้วิจัยนำมาใช้ ได้แก่ การวิเคราะห์อำนาจ (Power analysis) การสร้างพลัง (Empower) การยอมรับในความสามารถ (Competence) การสร้างความตระหนัก (Critical Consciousness) และการสะท้อนคิดในตนเอง (Critical self-reflection)

5) เทคนิคการฝึกอบรม ผู้ฝึกอบรมมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาให้ผู้รับการฝึกอบรมมีความรู้ความเข้าใจ มีทักษะและเจตคติเชิงบวกต่อเรื่องที่อบรมได้ ดังนั้นผู้ฝึกอบรมต้องเป็นผู้ที่มีความสามารถในการใช้วิธีการหรือเทคนิคที่เหมาะสมในการขับเคลื่อนกระบวนการฝึกอบรมให้สำเร็จและเกิดประโยชน์ต่อผู้รับการฝึกอบรม ซึ่งเทคนิคการฝึกอบรมที่ผู้วิจัยนำมาใช้มีหลายวิธี (Buckley & Caple, 2009; UNESCO Bangkok, 2004) ได้แก่ การบรรยาย การสาธิต การประชุมกลุ่ม สถานการณ์จำลอง/บทบาทสมมติ การอภิปราย การระดมสมอง กรณีศึกษา การถาม-ตอบ เป็นต้น

6) ความเป็นธรรมชาติทางสังคม เป็นแนวคิดเกี่ยวกับความเสมอภาค ความเท่าเทียมกัน ซึ่งคนชายขอบเป็นกลุ่มคนที่ถูกแบ่งชั้นจากคนในสังคมให้เป็นคนวงนอก ถูกตีตราให้มีความแปลกแยกจากคนส่วนใหญ่ จึงไม่ได้รับความเป็นธรรมในเชิงเศรษฐกิจ การศึกษาและสังคม เป็นต้น ซึ่งผู้ให้การปรึกษามักเผชิญกับผู้รับการปรึกษาที่มีปัญหาในชีวิตอันเนื่องมาจากความเหลื่อมล้ำทางสังคม การถูกกดขี่ และการเลือกปฏิบัติ (Goodman et al, 2004) ดังนั้น การที่ผู้ให้การปรึกษามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความเป็นธรรมชาติทางสังคมจะช่วยให้เข้าใจในตัวผู้รับการปรึกษา สามารถช่วยเหลือให้ผู้รับการปรึกษาได้ตระหนักและเผชิญหน้ากับอำนาจ การมีสิทธิพิเศษ และการกดขี่ทางสังคม รวมทั้งสามารถพัฒนาการให้ความช่วยเหลือกับผู้รับการปรึกษาที่มีความหลากหลายได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Singh et al., 2010)

7) รูปแบบการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการ ผู้วิจัยได้กำหนดรูปแบบการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการในงานวิจัยครั้งนี้เป็น 4 ขั้นตอนตามแนวคิดของ เนลสัน โจนส์ (Nelson-Jones, 1992, p. 48-49 อ้างถึงใน สกล วรเจริญศรี,

2550, น. 103-109) ได้แก่ ขั้นเตรียมการ (The Preparatory Stage) ขั้นเริ่มต้น (Initial Stage) ขั้นดำเนินการ (The Working Stage) และขั้นยุติ (The Ending Stage) ซึ่งผู้วิจัยพบว่า มีงานวิจัยที่นำขั้นตอนดังกล่าวมาใช้ในการออกแบบการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาสมรรถนะของผู้ให้การศึกษาได้เป็นอย่างดี ประกอบกับแนวคิดดังกล่าวมีความสอดคล้องกับขั้นตอนการศึกษาทางจิตวิทยาทั้ง 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นเตรียมการ (The Preparing Phase) ขั้นเริ่มต้น (The Starting Phase) ขั้นดำเนินการ (The Middle Phase) และขั้นยุติ (The Ending Phase) (Nelson-Jones, 2012, p. 251; Corey, 2004; ดวงมณี จงรักษ์, 2549) ดังนั้น ผู้วิจัยจึงใช้ขั้นตอนการฝึกอบรม 4 ขั้นตอนตามข้อมูลข้างต้น มาใช้เป็นโครงสร้างหลักในการออกแบบการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการศึกษาระบบบูรณาการ

ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดและทฤษฎีสำคัญตามรายละเอียดข้างต้น เพื่อนำมาใช้พัฒนารูปแบบการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการศึกษาระบบบูรณาการในการพัฒนาสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยาให้เกิดประสิทธิภาพ

6.2 วัตถุประสงค์

รูปแบบการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการศึกษาระบบบูรณาการในการพัฒนาสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยา ซึ่งประกอบด้วย 3 ด้าน คือ ด้านความรู้ ด้านเจตคติ และด้านทักษะ

6.3 เทคนิคที่ใช้

สำหรับเทคนิคที่ผู้วิจัยนำมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย เทคนิคการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยม เทคนิคการปรึกษาตามแนวซาเทียร์ เทคนิคการปรึกษาเพื่อเสริมสร้างพลังอำนาจ และเทคนิคการฝึกอบรม ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1) เทคนิคการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยม ได้แก่ การฟังอย่างตั้งใจ การสะท้อนความรู้สึก การทวนความ การสรุปความ การยอมรับทางบวกอย่างไม่เอนเอียง

2) เทคนิคการปรึกษาตามแนวซาเทียร์ ได้แก่ การสื่อสารโดยการแสดงท่าทาง (Communication Stances) แผนผังครอบครัว (Family map) การอุปมาอุปไมย (Metaphor) การมองมุมใหม่ (Reframing) การทำสมาธิ (Meditation) ภูเขาน้ำแข็ง (Iceberg) การใส่ใจ (Attending) การสังเกต (Observing) การทำให้เกิดความหวัง (Engendering hope) การยืนยันทรัพยากร (Affirming resources) การสะท้อนความรู้สึก (Reflecting) การทำให้กระจ่าง (Clarifying)

3) เทคนิคการปรึกษาเพื่อเสริมสร้างพลังอำนาจ ได้แก่ การวิเคราะห์อำนาจ (Power analysis) การสร้างพลัง (Empower) การยอมรับในความสามารถ (Competence) การสร้างความตระหนัก (Critical Consciousness) และการสะท้อนคิดในตนเอง (Critical self-reflection)

4) เทคนิคการฝึกอบรม ได้แก่ การบรรยาย การสาธิต การประชุมกลุ่ม สถานการณ์จำลอง/บทบาทสมมติ การอภิปราย การระดมสมอง กรณีศึกษา การถาม-ตอบ

6.4 วิธีดำเนินการ

ผู้วิจัยกำหนดเนื้อหาและกิจกรรมที่ใช้ในการฝึกอบรมฯ ตามแนวคิดสำคัญ และวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ โดยให้ผู้เข้าร่วมการฝึกอบรมได้เรียนรู้ผ่านการบรรยาย การสาธิต การประชุมกลุ่ม สถานการณ์จำลอง/บทบาทสมมติ การอภิปราย การระดมสมอง กรณีศึกษา การถาม-ตอบ และมีประสบการณ์ตรงจากการฝึกปฏิบัติ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1) การกำหนดแนวทางการฝึกอบรมฯ สำหรับรูปแบบการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการในการพัฒนาสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยม เพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยาได้พัฒนาขึ้นโดยครอบคลุมแนวคิดสำคัญ วัตถุประสงค์ เวลา เทคนิคที่ใช้ อุปกรณ์ วิธีดำเนินการ (ขั้นเตรียมการ ขั้นเริ่มต้น ขั้นดำเนินการ ขั้นสรุป) การประเมินผล

2) เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผล ได้แก่ แบบวัดสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยา และแบบวัดความสอดคล้องกลมกลืนของชีวิต

3) การกำหนดขั้นตอนการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการ มีรายละเอียดดังนี้

3.1) คัดเลือกผู้เข้าร่วมการฝึกอบรมที่เป็นนักศึกษาจิตวิทยาที่กำลังศึกษา ระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 ในสถาบันอุดมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) ซึ่งเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ และมหาวิทยาลัยของรัฐ ในจังหวัดกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ได้แก่ มหาวิทยาลัย ข และมหาวิทยาลัย ค ทั้งนี้ผู้เข้าร่วมการลงทะเบียนเรียนในรายวิชาที่เกี่ยวกับการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแล้ว

3.2) การประชุมนิเทศ เพื่อเป็นการทำความรู้จัก สร้างความคุ้นเคยและสัมพันธภาพที่ดีระหว่างผู้วิจัยและผู้รับการฝึกอบรม รวมทั้งผู้รับการฝึกอบรมด้วยกันเอง และ

เพื่อให้ผู้รับการฝึกอบรมได้ทราบจุดมุ่งหมาย ระยะเวลา สถานที่ จำนวนครั้งที่เข้าฝึกอบรม บทบาทหน้าที่ ข้อกำหนดต่าง ๆ และประโยชน์ที่ได้จากการเข้าร่วมการฝึกอบรม

3.3) กิจกรรมที่ใช้ในการฝึกอบรมฯ ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นตามแนวคิดและทฤษฎีสำคัญ ได้แก่ ทฤษฎีการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยม และทฤษฎีการปรึกษาตามแนวคิดซาเลียร์ นอกจากนี้ผู้วิจัยได้นำเทคนิคการปรึกษาเพื่อเสริมสร้างพลังอำนาจ และเทคนิคการฝึกอบรมมาเสริม

4) โครงสร้างของการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการ มีรายละเอียดดังนี้

4.1) การพัฒนารูปแบบการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการในการพัฒนาสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยา ผู้วิจัยออกแบบโดยจัดการฝึกอบรมฯ เป็นเวลา 8 วัน แบ่งเป็น 2 ระยะ ๆ ละ 4 วัน ตั้งแต่เวลา 09.00-16.00 น. ทั้งนี้ได้กำหนดเวลาวันระยะการฝึกอบรมฯ ประมาณ 2 สัปดาห์ ซึ่งก่อนเริ่มการฝึกอบรมฯ ผู้วิจัยให้นักศึกษาจิตวิทยากลุ่มทดลองทำแบบวัดสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยา และแบบวัดความสอดคล้องกลมกลืนของชีวิต จากนั้นได้กำหนดให้นักศึกษาจิตวิทยากลุ่มทดลองเข้าร่วมการฝึกอบรมฯ ในระยะที่ 1 ซึ่งมุ่งเน้นการพัฒนาสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยม เป็นเวลา 4 วัน เมื่อเสร็จสิ้นการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการในระยะที่ 1 ผู้วิจัยให้นักศึกษาจิตวิทยากลุ่มทดลองทำแบบวัดความสอดคล้องกลมกลืนอีกครั้งหนึ่ง จากนั้นผู้วิจัยได้กำหนดเวลาวันระยะการฝึกอบรมฯ ประมาณ 2 สัปดาห์ จึงเริ่มการฝึกอบรมฯ ในระยะที่ 2 ซึ่งมุ่งเน้นประเด็นการสร้างความเป็นธรรมทางสังคม เป็นเวลา 4 วัน เมื่อเสร็จสิ้นการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการในระยะที่ 2 ผู้วิจัยให้นักศึกษาจิตวิทยากลุ่มทดลองทำแบบวัดสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยาอีกครั้งหนึ่ง

4.2) รูปแบบการฝึกอบรมฯ ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นนี้มีความสอดคล้องตามสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยม ซึ่งมุ่งให้ผู้ให้การปรึกษามีความรู้ เจตคติ และทักษะการปรึกษา อันเป็นสิ่งจำเป็นต่อการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยม

4.3) การกำหนดรูปแบบการฝึกอบรมฯ ตลอดระยะเวลา 8 วัน ผู้วิจัยได้แบ่งโครงสร้างออกเป็น 4 ขั้นตอน ตามแนวคิดของ Nelson-Jones (1992, p. 48-49 อ้างถึงใน สกล วรเจริญศรี, 2550, น. 103-109) ได้แก่ ขั้นเตรียมการ (The Preparatory Stage) ขั้นเริ่มต้น

(Initial Stage) ขั้นดำเนินการ (The Working Stage) และขั้นยุติ (The Ending Stage) ดังแสดงในตาราง 14

ตาราง 14 รูปแบบการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการในการพัฒนาสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยา ใน 4 ขั้นตอน ตลอดระยะเวลา 8 วัน

ระยะของการฝึกอบรมฯ	ขั้นตอนการฝึกอบรมฯ	วันที่/ชั่วโมง	หัวข้อกิจกรรม/สมรรถนะ
-	ขั้นเตรียมการ	-	การเตรียมความพร้อมก่อนเริ่มต้นการฝึกอบรม ได้แก่ กำหนดหัวข้อเรื่อง วัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม เนื้อหา เทคนิควิธีการในการฝึกอบรม จำนวนครั้งในการฝึก ขนาดของกลุ่มฝึกอบรม สถานที่ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกในการฝึกอบรม
ระยะที่ 1	ขั้นเริ่มต้น	วันที่ 1 (6 ชม.)	การปฐมนิเทศและละลายพฤติกรรม (สมรรถนะด้านเจตคติ) ความเชื่อในธรรมชาติของมนุษย์ (สมรรถนะด้านความรู้, ด้านเจตคติ)
		วันที่ 2 (6 ชม.)	ทรัพยากรแห่งตน (สมรรถนะด้านความรู้, ด้านเจตคติ) ภูเขาน้ำแข็ง (Iceberg) (สมรรถนะด้านทักษะ)
		วันที่ 3 (6 ชม.)	การรับมือกับปัญหา (Coping stances) (สมรรถนะด้านความรู้, ด้านทักษะ) แผนผังครอบครัว (Family map) (สมรรถนะด้านความรู้, ด้านทักษะ)
		วันที่ 4 (6 ชม.)	การตั้งเป้าหมาย (Set goals) และ การปรึกษาตามแนวซาเทียร์ 10 ขั้นตอน (สมรรถนะด้านความรู้, ด้านทักษะ)

ตาราง 14 (ต่อ)

ระยะของการฝึกอบรบฯ	ขั้นตอนการฝึกอบรบฯ	วันที่/ชั่วโมง	หัวข้อกิจกรรม/สมรรถนะ
เว้นระยะการฝึกอบรบ 2 สัปดาห์			
ระยะที่ 2	ขั้นดำเนินการ	วันที่ 5 (6 ชม.)	ความรู้เกี่ยวกับคนชายขอบ (สมรรถนะด้านความรู้, ด้านเจตคติ) อิทธิพลของอำนาจ (สมรรถนะด้านความรู้, ด้านเจตคติ)
		วันที่ 6 (6 ชม.)	การสัมภาษณ์คนชายขอบ (สมรรถนะด้านความรู้, ด้านเจตคติ)
		วันที่ 7 (6 ชม.)	การจำลองสถานการณ์ (Case simulation) (สมรรถนะด้านทักษะ)
		วันที่ 8 (6 ชม.)	การจำลองสถานการณ์ (Case simulation) (สมรรถนะด้านทักษะ)
		ขั้นยุติ	การปัจฉิมนิเทศ (สมรรถนะด้านเจตคติ)

ผู้ทรงคุณวุฒิได้ตรวจสอบรูปแบบการฝึกอบรบที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการในการพัฒนาสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยา ทั้ง 2 ระยะที่จัดขึ้น รวมจำนวน 8 วัน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ตาราง 15 รูปแบบการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการเรียนรู้แบบบูรณาการในการพัฒนาสมรรถนะการบริการศึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยา ในระยะที่ 1

เวลา/หัวข้อเรื่อง	สมรรถนะ	วัตถุประสงค์	แนวคิดทฤษฎี	เทคนิคที่ใช้
วันที่ 1 การปฐมนิเทศและ ละลายพฤติกรรมเวลา 09.00-10.00 น.	เจตคติ	1. เพื่อทำความเข้าใจ สร้างความคุ้นเคยและสัมพันธ์ภาพ ที่ตระหนักรู้ถึงและได้รับการฝึกอบรม รวมทั้งผู้รับการ ฝึกอบรมด้วยกันเอง 2. เพื่อให้ผู้รับการฝึกอบรม ได้ทราบจุดมุ่งหมาย ระยะเวลาที่เข้าฝึกอบรม สถานที่จัดฝึกอบรม บทบาท หน้าที่ ข้อกำหนดต่าง ๆ และประโยชน์ที่ได้จากการเข้า ร่วมการฝึกอบรม 3. เพื่อให้ผู้รับการฝึกอบรมได้ทดสอบสมรรถนะการ บริการเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็น ธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยาก่อนการฝึกอบรม 4. เพื่อให้ผู้รับการฝึกอบรมได้ทดสอบความสอดคล้อง กลมกลืนของชีวิตในระยะก่อนการฝึกอบรม	ทฤษฎีการเรียนรู้เชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยม, การบรรยาย การถาม-ตอบ การสังเกต การใส่ใจ การบริการศึกษาแนวจิตศึกษาเชิงบูรณาการ การสร้างบรรยากาศ ฝึกอบรม	
วันที่ 1 ความเชื่อในธรรมชาติ ของมนุษย์ เวลา 10.00-12.00 น.	ความรู้, เจตคติ	1. เพื่อให้ผู้รับการฝึกอบรมมีความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับความเชื่อในธรรมชาติของมนุษย์ตามแนวคิด ชาวเพียร์	ทฤษฎีการเรียนรู้เชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยม, การบรรยาย การอภิปราย การใส่ใจ การสังเกต การสะท้อนคิด การสะท้อนความรู้สึก การอุปมาอุปไมย ฝึกอบรม	

ตาราง 15 (ต่อ)

เวลา/หัวข้อเรื่อง	สมรรถนะ	วัตถุประสงค์	แนวคิดทฤษฎี	เทคนิคที่ใช้
วันที่ 1 ทรัพยากรแห่งตนเวลา 13.00-16.00 น.	ความรู้, เจตคติ	2. เพื่อให้ผู้รับการฝึกอบรมมีแนวทางในการใช้แนวคิดทฤษฎีการบริการตามแนวทฤษฎีที่ซึ่งเป็นทฤษฎีหลักของการฝึกอบรมในครั้งนี้ 1. เพื่อให้ผู้รับการฝึกอบรมมีความรู้เกี่ยวกับความเชื่อพื้นฐานตามแนวคิดทฤษฎีที่ 2. เพื่อให้ผู้รับการฝึกอบรมสามารถรับรู้ถึงทรัพยากรทางบวภายในตนและสิ่งรอบตัวที่เกิดขึ้นกับตนเองได้ตามความเป็นจริง	ทฤษฎีการบริการศึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยม, การบรรยาย การอภิปราย การถาม-ตอบ การสังเกต การใส่ใจ การทำสมาธิ การทำให้เกิดความหวัง การยืนยันทรัพยากร การสะท้อนความรู้สึก การทำให้อะจาง การวิเคราะห์อำนาจ การสร้างพลัง การยอมรับในความสามารถ การสร้างความตระหนัก	
วันที่ 2 ภูเขาน้ำแข็ง (Iceberg) เวลา 09.00-16.00 น.	ทักษะ	1. เพื่อให้ผู้รับการฝึกอบรมมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภูเขาน้ำแข็ง (Iceberg) ในการสำรวจตนเองตามแนวคิดทฤษฎีที่ 2. เพื่อให้ผู้รับการฝึกอบรมสามารถสำรวจตนเองโดยใช้ภูเขาน้ำแข็ง (Iceberg) ตามแนวคิดทฤษฎีที่ 3. เพื่อให้ผู้รับการฝึกอบรมสามารถใช้คำถามในการสำรวจภูเขาน้ำแข็งของบุคคล (Personal Iceberg) ทั้งระดับพฤติกรรม การรับมือกับปัญหา ความรู้สึก ความรู้สึกต่อความรู้สึก การรับรู้ ความคาดหวัง ความปรารถนา และตัวตนได้	ทฤษฎีการบริการศึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยม, การบรรยาย การสังเกต การประชุมกลุ่ม การถาม-ตอบ การสะท้อนความรู้สึก การทวนความ การสรุปความ การอุปมาอุปไมย การสร้างพลัง การยอมรับในความสามารถ	

ตาราง 15 (ต่อ)

เวลา/หัวข้อเรื่อง	สมรรถนะ	วัตถุประสงค์	แนวคิดทฤษฎี	เทคนิคที่ใช้
วันที่ 3 การรับมือกับปัญหา (Coping stances) เวลา 09.00-12.00 น.	ความรู้, ทักษะ	1. เพื่อให้ผู้รับการฝึกอบรมมีความรู้เกี่ยวกับแบบแผนที่บุคคลแสดงออกเมื่อเผชิญกับความเครียดเพื่อเอาตัวรอดตามแนวคิดซาเทียน์ 2. เพื่อให้ผู้รับการฝึกอบรมสามารถนำแบบแผนในการรับมือกับปัญหา (Coping stances) ของบุคคลมาใช้กำหนดวิธีการในการช่วยเหลือบุคคลเหล่านั้นได้	ทฤษฎีการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยม, การปรึกษาตามแนวคิดซาเทียน์, เทคนิคการฝึกอบรม	การบรรยาย การสาธิต การอภิปราย บทบาทสมมติ การถาม-ตอบ การสื่อสารโดยการแสดงท่าทาง การลงมือใหม่ การใส่ใจ การสังเกต การสะท้อนความรู้สึก การสร้างพลัง การยอมรับในความสามารถ
วันที่ 3 แผนผังครอบครัว (Family map) เวลา 13.00-16.00 น.	ความรู้, ทักษะ	1. เพื่อให้ผู้รับการฝึกอบรมมีความรู้เกี่ยวกับแผนผังครอบครัว 2. เพื่อให้ผู้รับการฝึกอบรมสามารถทำแผนผังครอบครัวสำหรับใช้ในทฤษฎีการปรึกษาได้	ทฤษฎีการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยม, การปรึกษาตามแนวคิดซาเทียน์, เทคนิคการฝึกอบรม	การบรรยาย การสาธิต การอภิปราย การฝึกศึกษา การถาม-ตอบ แผนผังครอบครัว การสังเกต การทำให้กระจ่าง
วันที่ 4 การตั้งเป้าหมาย (Set goals) และการ ปรึกษาตามแนว ซาเทียน์ 10 ขั้นตอน เวลา 09.00-16.00 น.	ความรู้, ทักษะ	1. เพื่อให้ผู้รับการฝึกอบรมมีความรู้และสามารถตั้งเป้าหมายในการปรึกษาได้ 2. เพื่อให้ผู้รับการฝึกอบรมสามารถปฏิบัติตามการฝึกตามขั้นตอนของซาเทียน์ 10 ขั้นตอนได้ 3. เพื่อให้ผู้รับการฝึกอบรมได้ทดสอบความสอดคล้องกลมกลืนของชีวิตภายหลังการฝึกอบรมระยะที่ 1	ทฤษฎีการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยม, การปรึกษาตามแนวคิดซาเทียน์, เทคนิคการฝึกอบรม	การบรรยาย การสาธิต การอภิปราย การถาม-ตอบ การฝึกศึกษา ภูเขาแห่งการอุปมาอุปไมย การลงมือใหม่ การสะท้อนความรู้สึก การทำให้กระจ่าง การวิเคราะห์อำนาจ การสร้างพลัง การยอมรับในความสามารถ การสร้างความตระหนัก การสะท้อนคิดในตนเอง

ตาราง 16 รูปแบบการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการบริการวิชาการแบบบูรณาการในการพัฒนาสมรรถนะการบริการวิชาชีพจิตวิทยาเพื่อสร้างความเป็นนวัตกรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยา ในระยะที่ 2

เวลา/หัวข้อเรื่อง	สมรรถนะ	วัตถุประสงค์	แนวปฏิบัติทฤษฎี	เทคนิคที่ใช้
วันที่ 1 ความรู้เกี่ยวกับ คนชายขอบ เวลา 09.00-12.00 น.	ความรู้, เจตคติ	1. เพื่อให้ผู้รับการฝึกอบรมมีความรู้เกี่ยวกับคนชายขอบ ได้แก่ ความหมาย ประเภทของคนชายขอบ บัณฑิตที่ส่งผลให้เกิดความไม่เท่าเทียมกันระหว่างคนในสังคม 2. เพื่อให้ผู้รับการฝึกอบรมสามารถวิเคราะห์ปัญหาของคนชายขอบ อันเนื่องมาจากบริบทแวดล้อมทางสังคม ซึ่งส่งผลกระทบต่อจิตใจบุคคลได้	การสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับคนชายขอบ การบริการเพื่อเสริมสร้างพลังอำนาจ, เทคนิคการฝึกอบรม	การบรรยาย การอภิปราย การระดมสมอง การประชุม กลุ่ม การถาม-ตอบ การสังเกต การสะท้อนความรู้สึก การทำให้อะไรๆ การฟังอย่างตั้งใจ การสร้างพลังการยอมรับในความเสมอภาค
วันที่ 1 อิทธิพลของอำนาจ เวลา 13.00-16.00 น.	ความรู้, เจตคติ	1. เพื่อให้ผู้รับการฝึกอบรมมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประเด็นเรื่องอำนาจและผลกระทบที่เกิดจากการใช้อำนาจ 2. เพื่อให้ผู้รับการฝึกอบรมสามารถแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับประเด็นอิทธิพลของอำนาจได้	การสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับอำนาจ การบริการเพื่อเสริมสร้างพลังอำนาจ, เทคนิคการฝึกอบรม	การบรรยาย การอภิปรายการระดมสมอง การถาม-ตอบ การสังเกต การสะท้อนความรู้สึก การทำให้กระจำ การฟังอย่างตั้งใจ การสร้างพลัง การวิเคราะห์อำนาจ
วันที่ 2 การสัมภาษณ์ คนชายขอบ เวลา 09.00-16.00 น.	ความรู้, เจตคติ	1. เพื่อให้ผู้รับการฝึกอบรมมีความรู้ความเข้าใจบริบทความคิด ความเชื่อ และชีวิตของคนชายขอบจากการแลกเปลี่ยนแนวคิดและมุมมองในประเด็นต่าง ๆ ร่วมกับผู้ที่มีความหลากหลายทางเพศ และผู้พิการ 2. เพื่อให้ผู้รับการฝึกอบรมมีแนวทางในการช่วยเหลือผู้ที่มีความหลากหลายทางเพศหรือผู้พิการด้วยการปรึกษาเชิงจิตวิทยา	การสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ การบริการเพื่อเสริมสร้างพลังอำนาจ, เทคนิคการฝึกอบรม	การอภิปราย การถาม-ตอบ การสังเกต การสะท้อนความรู้สึก การทำให้กระจำ การฟังอย่างตั้งใจ การสร้างพลังการยอมรับในความเสมอภาค

ตาราง 16 (ต่อ)

เวลา/หัวข้อเรื่อง	สมรรถนะ	วัตถุประสงค์	แนวคิดทฤษฎี	เทคนิคที่ใช้
วันที่ 3 การจำลองสถานการณ์ (Case simulation) เวลา 09.00-16.00 น.	ทักษะ	<ol style="list-style-type: none"> 1. เพื่อให้ผู้รับการฝึกอบรมมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ คนชายขอบผ่านการจำลองสถานการณ์ 2. เพื่อให้ผู้รับการฝึกอบรม ได้ฝึกประสบการณ์การ สัมผัสจิตใจของคนชายขอบผ่านการจำลองสถานการณ์ 3. เพื่อให้ผู้รับการฝึกอบรมมีแนวทางในการช่วยเหลือคน ชายขอบในสังคมได้ 	ทฤษฎีการบริการสังคมเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยม, การบริการตามแนวคิดซาเลียร์, การสร้าง ความเป็นธรรมชาติทางสังคม, เทคนิคการปรึกษา เพื่อเสริมสร้างพลังอำนาจ, เทคนิคการฝึกอบรม	การบรรยาย การสาธิต การถาม-ตอบ บทบาทสมมติ การใส่ใจ การอุปมาอุปไมย การสะท้อนความรู้สึก การ ทนความ การสรุปความ การมองมุมใหม่ การสร้าง พลัง การยอมรับในความเสมอภาค
วันที่ 4 การจำลองสถานการณ์ (Case simulation) เวลา 09.00-15.00 น.	ทักษะ	<ol style="list-style-type: none"> 1. เพื่อให้ผู้รับการฝึกอบรมมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ คนชายขอบผ่านการจำลองสถานการณ์ 2. เพื่อให้ผู้รับการฝึกอบรม ได้ฝึกประสบการณ์การ สัมผัสจิตใจของคนชายขอบผ่านการจำลองสถานการณ์ 3. เพื่อให้ผู้รับการฝึกอบรมมีแนวทางในการช่วยเหลือคน ชายขอบในสังคมได้ 	ทฤษฎีการบริการสังคมเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยม, การบริการตามแนวคิดซาเลียร์, การสร้าง ความเป็นธรรมชาติทางสังคม, เทคนิคการปรึกษา เพื่อเสริมสร้างพลังอำนาจ, เทคนิคการฝึกอบรม	การบรรยาย การสาธิต การถาม-ตอบ บทบาทสมมติ การใส่ใจ การอุปมาอุปไมย การสะท้อนความรู้สึก การ ทนความ การสรุปความ การมองมุมใหม่ การสร้าง พลัง การยอมรับในความเสมอภาค
วันที่ 4 การปัจฉิมนิเทศ เวลา 15.00-16.00 น.	เจตคติ	<ol style="list-style-type: none"> 1. เพื่อให้ผู้รับการฝึกอบรมสามารถสรุปและประเมินสิ่งที่ ได้รับจากการเข้าร่วมการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาสมรรถนะ การบริการเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความ เป็นธรรมชาติทางสังคม 2. เพื่อให้ผู้รับการฝึกอบรมได้ทดสอบสมรรถนะการ บริการเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความ เป็นธรรมชาติของนักศึกษาจิตวิทยาภายหลังการ ฝึกอบรม 	ทฤษฎีการบริการสังคมเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยม, การบริการตามแนวคิดซาเลียร์, การสร้าง ความเป็นธรรมชาติทางสังคม, เทคนิคการปรึกษา เพื่อเสริมสร้างพลังอำนาจ, เทคนิคการฝึกอบรม	การอภิปราย การถาม-ตอบ การนั่งสมาธิ การมองมุม ใหม่ การเข้าใจโลกของผู้รับการศึกษา การฟังอย่าง ตั้งใจ การสะท้อนความรู้สึก การยอมรับทางบวกอย่าง ไม่มีเงื่อนไข การสร้างพลัง

6.5 ผลการประเมินรูปแบบการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการ ในการพัฒนาสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมชาติทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยา

1) การตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการในการพัฒนาสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมชาติทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยาที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นตามแนวคิดทฤษฎีการปรึกษาแนวมนุษยนิยม โดยให้ทฤษฎีการปรึกษาตามแนวคิดซาเทียร์ (Satir Model) เป็นหลัก และได้นำเทคนิคการปรึกษาเพื่อเสริมสร้างพลังอำนาจ (Empowerment Counseling) และเทคนิคการฝึกอบรมมาเสริมซึ่งผู้วิจัยได้นำรูปแบบการฝึกอบรมฯ ไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโทพิจารณาและตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการฝึกอบรมฯ จากนั้นผู้วิจัยทำการปรับปรุงรูปแบบการฝึกอบรมฯ ตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท และนำรูปแบบการฝึกอบรมฯ ที่ปรับปรุงแล้วไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องทางด้านจิตวิทยาการปรึกษาแนวมนุษยนิยม จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) ของรูปแบบการฝึกอบรมฯ ว่ามีความสอดคล้องกับแนวคิดสำคัญ วัตถุประสงค์ เทคนิคที่ใช้ วิธีดำเนินการ และการประเมินผลหรือไม่ โดยค่าดัชนีความสอดคล้อง (Item-Objective Congruence: IOC) ของรูปแบบการฝึกอบรมฯ ผู้วิจัยใช้เกณฑ์ในการกำหนดค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป (ศิริชัย พงษ์วิชัย, 2558, น. 141-142) ซึ่งพบว่า รูปแบบการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการมีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.67 – 1.00 ทุกหัวข้อ จึงถือว่าผ่านเกณฑ์การตรวจสอบ และมีคุณภาพในการนำไปใช้ได้จริง ดังแสดงในตาราง 17

ตาราง 17 ผลการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของรูปแบบการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการ
 บริการแบบบูรณาการในการพัฒนาสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้าง
 ความเป็นธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยา

ผลการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของ รูปแบบการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการ	ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Item-Objective Congruence: IOC)				
	แนวคิดสำคัญ	วัตถุประสงค์	เทคนิคที่ใช้	วิธีดำเนินการ	การประเมินผล
กิจกรรมที่ 1 การปฐมนิเทศและละลายพฤติกรรม	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00
กิจกรรมที่ 2 ความเชื่อในธรรมชาติของมนุษย์	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00
กิจกรรมที่ 3 ทรัพยากรแห่งตน	1.00	1.00	1.00	0.67	1.00
กิจกรรมที่ 4 ภูเขาน้ำแข็ง (Iceberg)	1.00	1.00	1.00	0.67	1.00
กิจกรรมที่ 5 การรับมือกับปัญหา (Coping stances)	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00
กิจกรรมที่ 6 แผนผังครอบครัว (Family map)	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00
กิจกรรมที่ 7 การตั้งเป้าหมาย (Set goals) และ การปรึกษาตามแนวซาเทียร์ 10 ขั้นตอน	1.00	1.00	1.00	1.00	0.67
กิจกรรมที่ 8 ความรู้เกี่ยวกับคนชายขอบ	1.00	1.00	1.00	0.67	0.67
กิจกรรมที่ 9 อิทธิพลของอำนาจ	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00
กิจกรรมที่ 10 การสัมภาษณ์คนชายขอบ	1.00	0.67	0.67	1.00	0.67
กิจกรรมที่ 11 การจำลองสถานการณ์ (Case simulation)	0.67	0.67	0.67	0.67	0.67
กิจกรรมที่ 12 การปัจเจกนิเทศ	0.67	0.67	0.67	0.67	0.67

2) ผู้ทรงคุณวุฒิมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับรูปแบบการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการ
 บริการแบบบูรณาการในการพัฒนาสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้าง
 ความเป็นธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยา ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.1) กิจกรรมที่ 2 ความเชื่อในธรรมชาติของมนุษย์ ในหัวข้อวิธีดำเนินการ
 ควรเพิ่มรายละเอียดให้ครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1

2.2) กิจกรรมที่ 3 ทรัพยากรแห่งตน ในหัวข้อวิธีดำเนินการควรปรับกิจกรรม
 ต่าง ๆ ให้มีความสัมพันธ์กัน

2.3) กิจกรรมที่ 4 ภูเขาน้ำแข็ง (Iceberg) ในหัวข้อวิธีดำเนินการควรบรรยาย และยกตัวอย่างระดับและส่วนต่าง ๆ ของภูเขาน้ำแข็งให้ชัดเจน เพื่อให้ผู้รับการฝึกอบรมสามารถทำใบงานได้

2.4) กิจกรรมที่ 10 การสัมภาษณ์คนชายขอบ ในหัวข้อวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ควรปรับคำว่า “ได้รับประสบการณ์ตรง” เป็น “การมีความรู้ความเข้าใจบริบทความคิด ความเชื่อ และชีวิตของคนชายขอบ” และในหัวข้อวิธีดำเนินการควรปรับให้มีประเด็นแนวทางการช่วยเหลือคนชายขอบอยู่ด้วย

2.5) กิจกรรมที่ 11 การจำลองสถานการณ์ (Case simulation) ในหัวข้อวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ควรปรับคำว่า “ความสามารถ” เป็น “ได้ฝึกประสบการณ์การสำรวจจิตใจของคนชายขอบผ่านการจำลองสถานการณ์”

3) ผู้วิจัยทำการปรับปรุงรูปแบบการฝึกอบรมฯ ตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ ดังรายละเอียดในตาราง 18

ตาราง 18 ข้อมูลการปรับแก้รูปแบบการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการศึกษาระบบบูรณาการตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

ประเด็นที่พบ/ข้อเสนอแนะ	การปรับแก้ตามข้อเสนอแนะ
1. กิจกรรมที่ 2 ความเชื่อในธรรมชาติของมนุษย์ ในหัวข้อวิธีดำเนินการควรเพิ่มรายละเอียดให้ครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1	- ปรับรายละเอียดในหัวข้อวิธีดำเนินการ ทั้งขั้นเริ่มต้นขั้นดำเนินการ และขั้นสรุปให้ครอบคลุมและสอดคล้องตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ที่มุ่งเน้นให้ผู้รับการฝึกอบรมมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความเชื่อในธรรมชาติของมนุษย์ตามแนวคิดซาเทียร์
2. กิจกรรมที่ 3 ทรัพยากรแห่งตน ในหัวข้อวิธีดำเนินการควรปรับกิจกรรมต่าง ๆ ให้มีความสัมพันธ์กัน	- ปรับกิจกรรมให้เข้าใจได้ง่าย และมีความชัดเจน โดยมุ่งเน้นในประเด็นของการส่งเสริมคุณค่าของตนเอง และกระตุ้นให้ผู้รับการฝึกอบรมได้รับรู้ถึงการมีทรัพยากรภายในตน
3. กิจกรรมที่ 4 ภูเขาน้ำแข็ง (Iceberg) ในหัวข้อวิธีดำเนินการควรบรรยายและยกตัวอย่างระดับและส่วนต่าง ๆ ของภูเขาน้ำแข็งให้ชัดเจน เพื่อให้ผู้รับการฝึกอบรมสามารถทำใบงานได้	- อธิบายและยกตัวอย่างระดับและส่วนต่าง ๆ ของภูเขาน้ำแข็งอย่างละเอียดชัดเจน โดยทำการอธิบายประกอบภาพในใบความรู้อย่างละเอียด

ตาราง 18 (ต่อ)

ประเด็นที่พบ/ข้อเสนอแนะ	การปรับแก้ตามข้อเสนอแนะ
4. กิจกรรมที่ 10 การสัมภาษณ์คนชายขอบ ในหัวข้อ วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ควรปรับคำว่า “ได้รับประสบการณ์ตรง” เป็น “การมีความรู้ความเข้าใจบริบทความคิด ความเชื่อ และชีวิตของคนชายขอบ” และในหัวข้อ วิธีดำเนินการควรปรับให้มีประเด็นแนวทางการช่วยเหลือคนชายขอบอยู่ด้วย	- ปรับวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เป็น “เพื่อให้ผู้รับการฝึกอบรมมีความรู้ความเข้าใจบริบทความคิด ความเชื่อ และชีวิตของคนชายขอบจากการแลกเปลี่ยนแนวคิดและมุมมองในประเด็นต่าง ๆ ร่วมกับผู้ที่มีความหลากหลายทางเพศ และผู้พิการ” - ในหัวข้อวิธีดำเนินการ หัวข้อย่อยขั้นตอนการผู้วิจัยได้เพิ่มว่าภายหลังจากการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยจะนำเสนอประเด็นเพื่อการอภิปรายเกี่ยวกับแนวทางการช่วยเหลือคนชายขอบของนักจิตวิทยาการศึกษา
5. กิจกรรมที่ 11 การจำลองสถานการณ์ (Case simulation) ในหัวข้อวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ควรปรับคำว่า “ความสามารถ” เป็น “ได้ฝึกประสบการณ์การสำรวจจิตใจของคนชายขอบผ่านการจำลองสถานการณ์”	- ปรับวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เป็น “เพื่อให้ผู้รับการฝึกอบรมได้ฝึกประสบการณ์การสำรวจจิตใจของคนชายขอบผ่านการจำลองสถานการณ์”

4) นำรูปแบบการฝึกอบรมฯ ที่ผ่านการปรับแก้ตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิไปทดลองใช้ (try out) กับนักศึกษาจิตวิทยาที่ไม่ใช่ตัวอย่างจำนวน 5 คน ก่อนนำไปทดลองจริง เพื่อตรวจสอบความเหมาะสม สภาพปัญหาหรืออุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการใช้รูปแบบการฝึกอบรมฯ ทั้งประเด็นวัตถุประสงค์ เทคนิคที่ใช้ วิธีดำเนินการ และการประเมินผล ตลอดจนระยะเวลาที่ใช้ในการฝึกอบรมฯ ซึ่งการทดลองใช้รูปแบบการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการเป็นแบบเต็มรูปแบบเหมือนการทดลองจริงทุกประการ

5) ผู้วิจัยนำรูปแบบการฝึกอบรมฯ ภายหลังจากนำไปทดลองใช้มาปรับปรุงตามประเด็นที่พบและผ่านการพิจารณาจากอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท เพื่อให้ได้รูปแบบการฝึกอบรมฯ ที่เหมาะสมก่อนนำไปใช้จริง ดังรายละเอียดในตาราง 19

ตาราง 19 ผลการทดลองใช้ (try out) รูปแบบการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการ

ประเด็นที่พบ	การปรับแก้
<p>1. หัวข้อที่มีการบรรยายให้ความรู้ เช่น ความเชื่อในธรรมชาติของมนุษย์ตามแนวคิดซาเทียร์ ระดับและส่วนต่าง ๆ ของ “ภูเขาน้ำแข็ง(Iceberg)” แบบแผนในการรับมือกับปัญหา (Coping stances) เป็นต้น ควรมีใบความรู้ที่สรุปเนื้อหาสำคัญของการบรรยายแจกให้ผู้รับการฝึกอบรมด้วย เนื่องจากผู้รับการฝึกอบรมจะได้ทบทวนข้อความรู้เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการฝึกปฏิบัติต่อไป</p>	<p>- ทำใบความรู้ที่สรุปเนื้อหาสำคัญ ๆ ตามหัวข้อและแจกผู้รับการฝึกอบรม</p>
<p>2. ระยะเวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมเกินกว่าเวลาที่กำหนด เนื่องจากผู้วิจัยต้องอธิบายขั้นตอนในการทำกิจกรรมซ้ำหลายครั้ง เพื่อให้นักศึกษาดำเนินการได้อย่างถูกต้อง</p>	<p>- ปรับขั้นตอนการทำกิจกรรมให้มีความกระชับขึ้น และอธิบายขั้นตอนอย่างชัดเจน</p>
<p>3. จากการฝึกอบรมหัวข้อ ภูเขาน้ำแข็ง (Personal Iceberg) ผู้วิจัยสังเกตว่า การใช้คำถาม เพื่อสำรวจภูเขาน้ำแข็งของบุคคลเป็นสิ่งสำคัญ ซึ่งผู้เข้าร่วมการฝึกอบรมต้องการตัวอย่าง เพื่อเป็นแนวทางการตั้งคำถามเพื่อใช้สำรวจภูเขาน้ำแข็งด้วยตนเองได้</p>	<p>- ยกตัวอย่างประเด็นคำถามหลาย ๆ ตัวอย่างเพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้เห็นแนวทางการตั้งคำถามเพื่อใช้สำรวจในแต่ละระดับชั้นของภูเขาน้ำแข็ง</p>

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 3 อิทธิพลของรูปแบบการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการศึกษแบบบูรณาการที่มีต่อสมรรถนะการศึกษเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยม เพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคม โดยมีความสอดคล้องกลมกลืนในตนของนักศึกษาจิตวิทยาเป็นตัวแปรส่งผ่าน

ตอนที่ 7 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของตัวอย่าง เป็นการนำเสนอผลการวิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ และค่าร้อยละของตัวอย่างในการศึกษาระยะที่ 2

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของตัวอย่าง โดยใช้การแจกแจงความถี่ และค่าร้อยละของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ดังแสดงในตาราง 20

ตาราง 20 ข้อมูลพื้นฐานของตัวอย่างซึ่งแบ่งออกเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ($n = 80$)

เพศ	กลุ่มทดลอง		กลุ่มควบคุม		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	8	20.00	8	20.00	16	20.00
หญิง	30	75.00	29	72.50	59	73.75
อื่น ๆ (ผู้ที่มีความหลากหลายทางเพศ)	2	5.00	3	7.50	5	6.25
รวม	40	100.00	40	100.00	80	100.00

ตอนที่ 8 การเปรียบเทียบผลการใช้รูปแบบการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการศึกษแบบบูรณาการในการพัฒนาสมรรถนะการศึกษเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยา

8.1 การเปรียบเทียบสมรรถนะการศึกษเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยา ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนการเข้าร่วมการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการศึกษแบบบูรณาการ

เมื่อเปรียบเทียบสมรรถนะการศึกษเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยาในภาพรวมและรายด้าน ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนการเข้าร่วมการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการศึกษแบบบูรณาการ พบว่า กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีคะแนนเฉลี่ยสมรรถนะการศึกษเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยก่อนการเข้าร่วมการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการศึกษแบบบูรณาการในการพัฒนาสมรรถนะการศึกษเชิง

จิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคม นักศึกษาที่เข้าร่วมการฝึกอบรมมีคะแนนเฉลี่ยสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมไม่แตกต่างจากนักศึกษาที่ไม่ได้เข้าร่วมการฝึกอบรม (ดังตาราง 21)

ตาราง 21 การเปรียบเทียบสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยา ในภาพรวมและรายด้าน ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนการเข้าร่วมการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการ ($n = 80$)

ด้าน	กลุ่ม	n	M	S.D.	Sig
สมรรถนะด้านความรู้	กลุ่มทดลอง	40	2.13	0.40	.171
	กลุ่มควบคุม	40	2.25	0.27	
สมรรถนะด้านเจตคติ	กลุ่มทดลอง	40	2.89	0.19	.507
	กลุ่มควบคุม	40	2.49	0.24	
สมรรถนะด้านทักษะ	กลุ่มทดลอง	40	2.25	0.22	.068
	กลุ่มควบคุม	40	2.07	0.28	
รวม	กลุ่มทดลอง	40	2.42	0.19	.499
	กลุ่มควบคุม	40	2.27	0.14	

8.2 การเปรียบเทียบสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยา ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ภายหลังการเข้าร่วมการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการ

เมื่อเปรียบเทียบสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยาในภาพรวมและรายด้าน ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ภายหลังการเข้าร่วมการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการ พบว่า กลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยาทั้งในภาพรวมและรายด้านสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยภายหลังจากเข้าร่วมการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการ ในการพัฒนาสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคม นักศึกษาที่เข้าร่วมการฝึกอบรมมีคะแนนเฉลี่ยสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมสูงกว่านักศึกษาที่ไม่ได้เข้าร่วมการฝึกอบรม (ดังตาราง 22) จาก

ผลการวิเคราะห์ดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า รูปแบบการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการ ส่งผลต่อการพัฒนาสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยาได้

ตาราง 22 การเปรียบเทียบสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยา ในภาพรวมและรายด้าน ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ภายหลังจากเข้าร่วมการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการ ($n = 80$)

ด้าน	กลุ่ม	n	M	S.D.	Sig
สมรรถนะด้านความรู้	กลุ่มทดลอง	40	4.66	0.19	.000*
	กลุ่มควบคุม	40	2.61	0.28	
สมรรถนะด้านเจตคติ	กลุ่มทดลอง	40	4.66	0.17	.000*
	กลุ่มควบคุม	40	2.94	0.35	
สมรรถนะด้านทักษะ	กลุ่มทดลอง	40	4.47	0.20	.000*
	กลุ่มควบคุม	40	2.50	0.32	
รวม	กลุ่มทดลอง	40	4.60	0.11	.000*
	กลุ่มควบคุม	40	2.68	0.20	

หมายเหตุ: * $p < .05$

ตอนที่ 9 อิทธิพลของรูปแบบการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการ ที่มีต่อสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคม โดยมีความสอดคล้องกลมกลืนในตนของนักศึกษาจิตวิทยาเป็นตัวแปรส่งผ่าน

ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบความสัมพันธ์ของตัวแปรที่ศึกษา โดยการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) ของตัวแปรในโมเดลการวัดความสอดคล้องกลมกลืนในตน ซึ่งประกอบด้วย ตัวแปรด้านการมีสัมพันธภาพกับตนเองและจิตวิญญาณเบื้องสูงในด้านบวก (Spiritual dimension) ด้านการเชื่อมโยงกับตนเองและผู้อื่น (Intrapsychic-Interpersonal dimension) ด้านการเชื่อมโยงกับชุมชนทรัพยากรภายในตนเอง (Internal resources dimension) และด้านการเชื่อมโยงกับผู้อื่นและบริบท (Interpersonal dimension) และตัวแปรในโมเดลการวัดสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยา ซึ่งประกอบด้วยตัวแปรด้าน

ความรู้ (Knowledge) ด้านเจตคติ (Attitude) และด้านทักษะ (Skill) ซึ่งผลการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ทุกคู่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง 0.58 – 0.97 ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการแปลงค่าตัวแปรการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการ ซึ่งเป็นตัวแปรระดับนามบัญญัติ (Nominal scale) ด้วยวิธีการลงรหัสดัมมี่ (Dummy variable) โดยกำหนดค่าการเป็นสมาชิกสำหรับนักศึกษาในกลุ่มควบคุมเป็น 0 และกลุ่มทดลองเป็น 1 ซึ่งผลการวิเคราะห์ดังตาราง 23

ตาราง 23 การวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) ระหว่างตัวแปรที่ศึกษา ($n = 40$)

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา	1	2	3	4	5	6	7	8
1. กลุ่มทดลอง (Dummy)	1.00							
2. Spiritual	0.94**	1.00						
3. Intrapsychic-Interpersonal	0.74**	0.71**	1.00					
4. Internal resources	0.88**	0.82**	0.65**	1.00				
5. Interpersonal	0.71**	0.69**	0.62**	0.58**	1.00			
6. Knowledge	0.97**	0.92**	0.73**	0.87**	0.63**	1.00		
7. Attitude	0.95**	0.91**	0.70**	0.86**	0.66**	0.95**	1.00	
8. Skill	0.97**	0.91**	0.71**	0.85**	0.69**	0.93**	0.93**	1.00
ค่าเฉลี่ย (M)	0.50	5.44	4.99	5.35	5.24	3.64	3.80	3.49
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)	0.50	1.00	0.68	1.02	1.05	1.06	0.91	1.02

หมายเหตุ ** $p < .01$

นอกจากนี้ ผู้วิจัยทำการตรวจสอบความสอดคล้องของรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของรูปแบบการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการที่มีต่อสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยา ซึ่งผลการวิเคราะห์พบว่า รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุตามสมมติฐานการวิจัยนั้นยังไม่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ จึงต้องทำการปรับโมเดล โดยผลการตรวจสอบรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุหลังจากเพิ่มความสัมพันธ์ระหว่างความคลาดเคลื่อนของการวัดระหว่างตัวแปรสังเกตได้ในโมเดล

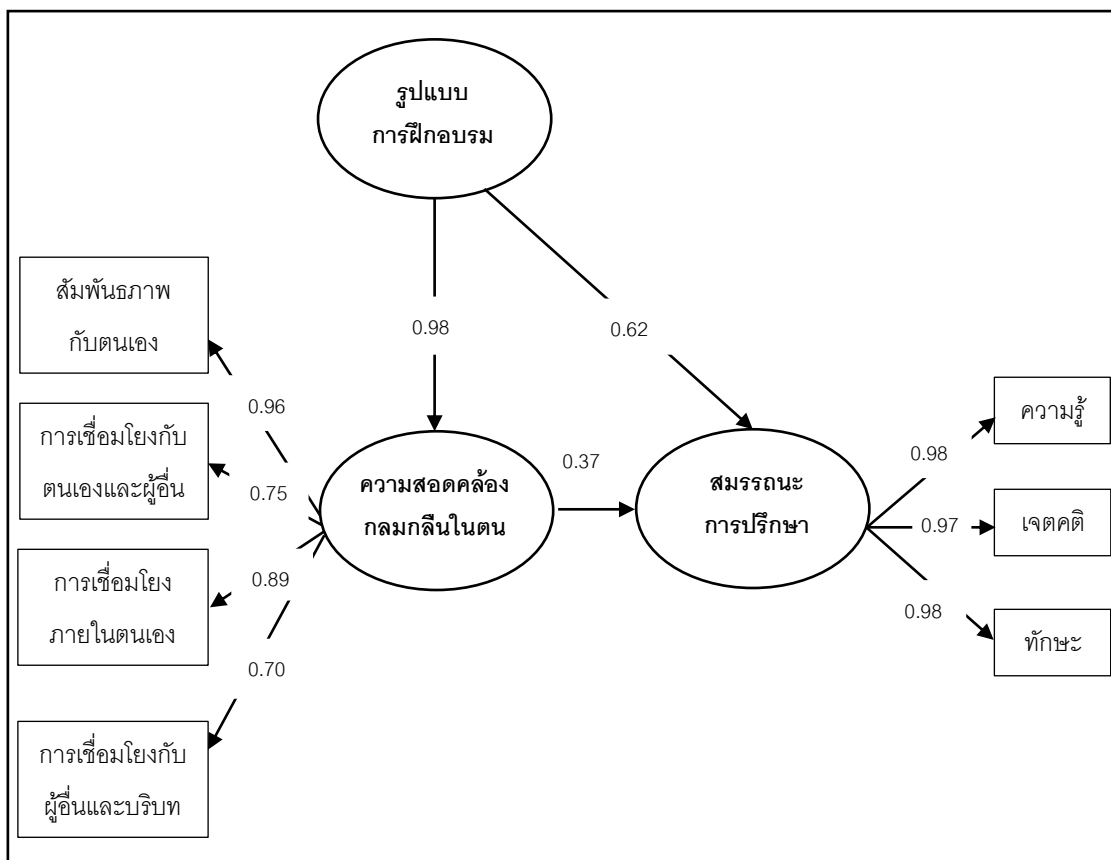
พบว่า รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ดี โดยค่าดัชนีวัดความสอดคล้องแต่ละตัวมีรายละเอียดดังนี้ ($\chi^2 = 13.78$, $df = 13$, $p\text{-value} = 0.39$, $GFI = 0.98$, $AGFI = 0.95$, $CFI = 1.00$, $SRMR = 0.01$, $RMSEA = 0.02$, $CN = 354$) โดยค่าไคสแควร์ (χ^2) มีค่าเท่ากับ 13.78 ค่าองศาอิสระ (df) มีค่าเท่ากับ 13 ค่าไคสแควร์สัมพันธ์ (χ^2/df) มีค่าเท่ากับ 1.06 เมื่อทดสอบนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value}$) พบว่า มีระดับนัยสำคัญเท่ากับ 0.39 ซึ่งหมายความว่า โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุตามสมมติฐานนั้นไม่แตกต่างจากข้อมูลเชิงประจักษ์ หรือหมายความว่า รูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ทำการศึกษานั้นสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ทั้งนี้เมื่อพิจารณาถึงผลการวิเคราะห์ดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (GFI) มีค่าเท่ากับ 0.98 ดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว ($AGFI$) มีค่าเท่ากับ 0.95 ดัชนีวัดระดับความสอดคล้องเปรียบเทียบ (CFI) มีค่าเท่ากับ 1.00 ดัชนีค่ารากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน ($SRMR$) มีค่าเท่ากับ 0.01 และดัชนีรากที่สองของค่าเฉลี่ยความคลาดเคลื่อนกำลังสองของการประมาณค่า ($RMSEA$) มีค่าเท่ากับ 0.02 โดยมีช่วงความเชื่อมั่นที่ 90% ระหว่าง 0 – 0.07 และค่าขนาดตัวอย่างวิกฤต (CN) มีค่าเท่ากับ 354 ซึ่งเป็นการยืนยันว่า โมเดลนี้สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์เป็นอย่างดี แสดงรายละเอียดดังตาราง 24

ตาราง 24 ผลการตรวจสอบความสอดคล้องของรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ ($n = 40$)

ดัชนี	เกณฑ์	โมเดลหลังปรับ	ผลประเมิน
χ^2 (df)	-	13.78 (13)	
p-value	> 0.05	0.39	ผ่านเกณฑ์
χ^2/df	< 3.00	1.06	ผ่านเกณฑ์
GFI	> 0.90	0.98	ผ่านเกณฑ์
AGFI	> 0.90	0.95	ผ่านเกณฑ์
CFI	> 0.90	1.00	ผ่านเกณฑ์
SRMR	≤ 0.05	0.01	ผ่านเกณฑ์
RMSEA	≤ 0.05	0.02	ผ่านเกณฑ์
90% CI for RMSEA	0 – 0.08	0 - 0.07	ผ่านเกณฑ์
CN	≥ 200	354	ผ่านเกณฑ์

สำหรับผลการวิเคราะห์สมการโครงสร้างรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ พบว่า ตัวแปรแฝงความสอดคล้องกลมกลืนในตนเองสามารถวัดได้จากตัวแปรสังเกตได้ จำนวน 4 ตัวแปร ได้แก่ การมีสัมพันธภาพกับตนเองและจิตวิญญาณเบื้องสูงในด้านบวก (Spiritual dimension) การเชื่อมโยงกับตนเองและผู้อื่น (Intrapsychic-Interpersonal dimension) การเชื่อมโยงกับชุมชนทรัพยากรภายในตนเอง (Internal resources dimension) และการเชื่อมโยงกับผู้อื่นและบริบท (Interpersonal dimension) ซึ่งมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบระหว่าง 0.53 – 1.00 โดยที่ค่าน้ำหนักองค์ประกอบทุกตัวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานระหว่าง 0.70 – 0.96 ซึ่งตัวแปรสังเกตทุกตัวมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานมากกว่า .50 หมายความว่า ตัวแปรสังเกตได้สามารถวัดตัวแปรแฝงความสอดคล้องกลมกลืนในตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงของตัวแปรสังเกตได้ระหว่าง 0.50 - 0.92 ค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงของตัวแปรแฝง (ρ_{ϵ}) เท่ากับ 0.90 และความแปรปรวนของตัวแปรที่สกัดได้จากองค์ประกอบเฉลี่ย (AVE) เท่ากับ 0.69

ตัวแปรแฝงสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคม สามารถวัดได้จากตัวแปรสังเกตได้ จำนวน 3 ตัวแปร ได้แก่ ความรู้ (Knowledge) เจตคติ (Attitude) และทักษะ (Skill) ซึ่งมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบระหว่าง 0.84 – 1.00 โดยที่ค่าน้ำหนักองค์ประกอบทุกตัวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานระหว่าง 0.97 – 0.98 ซึ่งตัวแปรสังเกตได้ทุกตัวมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานมากกว่า 0.50 หมายความว่า ตัวแปรสังเกตได้สามารถวัดตัวแปรแฝงสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงของตัวแปรสังเกตได้ระหว่าง 0.94 – 0.96 ค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงของตัวแปรแฝงเท่ากับ (ρ_{ϵ}) 0.98 และความแปรปรวนของตัวแปรที่สกัดได้จากองค์ประกอบเฉลี่ย (AVE) เท่ากับ 0.95 และสำหรับตัวแปรแฝงกลุ่มทดลองนั้นวัดจากตัวแปรสังเกตได้ 1 ตัวแปร ซึ่งเป็นตัวแปรหุ่น (Dummy variable) และสามารถวัดได้โดยตรงเพราะฉะนั้นค่าน้ำหนักองค์ประกอบและค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานของตัวแปรดังกล่าวจึงมีค่าเท่ากับ 1 (ดังภาพที่ 10) และสามารถพิจารณาอิทธิพลทางตรงและอิทธิพลทางอ้อมระหว่างตัวแปรแฝงได้ต่อไป

ภาพประกอบ 10 อิทธิพลของรูปแบบการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปฎิษาแบบบูรณาการที่มีต่อสมรรถนะการปฎิษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคม โดยมีความสอดคล้องกลมกลืนในตนของนักศึกษาจิตวิทยาเป็นตัวแปรส่งผ่าน

เมื่อพิจารณาอิทธิพลทางตรงและอิทธิพลทางอ้อมของรูปแบบการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปฎิษาแบบบูรณาการที่มีต่อสมรรถนะการปฎิษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคม โดยมีความสอดคล้องกลมกลืนในตนของนักศึกษาจิตวิทยาเป็นตัวแปรส่งผ่าน พบว่า การฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปฎิษาแบบบูรณาการมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกในระดับสูงต่อความสอดคล้องกลมกลืนในตนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สมการโครงสร้างมาตรฐาน (γ) เท่ากับ 0.98 ทั้งนี้ การฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปฎิษาแบบบูรณาการ (กลุ่มทดลอง) สามารถอธิบายความผันแปร (R^2) ของความสอดคล้องกลมกลืนในตนได้ ร้อยละ 97

นอกจากนี้ พบว่าการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการ (กลุ่มทดลอง) และความสอดคล้องกลมกลืนในตนเองมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยา แนวนุชนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สมการโครงสร้างมาตรฐาน (γ , β) เท่ากับ 0.62 และ 0.37 ตามลำดับ และเมื่อพิจารณาอิทธิพลทางอ้อมที่การฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการ (กลุ่มทดลอง) มีต่อสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยา แนวนุชนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคม พบว่า การฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการมีอิทธิพลทางอ้อมต่อสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยา แนวนุชนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าอิทธิพลทางอ้อมมาตรฐานเท่ากับ 0.37 ทั้งนี้ ในการทดลองครั้งนี้มีอิทธิพลโดยรวม (Total effect: TE) ต่อสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยา แนวนุชนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าอิทธิพลโดยรวมมาตรฐานเท่ากับ 0.99 โดยการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการ (กลุ่มทดลอง) และความสอดคล้องกลมกลืนในตนเองร่วมกันอธิบายความผันแปร (R^2) ของสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยา แนวนุชนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมได้ร้อยละ 97 ดังรายละเอียดในตาราง 25

ตาราง 25 ผลการวิเคราะห์หิทธิพลของรูปแบบการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการที่มีต่อสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคม โดยมีความสอดคล้องกลมกลืนในตนของนักศึกษาจิตวิทยาเป็นตัวแปรส่งผ่าน

ข้อคำถาม	L	SE	t	λ	R ²	ข้อคำถาม	L	SE	t	λ	R ²
ความสอดคล้องกลมกลืนในตน $\rho_c=0.90$, AVE=0.69						สมรรถนะการปรึกษา $\rho_c=0.98$, AVE=0.95					
Spiritual	1.00	-	-	0.96	0.92	ความรู้	1.00	-	-	0.98	0.96
Intrapsychic	0.53	0.04	14.13	0.75	0.56	เจตคติ	0.84	0.02	39.90	0.97	0.94
Internal	0.94	0.05	20.19	0.89	0.80	ทักษะ	0.96	0.03	35.11	0.98	0.96
Interpersonal	0.77	0.06	12.60	0.70	0.50	กลุ่ม	1	-	-	1	1
ตัวแปรต้น		ตัวแปรตาม									
		ความสอดคล้องกลมกลืนในตน			สมรรถนะการปรึกษา						
		DE	IE	TE	DE	IE	TE				
กลุ่มทดลอง: G		1.88**		1.88**	1.28**	0.76**	2.04**				
SE		0.05		0.05	0.28	0.27	0.04				
γ		0.98		0.98	0.62	0.37	0.99				
ความสอดคล้องกลมกลืนในตน: B					0.40**		0.40**				
SE					0.14		0.14				
β					0.37		0.37				
R ²				0.97			0.97				

$\chi^2 = 13.78$, df = 13, p-value = 0.39, GFI = 0.98, AGFI = 0.95, CFI = 1.00
 RMSEA = 0.02, 90% CI for RMSEA = (0, 0.07), SRMR = 0.01, CN = 354

หมายเหตุ: ** p < .01

สรุปได้ว่า รูปแบบการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการในการพัฒนาสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมนั้นสามารถพัฒนาความสอดคล้องกลมกลืนในตนของนักศึกษาจิตวิทยา และสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งรูปแบบการฝึกอบรมดังกล่าวนี้มีอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมต่อสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคม โดยมีตัวแปรความสอดคล้องกลมกลืนในตนเป็นตัวแปรส่งผ่านการทดลอง

ตอนที่ 10 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพิ่มเติม

ข้อมูลส่วนนี้ มาจากการจัดบันทึกของผู้วิจัยในการฝึกอบรมแต่ละครั้ง และเป็นข้อมูลของผู้รับการฝึกอบรมที่จัดบันทึกในใบงาน รวมถึงการบันทึกเสียงในระหว่างการฝึกอบรม โดยรูปแบบการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการในการพัฒนาสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยาที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมีทั้งสิ้น 12 หัวข้อ โดยดำเนินการฝึกอบรมเป็นเวลา 8 วัน แบ่งเป็น 2 ระยะ ๆ ละ 4 วัน ตั้งแต่เวลา 09.00-16.00 น. รวม 48 ชั่วโมง โดยในระยะที่ 1 มุ่งเน้นการพัฒนาสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยม โดยนำทฤษฎีการปรึกษาตามแนวคิดซาเทียร์มาเป็นแนวคิดหลัก ส่วนในระยะที่ 2 มุ่งเน้นการสร้างความเป็นธรรมทางสังคม ซึ่งใช้แนวคิดการสร้างพลังอำนาจในตนเองเป็นหลัก ทั้งนี้ผู้วิจัยขอเสนอข้อมูลเพิ่มเติม เพื่อใช้ในการสนับสนุนผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยอธิบายเป็นรายการกิจกรรม ดังต่อไปนี้

กิจกรรมที่ 1 การปฐมนิเทศและละลายพฤติกรรม (เวลา 1 ชั่วโมง) เพื่อทำความรู้จัก สร้างความคุ้นเคยและสัมพันธ์ภาพที่ดีระหว่างผู้วิจัยและผู้รับการฝึกอบรม รวมทั้งผู้รับการฝึกอบรมด้วยกันเอง ช่วยให้ผู้รับการฝึกอบรมได้ทราบจุดมุ่งหมาย ระยะเวลาที่เข้าฝึกอบรม สถานที่จัดฝึกอบรม บทบาทหน้าที่ ข้อกำหนดต่าง ๆ และประโยชน์ที่ได้จากการเข้าร่วมการฝึกอบรม

จากการร่วมกันอภิปรายและทำกิจกรรมที่จัดขึ้น ผู้รับการฝึกอบรมได้แสดงความเห็นว่า

“...การจะทำให้กระบวนการปรึกษาประสบความสำเร็จ ควรเริ่มต้นจากการสร้างบรรยากาศของความไว้วางใจ อบอุ่น เป็นมิตร ซึ่งผู้รับการปรึกษาสามารถรับรู้ได้ และจะเกิดการร่วมมือ และถ่ายทอดเรื่องราวสภาพปัญหาต่าง ๆ อย่างตรงไปตรงมา จึงทำให้ผู้ให้การปรึกษาเข้าใจถึงตัวตนของผู้รับการปรึกษาได้” (เฟิร์น)

“...หากเริ่มต้นการปรึกษาด้วยการสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดี เกิดความอบอุ่น ไว้วางใจซึ่งกันและกัน จะทำให้ผู้รับการปรึกษาเกิดความร่วมมือ ส่วนผู้ให้การปรึกษาจะสามารถช่วยเหลือ case ได้ตรงจุด” (พัช)

กิจกรรมที่ 2 ความเชื่อในธรรมชาติของมนุษย์ (เวลา 2 ชั่วโมง) เป็นการให้ความรู้เกี่ยวกับความเชื่อในธรรมชาติของมนุษย์ตามแนวคิดซาเทียร์ ซึ่งมองว่ามนุษย์มีคุณค่า มีความดี สามารถพัฒนาตนไปสู่ความงามได้ ซึ่งช่วยให้ผู้รับการฝึกอบรมเกิดความเข้าใจในธรรมชาติของมนุษย์ และมีแนวทางในการช่วยเหลือบุคคลตามแนวคิดการปรึกษาของซาเทียร์ ซึ่งเป็นทฤษฎีหลักของการฝึกอบรมในครั้งนี้

จากการร่วมกันอภิปรายและทำกิจกรรมที่จัดขึ้น ผู้รับการฝึกอบรมได้แสดง
ความเห็นว่

“...การเป็นผู้ให้การปรึกษาควรมีความเข้าใจในธรรมชาติของมนุษย์ ซึ่งช่วยให้เข้าใจตนเองและผู้อื่น
มากขึ้น และควรมองมนุษย์ในเชิงบวก เห็นคุณค่า ศักยภาพความสามารถในการจัดการกับปัญหา โดยเชื่อว่า
คนเราสามารถปรับเปลี่ยนตนเองและพัฒนาตนให้ดีขึ้นได้” (บัว)

“...มนุษย์เรามักมองตนเองในเชิงลบ หากคนเราเห็นคุณค่าในตนเองมากเท่าไรก็ยังสามารถรับมือกับ
ปัญหาได้เหมาะสมมากขึ้นเท่านั้น” (แก้ว)

กิจกรรมที่ 3 ทรัพยากรแห่งตน (เวลา 3 ชั่วโมง) เป็นการให้ความรู้เกี่ยวกับ
ความเชื่อพื้นฐานตามแนวคิดซาเทียน์ และการรับรู้ถึงทรัพยากรทางบวกภายในตนและสิ่งดีรอบตัว
ที่เกิดขึ้นกับตนเอง จึงช่วยให้ผู้รับการฝึกอบรมเกิดการยอมรับในตนเองและผู้อื่น สามารถมองชีวิต
ในมุมใหม่ และเกิดการเปลี่ยนแปลงภายในตน โดยให้คุณค่ากับตนเอง (Self-esteem) ยอมรับนับ
ถือตนเองเพิ่มขึ้น และสามารถตัดสินใจเลือกและเปลี่ยนแปลงชีวิตของตนได้อย่างเหมาะสม

จากการร่วมกันอภิปรายและทำกิจกรรมที่จัดขึ้น ผู้รับการฝึกอบรมได้แสดง
ความเห็นว่

“...ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดกับผู้รับการปรึกษา มักมีสาเหตุจากการมองตนเองอย่างไร้คุณค่า ขาดการ
ยอมรับในตนเอง มีความเชื่อว่าการเปลี่ยนแปลงในชีวิตเป็นไปได้ยาก ไม่สามารถเกิดขึ้นได้จริง และมักประเมิน
คุณค่าของตนเองจากคำพูดของคนรอบข้าง ดังนั้น ผู้ให้การปรึกษาจึงมีบทบาทสำคัญในการช่วยให้ผู้รับการ
ปรึกษาสามารถเห็นถึงทรัพยากรทางบวกภายในตน ซึ่งจะช่วยให้สามารถผลักดันตนเองไปสู่ความสำเร็จ และมี
พลังใจในการจัดการกับปัญหาได้” (เบิร์ต)

“...การได้สำรวจว่าตัวเรามีอะไรที่ดี มีทรัพยากรอะไรที่มีคุณค่า ทำให้เราได้คิดทบทวน รู้จักตนเอง
มากขึ้น เหมือนได้ค้นพบตนเอง หันมามองในสิ่งที่ตนมีอยู่และช่วย support ให้เราเป็นเราอย่างทุกวันนี้” (ปลา)

กิจกรรมที่ 4 ภูเขาน้ำแข็ง (Iceberg) (เวลา 6 ชั่วโมง) เป็นการให้ความรู้
เกี่ยวกับการใช้ภูเขาน้ำแข็ง (Iceberg) ในการสำรวจตนเองตามแนวคิดซาเทียน์ ช่วยให้ผู้รับการ
ฝึกอบรมสามารถสำรวจตนเองโดยใช้ภูเขาน้ำแข็งตามแนวคิดซาเทียน์ได้ ทั้งนี้ผู้รับการฝึกอบรมจะ
เกิดทักษะในการใช้คำถามเพื่อสำรวจภูเขาน้ำแข็งของบุคคล (Personal Iceberg) ทั้งระดับ
พฤติกรรม การรับมือกับปัญหา ความรู้สึก ความรู้สึกต่อความรู้สึก การรับรู้ ความคาดหวัง ความ
ปรารถนา และตัวตน จึงเกิดความเข้าใจในตัวตนของมนุษย์ชัดเจนขึ้น

จากการร่วมกันอภิปรายและทำกิจกรรมที่จัดขึ้น ผู้รับการฝึกอบรมได้แสดงความเห็นว่า

“...การใช้ภูเขาน้ำแข็งเพื่อสำรวจและทำความเข้าใจมนุษย์ สามารถช่วยให้ผู้ให้การศึกษาเห็นภาพตัวตนของผู้รับการปรึกษา รวมถึงสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างชัดเจน” (พลอย)

“...การใช้ภูเขาน้ำแข็งมีความสำคัญและเป็นประโยชน์ต่อการปรึกษา และช่วยให้สามารถนำมาวิเคราะห์เพื่อหาแนวทางในการช่วยเหลือผู้รับการปรึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ” (กุ่ม)

กิจกรรมที่ 5 การรับมือกับปัญหา (Coping stances) (เวลา 3 ชั่วโมง) เป็นการให้ความรู้เกี่ยวกับแบบแผนที่บุคคลแสดงออกเมื่อเผชิญกับความเครียดเพื่อเอาตัวรอดตามแนวคิดซาเทียร์ ซึ่งผู้รับการฝึกอบรมสามารถนำแบบแผนในการรับมือกับปัญหา (Coping stances) ของบุคคลมาใช้กำหนดวิธีการในการช่วยเหลือบุคคลเหล่านั้นได้

จากการร่วมกันอภิปรายและทำกิจกรรมที่จัดขึ้น ผู้รับการฝึกอบรมได้แสดงความเห็นว่า

“...เมื่อได้ศึกษาเกี่ยวกับการรับมือกับปัญหา ทำให้ผู้ให้การศึกษาเข้าใจและเห็นวิธีการในการเผชิญกับปัญหาของบุคคลที่แตกต่างกัน ซึ่งช่วยให้เกิดความเข้าใจในตัวตนมนุษย์มากขึ้น” (บุ๋ย)

“...คนที่ใช้แบบแผนในการรับมือกับปัญหาที่ไม่เหมาะสม ย่อมสะท้อนให้เห็นถึงภาวะของการปรับตัวไม่ได้ มีความทุกข์ ความเจ็บปวดภายใน ซึ่งผู้ให้การศึกษาสามารถวิเคราะห์และหาแนวทางในการช่วยเหลือบุคคลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและมีความสอดคล้องกลมกลืนในตนได้” (เฟิร์น)

กิจกรรมที่ 6 แผนผังครอบครัว (Family map) (เวลา 3 ชั่วโมง) เป็นการให้ความรู้และฝึกทำแผนผังครอบครัวสำหรับใช้ในการปรึกษา ซึ่งช่วยให้ผู้รับการฝึกอบรมสามารถมองภาพครอบครัวได้อย่างชัดเจน จึงเกิดความเข้าใจในภูมิหลังและตัวตนของผู้รับการปรึกษามากขึ้น

จากการร่วมกันอภิปรายและทำกิจกรรมที่จัดขึ้น ผู้รับการฝึกอบรมได้แสดงความเห็นว่า

“...การทำแผนผังครอบครัวทำให้เห็นถึงความเชื่อมโยงและความสัมพันธ์ในครอบครัว เมื่อผู้ให้การปรึกษารู้ข้อมูล ลักษณะ ความสัมพันธ์ของสมาชิกแต่ละคนว่าเป็นอย่างไร ย่อมช่วยให้เข้าใจในตัวผู้รับบริการปรึกษา และสามารถหาแนวทางในการช่วยเหลือผู้รับบริการปรึกษาได้” (มุก)

“...ถ้ามองในส่วนของคนที่เป็นผู้ทำแผนผังครอบครัวจะสามารถเข้าใจตนเอง ระบบความสัมพันธ์ที่อาจส่งผลกระทบต่อและปัญหาที่เกิดขึ้นได้ชัดเจน จึงสามารถหาแนวทางจัดการกับปัญหาของตนได้” (ก้อย)

กิจกรรมที่ 7 การตั้งเป้าหมาย (Set goals) และการปรึกษาตามแนวชาเทียร์ 10 ขั้นตอน (เวลา 6 ชั่วโมง) เป็นการให้ความรู้และฝึกตั้งเป้าหมายในการปรึกษาตามแนวคิดชาเทียร์ของผู้ให้การปรึกษา โดยขั้นตอนการปรึกษามี 10 ขั้นตอน ซึ่งช่วยให้กระบวนการปรึกษาและการช่วยเหลือผู้รับบริการปรึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

จากการร่วมกันอภิปรายและทำกิจกรรมที่จัดขึ้น ผู้รับบริการฝึกอบรมได้แสดงความเห็นว่า

“...การตั้งเป้าหมายในการปรึกษาตามแนวคิดชาเทียร์ 10 ขั้นตอน สามารถช่วยให้ผู้ให้การปรึกษาทำงานเพื่อช่วยเหลือผู้รับบริการปรึกษาได้อย่างเป็นขั้นตอน โดยทุกขั้นตอนมีความสำคัญต่อกระบวนการปรึกษา เช่น ขั้นการสร้างความสัมพันธ์เชื่อมโยง เป็นการสร้างสัมพันธภาพให้เกิดความคุ้นเคย ไว้วางใจกัน จึงช่วยให้เกิดการเปิดเผยตัวตนได้มากขึ้น ขั้นสำรวจปัญหา เป็นการรับฟังเรื่องราวพร้อมทั้งใช้คำถามเพื่อสำรวจในแต่ละระดับชั้นของภูเขาน้ำแข็ง เพื่อช่วยให้ผู้รับบริการปรึกษาได้สำรวจผลกระทบของปัญหาที่มีต่อจิตใจได้อย่างชัดเจน ซึ่งการปฏิบัติตามขั้นตอนต่าง ๆ มีความเป็นรูปธรรม” (ปาล์ม)

“...หากผู้ให้การปรึกษาสามารถปฏิบัติการปรึกษาตามแนวคิดชาเทียร์ 10 ขั้นตอน จะเห็นว่าการกระบวนการปรึกษาเป็นไปอย่างมีลำดับขั้นตอน ตั้งแต่การเตรียมตัวของผู้บำบัดไปจนถึงการยุติการบำบัด ซึ่งทุกขั้นตอนมีความหมาย และสามารถช่วย case ให้จัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้นกับตนเองได้” (บอย)

กิจกรรมที่ 8 ความรู้เกี่ยวกับคนชายขอบ (เวลา 3 ชั่วโมง) เป็นการให้ผู้รับบริการฝึกอบรมได้มีความรู้เกี่ยวกับคนชายขอบ ได้แก่ ความหมาย ประเภทของคนชายขอบ ปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดความไม่เท่าเทียมกันระหว่างคนในสังคม เพื่อให้ผู้รับบริการฝึกอบรมสามารถวิเคราะห์ปัญหาของคนชายขอบ อันเนื่องมาจากบริบทแวดล้อมทางสังคม ซึ่งส่งผลกระทบต่อจิตใจของบุคคลได้

จากการร่วมกันอภิปรายและทำกิจกรรมที่จัดขึ้น ผู้รับบริการฝึกอบรมได้แสดงความเห็นว่า

“...ผู้ให้การศึกษามีความจำเป็นต้องมีความรู้เกี่ยวกับคนชายขอบ เนื่องจากในปัจจุบันคนชายขอบเป็นกลุ่มที่มารับการศึกษา โดยสาเหตุของปัญหาที่พบในคนชายขอบส่วนหนึ่งเกี่ยวข้องกับบริบททางสังคม โดยการเลือกปฏิบัติ การถูกกีดกัน ส่งผลกระทบต่อจิตใจ การเห็นคุณค่าในตน และการยอมรับในตนเอง” (มะปร่าง)

“...การได้เข้าใจคนชายขอบจะทำให้เราเกิดการยอมรับในตัวตนของบุคคลเหล่านี้ และเข้าใจถึงสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นกับพวกเขา ซึ่งปัญหาหลายอย่างเกิดจากผลกระทบทางสังคม ทั้งการเอาเปรียบ มองว่าคนชายขอบแปลกแยก จึงไม่ให้การยอมรับเท่าที่ควร” (เอม)

กิจกรรมที่ 9 อิทธิพลของอำนาจ (เวลา 3 ชั่วโมง) เป็นการให้ความรู้กับผู้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับประเด็นเรื่องอำนาจและผลกระทบที่เกิดจากการใช้อำนาจ และสามารถแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับอิทธิพลของอำนาจได้ ซึ่งการศึกษาแนวคิดเรื่องอำนาจสามารถใช้ในการทำความเข้าใจเกี่ยวกับสภาพปัญหาและบริบททางสังคมที่อาจเป็นสาเหตุให้เกิดปัญหาทางจิตใจในผู้รับการปรึกษาได้

จากการร่วมกันอภิปรายและทำกิจกรรมที่จัดขึ้น ผู้รับการฝึกอบรมได้แสดงความเห็นว่า

“...ผู้รับการปรึกษาที่เป็นคนชายขอบเป็นกลุ่มคนที่มีโอกาสได้รับอิทธิพลของอำนาจได้มาก ซึ่งส่งผลกระทบต่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ขึ้นกับตัวผู้รับการปรึกษาโดยตรง ดังนั้นผู้ให้การปรึกษาจึงมีบทบาทสำคัญในการช่วยเหลือและเยียวยาจิตใจผู้ที่ได้รับผลกระทบดังกล่าว รวมทั้งช่วยให้ผู้รับการปรึกษาได้เกิดพลังในตนให้สามารถจัดการกับปัญหาและใช้ชีวิตได้อย่างมีคุณค่า” (แก้ม)

“...คนเรามากได้รับผลกระทบจากการใช้อำนาจของบุคคลรอบข้าง โดยเฉพาะคนในครอบครัว หรือคนในสังคม ซึ่งผลกระทบที่เกิดขึ้นย่อมส่งผลต่อสภาพจิตใจ เกิดความทุกข์ ความเจ็บปวด โดยคนชายขอบมักเป็นกลุ่มคนที่ได้รับผลกระทบจากเรื่องนี้ได้ง่าย เราในฐานะผู้ให้การปรึกษาจึงควรมีความรู้ความเข้าใจในประเด็นนี้” (พีว)

กิจกรรมที่ 10 การสัมภาษณ์คนชายขอบ (เวลา 6 ชั่วโมง) เป็นการสัมภาษณ์เพื่อแลกเปลี่ยนแนวคิดและมุมมองในประเด็นต่าง ๆ ร่วมกับผู้ที่มีความหลากหลายทางเพศและผู้พิการ เพื่อให้ผู้รับการฝึกอบรมมีความรู้ในบริบทความคิด ความเชื่อ และชีวิตของคนชายขอบ เพื่อให้มีแนวทางในการช่วยเหลือผู้ที่มีความหลากหลายทางเพศหรือผู้พิการด้วยการปรึกษาเชิงจิตวิทยา

จากการร่วมกันอภิปรายและทำกิจกรรมที่จัดขึ้น ผู้รับการฝึกอบรมได้แสดง
ความเห็นว่าเป็นว่า

“...จากการสัมภาษณ์คนชายขอบ ทำให้ทราบถึงแนวคิด มุมมองในการใช้ชีวิต สภาพปัญหาและ
อุปสรรคที่คนชายขอบต้องพบ ซึ่งปัญหาดังกล่าวเกี่ยวกับบริบททางสังคม และได้เห็นถึงวิถีคิด วิธีการจัดการ
การรับมือกับปัญหาที่ช่วยให้สามารถก้าวผ่านอุปสรรคไปได้ด้วยพลังใจที่เข้มแข็ง” (นวม)

“...การสัมภาษณ์ช่วยให้เข้าใจคนชายขอบและเกิดการยอมรับในตัวตนของบุคคลกลุ่มนี้ นอกจากนี้
ยังได้รับความรู้และแนวทางการปฏิบัติตนในการรักษาเพื่อช่วยเหลือคนชายขอบ” (ออม)

กิจกรรมที่ 11 การจำลองสถานการณ์ (Case simulation) (เวลา 11 ชั่วโมง)

เป็นการฝึกทักษะการปรึกษาให้ผู้รับการฝึกอบรมผ่านการจำลองสถานการณ์ โดยฝึกประสบการณ์
การช่วยเหลือ เยียวยาคนชายขอบตามแนวคิดของซาเทียร์ การฝึกปฏิบัตินี้ทำให้เห็นถึงแนวทางใน
การช่วยเหลือคนชายขอบในสังคมได้

จากการร่วมกันอภิปรายและทำกิจกรรมที่จัดขึ้น ผู้รับการฝึกอบรมได้แสดง
ความเห็นว่าเป็นว่า

“...การได้ฝึกสวมบทบาทสมมติในการจำลองสถานการณ์ ทำให้ได้ฝึกผ่านสถานการณ์จริง โดยใช้
หลักการ ทฤษฎี และเทคนิคการปรึกษาตามที่ได้อบรมมา ทำให้สามารถเข้าใจและวิเคราะห์ถึงสภาพปัญหา
และอุปสรรคของผู้ที่เป็นคนชายขอบได้อย่างชัดเจน” (วิว)

“...การฝึกปฏิบัติผ่านการจำลองสถานการณ์ช่วยให้ผู้ให้การศึกษาได้ฝึกปฏิบัติตามขั้นตอนต่าง ๆ
ตามแนวคิดซาเทียร์ จึงเกิดความมั่นใจในการปรึกษามากขึ้น” (แพรว)

กิจกรรมที่ 12 การปัจฉิมนิเทศ (เวลา 1 ชั่วโมง) เพื่อให้ผู้รับการฝึกอบรม

สามารถสรุปและประเมินสิ่งที่ได้รับจากการเข้าร่วมการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาสมรรถนะการปรึกษา
เชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคม โดยให้ผู้รับการฝึกอบรมได้ร่วม
แลกเปลี่ยนความคิด ความรู้สึกที่เกิดขึ้นระหว่างการฝึกอบรม และเน้นให้ผู้รับการฝึกอบรมได้
ทบทวนแนวคิดทฤษฎี ขั้นตอนการปรึกษาและเทคนิคต่าง ๆ อีกครั้งก่อนสิ้นสุดการฝึกอบรม

จากการร่วมกันอภิปรายและทำกิจกรรมที่จัดขึ้น ผู้รับการฝึกอบรมได้แสดง
ความเห็นว่าเป็นว่า

“...ตลอดระยะเวลาของการฝึกอบรม ทำให้ตัวเราซึ่งเป็นผู้ให้การปรึกษาได้รับความรู้ เห็นความสำคัญของการปรึกษา และสามารถทำการปรึกษาตามแนวคิดซาเทียร์ รวมถึงได้ฝึกใช้เทคนิคต่าง ๆ ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการนำไปใช้ในการช่วยเหลือผู้รับการปรึกษา โดยการปรึกษาตามแนวคิดซาเทียร์ได้มีการฝึกใช้คำถามเพื่อสำรวจตนเองผ่านภูเขาน้ำแข็งตามแนวคิดซาเทียร์ และมีการฝึกปฏิบัติการปรึกษาตามแนวซาเทียร์ 10 ขั้นตอน ซึ่งสิ่งเหล่านี้สามารถช่วยผู้ให้การปรึกษาเกิดความเข้าใจในตัวผู้รับการปรึกษาและสามารถช่วยเหลือได้อย่างเป็นรูปธรรม สำหรับความรู้เกี่ยวกับคนชายขอบและเรื่องอิทธิพลของอำนาจ ทำให้เห็นว่าบริบททางสังคมส่งผลให้บุคคลเกิดปัญหาทางจิตใจได้ โดยเฉพาะผู้ที่เป็นคนชายขอบ และจากการที่ได้ฝึกปฏิบัติผ่านการจำลองสถานการณ์ทำให้ได้รับประสบการณ์ในการปรึกษาเพื่อช่วยเหลือคนชายขอบ และทำให้เกิดความมั่นใจในการปรึกษามากขึ้น การฝึกอบรมนี้ช่วยให้เกิดความตระหนักในบทบาทของการเป็นผู้ให้การปรึกษาตามแนวซาเทียร์” (เอ)

“...จากการเข้าร่วมการฝึกอบรมทั้ง 2 ระยะเวลา ทำให้ได้รับความรู้ เกิดเจตคติที่ดีต่อการปรึกษา และมีทักษะการปรึกษาตามแนวซาเทียร์ เพื่อใช้ในการช่วยเหลือผู้รับการปรึกษา นอกจากนี้ การได้ฝึกทำ Trio ทำให้ได้รับประสบการณ์ตรงจากการเป็นผู้ให้การปรึกษา ผู้รับการปรึกษา และผู้สังเกตการณ์ ได้เรียนรู้วิธีการใช้คำถามเพื่อสำรวจภูเขาน้ำแข็งของบุคคล เพื่อทำความเข้าใจบุคคลนั้น ๆ ได้ฝึกการปรึกษาตามแนวซาเทียร์ 10 ขั้นตอน ซึ่งมีประโยชน์มาก และได้เข้าใจคนชายขอบ เห็นถึงปัญหา ความต้องการ และแนวทางการจัดการกับปัญหาของผู้ที่เป็นคนชายขอบ ทำให้รู้สึกประทับใจ มีพลังใจ และมีความมั่นใจในการเป็นผู้ให้การปรึกษามากขึ้น” (ปาน)

จากข้อมูลข้างต้นสรุปได้ว่า เมื่อผู้รับการฝึกอบรมได้เข้าร่วมการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการในการพัฒนาสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยา ย่อมทำให้ผู้รับการฝึกอบรมมีความรู้ เจตคติ และทักษะการปรึกษาแนวมนุษยนิยม ซึ่งอยู่บนฐานเดียวกับการปรึกษาตามแนวซาเทียร์ที่นำเป็นแนวคิดหลัก และมีเทคนิคการปรึกษาเพื่อเสริมสร้างพลังอำนาจมาใช้ในประเด็นการสร้างความเป็นธรรมทางสังคม ตลอดจนนำเทคนิคการฝึกอบรมมาเสริม ย่อมทำให้ผู้รับการฝึกอบรมที่จัดเป็นผู้ให้การปรึกษามีสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมในการช่วยเหลือหรือบำบัดผู้รับการปรึกษาต่อไป

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษามรรณณะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคม โดยมีความสอดคล้องกลมกลืนในตนของนักศึกษาจิตวิทยาเป็นตัวแปรส่งผ่าน โดยมีวัตถุประสงค์การวิจัย ได้แก่ 1) เพื่อพัฒนาแบบวัดสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยาที่มีคุณลักษณะทางจิตมิติที่เหมาะสม 2) เพื่อพัฒนารูปแบบการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการในการพัฒนาสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคม และ 3) เพื่อศึกษาอิทธิพลของรูปแบบการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการที่มีต่อสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคม โดยมีความสอดคล้องกลมกลืนในตนของนักศึกษาจิตวิทยาเป็นตัวแปรส่งผ่าน ซึ่งการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ระยะ

สมมติฐานการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ 1) หลังจากเข้าร่วมการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการในการพัฒนาสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคม นักศึกษาที่เข้าร่วมการฝึกอบรมมีคะแนนเฉลี่ยสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมสูงกว่านักศึกษาที่ไม่ได้เข้าร่วมการฝึกอบรม และ 2) รูปแบบการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการมีอิทธิพลต่อสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคม โดยมีความสอดคล้องกลมกลืนในตนของนักศึกษาจิตวิทยาเป็นตัวแปรส่งผ่าน

ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยระยะที่ 1 เป็นนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชาจิตวิทยาและกำลังศึกษาในระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 ของสถาบันอุดมศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) ซึ่งเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ และมหาวิทยาลัยของรัฐ ในจังหวัดกรุงเทพมหานครและปริมณฑล จำนวน 2 จังหวัด ๆ ละ 2 แห่ง รวม 4 แห่ง ทั้งนี้ นักศึกษาต้องเป็นผู้ที่มีความรู้และได้ผ่านการฝึกปฏิบัติการให้การปรึกษา โดยผ่านการลงทะเบียนเรียนในรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับการปรึกษาเชิงจิตวิทยามาแล้ว ซึ่งกำหนดขนาดของตัวอย่างโดยใช้เกณฑ์ของ Comrey และ Lee (1992) ที่ได้เสนอขนาดของตัวอย่างที่เหมาะสมสำหรับการวิเคราะห์องค์ประกอบ จำนวน 300 คน ถือว่าดี (as a good) ดังนั้น ผู้วิจัยจึงกำหนดขนาดตัวอย่างจำนวน 450 คน ซึ่งมีความเหมาะสมตามเงื่อนไขในการวิเคราะห์องค์ประกอบข้างต้น ทั้งนี้กำหนดตัวอย่างด้วยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยระยะที่ 2 เป็นนักศึกษาที่ได้จากการศึกษาในระยะที่ 1 ซึ่งกำหนดตัวอย่างด้วยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยพิจารณาจากตัวอย่างที่มีคะแนนเฉลี่ยโดยรวมจากแบบวัดสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมต่ำกว่า 108 คะแนน (คะแนนเฉลี่ยรวมระดับปานกลาง) และสมัครใจเข้าร่วมการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการ จำนวน 80 คน จาก 2 สถาบันการศึกษา ทั้งนี้ขนาดของตัวอย่างขั้นต่ำที่สามารถนำมาใช้ในการวิเคราะห์สมการโครงสร้างเชิงเส้น (Structural Equation Modeling: SEM) ในงานวิจัยเชิงทดลองนั้นมีขนาดของตัวอย่างต่อจำนวนตัวแปรอย่างน้อย 5 ตัวอย่าง : 1 ตัวแปร (Bentler & Chou, 1987 อ้างถึงใน นำชัย ศุภฤกษ์ชัยสกุล, 2557) เมื่อพิจารณาจำนวนตัวแปรสังเกตในงานวิจัยเท่ากับ 8 ตัวแปร จึงได้ตัวอย่างจำนวน 40 คน แต่เพื่อให้งานวิจัยมีความสมบูรณ์มากขึ้น ผู้วิจัยจึงกำหนดให้ตัวอย่างมีจำนวน 80 คน จาก 2 สถาบันการศึกษา สถาบันการศึกษาละ 40 คน จากนั้นใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) เพื่อแบ่งตัวอย่างในสถาบันการศึกษาแรก ออกเป็นกลุ่มทดลอง 20 คน และกลุ่มควบคุม 20 คน ซึ่งกลุ่มทดลองนี้จะได้รับการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการเพื่อพัฒนาสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคม ส่วนกลุ่มควบคุมจะไม่ได้รับการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการ แต่ผู้วิจัยจะบรรยายให้ความรู้และแลกเปลี่ยนความรู้กับนักศึกษาที่เป็นกลุ่มควบคุม สำหรับสถาบันการศึกษาอีกแห่งหนึ่งทำการแบ่งกลุ่มเช่นเดียวกัน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยระยะที่ 1 ได้แก่ แบบวัดสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยม เพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยระยะที่ 2 ได้แก่ 1) ตัวผู้วิจัยในฐานะเครื่องมือวิจัย 2) รูปแบบการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการ 3) แบบวัดสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยา และ 4) แบบวัดความสอดคล้องกลมกลืนของชีวิต ทั้งนี้เครื่องมือต่าง ๆ ได้ผ่านการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ และปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท ผู้ทรงคุณวุฒิที่เชี่ยวชาญด้านจิตวิทยาการปรึกษา จำนวน 3 ท่าน และคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ก่อนนำไปใช้

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยระยะที่ 1 ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) ด้วยการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Item-Objective Congruence: IOC) การวิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนกของข้อคำถามเป็นรายข้อ โดยการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์

สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Corrected Item-total correlation) การวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของแบบวัด โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha-Coefficient) การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis: CFA) และการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) เพื่อทดสอบวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 1

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยระยะที่ 2 ผู้วิจัยใช้การตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) ด้วยการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Item-Objective Congruence: IOC) ของรูปแบบการฝึกอบรมฯ โดยพิจารณาว่ามีความสอดคล้องกับแนวคิดสำคัญ วัตถุประสงค์ เทคนิคที่ใช้ วิธีดำเนินการ และการประเมินผล เพื่อทดสอบวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 2 และผู้วิจัยใช้การเปรียบเทียบสมรรถนะการปฎิบัติเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยา ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยวัดก่อนและภายหลังการเข้าร่วมการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปฎิบัติแบบบูรณาการ ซึ่งใช้การวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างแบบ Independent-Samples t-test เพื่อตรวจสอบความสัมพันธ์ของคะแนนก่อนและหลังการเข้าร่วมการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปฎิบัติแบบบูรณาการ รวมทั้งวิเคราะห์อิทธิพลของรูปแบบการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปฎิบัติแบบบูรณาการที่มีต่อสมรรถนะการปฎิบัติเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคม โดยมีความสอดคล้องกลมกลืนในตนเองของนักศึกษาจิตวิทยาเป็นตัวแปรส่งผ่าน โดยการวิเคราะห์สมการโครงสร้างเชิงเส้น (Structural Equation Modeling: SEM) เพื่อทดสอบวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 3

สรุปผลการวิจัย

วัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 1 การพัฒนาแบบวัดสมรรถนะการปฎิบัติเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยม เพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยา

ผลการพัฒนาและตรวจสอบคุณภาพของแบบวัดสมรรถนะการปฎิบัติเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยา ประกอบด้วย การตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ค่าอำนาจจำแนกของแบบวัด และค่าความเชื่อมั่นของแบบวัด การตรวจสอบความตรงเชิงภาวะสันนิษฐานด้วยการตรวจสอบความเที่ยงตรงแบบลู่เข้า (Convergent validity) ความเที่ยงตรงเชิงจำแนก (Discriminant validity) และการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลการวัดสมรรถนะการปฎิบัติเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยา ซึ่งมีรายละเอียดโดยสรุปดังนี้

1. การตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ค่าอำนาจจำแนกของแบบวัด และค่าความเชื่อมั่นของแบบวัด

ผู้วิจัยพัฒนาข้อคำถามของแบบวัดสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยา จากการทบทวนแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยม และความเป็นธรรมทางสังคม (Social justice) เพื่อเป็นข้อมูลในการสร้างแบบวัด และทำให้ทราบถึงองค์ประกอบของสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคม (Johnson & Kaslow, 2014; Roth, Hill, & Pilling, 2009) ตลอดจนเป็นแนวทางในการเขียนนิยามปฏิบัติการ โดยแบบวัดฉบับดังกล่าวมีจำนวน 36 ข้อ ซึ่งครอบคลุมใน 3 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบด้านความรู้ องค์ประกอบด้านเจตคติ และองค์ประกอบด้านทักษะ ทั้งนี้ผลการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือจากผู้ทรงคุณวุฒิที่เชี่ยวชาญด้านจิตวิทยาการปรึกษา จำนวน 3 ท่าน พบว่า ข้อคำถามมีคุณภาพจากการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) และเมื่อวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Item-Objective Congruence: IOC) ระหว่างข้อคำถามกับนิยามปฏิบัติการ พบว่า มีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.67 – 1.00 ทุกข้อ

เมื่อนำแบบวัดสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยาที่ผ่านเกณฑ์และปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิแล้วไปเก็บข้อมูลกับนักศึกษาจิตวิทยาที่เป็นตัวอย่าง จำนวน 450 คน เพื่อตรวจสอบคุณภาพของแบบวัด จากนั้นผู้วิจัยได้นำแบบวัดมาวิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนกของข้อคำถามเป็นรายข้อ โดยการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Corrected Item-total correlation) โดยพบว่า ข้อคำถามทุกข้อมีค่า CITC ตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป ทั้งนี้ข้อคำถามที่ผ่านเกณฑ์มีค่า CITC อยู่ระหว่าง 0.30 - 0.57 และเมื่อพิจารณาค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดทั้งฉบับ โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha-Coefficient) ได้เท่ากับ 0.90 ส่วนค่าความเชื่อมั่นรายองค์ประกอบทั้ง 3 ด้าน มีค่าอยู่ระหว่าง 0.81 – 0.86 ซึ่งผ่านตามเกณฑ์ที่กำหนด (ศิริชัย พงษ์วิชัย, 2558, น. 141-142, 147)

2. การตรวจสอบความตรงเชิงภาวะสันนิษฐาน (Construct Validity)

2.1 เมื่อตรวจสอบความตรงเชิงภาวะสันนิษฐานด้วยการตรวจสอบความเที่ยงตรงแบบลู่เข้า (Convergent validity) และความเที่ยงตรงเชิงจำแนก (Discriminant validity) ของแบบวัดสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยา พบว่า องค์ประกอบของแบบวัดสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยา และแบบวัดความสอดคล้อง

กลมกลืนของชีวิต มีความสัมพันธ์กัน โดยแบบวัดสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยามีความสัมพันธ์กับแบบวัดความสอดคล้องกลมกลืนของชีวิตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r = 0.29$) ทั้งนี้เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์รายองค์ประกอบ พบว่า องค์ประกอบของแบบวัดสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยามีความสัมพันธ์กับแบบวัดความสอดคล้องกลมกลืนของชีวิตมากที่สุด ได้แก่ องค์ประกอบด้านความรู้ รองลงมา ได้แก่ องค์ประกอบด้านทักษะ และองค์ประกอบด้านเจตคติ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ($r = 0.25, 0.23$ และ 0.22 ตามลำดับ) และเมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างแบบวัดสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยากับแบบวัดความสอดคล้องกลมกลืนของชีวิตทั้ง 4 ด้าน พบว่า มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05 ($r = 0.12$ ถึง 0.31) โดยด้านที่มีความสัมพันธ์กับแบบวัดสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยามากที่สุด ได้แก่ ด้านการเชื่อมโยงกับตนเองและผู้อื่น ($r = 0.31$) รองลงมา ได้แก่ ด้านการเชื่อมโยงกับผู้อื่นและบริบท ด้านการเชื่อมโยงกับชุมชนทรัพย์ภายใน และด้านการมีสัมพันธภาพกับตนเองและจิตวิญญาณเบื้องสูงในด้านบวก ($r = 0.19, 0.14$ และ 0.12 ตามลำดับ)

นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างแบบวัดสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยากับแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการประหยัด พบว่า แบบวัดสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยาไม่มีความสัมพันธ์กับแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการประหยัดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = -0.04$) และเมื่อพิจารณาค่าสัมพันธรายองค์ประกอบ พบว่า องค์ประกอบทุกด้านของแบบวัดสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยาไม่มีความสัมพันธ์กับแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการประหยัด

ซึ่งสามารถอธิบายได้ว่า แบบวัดสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยาได้พัฒนาขึ้นจากแนวคิดที่สอดคล้องสัมพันธ์กับแบบวัดความสอดคล้องกลมกลืนของชีวิต ดังนั้นแบบวัดทั้ง 2 ฉบับนี้จึงมีความเที่ยงตรงแบบลู่เข้า (Convergent validity) นอกจากนั้นพบว่า แบบวัดสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยาไม่มีความสัมพันธ์กับแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการประหยัด เนื่องจากแบบวัดทั้ง 2 ฉบับนี้ได้

พัฒนาขึ้นจากแนวคิดทฤษฎีที่แตกต่างกัน ทำให้แบบวัดทั้ง 2 ฉบับนี้มีความเที่ยงตรงเชิงจำแนก (Discriminant validity)

2.2 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลการวัดสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยา จาก การตรวจสอบข้อตกเบื้องต้นในการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน พบว่า 1) ค่าดัชนี Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy (KMO) มีค่าเท่ากับ .850 ซึ่งมีค่ามากกว่า 0.05 และเข้าใกล้ 1 ซึ่งแสดงว่า ข้อมูลนี้มีความเหมาะสมในการนำมาวิเคราะห์องค์ประกอบ 2) ค่า Bartlett's Test of Sphericity มีค่าเท่ากับ 7757.211 มีค่าองศาอิสระ (df) เท่ากับ 630 และค่า p-value = .000 แสดงว่า ตัวแปรมีความสัมพันธ์กัน จึงมีความเหมาะสมในการใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันได้ (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2542; Bollen, 1989)

ผลการตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลการวัดกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการปรับโมเดลการวัดสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยา โดยเพิ่มความสัมพันธ์ระหว่างความคลาดเคลื่อนในการวัดระหว่างข้อคำถามจนโมเดลการวัดมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ($\chi^2 = 633.28$, $df = 587$, $p\text{-value} = 0.09$, $GFI = 0.93$, $AGFI = 0.92$, $CFI = 1.00$, $SRMR = 0.05$, $RMSEA = 0.01$, $CN = 467.06$) ซึ่งดัชนีทุกค่าผ่านเกณฑ์ที่บ่งบอกได้ว่าโมเดลมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2542) ดังนั้นจึงเป็นการยืนยันว่าโมเดลนี้มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์เป็นอย่างดี

เมื่อตรวจสอบรูปแบบการวัดของตัวแปรแฝงสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคม จากผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันลำดับที่สอง พบว่า สามารถวัดได้จาก 3 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบด้านความรู้ องค์ประกอบด้านเจตคติ และองค์ประกอบด้านทักษะ โดยมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบระหว่าง 0.74 - 0.77 โดยที่ค่าน้ำหนักองค์ประกอบทุกค่ามีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สำหรับค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (SE) มีค่าตั้งแต่ 0.08 - 0.14 และผลการทดสอบระดับนัยสำคัญทางสถิติของค่าน้ำหนักองค์ประกอบของแบบวัดทั้ง 36 ข้อ มีค่าที่ (t) ตั้งแต่ 5.50 - 9.51 มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานระหว่าง 0.74 - 0.77 และมีค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงของตัวแปรแฝงระหว่าง 0.55 - 0.60 ซึ่งสามารถสรุปได้ว่าองค์ประกอบทั้ง 3 ด้านนั้นเป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญในการวัดตัวแปรแฝงสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคม

ซึ่งสามารถอธิบายได้ว่า แบบวัดสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมมีความตรงเชิงโครงสร้างที่เหมาะสมในการศึกษาสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยาได้ ทั้งนี้โมเดลของแบบวัดสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคม ซึ่งประกอบด้วย 3 องค์ประกอบนั้นมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ดังนั้น ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จึงสนับสนุนวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 1

วัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 2 การพัฒนารูปแบบการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการในการพัฒนาสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยา

รูปแบบการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการในการพัฒนาสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคม ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นตามแนวคิดของการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการด้วยการผสมผสานทฤษฎีการปรึกษาแบบคล้ายกัน (Assimilative integration) (เน้นที่ซัดส์ถันท์ สกอลพงค์, 2557; Messer, 2001) โดยให้ทฤษฎีในกลุ่มการปรึกษาแนวมนุษยนิยม ทั้งนี้ผู้วิจัยนำทฤษฎีการปรึกษาตามแนวคิดซาเทียร์ (Satir Model) เป็นแนวคิดหลักในการออกแบบการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการ และนำเทคนิคการปรึกษาเพื่อเสริมสร้างพลังอำนาจ (Empowerment Counseling) และเทคนิคการฝึกอบรมมาเสริม

สำหรับกิจกรรมประกอบการฝึกอบรมมี 12 หัวข้อ ดังนี้

กิจกรรมที่ 1 การปฐมนิเทศและละลายพฤติกรรม ใช้แนวคิดทฤษฎีการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยม การปรึกษาตามแนวคิดซาเทียร์ และเทคนิคการฝึกอบรม

กิจกรรมที่ 2 ความเชื่อในธรรมชาติของมนุษย์ ใช้แนวคิดทฤษฎีการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยม การปรึกษาตามแนวคิดซาเทียร์ และเทคนิคการฝึกอบรม

กิจกรรมที่ 3 ทรัพยากรแห่งตน ใช้แนวคิดทฤษฎีการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยม การปรึกษาตามแนวคิดซาเทียร์ และเทคนิคการฝึกอบรม

กิจกรรมที่ 4 ภูเขาน้ำแข็ง (Iceberg) ใช้แนวคิดทฤษฎีการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยม การปรึกษาตามแนวคิดซาเทียร์ และเทคนิคการฝึกอบรม

กิจกรรมที่ 5 การรับมือกับปัญหา (Coping stances) ใช้แนวคิดทฤษฎีการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยม การปรึกษาตามแนวคิดซาเทียร์ และเทคนิคการฝึกอบรม

กิจกรรมที่ 6 แผนผังครอบครัว (Family map) ใช้แนวคิดทฤษฎีการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยม การปรึกษาตามแนวคิดซาเทียร์ และเทคนิคการฝึกอบรม

กิจกรรมที่ 7 การตั้งเป้าหมาย (Set goals) และการปรึกษาตามแนวสาขาเทียร์ 10
ขั้นตอน ใช้แนวคิดทฤษฎีการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยม การปรึกษาตามแนวคิดซาเทียร์
และเทคนิคการฝึกอบรม

กิจกรรมที่ 8 ความรู้เกี่ยวกับคนชายขอบ ใช้แนวคิดการสร้างความเป็นธรรมทาง
สังคม เทคนิคการปรึกษาเพื่อเสริมสร้างพลังอำนาจ และเทคนิคการฝึกอบรม

กิจกรรมที่ 9 อิทธิพลของอำนาจ ใช้แนวคิดการสร้างความเป็นธรรมทางสังคม
เทคนิคการปรึกษาเพื่อเสริมสร้างพลังอำนาจ และเทคนิคการฝึกอบรม

กิจกรรมที่ 10 การสัมภาษณ์คนชายขอบ ใช้แนวคิดการสร้างความเป็นธรรมทาง
สังคม เทคนิคการปรึกษาเพื่อเสริมสร้างพลังอำนาจ และเทคนิคการฝึกอบรม

กิจกรรมที่ 11 การจำลองสถานการณ์ (Case simulation) ใช้แนวคิดทฤษฎีการ
ปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยม การปรึกษาตามแนวคิดซาเทียร์ การสร้างความเป็นธรรมทาง
สังคม เทคนิคการปรึกษาเพื่อเสริมสร้างพลังอำนาจ และเทคนิคการฝึกอบรม

กิจกรรมที่ 12 การปัจฉิมนิเทศ ใช้แนวคิดทฤษฎีการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนว
มนุษยนิยม การปรึกษาตามแนวคิดซาเทียร์ การสร้างความเป็นธรรมทางสังคม เทคนิคการปรึกษา
เพื่อเสริมสร้างพลังอำนาจ และเทคนิคการฝึกอบรม

ผลการตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการ
ในการพัฒนาสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทาง
สังคมของนักศึกษาจิตวิทยา ผู้วิจัยได้นำรูปแบบการฝึกอบรมฯ ไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาปริญญา
นิพนธ์พิจารณาและตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการฝึกอบรมฯ จากนั้นผู้วิจัยทำการปรับปรุง
รูปแบบการฝึกอบรมฯ ตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ และนำรูปแบบการ
ฝึกอบรมฯ ที่ปรับปรุงแล้วไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องทางด้านจิตวิทยาการปรึกษาแนวมนุษยนิยม
จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) ของรูปแบบการฝึกอบรมฯ
ว่ามีความสอดคล้องกับแนวคิดสำคัญ วัตถุประสงค์ เทคนิคที่ใช้วิธีดำเนินการ และการประเมินผล
หรือไม่ ซึ่งพบว่า ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Item-Objective Congruence: IOC) ของรูปแบบการ
ฝึกอบรมฯ อยู่ระหว่าง 0.67 – 1.00 จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลข้างต้นจึงสนับสนุนวัตถุประสงค์
การวิจัยข้อที่ 2

**วัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 3 อิทธิพลของรูปแบบการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการ
 ปรึกษาแบบบูรณาการที่มีต่อสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยม เพื่อสร้าง
 ความเป็นธรรมทางสังคม โดยมีความสอดคล้องกลมกลืนในตนของนักศึกษาจิตวิทยาเป็น
 ตัวแปรส่งผ่าน**

3.1 การเปรียบเทียบผลการใช้รูปแบบการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบ
 บูรณาการในการพัฒนาสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรม
 ทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยา

เมื่อเปรียบเทียบสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็น
 ธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยา ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนการเข้าร่วม
 การฝึกอบรม และภายหลังการเข้าร่วมการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการ โดยใช้
 การวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างแบบ Independent-Samples t-test เพื่อตรวจสอบ
 ความสัมพันธ์ของคะแนนก่อนและหลังการเข้าร่วมการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณา
 การ พบว่า ก่อนการเข้าร่วมการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการ กลุ่มทดลองและ
 กลุ่มควบคุมมีคะแนนสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทาง
 สังคมในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อเปรียบเทียบสมรรถนะ
 การปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยา
 ในภาพรวมและรายด้าน ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ภายหลังการเข้าร่วมการฝึกอบรม
 ที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการ พบว่า กลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยสมรรถนะการปรึกษา
 เชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยาทั้งใน
 ภาพรวมและรายด้านสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักศึกษาที่
 เข้าร่วมการฝึกอบรมมีคะแนนเฉลี่ยสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้าง
 ความเป็นธรรมทางสังคมสูงกว่านักศึกษาที่ไม่ได้เข้าร่วมการฝึกอบรม จากผลการวิเคราะห์ดังกล่าว
 แสดงให้เห็นว่า รูปแบบการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการส่งผลต่อการพัฒนา
 สมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมของนักศึกษา
 จิตวิทยาได้

3.2 อิทธิพลของรูปแบบการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการที่มีต่อ
 สมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคม โดยมีความ
 สอดคล้องกลมกลืนในตนของนักศึกษาจิตวิทยาเป็นตัวแปรส่งผ่าน

สำหรับการตรวจสอบรูปแบบการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการ
 ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความสอดคล้องของรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของรูปแบบการฝึกอบรมที่

อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการที่มีต่อสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยา หลังจากเพิ่มความสัมพันธ์ระหว่างความคลาดเคลื่อนของการวัดระหว่างตัวแปรสังเกตได้ในโมเดล พบว่า รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ดี โดยค่าดัชนีวัดความสอดคล้องแต่ละตัวมีรายละเอียดดังนี้ ($\chi^2 = 13.78$, $df = 13$, $p\text{-value} = 0.39$, $GFI = 0.98$, $AGFI = 0.95$, $CFI = 1.00$, $SRMR = 0.01$, $RMSEA = 0.02$, $CN = 354$) ซึ่งเป็นการยืนยันว่าโมเดลนี้สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์เป็นอย่างดี

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์อิทธิพลทางตรงและอิทธิพลทางอ้อมของรูปแบบการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการที่มีต่อสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคม โดยมีความสอดคล้องกลมกลืนในตนของนักศึกษาจิตวิทยาเป็นตัวแปรส่งผ่าน พบว่า การฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกในระดับสูงต่อความสอดคล้องกลมกลืนในตนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สมการโครงสร้างมาตรฐาน (γ) เท่ากับ 0.98 ทั้งนี้ การฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการ (กลุ่มทดลอง) สามารถอธิบายความผันแปร (R^2) ของความสอดคล้องกลมกลืนในตนได้ร้อยละ 97

นอกจากนี้ พบว่าการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการ (กลุ่มทดลอง) และความสอดคล้องกลมกลืนในตนมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สมการโครงสร้างมาตรฐาน (γ , β) เท่ากับ 0.62 และ 0.37 ตามลำดับ และเมื่อพิจารณาอิทธิพลทางอ้อมที่การฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการ (กลุ่มทดลอง) มีต่อสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคม พบว่าการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการมีอิทธิพลทางอ้อมต่อสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าอิทธิพลทางอ้อมมาตรฐานเท่ากับ 0.37 ทั้งนี้ ในการทดลองครั้งนี้มีอิทธิพลโดยรวม (Total effect: TE) ต่อสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าอิทธิพลโดยรวมมาตรฐานเท่ากับ 0.99 โดยการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการ (กลุ่มทดลอง) และความสอดคล้องกลมกลืนในตนร่วมกันอธิบายความผันแปร (R^2) ของสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมได้ร้อยละ 97

จึงสรุปได้ว่า รูปแบบการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการในการพัฒนาสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมนั้น สามารถพัฒนาความสอดคล้องกลมกลืนในตนเองของนักศึกษาจิตวิทยา และสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งรูปแบบการฝึกอบรมดังกล่าวมีอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมต่อสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคม โดยมีตัวแปรความสอดคล้องกลมกลืนในตนเองเป็นตัวแปรส่งผ่าน ดังนั้น ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จึงสนับสนุนวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 3

อภิปรายผลตามวัตถุประสงค์การวิจัย

ผู้วิจัยได้อภิปรายผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์การวิจัยที่กำหนดขึ้น ดังรายละเอียดต่อไปนี้

วัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 1 การพัฒนาแบบวัดสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยาที่มีคุณลักษณะทางจิตมิติที่เหมาะสม

เมื่อพิจารณาคูณลักษณะทางจิตมิติของแบบวัดสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยาที่สร้างขึ้น ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบคุณภาพของแบบวัดด้านความเที่ยงตรง (Validity) และด้านความเชื่อมั่น (Reliability) ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. การตรวจสอบคุณภาพของแบบวัดด้านความเที่ยงตรง (Validity)

ผลการตรวจสอบคุณภาพของแบบวัดสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยาด้านความเที่ยงตรง (Validity) พบว่า แบบวัดสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยามีคุณลักษณะทางจิตที่เหมาะสม ดังผลการวิเคราะห์ที่ได้จากการตรวจสอบคุณภาพของแบบวัดด้วยการวิเคราะห์ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) และความตรงเชิงภาวะสันนิษฐาน ด้วยการตรวจสอบความเที่ยงตรงแบบคู่เข้า (Convergent validity) ความเที่ยงตรงเชิงจำแนก (Discriminant validity) และการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis: CFA) ของโมเดลการวัดสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยา ซึ่งการตรวจสอบดังกล่าวถือเป็นคุณสมบัติที่สำคัญในการตรวจสอบความตรงของแบบวัด (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2552)

1.1 การตรวจสอบคุณภาพของแบบวัดด้วยการวิเคราะห์ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) พบว่า ผลการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของผู้ทรงคุณวุฒิที่เชี่ยวชาญด้านจิตวิทยาการปรึกษา จำนวน 3 ท่าน และนำผลที่ได้มาวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามปฏิบัติการที่กำหนดไว้ (Item-Objective Congruence: IOC) ซึ่งผู้วิจัยใช้เกณฑ์ในการคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง 0.50 ขึ้นไป จึงถือว่าข้อคำถามนั้นสอดคล้องกับสิ่งที่ต้องการวัด (ศิริชัย พงษ์วิชัย, 2558, น. 141 - 142) จากผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.67 – 1.00 ทุกข้อ ดังนั้นจึงได้ข้อคำถามที่ผ่านตามเกณฑ์ที่กำหนดทั้ง 36 ข้อ ซึ่งการที่ผู้วิจัยสร้างแบบวัดขึ้นจากการศึกษาแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จึงเห็นกรอบแนวคิดและองค์ประกอบของสมรรถนะที่ชัดเจนว่าประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบด้านความรู้ องค์ประกอบด้านเจตคติ และองค์ประกอบด้านทักษะ จึงทำให้แบบวัดฉบับนี้มีความครอบคลุมตามเนื้อหาที่มุ่งวัด (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2552, น. 100) นอกจากนี้ ผู้วิจัยพบว่า การวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบวัดสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยาเป็นสิ่งสำคัญในการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาในมิติที่ต้องการให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ ซึ่งจะเป็นการช่วยพิจารณาความเหมาะสมของประเด็นที่มุ่งวัดความสอดคล้องของสิ่งที่มุ่งวัดกับวัตถุประสงค์ รวมถึงความชัดเจนของภาษาที่ใช้ (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2552, น. 108) เช่นเดียวกับแบบวัดสมรรถนะของนักศึกษาในการให้คำปรึกษาแก่เพื่อน (กฤตวรรณ คำสม, 2554) และแบบวัดสมรรถนะการให้คำปรึกษาครอบครัว (กฤษณาลตรียะวรางพันธ์, 2552) ที่ผู้วิจัยใช้การตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาด้วยวิธีการดังกล่าว เพื่อเป็นการยืนยันคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้วัด

1.2 การตรวจสอบความตรงเชิงภาวะสันนิษฐาน (Construct Validity)

1.2.1 เมื่อตรวจสอบความตรงเชิงภาวะสันนิษฐานด้วยการตรวจสอบความเที่ยงตรงแบบลู่เข้า (Convergent validity) และความเที่ยงตรงเชิงจำแนก (Discriminant validity) ของแบบวัดสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยา พบว่า แบบวัดสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยามีความสัมพันธ์กับแบบวัดความสอดคล้องกลมกลืนของชีวิตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r = 0.29$) แต่แบบวัดสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยาไม่มีความสัมพันธ์กับแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการประหยัดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = -0.04$) ซึ่งสามารถอธิบายตามเกณฑ์การตรวจสอบความตรงตามทฤษฎีในส่วนของความ

เที่ยงตรงแบบลู่เข้า (Convergent validity) ว่าเป็นความตรงของเครื่องมือที่สามารถวัดความสามารถที่ต้องการได้ตรงตามแนวคิดทฤษฎีที่ระบุไว้ เมื่อเครื่องมือนี้สามารถวัดความสามารถจำนวนหนึ่งได้ ซึ่งตามทฤษฎีแล้วควรมีความสัมพันธ์กันสูง และผลของการวัดก็ปรากฏว่าความสัมพันธ์ดังกล่าวนี้สูงและมีนัยสำคัญ (สุพัฒน์ สุขมลสันต์, ม.ป.ป.; Trochim, 2001) ดังที่ แบบวัดสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยามีความเที่ยงตรงแบบลู่เข้า (Convergent validity) เนื่องจากมีความสัมพันธ์กับแบบวัดความสอดคล้องกลมกลืนของชีวิต โดยการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องพบว่า แบบวัดความสอดคล้องกลมกลืนของชีวิตฉบับภาษาไทยได้ถูกพัฒนาขึ้นตามแนวคิดของซาเทียน์ ซึ่งเน้นการบำบัดเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ช่วยให้บุคคลเกิดการตระหนักในคุณค่าของตนเอง สามารถเห็นทางเลือกในการเปลี่ยนแปลงตนเอง และมีความสอดคล้องกลมกลืนในตน โดยความสอดคล้องกลมกลืนในตนเป็นภาวะการตระหนักรู้ในตนเอง มีความเชื่อมโยงกับพลังชีวิตที่เอื้อให้มนุษย์เกิดการพัฒนา (สุนทรี ศรีโกไสย และศิริวรรณ ทวีวัฒนปรีชา, 2555) โดยเป็นการทำความเข้าใจเกี่ยวกับโลกภายในตน (Satir, Banmen, Gerberm, & Gomori, 1991) และเมื่อพิจารณาข้อคำถามที่สร้างขึ้นจากองค์ประกอบทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการมีสัมพันธ์ภาพกับตนเองและจิตวิญญาณเบื้องสูงในด้านบวก (Spiritual dimension) เป็นการสะท้อนความกลมกลืนของพลังชีวิต สิ่งที่ใฝ่ฝัน ศาสนาที่นับถือ ซึ่งเชื่อมโยงกับความปรารถนาของตนเอง (yearning) 2) ด้านการเชื่อมโยงกับตนเองและผู้อื่น (Intrapsychic-Interpersonal dimension) เป็นการตระหนักถึงผลกระทบซึ่งกันและกันของจิตใจ 3) ด้านการเชื่อมโยงกับขุมทรัพย์ภายในตนเอง (Internal resources dimension) เป็นความสามารถในการเชื่อมโยงกับพลังชีวิตที่เอื้อให้บุคคลเกิดการเติบโต และมีทักษะการใช้ชีวิตในเชิงบวก และ 4) ด้านการเชื่อมโยงกับผู้อื่นและบริบท (Interpersonal dimension) เกี่ยวกับการปรับตัวเพื่อความอยู่รอด ซึ่งพบว่า ข้อคำถามในแต่ละองค์ประกอบสามารถสะท้อนให้เห็นถึงสิ่งที่ควรมีในบุคคลที่มีความสอดคล้องกลมกลืนในตน (สุนทรี ศรีโกไสย และศิริวรรณ ทวีวัฒนปรีชา, 2555) ประกอบกับเมื่อพิจารณานิยามปฏิบัติการของทั้ง 2 แบบวัด พบว่ามีความซ้อนทับกัน ตรงที่ว่า ความสอดคล้องกลมกลืนในตนเน้นให้บุคคลเกิดการรับรู้คุณค่าของตนเอง มีอิสระในการเชื่อมโยงกับพลังชีวิตของตนเอง มีอิสระในการเชื่อมโยงกับผู้อื่นและบริบทแวดล้อม เต็มใจที่จะไว้วางใจตนเองและผู้อื่น และเปิดรับการมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับผู้อื่น (สุนทรี ศรีโกไสย และศิริวรรณ ทวีวัฒนปรีชา, 2555) ซึ่งสอดคล้องกับ ความหมายของ สมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคม ด้านทักษะ ที่เป็นลักษณะของการส่งเสริม การมีมุมมองต่อมนุษย์ในเชิงบวก ให้คุณค่า

เคารพให้เกียรติในความเป็นมนุษย์ที่มีอิสระ มีศักดิ์ศรี ส่งเสริมให้บุคคลพัฒนาศักยภาพของตน และยังสอดคล้องกับนิยามปฏิบัติการของสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคม ด้านเจตคติ ตรงที่ว่า การให้คุณค่าและยอมรับในตัวผู้รับการปรึกษาอย่างไม่มีเงื่อนไข การเชื่อในศักยภาพของผู้รับการปรึกษาว่าเป็นผู้ที่มีความสามารถในการจัดการ หรือเผชิญกับปัญหาที่เกิดขึ้นได้ ซึ่งคล้ายกับ การที่เราเต็มใจที่จะไว้วางใจตนเองและผู้อื่น และเปิดรับการมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับผู้อื่น ในความหมายของความสอดคล้องกลมกลืนในตน ด้วยนิยามปฏิบัติการทั้ง 2 ที่คล้ายคลึงกันนี้ จึงเป็นเหตุผลที่ผู้วิจัยนำแบบวัดความสอดคล้องกลมกลืนของชีวิตฉบับภาษาไทยเป็นเครื่องมือในการทดสอบความสัมพันธ์กับแบบวัดสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยา เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงแบบลู่เข้า (Convergent validity) เนื่องจากพิจารณาว่าแบบวัดทั้ง 2 ฉบับน่าจะมีความสอดคล้องกัน เนื่องด้วยมีมิติบางด้านที่ซ้อนทับกัน สอดคล้องกับ Lum (2000) ที่กล่าวว่า การที่ผู้ให้การปรึกษามีความสอดคล้องกลมกลืนในตนสามารถสะท้อนให้เห็นถึงการมีสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาได้ด้วยเช่นกัน

ส่วนแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการประหยัด เป็นแบบสอบถามที่ได้พัฒนาขึ้นตามแนวคิดเกี่ยวกับการประหยัด ซึ่งแบ่งเป็น การประหยัดเงิน การประหยัดเวลา การประหยัดสิ่งของเครื่องใช้ และทรัพยากรธรรมชาติ ซึ่งการที่บุคคลจะแสดงออกถึงการประหยัดเป็นผลมาจากกระบวนการเรียนรู้ที่ผ่านการปลูกฝัง การฝึกฝน ตลอดจนการเห็นตัวแบบที่แสดงพฤติกรรมการประหยัด ซึ่งเป็นกระบวนการเรียนรู้โดยการสังเกตตัวแบบ ประกอบด้วย 1) กระบวนการใส่ใจ (Attentional processes) เป็นการที่บุคคลใส่ใจและสนใจรับรู้โดยการสังเกตพฤติกรรมการประหยัดของตัวแบบ 2) กระบวนการจดจำ (Retention processes) เป็นการที่บุคคลบันทึกสิ่งที่สังเกตได้จากตัวแบบไปเก็บจำไว้ 3) กระบวนการแสดงพฤติกรรมเหมือนตัวอย่าง (Reproduction processes) เป็นการที่บุคคลนำสิ่งที่เก็บจำมาแสดงออกเป็นพฤติกรรมการประหยัด และ 4) กระบวนการจูงใจ (Motivation processes) เป็นการแสดงพฤติกรรมการประหยัดตามที่บุคคลได้เรียนรู้ ทั้งนี้การแสดงพฤติกรรมดังกล่าวขึ้นอยู่กับแรงจูงใจ (สุรางค์ โค้วตระกูล, 2552) ซึ่งแนวคิดที่ใช้ในการอธิบายถึงพฤติกรรมการประหยัดได้อย่างชัดเจนคือทฤษฎีการเรียนรู้ ส่วนแบบวัดสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยาได้พัฒนาขึ้นตามแนวคิดที่มุ่งเน้นให้บุคคลมีความรู้ในแนวคิด ทฤษฎีการปรึกษา การมีเจตคติที่ดีต่อการปรึกษา และมีทักษะที่จำเป็นต่อการปรึกษามนุษยนิยม ที่มุ่งสร้างสัมพันธภาพ ช่วยเหลือและเอื้ออำนวยให้ผู้รับการปรึกษายอมรับ เข้าใจในตนเอง

และผู้อื่น มีความรับผิดชอบต่อการใช้ชีวิตและการกระทำของตน สามารถพัฒนาตนได้ตามศักยภาพ จะเห็นได้ว่าแนวคิดที่ใช้ในการพัฒนาแบบวัดทั้ง 2 ฉบับนี้มีความแตกต่างกัน สอดคล้องตามเกณฑ์การตรวจสอบความตรงตามทฤษฎีในส่วนของความเที่ยงตรงเชิงจำแนก (Discriminant validity) ว่าเป็นความตรงของเครื่องมือที่สามารถวัดความสามารถที่ต้องการได้แม่นยำตรงตามแนวคิดทฤษฎีที่ระบุไว้ เมื่อเครื่องมือจำนวนหนึ่งสามารถวัดความสามารถจำนวนหนึ่ง ซึ่งตามทฤษฎีไม่ควรมีความสัมพันธ์กัน และผลของการวัดก็ปรากฏว่า ความสัมพันธ์ดังกล่าวนี้ต่ำและไม่มีนัยสำคัญ (สุพัฒน์ สุขมลสันต์, ม.ป.ป.; Trochim, 2001) ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้นำแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการประหยัดเป็นเครื่องมือในการทดสอบความสัมพันธ์กับแบบวัดสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยาเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงจำแนก (Discriminant validity)

1.2.2 การตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างของแบบวัดสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยาด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis) พบว่า ในการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันลำดับที่สองของโมเดลการวัดสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยามีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ดังนี้ ($\chi^2 = 633.28$, $df = 587$, $p\text{-value} = 0.09$, $GFI = 0.93$, $AGFI = 0.92$, $CFI = 1.00$, $SRMR = 0.05$, $RMSEA = 0.01$, $CN = 467.06$) ซึ่งดัชนีทุกค่าผ่านเกณฑ์ที่บ่งบอกได้ว่าโมเดลมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2542) โดยพบว่า โมเดลการวัดสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยา ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบด้านความรู้ องค์ประกอบด้านเจตคติ และองค์ประกอบด้านทักษะ ซึ่งเป็นไปตามองค์ประกอบของสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมที่ว่า บุคคลที่เป็นผู้ให้การปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมควรมีสมรรถนะในด้านต่าง ๆ ทั้งความรู้ เจตคติ และทักษะ สอดคล้องกับ Johnson และ Kaslow (2014) และ Roth, Hill, และ Pilling (2009) ที่ได้ศึกษาองค์ประกอบของสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมว่าประกอบด้วย องค์ประกอบด้านความรู้ องค์ประกอบด้านเจตคติ และองค์ประกอบด้านทักษะ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้พัฒนาแบบวัดสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยาเพื่อเป็นเครื่องมือที่สามารถวัดหรือประเมินสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยาได้ตรงตามทฤษฎีที่ใช้ในการสร้างเครื่องมือฉบับนี้ได้

เมื่อพิจารณาค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor loadings) เป็นรายด้านพบว่า องค์ประกอบด้านความรู้ และองค์ประกอบด้านเจตคติ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.77 และองค์ประกอบด้านทักษะ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.74 จะเห็นได้ว่า ค่าน้ำหนักองค์ประกอบด้านความรู้ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบที่สูง แสดงให้เห็นว่า การพัฒนาสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยานั้นควรส่งเสริมให้ผู้รับการฝึกอบรมมีความรู้ความเข้าใจในสาระที่เกี่ยวกับการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยม ซึ่งประกอบด้วย ความรู้เกี่ยวกับแนวคิดทฤษฎีการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยม บทบาทหน้าที่ของผู้ให้การปรึกษา ขั้นตอนการปรึกษา และเทคนิคการปรึกษา สอดคล้องกับ Johnson และ Kaslow (2014) และ Roth, Hill, และ Pilling (2009) ที่ระบุว่า การพัฒนาสมรรถนะของผู้ให้การปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมควรมุ่งเน้นให้ผู้ให้การปรึกษามีความรู้ความเข้าใจในแนวคิดทฤษฎีการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยม ขั้นตอนการปรึกษา เทคนิคการปรึกษา กระบวนการสร้างสัมพันธภาพระหว่างผู้ให้การปรึกษาและผู้รับการปรึกษา ซึ่งการมีความรู้จะช่วยให้ผู้ให้การปรึกษามีหลักในการปรึกษาเชิงจิตวิทยาเพื่อช่วยเหลือผู้รับการปรึกษาได้ สอดคล้องกับ American School Counselor Association: ASCA (2012); Australian Psychological Society: APS (2012); Institute of Guidance Counsellors: IGC (2016) และ Sperry (2010) ที่กล่าวว่า ผู้ให้การปรึกษาควรเป็นผู้มีความรู้เกี่ยวกับทฤษฎีการปรึกษาทางจิตวิทยา ขั้นตอนการปรึกษา เทคนิคที่ใช้ในการปรึกษา มีความรู้ในการวางแผนและเลือกใช้เทคนิคการปรึกษาที่มีความเหมาะสมในการบำบัด เป็นต้น ซึ่งการที่ผู้ให้การปรึกษามีความรู้ย่อมส่งผลให้กระบวนการปรึกษา ตลอดจนการช่วยเหลือผู้รับการปรึกษามีประสิทธิภาพ

องค์ประกอบด้านเจตคติ พบว่า มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.77 ซึ่งเป็นค่าน้ำหนักองค์ประกอบที่สูง แสดงให้เห็นว่า การพัฒนาสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยานั้นควรส่งเสริมให้ผู้รับการฝึกอบรมมีเจตคติที่ดีต่อการปรึกษา สามารถเห็นคุณค่าของการปรึกษา นั่นคือ เป็นผู้ที่มีความเชื่อในคุณค่าของการปรึกษา มีจิตใจที่มุ่งช่วยเหลือผู้รับการปรึกษาตามหลักวิชาชีพ สามารถยอมรับในมุมมอง ความคิดและศักยภาพของผู้รับการปรึกษาได้อย่างไม่มีเงื่อนไข และเห็นถึงประโยชน์ของการปรึกษาเชิงจิตวิทยาที่มีต่อการช่วยเหลือเยียวยาผู้รับการปรึกษาได้ (Johnson & Kaslow, 2014; Roth, Hill, & Pilling, 2009) สอดคล้องกับ American School Counselor Association: ASCA (2012); Australian Psychological Society: APS (2012); Institute of Guidance Counsellors: IGC (2016) และ Sperry (2010) ที่กล่าวว่า ผู้ให้การปรึกษาควรมี

มุมมองในเชิงบวกต่อการปรึกษาเพื่อดูแลช่วยเหลือผู้รับการปรึกษา การยอมรับในตัวผู้รับการปรึกษาอย่างไม่มีเงื่อนไข ตระหนักในคุณค่าและความสำคัญในการช่วยเหลือผู้รับการปรึกษา การตระหนักถึงความรับผิดชอบในการปรึกษา การปกป้องสิทธิและรักษาความลับของผู้รับการปรึกษา เห็นถึงประโยชน์ของการปรึกษาในการช่วยเหลือผู้รับการปรึกษา ตระหนักในข้อควรปฏิบัติ และสิ่งที่ควรหลีกเลี่ยงในการปรึกษา รวมถึงมีความตั้งใจที่จะมุ่งพัฒนาตนให้มีความสามารถทางการปรึกษา

องค์ประกอบด้านทักษะ พบว่า มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.74 ซึ่งเป็นค่าน้ำหนักองค์ประกอบที่สูง แสดงให้เห็นว่า การพัฒนาสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยานั้นควรส่งเสริมให้ผู้รับการฝึกอบรมมีทักษะในการช่วยเหลือผู้รับการปรึกษา สามารถใช้เทคนิคการปรึกษาในการช่วยเหลือผู้รับการปรึกษา มีความสามารถในการสร้างสัมพันธภาพและสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถเข้าถึงประสบการณ์ภายในของผู้รับการปรึกษา สามารถใช้ตัวผู้ให้การปรึกษาเป็นเครื่องมือเพื่อให้ผู้รับการปรึกษาเกิดการเปลี่ยนแปลงในตน และสามารถเอื้ออำนวยให้ผู้รับการปรึกษาเกิดความงอกงามได้ (Johnson & Kaslow, 2014; Roth, Hill, & Pilling, 2009) สอดคล้องกับ American School Counselor Association: ASCA (2012); Australian Psychological Society: APS (2012); Institute of Guidance Counsellors: IGC (2016) และ Sperry (2010) ที่กล่าวว่า ผู้ให้การปรึกษาควรมีความสามารถในการดำเนินการปรึกษา การใช้เทคนิคการปรึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถเอื้ออำนวยให้ผู้รับการปรึกษาจัดการหรือเผชิญกับปัญหาที่เกิดขึ้น การช่วยให้ผู้รับการปรึกษาเกิดการตระหนักในคุณค่าของตน การชี้ให้เห็นถึงทรัพยากรในตนเองของผู้รับการปรึกษา มีความสามารถในการสื่อสาร รวมทั้งเข้าใจปัญหาที่เกิดขึ้นตามความเป็นจริง มีความสามารถในการสร้างสัมพันธภาพ และสามารถให้การปรึกษาในบุคคลที่มีความแตกต่างหลากหลาย

เมื่อพิจารณาผลการศึกษาโดยรวม พบว่า องค์ประกอบทั้ง 3 องค์ประกอบ มีความสอดคล้องกับแนวคิด ทฤษฎี และโมเดลของการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยม (Humanistic Counseling) ที่มีมุมมองต่อมนุษย์ในเชิงบวก โดยให้คุณค่ากับมนุษย์ มองว่ามนุษย์มีศักดิ์ศรี สามารถพัฒนาตนเองให้เกิดความงอกงามได้ (Burston, 2003; Fuertes, Spokane, & Holloway, 2013; Ratts & Pedersen, 2014; Schneider & Krug, 2010) โดยผสมผสานกับแนวคิดความเป็นธรรมทางสังคม (Social Justice) ซึ่งเกี่ยวกับความเสมอภาค ความเป็นธรรม การเคารพในคุณค่าของความเป็นมนุษย์อย่างเท่าเทียมกัน (กุลภา วจนสาระ, 2555) ซึ่ง

องค์ประกอบทั้ง 3 นี้สอดคล้องกับองค์ประกอบของสมรรถนะของผู้ให้การปรึกษาเชิงจิตวิทยา (กฤตวรรณ คำสม, 2554; กุณ ฑล ตริยะวารังพันธ์, 2552; American School Counselor Association: ASCA, 2012; Institute of Guidance Counsellors: IGC, 2016; Sperry, 2010) ที่ระบุว่ามี 3 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบด้านความรู้ องค์ประกอบด้านเจตคติ และ องค์ประกอบด้านทักษะ นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาองค์ประกอบทั้ง 3 องค์ประกอบข้างต้น พบว่ามีความสอดคล้องกับงานวิจัยที่มุ่งพัฒนาสมรรถนะการปรึกษาในผู้ให้การปรึกษา ดังเช่น การพัฒนาสมรรถนะของผู้ให้การปรึกษาด้านความหลากหลายทางเพศของ Bidell (2015) ที่ทำการศึกษสมรรถนะผู้ให้การปรึกษาด้านความหลากหลายทางเพศในศูนย์ดูแลสุขภาพทางกายและจิต พบว่า สมรรถนะการปรึกษาดังกล่าวประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบด้านความรู้ องค์ประกอบด้านเจตคติ และองค์ประกอบด้านทักษะ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Iverson (2012) ที่ศึกษาสมรรถนะการปรึกษาเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคม พบว่า สมรรถนะการปรึกษาประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบด้านความรู้ องค์ประกอบด้านเจตคติ และ องค์ประกอบด้านทักษะ เช่นเดียวกัน จากข้อมูลข้างต้นแสดงให้เห็นว่า การพัฒนาสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมใน 3 องค์ประกอบดังกล่าวของผู้ให้การปรึกษาถือเป็นสิ่งสำคัญและช่วยให้กระบวนการปรึกษาเชิงจิตวิทยามีคุณภาพ เนื่องจากผู้ให้การปรึกษาที่ผ่านการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับการปรึกษา มีเจตคติที่ดีต่อการปรึกษา และมีทักษะในการปรึกษาย่อมสามารถให้การช่วยเหลือผู้รับการปรึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Fairburn & Cooper, 2011) โดยสรุป จากการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน ทำให้เห็นว่า แบบวัดสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยา สามารถแบ่งได้เป็น 3 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบด้านความรู้ องค์ประกอบด้านเจตคติ และองค์ประกอบด้านทักษะ โดยโมเดลการวัดมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ เนื่องจากแบบวัดที่สร้างขึ้นมีความสอดคล้องกับทฤษฎีและงานวิจัยข้างต้น

จากการตรวจสอบคุณภาพของแบบวัดสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยาด้วยวิธีการตรวจสอบคุณภาพของแบบวัดด้วยการวิเคราะห์ความเที่ยงตรงข้างต้น ย่อมแสดงให้เห็นว่า แบบวัดสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยา เป็นเครื่องมือที่สามารถวัดในสิ่งที่ต้องการจะวัดได้ วัดได้อย่างครอบคลุม และเป็นตัวแทนของสิ่งที่ต้องการวัดได้

2. การตรวจสอบคุณภาพของแบบวัดด้านความเชื่อมั่น (Reliability)

ผลการตรวจสอบคุณภาพของแบบวัดด้านความเชื่อมั่น พบว่า แบบวัดสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยา มีค่าความเชื่อมั่นของแบบวัด โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha-Coefficient) พบว่า แบบวัดฉบับนี้มีค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดทั้งฉบับเท่ากับ 0.90 เมื่อพิจารณาตามเกณฑ์ค่าความเชื่อมั่นที่ 0.80 ขึ้นไป (ศิริชัย พงษ์วิชัย, 2558, น. 147) แสดงให้เห็นว่า แบบวัดฉบับนี้มีค่าความเชื่อมั่นอยู่ในเกณฑ์สูง ซึ่งสามารถอธิบายได้จากแนวคิดของ ศิริชัย กาญจนวาสิ (2552) ที่กล่าวถึง ความยาวของแบบสอบ (Test Length) และความเป็นเอกพันธ์ของกลุ่มผู้สอบ (Group Homogeneity) ว่าเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงที่สูงขึ้น และเมื่อพิจารณาตามปัจจัยข้างต้น พบว่า แบบวัดสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยาที่ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบด้านความรู้ องค์ประกอบด้านเจตคติ และองค์ประกอบด้านทักษะ จำนวน 36 ข้อ ซึ่งถือเป็นแบบวัดที่ค่อนข้างยาว ดังนั้น หากแปลผลโดยการนำคะแนนของทุกข้อวัดมารวมกันจะเป็นการเพิ่มความแปรปรวนของคะแนนจริง จึงส่งผลต่อค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดได้ นอกจากนี้ การที่ผู้วิจัยนำแบบวัดไปเก็บข้อมูลกับนักศึกษาจิตวิทยาในสถาบันอุดมศึกษาถึง 4 แห่ง ทั้งจากมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ และมหาวิทยาลัยของรัฐที่ประกอบด้วยนักศึกษาที่มีความหลากหลายทั้งเพศ อายุ และชั้นปีที่ศึกษา จึงทำให้ค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดทั้งฉบับสูง อันเนื่องมาจากความผันแปรของคะแนนระหว่างผู้ตอบได้

จากผลการวิเคราะห์องค์ประกอบของแบบวัดสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยา และผลจากการตรวจสอบคุณภาพของแบบวัดด้านความเที่ยงตรง (Validity) ด้วยการหาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) และความตรงเชิงภาวะสันนิษฐานด้วยการตรวจสอบความเที่ยงตรงแบบลู่เข้า (Convergent validity) ความเที่ยงตรงเชิงจำแนก (Discriminant validity) และการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้าง (Construct validity) รวมถึงผลจากการตรวจสอบคุณภาพของแบบวัดด้านความเชื่อมั่น (Reliability) จึงเป็นการยืนยันได้ว่าแบบวัดสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยามีคุณลักษณะทางจิตที่เหมาะสม จึงสนับสนุนวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 1

วัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 2 การพัฒนารูปแบบการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการ ปรึกษาแบบบูรณาการในการพัฒนาสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยม เพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคม

จากผลการประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิที่เชี่ยวชาญด้านจิตวิทยาการปรึกษาแนวมนุษยนิยมทั้ง 3 ท่าน พบว่า รูปแบบการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการในการพัฒนาสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมที่พัฒนาขึ้นนี้ผ่านการตรวจสอบคุณภาพในประเด็นของความสอดคล้องตามแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง มีความเหมาะสมกับตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา และสามารถนำไปสู่การพัฒนาสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมได้ โดยรูปแบบการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการมีความสอดคล้องกับความคิดเห็นของผู้ประเมินได้เป็นอย่างดี เนื่องจากรูปแบบการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการมีความสอดคล้องกับแนวคิดของซาเทียร์ โดยแนวคิดของซาเทียร์มุ่งเน้นในเรื่องของการฝึกให้คนตระหนักและมีความเชื่อในธรรมชาติของมนุษย์ให้คนรับรู้ถึงทรัพยากรแห่งตน ให้มีการเรียนรู้ถึงเรื่องภูเขาน้ำแข็ง การรับมือกับปัญหา การวางแผนผังครอบครัว การตั้งเป้าหมาย (Set goals) และการปรึกษาตามแนวซาเทียร์ 10 ขั้นตอน ซึ่งตรงกับหลักการของซาเทียร์ และนอกจากนั้น รูปแบบการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการยังสอดคล้องกับหลักการของการเสริมสร้างพลังอำนาจที่ใช้เทคนิคของการปรึกษาเพื่อเสริมสร้างพลังอำนาจ (McWhirter, 1998; McWhirter, 1991, p. 225) ในเรื่องของการวิเคราะห์อำนาจ การสร้างพลัง การยอมรับในความสามารถ การสร้างความตระหนัก และการสะท้อนคิดในตนเอง ซึ่งเกี่ยวข้องเชื่อมโยงกับเรื่องของคนชายขอบ การทำให้คนตระหนักในเรื่องอิทธิพลของอำนาจ การทำความเข้าใจคนชายขอบ และรูปแบบการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการนี้ยังมีการสอนและให้ผู้รับการฝึกอบรมได้มีโอกาสฝึกปฏิบัติด้วยการฝึกให้ผู้รับการฝึกอบรมซึ่งมีบทบาทเป็นผู้ให้การปรึกษาได้มีประสบการณ์ตรงด้วยการสำรวจจิตใจของคนชายขอบผ่านการจำลองสถานการณ์ เพื่อให้เห็นแนวทางในการช่วยเหลือคนชายขอบในสังคมได้ จึงทำให้ผู้รับการฝึกอบรมเกิดสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมในด้านความรู้ ด้านเจตคติ และด้านทักษะ สำหรับการฝึกอบรมในครั้งนี้จัดขึ้นเป็นเวลา 8 วัน แบ่งเป็น 2 ระยะเวลา ๗ ละ 4 วัน ตั้งแต่เวลา 09.00-16.00 น. รวม 48 ชั่วโมง ซึ่งเป็นไปตามแนวคิดของ Tindall และ Gray (1985, p. 38-40 อ้างถึงใน กฤตวรรณ คำสม, 2554) ที่กล่าวว่า โปรแกรมฝึกอบรมการให้การปรึกษาควรสร้างขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพ และควรออกแบบให้มีการฝึกปฏิบัติการปรึกษาเป็นระยะเวลายาวพอสมควร เพื่อให้ผู้รับการฝึกอบรมได้รับความรู้และสามารถฝึกปฏิบัติการปรึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ หากฝึกอบรมเป็นระยะเวลาสั้น ๆ

อาจไม่สามารถพัฒนาทักษะการปรึกษาได้ แต่โปรแกรมการฝึกอบรมก็ไม่ควรจัดขึ้นนานเกินไป ซึ่งโดยทั่วไปไม่ควรเกิน 50 ชั่วโมง การที่ผู้วิจัยออกแบบการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบ บูรณาการโดยใช้ระยะเวลา 48 ชั่วโมง จัดว่ามีความเหมาะสม เนื่องจากการฝึกอบรมเพื่อให้เกิด สมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคม ในด้าน ความรู้ ด้านเจตคติ และด้านทักษะในการปรึกษาตามแนวคิดซาเทียร์ และการปรึกษาเพื่อ เสริมสร้างพลังอำนาจตามหัวข้อที่ผู้วิจัยกำหนดขึ้นตามกรอบแนวคิดทฤษฎีนั้นจำเป็นต้องใช้เวลา ในการฝึกอบรมเพื่อให้ผู้รับการฝึกอบรมมีสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อ สร้างความเป็นธรรมทางสังคมได้

สำหรับรายละเอียดกิจกรรมประกอบการฝึกอบรมมี 12 หัวข้อ ดังนี้

กิจกรรมที่ 1 การปฐมนิเทศและละลายพฤติกรรม (เวลา 1 ชั่วโมง) เป็น การทำความรู้จัก สร้างความคุ้นเคยและสัมพันธ์ภาพที่ดีระหว่างผู้วิจัยและผู้รับการฝึกอบรม รวมทั้งผู้รับการฝึกอบรมด้วยกันเอง ตลอดจนทราบจุดมุ่งหมาย บทบาทหน้าที่ ข้อกำหนด และ ประโยชน์ที่ได้จากการเข้าร่วมการฝึกอบรม ซึ่งขั้นเริ่มต้นการฝึกอบรมนี้ผู้วิจัยให้ความสำคัญกับ การสร้างความคุ้นเคยในผู้ที่พบกันครั้งแรกระหว่างผู้วิจัยและผู้รับการฝึกอบรม และผู้รับการ ฝึกอบรมด้วยกัน เพื่อให้เกิดบรรยากาศที่คุ้นเคย เป็นมิตร ช่วยให้ผู้รับการฝึกอบรมสามารถเปิดเผย ตัวตนออกมา เนื่องด้วยเกิดความรู้สึกไว้วางใจ และปลอดภัย ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของซาเทียร์ ที่มุ่งสร้างความเชื่อมโยง (Making contact) ในช่วงเริ่มต้น (นงพงา ลิ้มสุวรรณ และนิดา ลิ้มสุวรรณ, 2559) จากนั้นให้ผู้รับการฝึกอบรมทำกิจกรรม “คำนี้มีความหมาย” เพื่อเป็นการทำ ความรู้จัก สร้างความคุ้นเคยและสัมพันธ์ภาพระหว่างกัน รวมทั้งให้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น เพื่อให้เกิดความเข้าใจในตัวตนของผู้อื่นด้วย จากหัวข้อการฝึกอบรมนี้สามารถช่วยให้ผู้รับการ ฝึกอบรมเกิดสมรรถนะการปรึกษาในด้านเจตคติ โดยเนื้อหาและรายละเอียดของกิจกรรม สอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยม การปรึกษาตามแนวคิด ซาเทียร์ ตลอดจนใช้เทคนิคการฝึกอบรมเข้ามาเสริม

กิจกรรมที่ 2 ความเชื่อในธรรมชาติของมนุษย์ (เวลา 2 ชั่วโมง) เป็นการ ให้ความรู้เกี่ยวกับความเชื่อในธรรมชาติของมนุษย์ตามแนวคิดซาเทียร์ สำหรับการปรึกษา เชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเป็นกลุ่มแนวคิดการปรึกษาที่มีพื้นฐานความเชื่อในเรื่องคุณค่าความดี ของมนุษย์ การมีมุมมองต่อมนุษย์ในเชิงบวก มนุษย์เป็นผู้ที่มีศักยภาพในการพัฒนาตนให้ดีขึ้น เป็นต้น เมื่อพิจารณาความเชื่อในธรรมชาติของมนุษย์ตามแนวคิดของซาเทียร์ พบว่า มีความ สอดคล้องกับทฤษฎีการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยม ซึ่งมองว่ามนุษย์มีคุณค่า มีความดี

สามารถพัฒนาตนไปสู่ความงอกงามได้ ดังนั้นจึงเกิดจุดร่วมที่มีความสอดคล้องกันระหว่างแนวคิดทั้งสอง ในการทำจิตบำบัดตามแนวคิดซาเทียร์สามารถใช้ได้ผลดีทั้งในระดับบุคคลและระดับกลุ่ม ซึ่งแนวคิดนี้สามารถทำให้บุคคลได้เข้าใจในตนเอง จึงเกิดการเติบโตจากภายใน ช่วยให้ผู้เกิด การตระหนักในคุณค่าของตนเองมากขึ้น สามารถเห็นทางเลือกในการเปลี่ยนแปลงตนเองมากขึ้น ช่วยให้ผู้มีความรับผิดชอบในตนเองมากขึ้น และช่วยให้บุคคลมีความสอดคล้องกลมกลืน ในตนมากขึ้นด้วย (ครอบครัวสุขสันต์ เสริมสร้างความสัมพันธ์ด้วยซาเทียร์โมเดล, 2559; นางพนา ลี้มสุวรรณ และนิดา ลี้มสุวรรณ, 2559; นางพนา ลี้มสุวรรณ, ปรีชวัน จันทรศิริ, และณรงค์ สุภัทรพันธุ์, 2547; สมาคมพัฒนาศักยภาพมนุษย์และจิตบำบัดแนวซาเทียร์, 2559)

เมื่อผู้รับการฝึกอบรมได้ร่วมกันอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นจะทำให้ได้ เชื่อมโยงความเชื่อในธรรมชาติของมนุษย์เข้ากับบริบทของการปรึกษาตามแนวคิดซาเทียร์และการ ปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมได้ว่าแนวคิดทั้งสองมีความสอดคล้องกัน จึงช่วยให้ผู้รับการ ฝึกอบรมเกิดความรู้และมีเจตคติต่อการปรึกษา เช่น เมื่อพิจารณาความเชื่อในธรรมชาติของมนุษย์ ที่ว่า “ปัญหาไม่ใช่ปัญหา วิธีการรับมือกับปัญหาต่างหากที่เป็นปัญหา” ย่อมทำให้ผู้รับการ ฝึกอบรมเกิดความรู้ความเข้าใจในมนุษย์มากขึ้น จึงส่งผลให้สามารถช่วยเหลือผู้รับการปรึกษาให้ เกิดการปรับตัว มองเห็นคุณค่าและสิ่งที่อยู่ภายในตนที่สามารถนำมาใช้รับมือหรือจัดการกับ ปัญหาที่เกิดขึ้นได้ ซึ่งจะทำให้เจตคติของผู้รับการฝึกอบรมเริ่มเปลี่ยนไปด้วย (นางพนา ลี้มสุวรรณ และนิดา ลี้มสุวรรณ, 2559; นางพนา ลี้มสุวรรณ, ปรีชวัน จันทรศิริ, และณรงค์ สุภัทรพันธุ์, 2547) จากหัวข้อการฝึกอบรมนี้สามารถช่วยให้ผู้รับการฝึกอบรมเกิดสมรรถนะการปรึกษาในด้านความรู้ และด้านเจตคติ โดยเนื้อหาและรายละเอียดของกิจกรรมสอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีการปรึกษา เชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยม การปรึกษาตามแนวคิดซาเทียร์ ตลอดจนใช้เทคนิคการฝึกอบรม เข้ามาเสริม

กิจกรรมที่ 3 ทรรศนการแห่งตน (เวลา 3 ชั่วโมง) เป็นการฝึกให้สามารถ รับรู้ถึงทรรศนการทางบวกภายในตนและสิ่งดีรอบตัวที่เกิดขึ้นกับตนเองได้ตามความเป็นจริง ซึ่งการ ปรึกษาตามแนวซาเทียร์สนับสนุนให้ผู้ให้การปรึกษาทำงานบนพื้นฐานความเชื่อที่ว่า มนุษย์ทุกคน สามารถเติบโตและงอกงามได้ การเปลี่ยนแปลงในชีวิตของมนุษย์เกิดขึ้นได้เสมอ และมนุษย์มี ทรรศนการภายใน (Internal resource) เช่น ความสามารถในการเรียนรู้ ความฉลาด การยอมรับใน ตนเองและผู้อื่น เป็นต้น ที่สามารถทำให้ชีวิตเกิดการเปลี่ยนแปลง เพียงแต่บุคคลไม่ได้นำ ทรรศนการที่มีอยู่มาใช้ ดังนั้น หากบุคคลสามารถมองชีวิตในมุมใหม่ มีการเปลี่ยนแปลงภายในและ ภายนอกตน โดยการให้คุณค่ากับตนเอง (Self-esteem) ยอมรับนับถือตนเองเพิ่มขึ้น มีความ

รับผิดชอบในชีวิตของตนมากขึ้น และเข้าใจว่าตนเป็นผู้กำหนดแนวทางชีวิตของตนได้ และสามารถตัดสินใจเลือกได้อย่างเหมาะสมว่าตนควรเปลี่ยนแปลงและใช้ชีวิตของตนอย่างไร ซึ่งผลที่เกิดขึ้นย่อมทำให้บุคคลเกิดความสอดคล้องกลมกลืนในตนและสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างสมดุล (อุมาพร ตรังคสมบัติ, 2556) ส่วนปัญหาที่เกิดขึ้นกับผู้รับการปรึกษาส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากความคิด ความเชื่อ ความรู้สึก การมีมุมมองต่อตนเองในเชิงลบ ขาดความตระหนักในคุณค่าของตนเอง เป็นต้น ส่วนปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อผู้รับการปรึกษาอีกส่วนหนึ่ง นั่นคือ บริบททางสังคมที่ความเหลื่อมล้ำ ความไม่เท่าเทียมกัน การเลือกปฏิบัติ และการถูกกดขี่ เป็นต้น ส่งผลให้บุคคลเกิดปัญหาทางจิตใจได้

เมื่อนักศึกษาได้ทำกิจกรรมและร่วมกันอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นจะทำให้นักศึกษาเข้าใจถึงความดีที่อยู่ภายในบุคคล ส่งผลให้นักศึกษาสามารถทำงานบนพื้นฐานความเชื่อที่ว่า มนุษย์ทุกคนสามารถเติบโตและงอกงามได้ การเปลี่ยนแปลงในชีวิตของมนุษย์เกิดขึ้นได้เสมอ ซึ่งความเชื่อพื้นฐานดังกล่าวมีความสอดคล้องกับการปรึกษาตามแนวชาเทียร์และการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยม จากหัวข้อการฝึกอบรมนี้สามารถช่วยให้ผู้รับการฝึกอบรมเกิดสมรรถนะการปรึกษาในด้านความรู้และด้านเจตคติ โดยเนื้อหาและรายละเอียดของกิจกรรมสอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยม การปรึกษาตามแนวคิดชาเทียร์ ตลอดจนใช้เทคนิคการฝึกอบรมเข้ามาเสริม

กิจกรรมที่ 4 ภูเขาน้ำแข็ง (Iceberg) (เวลา 6 ชั่วโมง) เป็นการฝึกให้ผู้รับการฝึกอบรมได้สำรวจตนเองโดยการใช้ภูเขาน้ำแข็งตามแนวคิดชาเทียร์ เพื่อเปรียบเทียบกับประสบการณ์ภายในและเป็นการทำความเข้าใจเกี่ยวกับตัวตนของมนุษย์ซึ่งผู้ให้การปรึกษาหรือนักบำบัดสามารถใช้ภาพภูเขาน้ำแข็งในการสำรวจ รวมทั้งใช้อุปมาอุปไมยถึงประสบการณ์ภายในและเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับผู้รับการปรึกษาเพื่อการช่วยเหลือที่ง่ายและชัดเจนขึ้น (McClintock, 1999) ทั้งนี้ภูเขาน้ำแข็งประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ ได้แก่ 1. พฤติกรรม (Behaviors) 2. การรับมือกับปัญหา (Coping stances) 3. ความรู้สึก (Feelings) รวมถึงความรู้สึกต่อความรู้สึก (Feelings about feelings) 4. การรับรู้ (Perceptions) 5. ความคาดหวัง (Expectations) 6. ความปรารถนา (Yearnings) และ 7. ตัวตน (Self) (นงพงา ลิ้มสุวรรณ และนิดา ลิ้มสุวรรณ, 2559, น. 24-32; Lum, 2000)

เมื่อผู้รับการฝึกอบรมได้จับกลุ่ม 3 คน (Trio) ซึ่งเป็นวิธีที่ช่วยให้ฝึกทักษะการปรึกษาโดยตรง โดยมีสมาชิกเป็นผู้ให้การปรึกษา ผู้รับการปรึกษา และผู้สังเกตการณ์ ซึ่งผู้ให้การปรึกษาจะได้ฝึกใช้คำถาม เพื่อสำรวจภูเขาน้ำแข็งของผู้รับการปรึกษา และยังเป็นการฝึกเทคนิคการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมด้วย ซึ่งช่วยให้เกิดทักษะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาได้ นอกจากนี้ เมื่อผู้รับการฝึกอบรมได้ฝึกทำ Trio และได้เปลี่ยนบทบาทมาเป็นผู้ให้การปรึกษารอบทุกคน ในระหว่างการปรึกษาผู้รับการฝึกอบรมจะเกิดความสอดคล้องกลมกลืนในตนมากขึ้นเรื่อย ๆ เนื่องจากเรื่องราวที่เกิดขึ้นกับผู้รับการปรึกษาได้ส่งผลกระทบต่อบางประการกับสมาชิกในกลุ่มด้วย จากหัวข้อการฝึกอบรมนี้สามารถช่วยให้ผู้รับการฝึกอบรมเกิดสมรรถนะการปรึกษาในด้านทักษะ โดยเนื้อหาและรายละเอียดของกิจกรรมสอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยม การปรึกษาตามแนวคิดซาเทียน์ ตลอดจนใช้เทคนิคการฝึกอบรมเข้ามาเสริม

กิจกรรมที่ 5 การรับมือกับปัญหา (Coping stances) (เวลา 3 ชั่วโมง)

เป็นการให้ความรู้และฝึกทักษะการนำแบบแผนในการรับมือกับปัญหาของบุคคลมาใช้กำหนดวิธีการในการช่วยเหลือบุคคล ซึ่งการรับมือกับปัญหา (Coping stances) ของมนุษย์ตามแนวคิดซาเทียน์ ประกอบด้วย 5 รูปแบบ ได้แก่ 1. การยอมตาม (Placating) 2. การโทษผู้อื่น (Blaming) 3. การเฉยใจ (Irrelevant) 4. การใช้เหตุผล (Super-reasonable) 5. ความสอดคล้องกลมกลืน (Congruence) ซึ่งการรับมือกับปัญหาใน 4 รูปแบบแรกนั้นเป็นวิธีการที่มนุษย์ใช้รับมือกับปัญหาหรือการปรับตัวที่ไม่สอดคล้องกลมกลืน เนื่องจากด้วยบุคคลต้องเผชิญกับความทุกข์ ความเครียด จึงใช้กลไกการป้องกันตนเองเพื่อเอาตัวรอด ซึ่งตามแนวคิดซาเทียน์เชื่อว่า กลไกการป้องกันตนเองเป็นเพียงพฤติกรรมที่แสดงออก จึงสามารถที่จะเรียนรู้ใหม่และทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงให้มีความสอดคล้องกลมกลืนในตน (Congruence) มากขึ้นได้ (นางพงา ลี้มสุวรรณ และนิดา ลี้มสุวรรณ, 2559; นางพงา ลี้มสุวรรณ, ปรีชวัน จันทศิริ, และณรงค์ สุภัทรพันธุ์, 2547; อัจฉราพร สี่หรัญวงศ์, 2554) จากหัวข้อการฝึกอบรมนี้สามารถช่วยให้ผู้รับการฝึกอบรมเกิดสมรรถนะการปรึกษาในด้านความรู้และด้านทักษะ โดยเนื้อหาและรายละเอียดของกิจกรรมสอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยม การปรึกษาตามแนวคิดซาเทียน์ ตลอดจนใช้เทคนิคการฝึกอบรมเข้ามาเสริม

กิจกรรมที่ 6 แผนผังครอบครัว (Family map) (เวลา 3 ชั่วโมง) เป็นการให้ความรู้และฝึกทำแผนผังครอบครัวสำหรับใช้ในการปรึกษา เพื่อให้เกิดการมองภาพครอบครัวได้ง่ายและชัดเจนขึ้น จึงช่วยให้เกิดความเข้าใจในครอบครัวนั้น ๆ โดยแผนผังครอบครัวเป็นเครื่องมือที่ช่วยผู้ให้การศึกษาเกิดความเข้าใจเกี่ยวกับประสบการณ์และบริบทของผู้รับการปรึกษาตั้งแต่เกิดถึงปัจจุบัน ช่วยให้เข้าใจถึงลักษณะ โครงสร้างของครอบครัวว่ามีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์และส่งผลกระทบต่อผู้รับการปรึกษาอย่างไร และช่วยให้บุคคลเข้าใจตนเอง สมาชิกในครอบครัวรวมทั้งช่วยให้ได้ข้อมูลสำหรับวางแผนช่วยเหลือผู้รับการปรึกษาได้ (นงพงา ลิ้มสุวรรณ และนิดา ลิ้มสุวรรณ, 2559; นงพงา ลิ้มสุวรรณ, ปริชวัน จันทศิริ, และณรงค์ สุภัทรพันธุ์, 2547; ผกามาคนันทจิรวัดมน, 2554) จากหัวข้อการฝึกอบรมนี้สามารถช่วยให้ผู้รับการฝึกอบรมเกิดสมรรถนะการปรึกษาในด้านความรู้และด้านทักษะ โดยเนื้อหาและรายละเอียดของกิจกรรมสอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยม การปรึกษาตามแนวคิดซาเทียร์ ตลอดจนใช้เทคนิคการฝึกอบรมเข้ามาเสริม

กิจกรรมที่ 7 การตั้งเป้าหมาย (Set goals) และการปรึกษาตามแนวซาเทียร์ 10 ขั้นตอน (เวลา 6 ชั่วโมง) เป็นการให้ความรู้และฝึกตั้งเป้าหมาย และปฏิบัติการปรึกษาตามขั้นตอนของซาเทียร์ 10 ขั้นตอน ซึ่งการตั้งเป้าหมายถือเป็นสิ่งสำคัญในการปรึกษา โดยแบ่งเป็น เป้าหมายสากล (Universal goals) ซึ่งเป็นเป้าหมายทั่วไป และเป้าหมายเฉพาะ (Person-specific goals) ซึ่งเป็นเป้าหมายของผู้รับการปรึกษาแต่ละคนที่มีปัญหาแตกต่างกันไป ทั้งนี้ผู้ให้การศึกษาควรตั้งเป้าหมายที่เหมาะสม โดยเป็นเป้าหมายเชิงบวกที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงในตัวผู้รับการปรึกษา (อุมาพร ตรังคสมบัติ, 2556) จากหัวข้อการฝึกอบรมนี้สามารถช่วยให้ผู้รับการฝึกอบรมเกิดสมรรถนะการปรึกษาในด้านความรู้และด้านทักษะ โดยเนื้อหาและรายละเอียดของกิจกรรมสอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยม การปรึกษาตามแนวคิดซาเทียร์ ตลอดจนใช้เทคนิคการฝึกอบรมเข้ามาเสริม

กิจกรรมที่ 8 ความรู้เกี่ยวกับคนชายขอบ (เวลา 3 ชั่วโมง) เป็นการให้ความรู้และวิเคราะห์ปัญหาของคนชายขอบ (Marginal people) โดยพบว่าบริบททางสังคมสามารถส่งผลกระทบต่อจิตใจของบุคคลได้ ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาเกี่ยวกับผู้รับการปรึกษาที่มีความหลากหลาย พบว่า คนชายขอบเป็นผู้รับบริการปรึกษาอีกกลุ่มหนึ่งที่ผู้ให้การศึกษาไม่ควรละเลย เนื่องด้วยเป็นกลุ่มคนที่มีจำนวนมากขึ้นในสังคม ได้แก่ ผู้ด้อยโอกาสทางการศึกษา เศรษฐกิจสังคม ผู้พิการ เด็กกำพร้า ผู้สูงอายุที่ถูกทอดทิ้ง ผู้ที่มีความแตกต่างทางชาติพันธุ์ ชนกลุ่มน้อย ผู้อพยพ ผู้ที่มีความหลากหลายทางเพศ เป็นต้น (Kurniawati, 2012) ซึ่งบุคคลเหล่านี้ควรได้รับ

โอกาสและความเป็นธรรมทางสังคม เนื่องจากต้องเผชิญกับภาวะการถูกกดขี่ การเลือกปฏิบัติ ได้รับความลำเอียงทางสังคม ส่งผลให้เกิดปัญหาทางจิตใจตามมาจากบริบททางสังคมเป็นเหตุ ดังนั้น ผู้ให้การปรึกษาจึงมีบทบาทสำคัญในการช่วยกลุ่มคนเหล่านี้ให้เกิดการตระหนักรู้ถึงปัญหาที่เกิดขึ้นและช่วยให้เกิดพลังในตนเพื่อให้สามารถเผชิญกับปัญหาได้อย่างมีกำลังใจ จากหัวข้อการฝึกอบรมนี้สามารถช่วยให้ผู้รับการฝึกอบรมเกิดสมรรถนะการปรึกษาในด้านความรู้และด้านเจตคติ โดยเนื้อหาและรายละเอียดของกิจกรรมสอดคล้องกับแนวคิดการสร้างความเป็นธรรมทางสังคม มีการใช้เทคนิคการปรึกษาเพื่อเสริมสร้างพลังอำนาจ ตลอดจนใช้เทคนิคการฝึกอบรมเข้ามาเสริม

กิจกรรมที่ 9 อิทธิพลของอำนาจ (เวลา 3 ชั่วโมง) เป็นการให้ความรู้เกี่ยวกับประเด็นเรื่องอำนาจและผลกระทบที่เกิดจากการใช้อำนาจ ซึ่งผู้ให้การปรึกษามีความจำเป็นต้องมีความรู้เกี่ยวกับอิทธิพลของอำนาจ ซึ่งการศึกษาแนวคิดเรื่องอำนาจสามารถใช้ในการทำความเข้าใจเกี่ยวกับสภาพปัญหาและบริบทที่มีความซับซ้อนในสังคม เนื่องด้วยการมีอำนาจที่แตกต่างกัน ย่อมส่งผลต่อโอกาสและทางเลือกของผู้คน ซึ่งบุคคลที่มีอำนาจเหนือกว่าย่อมมีโอกาสในชีวิต มีอภิสิทธิ์ มีทรัพยากร และมีความสามารถในการต่อรองมากกว่าคนชายขอบที่ไม่มีโอกาสเข้าถึงอำนาจ ไม่มีอภิสิทธิ์ ขาดทรัพยากร จึงมีโอกาสถูกเอารัดเอาเปรียบ ถูกเลือกปฏิบัติ และได้รับความลำเอียงทางสังคม (ศูนย์ผู้หญิงเพื่อสันติภาพและความยุติธรรม, 2545 อ้างถึงใน อวยพร เชื้อนแก้ว, 2555) จากสภาพข้างต้นจึงเป็นสาเหตุให้เกิดปัญหาทางจิตใจในผู้รับการปรึกษาได้ จากหัวข้อการฝึกอบรมนี้สามารถช่วยให้ผู้รับการฝึกอบรมเกิดสมรรถนะการปรึกษาในด้านความรู้และด้านเจตคติ โดยเนื้อหาและรายละเอียดของกิจกรรมสอดคล้องกับแนวคิดการสร้างความเป็นธรรมทางสังคม มีการใช้เทคนิคการปรึกษาเพื่อเสริมสร้างพลังอำนาจ ตลอดจนใช้เทคนิคการฝึกอบรมเข้ามาเสริม

กิจกรรมที่ 10 การสัมภาษณ์คนชายขอบ (เวลา 6 ชั่วโมง) เป็นการสัมภาษณ์ เพื่อศึกษาและทำความเข้าใจคนชายขอบ ทั้งด้านเจตคติ มุมมอง ความเชื่อ การดำเนินชีวิต เป็นต้น ซึ่งการสัมภาษณ์นี้เป็นการศึกษาข้อมูลจากตัวบุคคลโดยตรงจัดได้ว่าเป็นวิธีการหนึ่งที่สามารถเอื้อให้เกิดการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงและสามารถทำความเข้าใจบุคคลที่จัดเป็นคนชายขอบได้โดยละเอียด ผู้รับการฝึกอบรมจึงตระหนักได้ว่าประเด็นทางสังคมส่งผลอย่างไรต่อบุคคลเหล่านั้น และในบทบาทของการเป็นผู้ให้การปรึกษาจะได้เห็นถึงแนวทางในการช่วยเหลือ โดยการให้การปรึกษาตามแนวคิดซาเทียร์ และการปรึกษาเพื่อเสริมสร้างพลังอำนาจ เพื่อเป็นการช่วยเหลือคนชายขอบได้ จากหัวข้อการฝึกอบรมนี้สามารถช่วยให้ผู้รับการฝึกอบรมเกิดสมรรถนะ

การปรึกษาในด้านความรู้และด้านเจตคติ โดยเนื้อหาและรายละเอียดของกิจกรรมสอดคล้องกับแนวคิดการสร้างความเป็นธรรมทางสังคม มีการใช้เทคนิคการปรึกษาเพื่อเสริมสร้างพลังอำนาจ ตลอดจนใช้เทคนิคการฝึกอบรมเข้ามาเสริม

กิจกรรมที่ 11 การจำลองสถานการณ์ (Case simulation) (เวลา 11 ชั่วโมง)

เป็นการฝึกให้ผู้รับการฝึกอบรมซึ่งมีบทบาทเป็นผู้ให้การปรึกษาได้มีประสบการณ์ตรงด้วยการสำรวจจิตใจของคนชายขอบผ่านการจำลองสถานการณ์ เพื่อให้เห็นแนวทางในการช่วยเหลือคนชายขอบในสังคมได้ นอกจากนี้ผู้รับการฝึกอบรมที่สวมบทบาทเป็นผู้รับการปรึกษาเมื่อได้ลองสวมบทบาทสมมติเป็นคนชายขอบและคิดตัดสินใจในการแก้ปัญหาจากสถานการณ์ที่ตนกำลังเผชิญอยู่ (สุขสม สิวะอมรัตน์, 2552) จึงเกิดความเข้าใจในบริบทของคนชายขอบ ดังนั้นการฝึกอบรมครั้งนี้จึงช่วยให้เกิดประสบการณ์ในการวิเคราะห์ปัญหาและสามารถหาแนวทางในการช่วยเหลือผู้รับการปรึกษาซึ่งเป็นคนชายขอบได้

เมื่อผู้รับการฝึกอบรมได้จับกลุ่ม 3 คน (Trio) โดยมีสมาชิกเป็นผู้ให้การปรึกษา ผู้รับการปรึกษา และผู้สังเกตการณ์และได้ฝึกทำ case สาธิต จะช่วยให้มีประสบการณ์จากการฝึกทำ case ที่มีความใกล้เคียงกับสถานการณ์จริง ได้ฝึกใช้คำถาม เพื่อสำรวจภูเขาน้ำแข็งของผู้รับการปรึกษา และยังเป็นการฝึกเทคนิคการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมด้วย เนื่องจากในขณะใช้คำถามระหว่างการปรึกษา ย่อมมีการใช้เทคนิคการสะท้อนความรู้สึก การทวนความ การสรุปความ เพื่อให้เข้าใจภูเขาน้ำแข็งได้ชัดเจนขึ้น ซึ่งการใช้เทคนิคดังกล่าวทำให้เกิดทักษะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมได้ นอกจากนี้ เมื่อผู้รับการฝึกอบรมได้ฝึกทำ Trio ในประเด็นของ case สาธิต ซึ่งจะช่วยให้มีทักษะการปรึกษา เป็นการฝึกประสบการณ์ก่อนพบกับ case จริง แล้วยังช่วยให้เกิดความเข้าใจในผู้ที่เป็นคนชายขอบ รวมถึงสามารถวิเคราะห์ปัญหาและหาแนวทางการช่วยเหลือผู้รับการปรึกษาซึ่งเป็นคนชายขอบได้ ทั้งนี้ผู้รับการฝึกอบรมจะเกิดความสอดคล้องกลมกลืนในตนมากขึ้นเรื่อย ๆ จากการได้รับผลกระทบบางประการจากผู้ที่เป็นผู้รับการปรึกษาที่มากกระทบต่อตัวผู้รับการฝึกอบรมในกลุ่มด้วย จากหัวข้อการฝึกอบรมนี้สามารถช่วยให้ผู้รับการฝึกอบรมเกิดสมรรถนะการปรึกษาในด้านทักษะ โดยเนื้อหาและรายละเอียดของกิจกรรมสอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยม การปรึกษาตามแนวคิดซาทเธอร์ การสร้างความเป็นธรรมทางสังคม มีการใช้เทคนิคการปรึกษาเพื่อเสริมสร้างพลังอำนาจ ตลอดจนใช้เทคนิคการฝึกอบรมเข้ามาเสริม

กิจกรรมที่ 12 การปัจฉิมนิเทศ (เวลา 1 ชั่วโมง) เป็นการสรุปและทำความเข้าใจเกี่ยวกับการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความ เป็นธรรมชาติทางสังคม โดยให้ผู้รับการฝึกอบรมได้ร่วมแลกเปลี่ยนความคิด ความรู้สึกที่เกิดขึ้น ระหว่างการฝึกอบรม เป็นการเน้นให้ผู้รับการฝึกอบรมได้ทบทวนแนวคิดทฤษฎี ขั้นตอนการปรึกษา และเทคนิคต่าง ๆ อีกครั้งก่อนสิ้นสุดการฝึกอบรม จึงช่วยให้เกิดความมั่นใจในการนำความรู้และ เทคนิคต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นไปประยุกต์ใช้กับตนเองและผู้รับการปรึกษาได้ จากหัวข้อการฝึกอบรมนี้ สามารถช่วยให้ผู้รับการฝึกอบรมเกิดสมรรถนะการปรึกษาในด้านเจตคติ โดยเนื้อหาและ รายละเอียดของกิจกรรมสอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยม การปรึกษาตามแนวคิดซาเทียร์ การสร้างความเป็นธรรมชาติทางสังคม มีการใช้เทคนิคการปรึกษา เพื่อเสริมสร้างพลังอำนาจ ตลอดจนใช้เทคนิคการฝึกอบรมเข้ามาเสริม

จึงสรุปได้ว่า รูปแบบการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการในการ พัฒนาสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความ เป็นธรรมชาติทางสังคมของ นักศึกษาจิตวิทยาที่สร้างขึ้นจากแนวคิดของการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการ ด้วยการผสมผสานทฤษฎีการปรึกษาแบบคล้ายกัน (Assimilative integration) (นันทิชาติพันธ์ สกกุลพงศ์, 2557; Messer, 2001) โดยใช้ทฤษฎีในกลุ่มการปรึกษาแนวมนุษยนิยม ทั้งนี้ผู้วิจัยนำ ทฤษฎีการปรึกษาตามแนวคิดซาเทียร์ (Satir Model) เป็นแนวคิดหลักในการออกแบบการ ฝึกอบรม และนำเทคนิคการปรึกษาเพื่อเสริมสร้างพลังอำนาจ (Empowerment Counseling) และ เทคนิคการฝึกอบรมมาเสริม โดยรูปแบบการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการนี้มี แนวคิดสำคัญ วัตถุประสงค์ เทคนิคที่ใช้ วิธีดำเนินการ และการประเมินผลที่สอดคล้องตาม แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง จึงมีความเหมาะสมในการนำมาใช้ฝึกอบรมกับนักศึกษาจิตวิทยา และ สามารถนำไปสู่การพัฒนาสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความ เป็นธรรมชาติทางสังคมได้ ดังนั้น รูปแบบการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการจึงผ่านเกณฑ์ การประเมินความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาในทุกกิจกรรม โดยผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 3 ท่านที่เชี่ยวชาญ ด้านจิตวิทยาการปรึกษาได้พิจารณาแล้วว่ารูปแบบการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบ บูรณาการนี้มีความเหมาะสมเป็นอย่างดี จึงสนับสนุนวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 2

วัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 3 อิทธิพลของรูปแบบการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการ ปรึกษาแบบบูรณาการที่มีต่อสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้าง ความเป็นธรรมทางสังคม โดยมีความสอดคล้องกลมกลืนในตนของนักศึกษาจิตวิทยาเป็น ตัวแปรส่งผ่าน

3.1 การเปรียบเทียบผลการใช้รูปแบบการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบ
 บูรณาการในการพัฒนาสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรม
 ทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยา พบว่า เมื่อเปรียบเทียบสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยา
 แนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยา ระหว่างกลุ่มทดลองและ
 กลุ่มควบคุม ก่อนการเข้าร่วมการฝึกอบรม และภายหลังการเข้าร่วมการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎี
 การปรึกษาแบบบูรณาการ ผลการวิเคราะห์พบว่า ก่อนการเข้าร่วมการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎี
 การปรึกษาแบบบูรณาการ กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีคะแนนสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยา
 แนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันอย่างมี
 นัยสำคัญทางสถิติ เมื่อเปรียบเทียบสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้าง
 ความเป็นธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยาในภาพรวมและรายด้าน ระหว่างกลุ่มทดลองและ
 กลุ่มควบคุม ภายหลังการเข้าร่วมการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการ พบว่า กลุ่ม
 ทดลองมีคะแนนเฉลี่ยสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรม
 ทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยาทั้งในภาพรวมและรายด้านสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญ
 ทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักศึกษาที่เข้าร่วมการฝึกอบรมมีคะแนนเฉลี่ยสมรรถนะการปรึกษา
 เชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมสูงกว่านักศึกษาที่ไม่ได้เข้าร่วมการ
 ฝึกอบรม ทั้งนี้สามารถอธิบายได้ว่า รูปแบบการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการเป็น
 เครื่องมือที่สามารถใช้ขับเคลื่อนให้ผู้รับการฝึกอบรมเกิดการพัฒนาสมรรถนะการปรึกษาเชิง
 จิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมได้ จากการพิจารณาแนวคิดทฤษฎีและ
 ขั้นตอนการฝึกอบรม พบว่า รูปแบบการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการได้สร้างขึ้น
 จากแนวคิดของการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการด้วยการบูรณาการทฤษฎีการ
 ปรึกษาแบบคล้ายกัน (Assimilative integration) (เน้นท์ซัดส์สันท์ สกอลพงค์, 2557; Messer, 2001)
 โดยใช้ทฤษฎีการปรึกษาแนวมนุษยนิยม ทั้งนี้ผู้วิจัยนำทฤษฎีการปรึกษาตามแนวคิดซาเทียร์
 (Satir Model) เป็นแนวคิดหลักในการออกแบบการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการ
 และนำเทคนิคการปรึกษาเพื่อเสริมสร้างพลังอำนาจ (Empowerment Counseling) และเทคนิค
 การฝึกอบรมมาเสริม สำหรับรูปแบบการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการมี
 4 ขั้นตอน ตามแนวคิดของ Nelson-Jones (1992, p. 48-49 อ้างถึงใน สกอล วรเจริญศรี, 2550, น.

103-109) ได้แก่ ชั้นเตรียมการ (The Preparatory Stage) ชั้นเริ่มต้น (Initial Stage) ชั้นดำเนินการ (The Working Stage) และชั้นยุติ (The Ending Stage) ซึ่งผู้วิจัยได้ใช้ 4 ขั้นตอนนี้เป็นโครงสร้างหลักในการออกแบบการฝึกอบรม และเมื่อพิจารณาขั้นตอนดังกล่าวแล้วพบว่า มีความสอดคล้องกับขั้นตอนการปรึกษาทางจิตวิทยาด้วย (ดวงมณี จงรักษ์, 2549; Corey, 2004; Nelson-Jones, 2012, p. 251) ดังนั้น เมื่อนักศึกษากลุ่มทดลองได้เข้าร่วมการฝึกอบรมที่มีกระบวนการที่ชัดเจน โดยทุกขั้นตอนมีความเชื่อมโยงกับแนวคิดทฤษฎีการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยม โดยใช้การปรึกษาตามแนวคิดซาเทียร์เป็นแนวคิดหลัก และนำเทคนิคการปรึกษาเพื่อเสริมสร้างพลังอำนาจมาเสริม ทั้งได้ออกแบบกิจกรรมที่มีความสอดคล้องและมุ่งให้เกิดสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมในด้านความรู้ เจตคติ และทักษะ ตลอดจนการฝึกอบรม จึงส่งผลให้นักศึกษากลุ่มทดลองที่ได้เข้าร่วมการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการมีคะแนนเฉลี่ยสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมสูงกว่านักศึกษากลุ่มควบคุม สอดคล้องกับ Yung Tsang Sun-may (2011) ที่พบว่า การนำการปรึกษาตามแนวคิดซาเทียร์มาใช้ในการพัฒนาผู้ให้การปรึกษาผ่านการฝึกอบรมสามารถช่วยให้ผู้ให้การปรึกษาตามแนวคิดซาเทียร์มีความรู้ เกิดความตระหนักในการช่วยเหลือผู้อื่น มีความสอดคล้องกลมกลืนในตน และสามารถใช้เทคนิคในการบำบัดผู้รับการปรึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงสะท้อนให้เห็นถึงการมีสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมได้ด้วยเช่นกัน

3.2 อิทธิพลของรูปแบบการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการที่มีต่อสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคม โดยมีความสอดคล้องกลมกลืนในตนของนักศึกษาจิตวิทยาเป็นตัวแปรส่งผ่าน

เมื่อพิจารณาอิทธิพลทางตรงและอิทธิพลทางอ้อมของรูปแบบการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการที่มีต่อสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคม โดยมีความสอดคล้องกลมกลืนในตนของนักศึกษาจิตวิทยาเป็นตัวแปรส่งผ่าน พบว่า รูปแบบการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกในระดับสูงต่อความสอดคล้องกลมกลืนในตนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สมการโครงสร้างมาตรฐานเท่ากับ 0.98 นอกจากนี้พบว่า รูปแบบการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยา และยังมีอิทธิพลทางอ้อมต่อสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมของ

นักศึกษาจิตวิทยา โดยส่งผ่านตัวแปรความสอดคล้องกลมกลืนในตน โดยพบว่า รูปแบบการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการ (กลุ่มทดลอง) และความสอดคล้องกลมกลืนในตน มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สมการโครงสร้างมาตรฐานเท่ากับ 0.62 และ 0.37 ตามลำดับ และเมื่อพิจารณาอิทธิพลทางอ้อมที่รูปแบบการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการ (กลุ่มทดลอง) มีต่อสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคม พบว่า รูปแบบการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการมีอิทธิพลทางอ้อมต่อสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าอิทธิพลทางอ้อมมาตรฐานเท่ากับ 0.37

จากผลการวิเคราะห์พบว่า รูปแบบการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการมีอิทธิพลทางตรงต่อความสอดคล้องกลมกลืนในตน แสดงให้เห็นว่า รูปแบบการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการที่สร้างขึ้นจากแนวคิดทฤษฎีในกลุ่มการปรึกษาแนวมนุษยนิยม โดยนำทฤษฎีการปรึกษาตามแนวคิดซาเทียร์ (Satir Model) เป็นแนวคิดหลักในการออกแบบการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการ และนำเทคนิคการปรึกษาเพื่อเสริมสร้างพลังอำนาจ (Empowerment Counseling) และเทคนิคการฝึกอบรมมาเสริมนั้น เนื่องด้วยการนำทฤษฎีการปรึกษาตามแนวคิดซาเทียร์มาเป็นหลักสำคัญ ซึ่งมุ่งเน้นความสอดคล้องกลมกลืนในตนเป็นเป้าหมายหลัก ทำให้นักศึกษากลุ่มทดลองที่เข้ารับการฝึกอบรมมีความสอดคล้องกลมกลืนในตน โดยสามารถตระหนักรู้ถึงความสมดุล ยอมรับ มีความสุข สงบ และสามารถเชื่อมโยงกับสิ่งที่อยู่ภายในตนเอง ผู้อื่นและบริบทแวดล้อมได้ ซึ่งผู้ให้การปรึกษาตามแนวคิดซาเทียร์จำเป็นต้องมีความสอดคล้องกลมกลืนในตน เพื่อให้สามารถใช้ความสอดคล้องกลมกลืนในตนนั้นช่วยให้ผู้รับการปรึกษาเกิดความสอดคล้องกลมกลืนขึ้นในตนเองได้ (อุมาพร ตังคสมบัติ, 2556; Lum, 2000; Satir & Baldwin, 1983) จึงสรุปได้ว่า รูปแบบการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการสามารถขับเคลื่อนให้ผู้รับการฝึกอบรมเกิดความสอดคล้องกลมกลืนขึ้นในตนเองได้

เมื่อผู้รับการฝึกอบรมมีความสอดคล้องกลมกลืนในตนเพิ่มขึ้น ย่อมทำให้เกิดสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมได้ เนื่องด้วยหากพิจารณาแนวคิดของความสอดคล้องกลมกลืนในตนจะมีความสอดคล้องกับแนวคิดของสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยา โดยพบว่านิยามปฏิบัติการของทั้ง 2 แนวคิดนี้มีความซ้อนทับกันตรงที่ว่า สมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคม ด้านทักษะ เป็นลักษณะของการส่งเสริม การมีมุมมองต่อมนุษย์ในเชิงบวก ให้คุณค่า เคารพให้เกียรติในความเป็นมนุษย์ที่มีอิสระ มีศักดิ์ศรี ส่งเสริมให้บุคคลพัฒนาศักยภาพของตน ซึ่งสอดคล้องกับความหมายของความสอดคล้องกลมกลืนในตนที่เน้นให้บุคคลเกิดการรับรู้คุณค่าของตนเอง มีอิสระในการเชื่อมโยงกับพลังชีวิตของตนเอง มีอิสระในการเชื่อมโยงกับผู้อื่นและบริบทแวดล้อม เต็มใจที่จะไว้วางใจตนเองและผู้อื่น และเปิดรับการมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับผู้อื่น (สุนทรี ศรีโกสโย และศิริวรรณ ทวีวัฒนปรีชา, 2555) และยังซ้อนทับกับนิยามปฏิบัติการของสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคม ด้านเจตคติ ตรงที่ว่า การให้คุณค่าและยอมรับในตัวผู้รับการปรึกษาอย่างไม่มีเงื่อนไข การเชื่อในศักยภาพของผู้รับการปรึกษาว่าเป็นผู้ที่มีความสามารถในการจัดการหรือเผชิญกับปัญหาที่เกิดขึ้นได้ ซึ่งคล้ายกับการที่เราเต็มใจที่จะไว้วางใจตนเองและผู้อื่น และเปิดรับการมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับผู้อื่นในความหมายของความสอดคล้องกลมกลืนในตน ด้วยนิยามปฏิบัติการของ 2 แนวคิดที่มีมิติบางด้านที่ซ้อนทับกัน ย่อมสะท้อนให้เห็นได้ว่าแนวคิดทั้ง 2 นี้มีความสอดคล้องกัน และเมื่อพิจารณาตามแนวคิดของซาเทียร์ที่ว่า การที่ผู้ให้การศึกษาหรือนักบำบัดจะมีความสามารถในการทำจิตบำบัดหรือเกิดสมรรถนะในการบำบัดหรือการปรึกษาได้นั้น สิ่งสำคัญคือผู้ให้การศึกษาหรือนักบำบัดต้องมีความสอดคล้องกลมกลืนในตนเองก่อน เพื่อให้สามารถใช้ความสอดคล้องกลมกลืนในตนนี้ช่วยให้ผู้รับการปรึกษาของตนเกิดความงอกงาม ความเติบโต และเอื้อให้ผู้รับการปรึกษาสามารถก้าวผ่านปัญหาและอุปสรรคในชีวิต (Lum, 2000) ซึ่งสะท้อนถึงการเกิดสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมได้ จะเห็นได้ว่าจากการอภิปรายข้างต้น รูปแบบการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการส่งผลต่อการพัฒนาสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคม และส่งผลต่อความสอดคล้องกลมกลืนในตน ในขณะที่เดียวกันก็พบว่า ความสอดคล้องกลมกลืนในตนส่งผลต่อการพัฒนาสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมได้ เช่นเดียวกัน จะเห็นได้ว่า ความสอดคล้องกลมกลืนในตนเป็นตัวแปรคั่นกลางที่สำคัญอย่างหนึ่ง

ในการที่จะทำให้นักศึกษาจิตวิทยาเกิดสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมได้ โดยความสอดคล้องกลมกลืนในตนเองเป็นสิ่งสำคัญที่ควรจะต้องฝึกอบรมและต้องพัฒนาให้เกิดขึ้นในนักศึกษาจิตวิทยา ดังนั้นจึงเป็นเหตุผลที่ว่า เพราะเหตุใดความสอดคล้องกลมกลืนในตนเองจึงเป็นตัวแปรส่งผ่านหนึ่งที่สำคัญในการที่จะทำให้นักศึกษาจิตวิทยาเกิดสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมได้

นอกจากนี้ รูปแบบการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการมุ่งให้ผู้รับการฝึกอบรมซึ่งมีบทบาทเป็นผู้ให้การปรึกษาเกิดความสอดคล้องกลมกลืนในตนเอง ย่อมส่งผลให้บุคคลเกิดสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมเพิ่มสูงขึ้น เมื่อพิจารณากระบวนการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการนี้อยู่บนฐานคิดของการปรึกษาตามแนวซาเทียร์ ซึ่งทำให้ผู้รับการฝึกอบรมค่อย ๆ เกิดสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมได้ เนื่องด้วยผู้วิจัยเริ่มต้นการฝึกอบรมด้วยการสร้างความสัมพันธ์เชื่อมโยง (Making contact) กับผู้รับการฝึกอบรมด้วยการทำความรู้จัก สร้างสัมพันธภาพ ให้ความใส่ใจ สร้างบรรยากาศที่อบอุ่นเป็นมิตร เพื่อให้ผู้รับการฝึกอบรมเกิดความคุ้นเคยและให้ความไว้วางใจ ซึ่งการเชื่อมโยงนี้ยังเกี่ยวกับการช่วยให้ผู้รับการฝึกอบรมได้สำรวจตนเองผ่านภูเขาน้ำแข็ง (Iceberg) ทั้งนี้ในระหว่างการฝึกปฏิบัติการปรึกษาตามแนวคิดซาเทียร์ ผู้วิจัยจะทำการเชื่อมโยงโดยให้การยอมรับในประสบการณ์ของผู้รับการฝึกอบรม เช่นเดียวกับเป็นผู้รับการปรึกษา และตระหนักว่าทุกคำถามของผู้รับการฝึกอบรมในขณะทำจิตบำบัดนั้น ย่อมสะท้อนให้เห็นถึงปัญหา อุปสรรค ความเจ็บปวดในชีวิตที่ยังไม่สามารถก้าวผ่านไปได้ ซึ่งผู้วิจัยจะรับฟังถึงสิ่งที่ผู้รับการฝึกอบรมรู้สึก รับรู้ คาดหวัง ปรารถนา และยอมรับในตัวตนของผู้รับการฝึกอบรม พร้อมให้มองถึงจุดแข็ง ความดีงาม ศักยภาพ ความสามารถและทรัพยากรในตนเอง และเมื่อผู้รับการฝึกอบรมสามารถก้าวผ่านความเจ็บปวดเหล่านั้นไปได้ น่าจะทำให้ผู้รับการฝึกอบรมสามารถนำไปช่วยผู้รับการปรึกษาของตนเองให้สามารถก้าวผ่านอุปสรรค ความเจ็บปวดต่าง ๆ ได้ ซึ่งสะท้อนถึงการมีสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมที่เกิดขึ้นนั่นเอง ดังนั้นการฝึกอบรมนักศึกษาจิตวิทยาให้เกิดสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคม สิ่งสำคัญที่จะต้องให้เกิดขึ้นอย่างหนึ่งคือการทำให้นักศึกษาเกิดความสอดคล้องกลมกลืนในตนเอง ซึ่งเมื่อนักศึกษาจิตวิทยาเกิดความสอดคล้องกลมกลืนในตนเองเพิ่มขึ้นก็จะสามารถขับเคลื่อนให้เกิดสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมได้มากกว่าการฝึกอบรมอย่างเดียว จึงเห็นได้ว่าการฝึกอบรมให้นักศึกษาจิตวิทยาเกิดสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้าง

ความเป็นธรรมทางสังคมนั้นควรที่จะต้องเพิ่มกระบวนการที่ทำให้นักศึกษาจิตวิทยาเกิดความสอดคล้องกลมกลืนในตนเองด้วย ซึ่งจะเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลในการร่วมอธิบายความแปรปรวนของสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมในกลุ่มนักศึกษาจิตวิทยาได้ดีกว่าการได้รับการฝึกอบรมเพียงอย่างเดียว จึงเป็นการสนับสนุนวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 3

ข้อจำกัดของการวิจัย

ในส่วนของ การวิจัยเชิงปริมาณในระยะเวลาที่ 1 เนื่องจากแบบวัดสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยาที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นได้ถูกศึกษาในกลุ่มนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาซึ่งเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ และมหาวิทยาลัยของรัฐเท่านั้น ทำให้ผลการศึกษาที่เกิดขึ้น ตลอดจนการนำไปใช้จะสามารถเชื่อถือได้ในกลุ่มข้างต้น ทั้งนี้อาจมีข้อจำกัดในการนำไปใช้กับนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. เนื่องจากการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ออกแบบเป็นการวิจัยเชิงปริมาณทั้ง 2 ระยะ ซึ่งการวิจัยในระยะที่ 2 ที่เป็นการพัฒนารูปแบบการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการในการพัฒนาสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมนั้น หากมีการขยายผลการศึกษาภายหลังจากการได้รับรูปแบบการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมในระยะติดตามผล รวมถึงมีการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพกับกลุ่มทดลองในระหว่างการศึกษาเพื่อศึกษาประสบการณ์ที่เกิดขึ้น จะช่วยให้การศึกษาดังกล่าวมีความครอบคลุมมากขึ้น

2. รูปแบบการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการในการพัฒนาสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นนี้ได้ทำการศึกษาในตัวอย่างที่เป็นนักศึกษาจิตวิทยาเท่านั้น หากแต่การพัฒนาสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาในกลุ่มผู้ให้การปรึกษาถือเป็นสิ่งสำคัญ ดังนั้นจึงควรศึกษาผลของรูปแบบการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการในกลุ่มอื่น ๆ เช่น นักจิตวิทยา ผู้ให้การปรึกษา ครู อาจารย์ บุคลากรแนะแนว ตลอดจนบุคคลที่เกี่ยวข้องกับงานด้านการปรึกษา เพื่อเป็นการนำองค์ความรู้ใหม่ที่เป็นการประยุกต์แนวคิดทฤษฎีและเทคนิคการปรึกษาอันเป็นประโยชน์ในการพัฒนาสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมไปใช้ในการช่วยเหลือผู้รับการศึกษาได้ในวงกว้าง

ข้อเสนอแนะในการปฏิบัติ

1. การพัฒนาสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยาเป็นการบูรณาการที่ส่งเสริมองค์ความรู้ใหม่จากการนำการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยม มาผสานกับแนวคิดความเป็นธรรมทางสังคม (Social Justice) เนื่องด้วยยังไม่ค่อยพบงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมกับการสร้างความเป็นธรรมทางสังคมมารวมกัน และเป็นการเติมเต็มช่องว่างทางองค์ความรู้ เนื่องด้วยการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเป็นการทำงานในระดับจิตใจ แต่ยังขาดการทำงานในระดับสังคม ดังนั้น การบูรณาการแนวคิดดังกล่าวมาเป็นฐานในการสร้างเครื่องมือในการตรวจสอบสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยาจึงเป็นประโยชน์ต่อการมุ่งพัฒนาหรือเสริมสร้างนักศึกษาจิตวิทยาให้เป็นผู้ที่มีสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมต่อไป

2. รูปแบบการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการในการพัฒนาสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยาที่พัฒนาขึ้นจากการผสมผสานทฤษฎีการปรึกษาแบบคล้ายกัน (Assimilative integration) (นันท์ชัตต์สตันท์ สกุลพงศ์, 2557; Messer, 2001) โดยใช้ทฤษฎีในกลุ่มการปรึกษาแนวมนุษยนิยม ทั้งนี้ผู้วิจัยนำทฤษฎีการปรึกษาตามแนวคิดซาเทียร์ (Satir Model) เป็นแนวคิดหลักในการออกแบบการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการ และนำเทคนิคการปรึกษาเพื่อเสริมสร้างพลังอำนาจ (Empowerment Counseling) และเทคนิคการฝึกอบรมมาเสริม ซึ่งเป็นการสร้างองค์ความรู้ใหม่ในการปรึกษาเชิงจิตวิทยา และสามารถใช้ในการพัฒนาสมรรถนะในการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคม ทั้งสมรรถนะด้านความรู้ สมรรถนะด้านเจตคติ และสมรรถนะด้านทักษะ สำหรับนักศึกษาจิตวิทยาในการพัฒนาตนเองให้เป็นผู้ที่มีสมรรถนะในการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมได้

3. จากการทบทวนแนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการปรึกษาตามแนวซาเทียร์ พบว่า ความสอดคล้องกลมกลืนในตน (Congruence) ถือเป็นเป้าหมายของการบำบัด และเป็นปัจจัยสำคัญในตัวผู้ให้การปรึกษา เนื่องด้วยผู้ให้การปรึกษาจะต้องมีความสอดคล้องกลมกลืนในตนเองก่อนจึงจะสามารถใช้ความสอดคล้องกลมกลืนนี้เป็นส่วนหนึ่งในการเกิดศักยภาพหรือความสามารถในการปรึกษาหรือบำบัดเพื่อเอื้อให้ผู้รับการปรึกษาสามารถก้าวผ่านความท้าทายในชีวิตของตนเองได้ และการที่ผู้ให้การปรึกษามีความสอดคล้องกลมกลืนในตนยังสามารถสะท้อน

ให้เห็นถึงการมีสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาได้ด้วยเช่นกัน จากข้อค้นพบดังกล่าวจึงเป็นการยืนยันทฤษฎีของซาเทียร์ว่า ความสอดคล้องกลมกลืนในตนเองเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยในการทำงานสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาของผู้ให้การปรึกษาได้ ดังนั้น ในการพัฒนานักศึกษาจิตวิทยาให้เป็นผู้ให้การปรึกษาที่ดีและมีศักยภาพ นอกจากจะมุ่งให้นักศึกษาเกิดสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแล้วควรส่งเสริมให้นักศึกษาเกิดความมั่งคั่งจากภายในด้วย นั่นคือ มีความสอดคล้องกลมกลืนในตนเอง

4. ผลการวิจัยในครั้งนี้ สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมสำหรับนักศึกษาจิตวิทยา ตลอดจนใช้ในการพัฒนาหลักสูตรการผลิตบัณฑิตเพื่อให้มีสมรรถนะในการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคม เนื่องด้วยการปรึกษาแนวมนุษยนิยมเป็นการทำงานในระดับจิตใจ แต่ยังขาดการทำงานในระดับสังคม ดังนั้น การจัดการเรียนการสอนหรือหลักสูตรทางการปรึกษานอกจากจะเน้นเสริมสร้างสมรรถนะด้านความรู้ ด้านเจตคติ และด้านทักษะให้มีขึ้นในตัวนักศึกษาจิตวิทยาแล้ว ควรส่งเสริมประเด็นการขับเคลื่อนทางสังคมด้วย เพื่อให้สามารถช่วยเหลือผู้รับบริการปรึกษาในบริบทที่หลากหลายทั้งในระดับบุคคล ครอบครัว หรือสังคมได้

บรรณานุกรม

- Abiddin, N. Z. (2006). The Practice of Training Program Design at Selected Training Institutes in Malaysia. *The Journal of Human Resource and Adult Learning*. (November), 8-15.
- American Counseling Association. (2003). *Advocacy Competencies: A social justice framework for counselors*. Retrieved from http://associationdatabase.com/aws/NCDA/pt/sd/news_article/27983/_PARENT/layout_details_cc/false
- American Psychological Association. (2002). *Ethical Principles of Psychologists and Code of Conduct*. Retrieved from <https://www.apa.org/ethics/code/ethics-code-2017.pdf>
- American School Counselor Association. (2012). *ASCA School Counselor Competencies*. Retrieved from <https://www.schoolcounselor.org/asca/media/asca/home/SCCompetencies.pdf>
- Ancis, J. R., Szymanski, D. M., & Ladany, N. (2008). Development and Psychometric Evaluation of the Counseling Women Competencies Scale (CWCS). *The Counseling Psychologist*, 36(5), 719-744.
- Arnold, M. S. (1997). The connection between multiculturalism and oppression. *Counseling Today*, 39(11), 39-42.
- Australian Psychological Society. (2012). *Competence of Australian Counselling Psychologists*. Retrieved from <https://groups.psychology.org.au/Assets/Files/Counselling%20Psychologists%20Competencies%20-%20December%202012.pdf>
- Banmen, J. & Maki-Banmen, K. (n.d.). *Satir transformational systemic therapy (in brief)*. Retrieved from <http://www.satirpacific.org/uploads/documents/Satir%20Transformational%20Systemic%20Therapy%20in%20Brief.pdf>
- Bell, L. A. (1997). Theoretical foundations for social justice education. In M. Adams, L. A.

- Bell, & P. Griffin (Eds.), *Teaching for diversity and social justice: A sourcebook* (pp. 3-15). NY: Routledge.
- Bemak, F., Chi-Ying, R., & Siroskey-Sabdo, L. A. (2005). Empowerment groups for academic success: An innovative approach to prevent high school failure for at-risk, urban African American girls. *Professional School Counseling, 8*(5), 377-389.
- Best, J. W. (1981). *Research in Education*. (4th ed). NJ: Prentice Hall.
- Bhardwaj, M. A. (2016). Multicultural Applications of Cognitive Behavior Therapy: A Psychosocial Review. *The International Journal of Indian Psychology, 3*(4), 23-28.
- Bidell, M. (2015). *Using the Sexual Orientation Counselor Competency Scale (SOCCS) in Mental Health and Healthcare Settings: An Instructor's Guide*. MedEdPORTAL. Retrieved from https://doi.org/10.15766/mep_2374-8265.10040
- Bidell, M. P. (2005). The Sexual Orientation Counselor Competency Scale: Assessing Attitudes, Skills, and Knowledge of Counselors Working With Lesbian, Gay, and Bisexual Clients. *Counselor Education and Supervision, 44*, 267-279.
- Bitter, J. R. (2014). *Theory and Practice of Family Therapy and Counseling*. (2nd ed). Belmont, CA: Brooks/Cole.
- Bollen, K. A. (1989). *Structural Equations with Latent Variables*. NY: John Wiley and Sons, Inc.
- Brady-Amoon, P. (2011). Humanism, feminism, and multiculturalism: Essential elements of social justice in counseling, education, and advocacy. *Journal of Humanistic Counseling, 50*, 135-148.
- Buckley, R., & Caple, J. (2009). *The theory and practice of training*. (6th ed). London: Kogan page.
- Burston, D. (2003). Existentialism, humanism, and psychotherapy. *Existential Analysis, 14*, 309-319.

- Center for Substance Abuse Treatment. (2003). *Brief Interventions and Brief Therapies for Substance Abuse*. Treatment Improvement Protocol (TIP) Series 34. (DHHS Publication No. SMA 03-3810). Rockville, MD: U.S. Department of Health and Human Services, Substance Abuse and Mental Health Services Administration.
- Cheung, G., & Chan, C. (2002). The Satir Model and Cultural Sensitivity: A Hong Kong Reflection. *Contemporary Family Therapy*, 24(1), 199-215.
- Cheung, M., & Leung, P. (2008). *Multicultural practice and evaluation: A case approach to evidence-based practice*. Denver, CO: Love.
- Chopra, P. K. (2017). *Existential-Humanistic Psychology, Mindfulness and Global Change*. Retrieved from <http://www.human-studies.com/articles/existential-humanistic-psychology-mindfulness.php>
- Chung, R. C., & Bemak, F. P. (2012). *Social Justice Counseling: The Next Steps Beyond Multiculturalism*. Thousand Oaks: Sage Publications, Inc.
- Coma, M. T., & Hunter, Q. (2018). Empathy, Humanism, and Mindfulness in Multicultural Counseling and Social Justice Work. *The William & Mary Educational Review*, 6(1), 6.
- Comrey, A. L., & Lee, H. B. (1992). *A first course in factor analysis*. Hillsdale, NJ: Erlbaum.
- Corey, G. (2004). *Theory and Practice of Group Counseling*. (6th ed). CA: Brooks/Cole.
- Counseling and Psychological Services. (2017). *Counseling Psychology Core Competencies, Essential Components, Behavioral Anchors, and Examples*. Retrieved from <https://www.ccptp.org/assets/docs/copsy%20competencies%20final1.pdf>
- Dessler, G. (2005). *A Framework for Human Resources Management*. India: Prentice-Hall.
- Dessler, G. (2013). *The Five Step Training and Development process*. Retrieved from <https://knowledgetogo.wordpress.com/2013/01/28/the-five-step-training-and->

development-process-gary-dessler/

- Duan, C., & Brown, C. (2016). *Becoming a Multiculturally Competent Counselor*. Thousand Oaks, CA: Sage.
- Fairburn, C. G., & Cooper, Z. (2011). Therapist competence, therapy quality, and therapist training. *Behaviour Research and Therapy*, 49, 373-378.
- Falender, C. A., & Shafranske, E. P. (2012). The importance of competency-based clinical supervision and training in the twenty-first century: Why bother? *Journal of Contemporary Psychotherapy*, 42.
- Farber, E. W. (2012). Supervising Humanistic-Existential Psychotherapy: Needs, Possibilities. *Journal of Contemporary Psychotherapy*, 42, 173-182.
- Field, T. A., Ghoston, M. R., Grimes, T. O., Sturm, D. C., Kaur, M., Aninditya, A., Toomey, M. (2019). Trainee Counselor Development of Social Justice Counseling Competencies. *Journal for Social Action in Counseling and Psychology*; 11(1), 33-50.
- Fouad, N. A., Grus, C. L., Hatcher, R. L., Kaslow, N. J., Hutchings, P. S., Madson, M. B., et al. (2009). Competency benchmarks: A model for understanding and measuring competence in professional psychology across training levels. *Training and Education in Professional Psychology*, 3, 5-26.
- Fuertes, J. N., Spokane, A. R., & Holloway, E. (2013). *Specialty Competencies in Counseling Psychology*. NY: Oxford University Press.
- Gazzola, N., LaMarre, A., & Smoliak, O. (2018). Social justice and advocacy: Critical issues in counselor education. In C. Audet & D. Paré (Eds.), *Social justice and counseling: Discourse in practice* (p. 43–56). Routledge/Taylor & Francis Group.
- Gehart, D. R. (2016). *Theory and treatment planning in family therapy: A competency-based approach*. Boston, MA: Cengage Learning.
- Gibson, C. H. (1991). A concept analysis of empowerment. *Journal of Advanced*

Nursing, 16, 354-361.

- Goldstein, I. L. & Ford, J. K. (2002). *Training in organization: Need Assessment Development and Evaluation*. (4th ed). WARDSWORTH.
- Goodman, L. A., Liang, B., Helms, J. E., Latta, R. E., Sparks, E., & Weintraub, S. R. (2004). Training Counseling Psychologists as Social Justice Agents: Feminist and Multicultural Principles in Action. *The Counseling Psychologist*, 32(6), 793-837.
- Grubb, T. (2007). Performance appraisal reappraised: It's not all positive. *Journal of Human Resource Education*, 1, 1–22.
- Gullan, R., L., Power, T., J., & Stephen, S., F. (2013) . The Role of Empowerment in a School-Based Community Service Program with Inner-City, Minority Youth. *Journal of Adolescent Research*, 28(6), 664-689.
- Gutierrez, L. M. (1995). Understanding the empowerment process: Does consciousness make a difference? *Social Work Research*, 19(4), 229-237.
- Hahn, H. (1988). The politics of physical differences: Disability and discrimination. *Journal of Social Issues*, 44(1), 39-47.
- Harber, R. (2002). Virginia Satir: An Integrated, Humanistic Approach. *Contemporary Family Therapy*, 24(1), 23-34.
- Harper, A., Finnerty, P., Martinez, M., Brace, A., Crethar, H. C., Loos, B., Harper, B., Graham, S., Singh, A., Kocet, M., Travis, L., Lambert, S., Burnes, T., Dickey, L. M., Hammer, T. R., & ALGBTIC LGBQQIA Competencies Taskforce. (2013). Association for lesbian, gay, bisexual, and transgender issues in counseling competencies for counseling with lesbian, gay, bisexual, queer, questioning, intersex, and ally individuals. *Journal of LGBT Issues in Counseling*, 7(1), 2–43.
- Hay Group, Inc. (2003). *Using competencies to identify high performers: An overview of the basics*. Retrieved from http://www.haygroup.com/downloads/uk/competencies_and_high_performance.pdf

- Hill, A., Roth, A., & Cooper, M. (2013). *The competences required to deliver effective humanistic counselling for young people*. Lutterworth: BACP.
- Hill, A., Roth, A., & Cooper, M. (2014). *Counsellors' Guide*. Retrieved from <https://www.bacp.co.uk/media/1954/bacp-competences-working-with-children-young-people-counsellors-guide.pdf>
- Institute of Guidance Counsellors. (2016). *Guidance Counselling: Core Competencies and Professional Practice*. Retrieved from <http://www.igc.ie/download/1/2017/Guidance%20Counselling%20Core%20Competencies%20&%20Professional%20Practice.pdf>
- Iverson, S. V. (2012). Multicultural Competence for Doing Social Justice: Expanding Our Awareness, Knowledge, and Skills. *Journal of Critical Thoughts & Praxis*, 1(1), 62-87.
- Johnson, W.B., & Kaslow, N.J. (2014). *The Oxford Handbook of Education and Training in Professional Psychology*. NY: Oxford University Press.
- Johnson, Z. (2001). Cultural competency and humanistic psychology. *The Humanistic Psychologist*, 29(1-3), 204-222.
- Journal of Humanistic Psychology. (2009). Five basic postulates of humanistic psychology. *Journal of Humanistic Psychology*, 49(1): 3.
- Jung, H. Y., Kim, J. W., Lee, S., Yoo, S. H., Jeon, J. H., Kim, T. W., Park, J. S., Jeong, S. Y., Oh, S. J., Kim, E. J., & Shin, M. S. (2016). A study of core humanistic competency for developing humanism education for medical students. *Journal of Korean Medical Science*, 31(6), 829-835.
- Kaslow, N. J. (2004). Competencies in Professional Psychology. *American Psychologist*, 59(8), 774-781.
- Kramer, C. H. (2000). Revealing our selves. In Baldwin, M. (Ed.), *The use of self in therapy*. (2nd ed). (pp. 61-96). NY: Haworth Press.
- Kurniawati, W. (2012). Public Space for Marginal People. *Social and Behavioral Sciences*,

36, 476-484.

- Latham, G. P., & Dello Russo, S. (2008). The influence of organizational politics on performance appraisal. In C. Cooper & S. Cartwright (Eds.). *The Oxford handbook of personnel psychology*.
- Lee, B. K. (2002). Development of a Congruence Scale Based on the Satir Model. *Contemporary Family Therapy, 24*(1), 217-239.
- Lizzio, A., & Wilson, K. (2004). Action learning in higher education: An investigation of its potential to develop professional capability. *Studies in Higher Education, 29*, 469-488.
- Loeschen, S. (1997). *Systematic Training in the Skills of Virginia Satir*. Pacific Grove, CA: Brooks/Cole.
- Lum, W. (2002). The use of self of the therapist. *Contemporary Family Therapy, 24*(1), 181-197.
- Lum, W. D. (2000). *The lived experience of the personal iceberg metaphor of therapists in Satir's systemic brief therapy training*. (Unpublished master's thesis). University of British Columbia, Vancouver.
- Lum, W., Smith, J., & Ferris, J. (2002). Youth Suicide Intervention Using the Satir Model. *Contemporary Family Therapy, 24*(1), 139-159.
- Mani, B. (2002). Performance appraisal systems, productivity, and motivation: A case study. *Public Personnel Management, 31*, 141-159.
- McClelland, D. C. (1973). Testing for Competence Rather Than for "Intelligence". *American Psychologist, 28*, 1-14.
- McClintock, E. (1999). *Room for change: Empowering possibilities for therapists and clients*. Boston: Allyn and Bacon.
- McLeod, J. (1992). What do we know about how best to assess counsellor competence? *Counselling Psychology Quarterly, 5*(4), 359-372.

- McWhirter, E. H. (1991). Empowerment in Counseling. *Journal of Counseling and Development, 69*, 222-227.
- McWhirter, E. H. (1994). *Counseling for empowerment*. Alexandria, VA: American Counseling Association.
- McWhirter, E. H. (1998). An Empowerment Model of Counsellor Education. *Canadian Journal of Counselling/Revue canadienne de counseling, 32*(1), 12-26.
- Messer, S. B. (2001). Introduction to the Special Issue on Assimilative Integration. *Journal of Psychotherapy Integration, 11*(1), 1-4.
- Miller, A., & McLendon, J. (2010). *Instructor's Manual for Satir Family Therapy*. Retrieved from <http://www.psychotherapy.net/data/uploads/5113e4b6b7d5d.pdf>
- Morrison, A., & Ferris, J. (2002). The Satir Model with Female Adult Survivors of Childhood Sexual Abuse. *Contemporary Family Therapy, 24*(1), 161-180.
- Motulsky, S. L., Gere, S. H., Saleem, R., & Trantham, S. M. (2014). Teaching Social Justice in Counseling Psychology. *The Counseling Psychologist, 42*(8), 1058-1083.
- Nadler, L. (1989). *Designing Training Programs: The Critical Events Model*. Reading, MA: Addison-Wesley.
- Nelson-Jones, R. (2012). *Basic Counselling Skills: A Helper's Manual*. (3 rd ed). London: SAGE.
- Oxford. (2017). *Oxford English Dictionary*. Retrieved from https://en.oxforddictionaries.com/definition/social_justice
- Oxford. (2017). *Oxford English Dictionary*. Retrieved from <https://en.oxforddictionaries.com/definition/competence>
- Parry, S. B. (1996). Just What Is a Competency? (And Why Should You Care?). Retrieved from https://www.researchgate.net/publication/234691701_

Just_What_Is_a_Compentency_And_Why_Should_You_Care

- Phaneth, S. (2016). A Pathway from Course Competencies to Lesson Plans: Illustrating a Student Focused, Competency Based Approach. Retrieved from <http://slideplayer.com/slide/9221155/>
- Quinn, A. (2012). A Person-Centered Approach to Multicultural Counseling Competence. *Journal of Humanistic Psychology, 53*(2), 202-251.
- Rasheed, J. M., Rasheed, M. N., & Marley, J. A. (2011). *Family Therapy: Models and Techniques*. Thousand Oaks, CA: SAGE.
- Ratts, M. J. (2011). Multiculturalism and social justice: Two sides of the same coin. *Journal of Multicultural Counseling and Development, 39*, 24-37.
- Ratts, M. J., & Hutchins, A. M. (2009). ACA Advocacy Competencies: Social Justice Advocacy at the Client/Student Level. *Journal of Counseling and Development, 87*: 269-275.
- Ratts, M. J., & Pedersen, P. B. (2014). *Counseling for Multiculturalism and Social Justice: Integration, Theory, and Application*. (4 th ed). Alexandria, VA: American Counseling Association.
- Ratts, M. J., Singh, A. A., Nassar-McMillan, S., Butler, S. K., & McCullough, J. R. (2015). *Multicultural and Social Justice Counseling Competencies*. Retrieved from <http://www.counseling.org/docs/default-source/competencies/multicultural-and-social-justicecounseling-competencies.pdf?sfvrsn=20>
- Ratts, M. J., Singh, A. A., Nassar-McMillan, S., Butler, S. K., & McCullough, J. R. (2016). Multicultural and Social Justice Counseling Competencies: Guidelines for the Counseling Profession. *Journal of Multicultural Counseling and Development, 44*, 28-48.
- Ratts, M. J., Toporek, R. L., & Lewis, J. A. (Eds.). (2010). ACA advocacy competencies: A social justice framework for counselors. American Counseling Association.
- Roe, R. A. (2002). What makes a competent psychologist? *European Psychologist, 7*(1), 1-10.

7(3), 192-203.

- Roth, A. D., Hill, A., & Pilling, S. (2009). *The competences required to deliver effective Humanistic Psychological Therapies*. Retrieved from http://www.ucl.ac.uk/clinical-psychology/CORE/humanistic_framework.htm
- Rothwell, W. J. (1996). *Beyond Training and Development: State of Art Strategies for Enhancing Human Performance*. NY: American Management Association.
- Sakunpong, N. (2018). Life Narrative to substance use: voices from LGBTQ people. *Journal of Health Research, 32*(5), 387-394.
- Sammons, A. (n.d.). *The humanistic approach: The basics*. Retrieved from http://www.psychotron.org.uk/newResources/approaches/AS_AQB_approaches_HumanisticBasics.pdf
- Satir, V., & Baldwin, M. (1983). *Satir step by step: A guide to creating change in families*. Palo Alto: Science and Behavior Books.
- Satir, V., Banmen, J., Gerberm, J., & Gomori, M. (1991). *The Satir Model: Family Therapy and Beyond*. Palo Alto, CA: Science & behavior Books, Inc.
- Schneider, K. J., & Krug, O. T. (2010). *Existential-Humanistic therapy*. Washington DC: American Psychological Association.
- Scholl, M. B., Mcgowan, A. S., & Hansen, J. T. (2012). *Humanistic Perspectives on Contemporary Counseling Issues*. NY: Taylor & Francis Group, LLC.
- Schor, L. I. (1999). Brief humanistic and existential therapy. In K.L. Barry, et al (Eds.). *Treatment Improvement Protocol Series, 34*. (pp. 105-119). Rockville, MD: U.S. Department of Health and Human Services.
- Setiyowati, A. J., Pali, M., Wiyono, B. B., & Triyono, T. (2019). Structural Model of Counseling Competence. *Cakrawala Pendidikan, 38*(1), 45-62.
- Singh, A. A, Hofsess, C. D., Boyer, E. M., Kwong, A., Lau, A. S. M., McLain, M., & Haggins, K. L. (2010). Social Justice and Counseling Psychology: Listening to the Voices of

- Doctoral Trainees. *The Counseling Psychologist*, 38(6), 766-795.
- Siripongdee, S., & Fongsuwan, W. (2015). Thailand's Provincial Electricity Authority Queuing Performance Management System. *Research Journal of Business Management*, 9(1), 47-67.
- Speight, S. L., & Vera, E. M. (2008). Social justice and counseling psychology: A challenge to the profession. In S. D. Brown, & R. W. Lent (Eds.), *Handbook of counseling psychology* (4th ed.), (pp. 54-67). NY: Wiley.
- Sperry, L. (2010). *Core competencies in counseling and psychotherapy: Becoming a highly competent and effective therapist*. NY: Routledge.
- Stang, I., and Mittelmark, M., B. (2009). Intervention to enhance empowerment in breast cancer self-help groups. *Nursing Inquiry*, 17(1), 46-56.
- Stewart, A., M. (1994). *Empowering People*, The Institute of Management and Pitman Publishing.
- Sue, D. W., Arredondo, P., & McDavis, R. J. (1992). Multicultural counseling competencies and standards: A call to the profession. *Journal of Multicultural Counseling and Development*, 20, 64-88.
- Toporek, R. L., & Daniels, J. (2018). *American Counseling Association advocacy competencies: Updated*. Retrieved from https://www.counseling.org/docs/default-source/competencies/aca-advocacy-competencies-updated-may-2020.pdf?sfvrsn=f410212c_4
- Trochim, W. M. K. (1999). *Idea of construct validity*. Retrieved from <http://trochim.human.cornell.edu/kb/considea.htm>
- Tucker, S., & Cofsky, K. (1994). Competency-Based Pay on a Banding Platform. *ACA Journal*, 3 (1).
- Tyler, R. W. (1949). *Basic Principles of Curriculum and Instruction*. Chicago: The University of Chicago Press.

- UNESCO Bangkok. (2004). *Training Guide and Training Techniques*. Bangkok: Asia-Pacific Programme of Education for All.
- Vazirani, N. (2010). *Competencies and competency model - A brief overview of its development and application*. Retrieved from https://www.researchgate.net/publication/285862472_Competencies_and_competency_model_-_A_brief_overview_of_its_development_and_application
- Vontress, C. E. (1988). An Existential Approach to Cross-Cultural Counseling. *Journal of Multicultural Counseling and Development*, 16(2), 73-83.
- Wannan, J., & McCarthy, J. (2009). *Reflective Practice in Psychotherapy and Counseling*. Maidenhead: Open University Press.
- Yung Tsang Sun-may, G. (2011). *Virginia Satir's Enduring Legacy – Exploring her Clinical Supervision Practices Using Gadamer's Philosophical Hermeneutics*. (Doctor of Philosophy of the School of Health). University of New England, Australia.
- กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข. (2561). รายงานผู้ป่วยมารับบริการด้านจิตเวช. สืบค้นจาก <https://dmh.go.th/report/datacenter/map/>
- กฤตวรรณ คำสม. (2554). *การศึกษาและการพัฒนาสมรรถนะของนักศึกษาในการให้คำปรึกษาแก่เพื่อน*. (ปริญญาโท กศ.ด. สาขาวิชาจิตวิทยาการให้คำปรึกษา). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- กังสดาล วีระวรรค์. (2535). *ความเข้มแข็งในการมองโลก แรงสนับสนุนทางสังคม และความเหนียวแน่นของพยาบาลในหออภิบาลผู้ป่วยหนัก*. (ปริญญาโท วท.ม. สาขาวิชาพยาบาลศาสตร์). มหาวิทยาลัยมหิดล, กรุงเทพฯ.
- กาญจนา เทียนลาย และ ธีรณรงค์ สกุลศรี. (2555). *ประชากรชายขอบ: มุมมองในเชิงจำนวนและการกระจาย*. สืบค้นจาก http://www2.ipsr.mahidol.ac.th/ConferenceVIII/Download/Article_Files/-MarginalisedPopulations-Kanchana.pdf
- กิตติยาภรณ์ โชคสวัสดิ์ภิญโญ. (2554). การเสริมสร้างพลังอำนาจผู้ดูแลในครอบครัวต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้ติดเชื้อเอชไอวี/ผู้ป่วยเอดส์. *วารสารวิจัย มข*, 16(4), 416-427.
- กฤษณาล ตรีชะวรางพันธ์. (2552). *การศึกษาสมรรถนะการให้คำปรึกษาครอบครัวและการสร้างโมเดล*

การฝึกอบรมเพื่อพัฒนาสมรรถนะการให้คำปรึกษาครอบครัวสำหรับครูแนะแนว. (ปริญญา นิพนธ์ กศ.ด. สาขาวิชาจิตวิทยาการให้คำปรึกษา). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.

กุลภา วจนสาระ (2555). มองหาความเป็นธรรมในสังคมไทยผ่านคนชายขอบ. สืบค้นจาก http://www2.ipsr.mahidol.ac.th/ConferenceVIII/Download/Article_Files/1-SocialJustice-Kulapa.pdf

ครอบครัวสุขสันต์ เสริมสร้างความสัมพันธ์ด้วยซาเทียร์โมเดล. (2559). เอกสารประกอบการอบรม. กรุงเทพฯ: ศูนย์เรียนรู้สุขภาวะ.

ดวงมณี จงรักษ์. (2549). ทฤษฎีการให้การปรึกษาและจิตบำบัดเบื้องต้น. กรุงเทพฯ: สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี (ไทย-ญี่ปุ่น).

ดารวันต์ รักสัตย์. (2557). อิทธิพลของลักษณะทางพุทธที่มีต่อสุขภาวะทางจิตของวัยรุ่นที่เข้าร่วมโครงการพัฒนาจิตเยาวชนแบบบูรณาการ ณ ยุวพุทธิกสมาคมแห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ โดยมีความเข้มแข็งในการมองโลกเป็นตัวแปรส่งผ่าน. (ปริญญา นิพนธ์ กศ.ม. สาขาวิชาจิตวิทยาพัฒนาการ). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.

นางพางา ลี้มสุวรรณ และ นิดา ลี้มสุวรรณ. (2555). การทำจิตบำบัด โดยใช้ Satir Model. วารสารสมาคมจิตแพทย์แห่งประเทศไทย, 57(3), 251-258.

นางพางา ลี้มสุวรรณ และ นิดา ลี้มสุวรรณ. (2559). ซาเทียร์ จิตบำบัด และการพัฒนาตนเอง. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

นางพางา ลี้มสุวรรณ, นวนันท์ ปิยะวัฒน์กุล, และ สุวรรณา อรุณพงศ์ไพศาล. (2550). Satir Model. วารสารสมาคมจิตแพทย์แห่งประเทศไทย, 52(1), 1-6.

นางพางา ลี้มสุวรรณ, ปรีชวัน จันทศิริ, และ ณรงค์ สุภัทรพันธุ์. (2547). เอกสารประกอบการฝึกอบรม Satir's Systemic Brief Therapy. กรุงเทพฯ: ชมรม Satir's Model Therapy.

นางลักษณะณ์ วิรัชชัย. (2542). ไมเคิลลิสเรล: สถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัย. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

นันท์ชัตต์ธันธ์ สกุลพงศ์. (2557). บทควมฟื้นฟูวิชาการ: จิตวิทยาการปรึกษาและจิตบำบัดแบบผสมผสาน. วารสารสุขภาพจิตแห่งประเทศไทย, 22(2), 103-114.

- นันทิชาติศักดิ์ สุกุลพงศ์. (2561). จิตวิทยาการปรึกษากับการสร้างความเป็นธรรมทางสังคม. *วารสารพฤติกรรมศาสตร์*, 24(1), 147-162.
- นำชัย ศุภฤกษ์ชัยสกุล. (2557). การประยุกต์ใช้การวิเคราะห์แบบจำลองสมการโครงสร้างในงานวิจัยเชิงทดลอง. *วารสารพฤติกรรมศาสตร์*, 20(2), 206-237.
- นิรันดร์ จุลทรัพย์. (2551). *กลุ่มสัมพันธ์สำหรับการฝึกอบรม*. สงขลา: นำศิลป์โฆษณา.
- นิสดาร์ก เวชยานนท์. (2553). *Competency-Based Approach*. นนทบุรี: บริษัท เดอะ กราฟิโก ซิสเต็มส์ จำกัด.
- เนตรนภา ชุมทอง. (2553). *Empowerment*. รายวิชาเวชศาสตร์ครอบครัวและชุมชน หลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต. กรุงเทพฯ: คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี.
- ผกามาศ นันทจิววัฒน์. (2554). การศึกษาและพัฒนาการปฏิบัติหน้าที่ของครอบครัวอย่างประสบความสำเร็จด้วยการให้คำปรึกษาครอบครัวโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน. (ปริญญาานิพนธ์ กศ.ด. สาขาวิชาจิตวิทยาการให้คำปรึกษา). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. (2542). การให้คำปรึกษาครอบครัวตามแนวมนุษย์นิยม (Family Counseling: Humanistic Approach). *วารสารการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา*, 1(2), 29-31.
- พิมลพรรณ สุทธิวงศ์. (2537). การรับทราบข่าวสารจากเรื่องมวลงช่นกับการรับทราบข่าวสารการรณรงค์จากสื่อมวลชน จิตสำนึกและการมีส่วนร่วมในการใช้น้ำอย่างประหยัดของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร. (ปริญญาานิพนธ์ นศ.ม. สาขาวิชาประชาสัมพันธ์). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- เพ็ญนภา กุลนาคดล. (2557). การพัฒนาสมรรถนะการให้การศึกษาวิจัยรุ่นของอาจารย์ที่ปรึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดชลบุรี. *วารสารการวัดผลการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, 20(2), 206-220.
- เมธี ปิยะคุณ. (2547). *การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่ดีที่สุด*. สืบค้นจาก www.stou.ac.th/thai/offices/ocel/knowledge/3-46/page19-3-46.html
- ยุพาวดี เกริกกุลธร, นุสรานา นามเดช, สุดา เดชพิทักษ์ศิริกุล และ กาญจนา อ่อนน้อม. (2561). การพัฒนาสมรรถนะครูที่ปรึกษาตามแนวคิดการมีสติและการเรียนรู้จากการปฏิบัติงาน.

วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร, 6(4), 1541-1555.

ราชบัณฑิตยสถาน. (2556). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554. สืบค้นจาก <http://www.royin.go.th/dictionary/>

วัชรีย์ ทรัพย์มี. (2556). *ทฤษฎีให้บริการปรึกษา*. (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วัฒนา พัฒนพงศ์. (2546). *BSC และ KPI เพื่อการเติบโตขององค์กรอย่างยั่งยืน*. กรุงเทพฯ: พิมพ์ดี.

วิชา โภมิินทร์ และ บวร ทรัพย์สิงห์. (2557). *การสร้างความเป็นธรรมทางสังคมเรื่องที่อยู่อาศัยในกลุ่มคนจนเมือง*. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วิทยากร เชียงกุล. (2552). *อธิบายศัพท์จิตวิทยาและการพัฒนาตนเอง*. กรุงเทพฯ: สายธาร.

ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร. (2557). สมรรถนะสำคัญของผู้บริหารมืออาชีพ. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร*, 6(12), 165-184.

ศิริชัย กาญจนวาสี. (2552). *ทฤษฎีการทดสอบแบบดั้งเดิม (Classical Test Theory)*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ศิริชัย พงษ์วิชัย. (2558). *การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วยคอมพิวเตอร์*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ศุภวิชญ์ จันทิพย์วงษ์. (2548). *พฤติกรรมและการประหยัดของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ในสถานศึกษาอำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม*. (ปริญญาานิพนธ์ ศศ.ม. สาขาวิชาจิตวิทยาชุมชน). มหาวิทยาลัยศิลปากร, นครปฐม.

สกล วรเจริญศรี. (2550). *การศึกษาทักษะชีวิต และการสร้างโมเดลกลุ่มฝึกอบรม เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนวัยรุ่น*. (ปริญญาานิพนธ์ กศ.ด. สาขาวิชาจิตวิทยาการให้คำปรึกษา). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.

สดใส คุ่มทรัพย์อนันต์. (2554). *คู่มือหลักสูตรครอบครัวบำบัดสำหรับนักสังคมสงเคราะห์*. นนทบุรี: สถาบันราชานุกูล กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข.

สมคิด บางโม. (2556). *เทคนิคการฝึกอบรมและการประชุม*. กรุงเทพฯ: วิทย์พัฒนา.

สมจิต หนูเจริญกุล, ประคอง อินทรสมบัติ, และ พรรณวดี พุฒวัฒน์. (2532). *สิ่งรอบกวนใน*

ชีวิตประจำวัน ความเข้มแข็งในการมองโลก และการรับรู้ถึงความผูกพันในชีวิตของอาจารย์พยาบาลในมหาวิทยาลัย. *วารสารพยาบาล*, 58(3), 169-190.

สมาคมพัฒนาศักยภาพมนุษย์และจิตบำบัดแนวซาเทียร์. (2559). *โครงการฝึกอบรมการทำจิตบำบัดตามแนวซาเทียร์ (Satir Transformational Systemic Therapy)*. สืบค้นจาก <http://satirthailand.org/sites/default/files/satir%20level%201%2059.pdf>

สยาม อรุณศรีมรกต และ ยงยุทธ วัชรกุล. (2559). เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน 17 ประการของสหประชาชาติเพื่อโลกอนาคต. *วารสารวิจัยสหวิทยาการไทย*, 11(3), 1-7.

สายสมร เฉลยกิตติ และ นริสา วงศ์พนารักษ์. (2558). *ครอบครัวบำบัด : การให้การปรึกษา และการเสริมสร้างพลัง การคิดเชิงบวกในครอบครัว*. *วารสารพยาบาลทหารบก*, 16(1), 14-21.

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. (2548). *เอกสารประกอบการสัมมนา เรื่อง สมรรถนะของข้าราชการ “การปรับใช้สมรรถนะในการบริหารทรัพยากรมนุษย์”*. สืบค้นจาก <http://kromchol.rid.go.th/person/compent/competency.pdf>

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2559). *แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564)*. สืบค้นจาก <http://waa.inter.nstda.or.th/stks/pub/2017/20170313-Education-Development-Plan-12.pdf>

สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข (2556). *การพัฒนาเกณฑ์การจัดการกำลังคนของสหวิชาชีพ พ.ศ. 2555*. นนทบุรี: สำนักบริหารการสาธารณสุข.

สุกัญญา รัศมีธรรมโชติ. (2549). *แนวทางการพัฒนาศักยภาพมนุษย์ Competency Based Learning*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: ศิริพัฒนาอินเตอร์พรีนซ์.

สุขสม สิวะอมรรัตน์. (2552). *ผลของการใช้สถานการณ์จำลองที่มีต่อความสามารถในการทำงานกลุ่มของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดเลียบราษฎร์บำรุง เขตบางซื่อ กรุงเทพมหานคร*. (ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.

สุนทรี ศรีโกไสย และ ศิริวรรณ ทวีวัฒนปรีชา. (2555). *คุณลักษณะทางจิตของแบบวัดความสอดคล้องกลมกลืนของชีวิตตามแนวคิดซาเทียร์ ฉบับภาษาไทย*. *วารสารสมาคมจิตแพทย์แห่งประเทศไทย*, 57(1), 75-88.

- สุพัฒน์ สุขมกลสันต์. (ม.ป.ป.). *การวัดความตรงเชิงสภาวะสันนิษฐานโดยการวิเคราะห์ความสามารถหลากหลายด้วยวิธีหลากหลาย*. สืบค้นจาก <http://www.culi.chula.ac.th/Publicationsonline/files/article2/2IEo0OkdRaMon115959.pdf>
- สุภาวดี เครือโชติกุล และ รัชณีย์ ป้อมทอง. (2560). ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยคัดสรรกับความสอดคล้องกลมกลืนในชีวิตของนักศึกษาพยาบาล คณะพยาบาลศาสตร์วิทยาลัยเซนต์หลุยส์. *วารสารเกื้อการุณย์*, 24(2), 36-50.
- สุรเชษฐ เกตุสวัสดิ์. (2552). การเสริมสร้างพลังอำนาจโดยใช้กระบวนการกลุ่มและแรงสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัวและชุมชน ในการควบคุมโรคของผู้ป่วยโรคเบาหวานชนิดที่ 2 ที่ไม่สามารถควบคุมระดับน้ำตาลในเลือดได้ พื้นที่อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. *วารสารสุขศึกษา*, 32(111), 59-70.
- สุรางค์ ไคว้ตระกูล. (2552). *จิตวิทยาการศึกษา*. (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อรุทัย โฉมเจ็ด. (2552). *ประสบการณ์การดูแลผู้ป่วย ความรู้สึกสอดคล้องกลมกลืนในชีวิต และความหมายในชีวิตของญาติผู้ดูแลผู้ป่วยโรคมะเร็งระยะลุกลาม*. (ปริญญาานิพนธ์ ศศ.ม. สาขาวิชาจิตวิทยาการปรึกษา). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- อวยพร เขื่อนแก้ว. (2555). *เส้นทางสู่การเปลี่ยนแปลง: เพศและความเป็นธรรมบนฐานจิตวิญญาณและการเรียนรู้ด้วยหัวใจ*. กรุงเทพฯ: มูลนิธิผู้หญิง.
- อัจฉรา ยุวดี. (2551). *การสร้างพลังอำนาจในการดูแลตนเองของกลุ่มผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูงชนิดไม่ทราบสาเหตุ โรงพยาบาลอุทัยธานี*. (ปริญญาานิพนธ์ ค.ม. สาขาวิชาการส่งเสริมสุขภาพ). มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์, นครสวรรค์.
- อัจฉราพร สีหิรัญวงศ์. (2554). *การอบรมซาร์เทียร์. KM ภาควิชาสุขภาพจิตและการพยาบาลจิตเวชศาสตร์*.
- อาดัม นีละไพจิตร. (2553). *การศึกษาและพัฒนาสมรรถนะการให้คำปรึกษากลุ่มสำหรับครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม*. (ปริญญาานิพนธ์ กศ.ด. สาขาวิชาจิตวิทยาการให้คำปรึกษา). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- อุมาพร ตรังคสมบัติ. (2556). *สร้างชีวิตใหม่ คู่มือจิตบำบัดและการให้คำปรึกษาแนว Humanistic-Existential-Experiential*. กรุงเทพฯ: ชันดำการพิมพ์.

อุไรวรรณ ชัลตัน. (2551). การศึกษาระดับการเสริมสร้างพลังอำนาจของบุคลากรสำนักบริหารงาน
คณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.
(ปริญญาโท ศษ.ม. สาขาวิชาพัฒนศึกษา). มหาวิทยาลัยศิลปากร, นครปฐม.

ภาคผนวก ก

เอกสารรับรองโครงการวิจัย

จากคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์

หนังสือยืนยันการยกเว้นการรับรอง
คณะกรรมการจริยธรรมสำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

(เอกสารนี้เพื่อแสดงว่าคณะกรรมการจริยธรรมสำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์ ได้พิจารณาโครงการวิจัยนี้)

ชื่อโครงการวิจัย : การพัฒนาสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรม
ทางสังคม โดยมีความสอดคล้องกลมกลืนของนักศึกษาจิตวิทยาเป็นตัวแปรส่งผ่าน

ชื่อหัวหน้าโครงการวิจัย : นางกันยารัตน์ เมืองแก้ว

หน่วยงานต้นสังกัด : บัณฑิตวิทยาลัย

รหัสโครงการวิจัย : 265/61X

โครงการวิจัยนี้เป็นโครงการวิจัยที่เข้าข่ายยกเว้น (Research with Exemption from SWUEC)

วันที่ยืนยัน : 21 กันยายน 2561

ยืนยันโดย : คณะกรรมการจริยธรรมสำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คณะกรรมการจริยธรรมสำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ดำเนินการ
รับรองโครงการวิจัยตามแนวทางหลักจริยธรรมการวิจัยในคนที่เป็นสากล ได้แก่ Declaration of Helsinki, the
Belmont Report, CIOMS Guidelines และ the International Conference on Harmonization in Good Clinical
Practice (ICH-GCP)

ออกให้ ณ วันที่ 27 กันยายน 2561

ลงชื่อ.....
(นายปิยชาติ บุญเพ็ญ)
กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการจริยธรรม
สำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์

ลงชื่อ.....
(แพทย์หญิงสุรีพร ภัทรสุวรรณ)
ประธานคณะกรรมการจริยธรรม
สำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์

หมายเลขรับรอง : SWUEC/X-265/2561

ภาคผนวก ข

หนังสือเชิญผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือการวิจัย

ที่ ศธ 6918/๒๕๐

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ
เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

๖ มีนาคม 2562

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์บุคลากรในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน คณบดีคณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เนื่องด้วย นางกันยารัตน์ เมืองแก้ว นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาจิตวิทยาประยุกต์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญาโท เรื่อง “การพัฒนาสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมโดยมีคุณสมบัติของนักศึกษาจิตวิทยาเป็นตัวแปรส่งผ่าน” โดยมี อาจารย์ ดร.นันทชัย สกลพงศ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ รองศาสตราจารย์ ดร.อรุณญา ตัญญา เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจ
1) แบบวัดสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยา และ 2) โปรแกรมการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการเพื่อพัฒนาสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยา ทั้งนี้ นิสิตได้ติดต่อประสานงานเบื้องต้นกับบุคลากรของท่านแล้ว และจะประสานงานในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอบความอนุเคราะห์บุคลากรในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางกันยารัตน์ เมืองแก้ว และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 089 899 3012

ที่ ศธ 6918/ 440

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ
เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

๗ มีนาคม 2562

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์บุคลากรในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน คณบดีวิทยาลัยราชสุดา มหาวิทยาลัยมหิดล

เนื่องด้วย นางกันยารัตน์ เมืองแก้ว นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาจิตวิทยาประยุกต์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญาโท เรื่อง “การพัฒนาสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมโดยมีความสอดคล้องกลมกลืนของนักศึกษาจิตวิทยาเป็นตัวแปรส่งผ่าน” โดยมี อาจารย์ ดร.นันทชิตส์mith์ สกฤตพงศ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อาดัม นิละไพจิตร เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจ 1) แบบวัดสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยา และ 2) โปรแกรมการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการเพื่อพัฒนาสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยา ทั้งนี้ นิสิตได้ติดต่อประสานงานเบื้องต้นกับบุคลากรของท่านแล้ว และจะประสานงานในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์บุคลากรในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางกันยารัตน์ เมืองแก้ว และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 089 899 3012

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน งานบริหารและธุรการ บัณฑิตวิทยาลัย โทร. 15644

ที่ ศธ 6918/4๑0

วันที่ ๑ มีนาคม 2562

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์บุคลากรในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

เนื่องด้วย นางกันยารัตน์ เมืองแก้ว นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาจิตวิทยาประยุกต์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญาโท เรื่อง “การพัฒนาสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมโดยมีความสอดคล้องกลมกลืนของนักศึกษาจิตวิทยาเป็นตัวแปรส่งผ่าน” โดยมี อาจารย์ ดร.นันทชิตสัมพันธ์ สกุลหงษ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ อาจารย์ ดร.ครรชิต แสนอุบล เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบวัดสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยา ทั้งนี้ นิสิตได้ติดต่อประสานงานเบื้องต้นกับบุคลากรของท่านแล้ว และสามารถสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่ 089 899 3012

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์บุคลากรในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางกันยารัตน์ เมืองแก้ว และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ศาสตราจารย์ ดร....

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ที่ ศธ 6918/ 446

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ
เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

7 มีนาคม 2562

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์บุคลากรในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ผู้อำนวยการสถาบันพัฒนาการศึกษานครินทร์

เนื่องด้วย นางกัญยรัตน์ เมืองแก้ว นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาจิตวิทยาประยุกต์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญาโท เรื่อง “การพัฒนาสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมโดยมีความสอดคล้องกลมกลืนของนักศึกษาจิตวิทยาเป็นตัวแปรส่งผ่าน” โดยมี อาจารย์ ดร.นันทชิตส์mith สกฤพงค์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ ดร.สุนทร ศรีโกสย เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจโปรแกรมการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการเพื่อพัฒนาสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยา ทั้งนี้ นิสิตได้ติดต่อประสานงานเบื้องต้นกับบุคลากรของท่านแล้ว และจะประสานงานในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์บุคลากรในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางกัญยรัตน์ เมืองแก้ว และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 089 899 3012

ภาคผนวก ค
รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

การวิจัยครั้งนี้ได้รับความอนุเคราะห์จากผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญในสาขาต่าง ๆ ทั้งด้านสมรรถนะการprüfungเชิงจิตวิทยา ด้านจิตวิทยาการprüfung และด้านการprüfungตามแนวคิดซาเทียร์ในการตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะในการพัฒนาเครื่องมือการวิจัย ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. รายนามผู้ทรงคุณวุฒิในการพิจารณาและตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบวัดสมรรถนะการprüfungเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยา

1) รองศาสตราจารย์ ดร.อรัญญา ต้อยคำภีร์

อาจารย์ประจำสาขาจิตวิทยาการprüfung
คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

มีความเชี่ยวชาญ/งานวิจัยเกี่ยวกับจิตวิทยาการprüfungและจิตบำบัด และการprüfungแบบพหุวัฒนธรรม

2) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อาดัม นีละไพจิตร

อาจารย์ประจำสาขาการให้คำปรึกษาเพื่อการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ
ภาควิชาฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ วิทยาลัยราชสุดา มหาวิทยาลัยมหิดล

มีความเชี่ยวชาญ/งานวิจัยเกี่ยวกับสมรรถนะการprüfungเชิงจิตวิทยา
จิตวิทยาการprüfungและจิตบำบัด และการให้คำปรึกษาเพื่อการฟื้นฟู
สมรรถภาพคนพิการ

3) อาจารย์ ดร.ครรชิต แสนอุบล

อาจารย์ประจำภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

มีความเชี่ยวชาญ/งานวิจัยเกี่ยวกับจิตวิทยาการprüfungและจิตบำบัด

2. รายงานผู้ทรงคุณวุฒิในการพิจารณาและตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการศึกษาระบบบูรณาการในการพัฒนาสมรรถนะการศึกษาระดับจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคม

1) รองศาสตราจารย์ ดร.อรัญญา ต้อยคำภีร์

อาจารย์ประจำสาขาจิตวิทยาการศึกษา

คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

มีความเชี่ยวชาญ/งานวิจัยเกี่ยวกับจิตวิทยาการศึกษาและจิตบำบัด และการศึกษาระบบพหุวัฒนธรรม

2) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อาดัม นีละไพจิตร

อาจารย์ประจำสาขาการให้คำปรึกษาเพื่อการพัฒนาคุณภาพคนพิการ

ภาควิชาฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ วิทยาลัยราชสุดา มหาวิทยาลัยมหิดล

มีความเชี่ยวชาญ/งานวิจัยเกี่ยวกับสมรรถนะการศึกษาระดับจิตวิทยา

จิตวิทยาการศึกษาและจิตบำบัด และการให้คำปรึกษาเพื่อการพัฒนา

สมรรถภาพคนพิการ

3) ดร.สุนทรี ศรีโกไสย

พยาบาลวิชาชีพชำนาญการพิเศษ สถาบันพัฒนาการเด็กราชนครินทร์

กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข

มีความเชี่ยวชาญ/งานวิจัยเกี่ยวกับจิตบำบัดแนวซาเทียน์ สุขภาพจิต และ

จิตเวช

ภาคผนวก ง
หนังสือขออนุญาตใช้เครื่องมือวิจัย

ที่ ศธ 6918/๖0๖๕

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

๖๕ พฤศจิกายน 2561

เรื่อง ขออนุญาตใช้แบบวัดความสอดคล้องกลมกลืนของชีวิต ฉบับภาษาไทย (Life Congruence Scale)
เรียน ผู้อำนวยการสถาบันพัฒนาการเด็กราชนครินทร์

เนื่องด้วย นางกันยารัตน์ เมืองแก้ว นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาจิตวิทยาประยุกต์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญาโท เรื่อง “การพัฒนาสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคม โดยมีความสอดคล้องกลมกลืนของนักศึกษาจิตวิทยาเป็นตัวแปรส่งผ่าน” โดยมีอาจารย์ ดร.นันทชิตส์ณห์ สกุลพงศ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท

ในการนี้ นิสิตขออนุญาตนำแบบวัดความสอดคล้องกลมกลืนของชีวิต ฉบับภาษาไทย (Life Congruence Scale) ของ ดร.สุนทรี ศรีโกสย ไปใช้ในงานวิจัย ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงานในรายละเอียดดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิทธิพงศ์ วัฒนานนท์สกุล)
รองคณบดีฝ่ายบริหารและวางแผน รักษาการแทน
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 089 899 3012

ที่ อว 8718/25

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ
เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

6 มิถุนายน 2562

เรื่อง ขออนุมัติขอใช้แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการประหยัด

เรียน สาธารณสุขอำเภอกำแพงแสน

เนื่องด้วย นางกันยารัตน์ เมืองแก้ว นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาจิตวิทยาประยุกต์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญาโท เรื่อง “การพัฒนาสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษย์นิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคม โดยมีความสอดคล้องกลมกลืนของนักศึกษาจิตวิทยาเป็นตัวแปรส่งผ่าน” โดยมี อาจารย์ ดร.นันทชัยตติย์ สกกุลพงศ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท

ในการนี้ นิสิตขออนุญาตนำแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการประหยัดของ คุณศุภวิชญ์ จันทิพย์วงศ์ ไปใช้ในงานวิจัย ทั้งนี้ นิสิตได้ติดต่อประสานงานเบื้องต้นกับบุคลากรของท่านแล้ว และจะประสานงานในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขออนุมัติขอใช้แบบสอบถามให้ นางกันยารัตน์ เมืองแก้ว นำแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการประหยัด มาใช้เพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 089 899 3012

ภาคผนวก จ

หนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลวิจัย

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน งานบริหารและธุรการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โทร. 12414

ที่ ศธ 6918/715

วันที่ 2 เมษายน 2562

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน คณบดีคณะมนุษยศาสตร์

เนื่องด้วย นางกันยารัตน์ เมืองแก้ว นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาจิตวิทยาประยุกต์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญาโท เรื่อง “การพัฒนาสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคม โดยมีความสอดคล้องกลมกลืนของนักศึกษาจิตวิทยาเป็นตัวแปรส่งผ่าน” โดยมี อาจารย์ ดร.นันทชัตต์สัมพันธ์ สกุลงค์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท

ในการนี้ นิสิตขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลโดยใช้แบบวัดสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยา และแบบวัดความสอดคล้องกลมกลืนของชีวิต (Life - Congruence Scale) กับ นิสิตระดับปริญญาตรี สาขาวิชาจิตวิทยา ชั้นปีที่ 3 - 4 โดยนิสิตสาขาวิชาจิตวิทยาต้องเป็นผู้ที่ผ่านการลงทะเบียนเรียนในรายวิชาที่เกี่ยวกับการปรึกษาเชิงจิตวิทยามาแล้ว เพื่อเป็นข้อมูลในการวิจัย โดยขอใช้สถานที่อาคาร 2 คณะมนุษยศาสตร์ ระหว่างเดือนเมษายน 2562 ถึงเดือนกรกฎาคม 2562 ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงานในรายละเอียดดังกล่าว และสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 089 899 3012

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

(รองศาสตราจารย์ ดร.ชมพูนุท โกสลากร เพิ่มพูนวิวัฒน์)

รองคณบดีฝ่ายวิจัยและวิเทศสัมพันธ์ รักษาการแทน

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ที่ ศธ 6918/ 715

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

2 เมษายน 2562

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน คณบดีคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

เนื่องด้วย นางกัญรัตน์ เมืองแก้ว นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาจิตวิทยาประยุกต์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญาโท เรื่อง “การพัฒนาสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคม โดยมีความสอดคล้องกลมกลืนของนักศึกษาจิตวิทยาเป็นตัวแปรส่งผ่าน” โดยมี อาจารย์ ดร.นันทชิตส์ณห์ สกฤษพงศ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท

ในการนี้ นิสิตขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลโดยใช้ 1) แบบวัดสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยา 2) แบบวัดความสอดคล้องกลมกลืนของชีวิต (Life – Congruence Scale) และ 3) โปรแกรมการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการเพื่อพัฒนาสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยา กับนักศึกษาในระดับปริญญาตรี สาขาวิชาจิตวิทยา ชั้นปีที่ 3 – 4 โดยนักศึกษาจิตวิทยาต้องเป็นผู้ที่ผ่านการลงทะเบียนเรียนในรายวิชาที่เกี่ยวกับการปรึกษาเชิงจิตวิทยามาแล้ว เพื่อเป็นข้อมูลในการวิจัย โดยขอใช้สถานที่ห้อง ศษ2217 อาคารศึกษา 2 ชั้น 2 คณะศึกษาศาสตร์ ระหว่างเดือนเมษายน 2562 ถึงเดือนกรกฎาคม 2562 ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงานในรายละเอียดดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ชมพูนุท โกสลากร เพิ่มพูนวิวัฒน์)
รองคณบดีฝ่ายวิจัยและวิเทศสัมพันธ์ รักษาการแทน
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 089 899 3012

ที่ ศธ 6918/715

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

2 เมษายน 2562

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

เนื่องด้วย นางกันยารัตน์ เมื่องแก้ว นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาจิตวิทยาประยุกต์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญาโท เรื่อง “การพัฒนาสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคม โดยมีความสอดคล้องกลมกลืนของนักศึกษาจิตวิทยาเป็นตัวแปรส่งผ่าน” โดยมี อาจารย์ ดร.นันทชัตลันท์ สกุลหงส์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท

ในการนี้ นิสิตขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลโดยใช้แบบวัดสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยา และแบบวัดความสอดคล้องกลมกลืนของชีวิต (Life – Congruence Scale) กับนักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาจิตวิทยา ชั้นปีที่ 3 – 4 โดยนักศึกษาจิตวิทยาต้องเป็นผู้ที่ผ่านการลงทะเบียนเรียนในรายวิชาที่เกี่ยวกับการปรึกษาเชิงจิตวิทยามาแล้ว เพื่อเป็นข้อมูลในการวิจัย โดยขอใช้สถานที่คณะครุศาสตร์ ระหว่างเดือนเมษายน 2562 ถึงเดือนกรกฎาคม 2562 ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงานในรายละเอียดดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ชมพูนุท โกสลากร เพิ่มพูนวิวัฒน์)
รองคณบดีฝ่ายวิจัยและวิเทศสัมพันธ์ รักษาการแทน
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 089 899 3012

ที่ ศธ 6918/ 715

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

2 เมษายน 2562

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

เนื่องด้วย นางกันยรัตน์ เมื่องแก้ว นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาจิตวิทยาประยุกต์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญาโท เรื่อง “การพัฒนาสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคม โดยมีความสอดคล้องกลมกลืนของนักศึกษาจิตวิทยาเป็นตัวแปรส่งผ่าน” โดยมี อาจารย์ ดร.นันทชัตติ สกฤตพงศ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท

ในการนี้ นิสิตขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลโดยใช้ 1) แบบวัดสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยา 2) แบบวัดความสอดคล้องกลมกลืนของชีวิต (Life – Congruence Scale) และ 3) โปรแกรมการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการเพื่อพัฒนาสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยา กับนักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาจิตวิทยา ชั้นปีที่ 3 – 4 โดยนักศึกษาจิตวิทยาต้องเป็นผู้ที่ผ่านการลงทะเบียนเรียนในรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแล้ว เพื่อเป็นข้อมูลในการวิจัย โดยขอใช้สถานที่คณะครุศาสตร์ระหว่างเดือนเมษายน 2562 ถึงเดือนกรกฎาคม 2562 ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงานในรายละเอียดดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

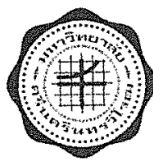
(รองศาสตราจารย์ ดร.ชมพูนุท โกสลากร เพิ่มพูนวิวัฒน์)
รองคณบดีฝ่ายวิจัยและวิเทศสัมพันธ์ รักษาการแทน
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 089 899 3012

ที่ อว 8718/๐๑๕

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

๑๑ กรกฎาคม 2562

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

เนื่องด้วย นางกันยารัตน์ เมืองแก้ว นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาจิตวิทยาประยุกต์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญาโท เรื่อง “การพัฒนาสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคม โดยมีความสอดคล้องกลมกลืนของนักศึกษาจิตวิทยาเป็นตัวแปรส่งผ่าน” โดยมี อาจารย์ ดร.นันทชิตส์สันท์ สุกุลพงศ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท

ในการนี้ นิสิตขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล โดยใช้ 1) แบบวัดสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยา 2) แบบวัดความสอดคล้องกลมกลืนของชีวิต (Life - Congruence Scale) และ 3) โปรแกรมการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการเพื่อพัฒนาสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยา กับนักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 3 - 4 สาขาวิชาจิตวิทยา โดยขอใช้สถานที่คณะครุศาสตร์ระหว่างเดือนสิงหาคม 2562 ถึงเดือนกันยายน 2562 ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงานในรายละเอียดดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 089 899 3012

ภาคผนวก จ
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

**ตัวอย่างแบบวัดสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยม
เพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยา**

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง กรุณาใส่เครื่องหมาย ✓ ลงใน หน้าข้อความที่ตรงกับข้อมูลส่วนตัวของท่าน และเติมข้อมูลลงในช่องว่างให้ตรงกับความเป็นจริงของท่านมากที่สุด

1. เพศ

ชาย

หญิง

อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

2. อายุ.....ปี

3. มหาวิทยาลัย.....

4. ชั้นปี.....

5. ท่านเคยลงทะเบียนเรียนในรายวิชาที่เกี่ยวกับการปรึกษาเชิงจิตวิทยาหรือไม่

เคย

ไม่เคย

ตอนที่ 2 แบบวัดสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยา

คำชี้แจง โปรดอ่านข้อความในแต่ละข้อและทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นหรือข้อความนั้นตรงกับตัวท่านมากที่สุด เพียงคำตอบเดียว

ข้อ	ข้อคำถาม	ระดับประเมิน				
		จริงมากที่สุด 5	จริงมาก 4	จริงปานกลาง 3	ไม่ค่อยจริง 2	ไม่จริงเลย 1
ด้านความรู้						
1	ฉันรู้ว่า แนวคิดหลักของการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเป็นการช่วยเหลือผู้รับการปรึกษาให้เกิดการเติบโตของงาม โดยสามารถเข้าถึงศักยภาพของตนเองได้					
2	ฉันทราบว่า การปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมมีความเชื่อเกี่ยวกับการมองมนุษย์ในเชิงบวก เห็นคุณค่าในมนุษย์ ยอมรับว่า					

ข้อ	ข้อความคำถาม	ระดับประเมิน				
		จริงมากที่สุด 5	จริงมาก 4	จริงปานกลาง 3	ไม่ค่อยจริง 2	ไม่จริงเลย 1
	มนุษย์มีศักดิ์ศรี สามารถพัฒนาตนเองได้					
3	.....					
4	.....					
5	.....					
6	.....					
7	.....					
8	.....					
9	.....					
10	.....					
11	.....					
12	ฉันรู้ว่า ผู้ให้การปรึกษาที่ทำงานเกี่ยวกับประเด็นความเป็นธรรมทางสังคมควรมุ่งเน้นการสร้างพลังอำนาจ (empowerment) ให้เกิดขึ้นในตัวผู้รับการปรึกษา					
ด้านเจตคติ						
13	ฉันเชื่อว่า การปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเป็นวิธีการหนึ่งที่สามารถช่วยเหลือให้บุคคลมีสุขภาพจิตที่ดีขึ้น					
14	.....					
15	.....					
16	.....					
17	.....					
18	.....					
19	.....					
20	ฉันมองว่า ผู้ให้การปรึกษาสามารถช่วยเหลือหรือส่งเสริมให้คนชายขอบเกิดพลังอำนาจ สามารถสร้างจุดแข็ง สร้างภูมิคุ้มกันในการเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมได้					
21	.....					

ข้อ	ข้อความ	ระดับประเมิน				
		จริงมากที่สุด 5	จริงมาก 4	จริงปานกลาง 3	ไม่ค่อยจริง 2	ไม่จริงเลย 1
22	.....					
23	.....					
24	ฉันมุ่งมั่นพัฒนาตนด้วยการค้นคว้าความรู้เกี่ยวกับการศึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคม					
ด้านทักษะ						
25	.....					
26	.....					
27	ฉันเื้ออำนวยการให้ผู้รับการศึกษามีความเข้าใจในปัญหาและรับรู้ถึงศักยภาพของตนได้ตามหลักการการศึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยม					
28	ฉันรู้จังหวะในการใช้คำถามกับผู้รับการปรึกษาในเรื่องที่อ่อนไหว หรือ ไม่เป็นธรรมทางสังคม โดยไม่ก่อให้เกิดการชะงักหรือติดขัดระหว่างการปรึกษา					
29	ฉันเตือนตนเองเสมอว่าไม่ควรรีบตีความหรือตัดสินผู้รับการปรึกษา ขณะทำงานกับผู้รับการปรึกษาที่ไม่ได้รับความเป็นธรรมทางสังคม					
30	.....					
31	.....					
32	.....					
33	.....					
34	.....					
35	.....					
36	.....					

ตัวอย่างแบบวัดความสอดคล้องกลมกลืนของชีวิต (Life-Congruence Scale)

คำชี้แจง ทบทวนประสบการณ์ของตนเองที่เกิดขึ้นภายใน 1 สัปดาห์ รวมทั้งวันนี้ จากนั้นทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับความเป็นตัวคุณ

ลำดับ	ข้อความ	ความคิดเห็น						
		1 ไม่เห็น ด้วย อย่างยิ่ง	2 ไม่เห็น ด้วย	3 ไม่เห็น ด้วย เล็กน้อย	4 ไม่มี ความเห็น (ก้ำกึ่ง)	5 เห็นด้วย เล็กน้อย	6 เห็น ด้วย	7 เห็นด้วย อย่างยิ่ง
1	ฉันมีพลังชีวิตที่จะนำไปสู่ความ สอดคล้องกลมกลืนในตนเอง							
2	.....							
3	.....							
4	ฉันนับถือตนเองสำหรับความมีคุณค่า ภายใน ซึ่งไม่สามารถถูกทำลายได้							
5	.....							
6	.....							
7	ฉันสามารถรับมือกับสถานการณ์ที่ ยุ่งยากได้							
8	.....							
9	.....							
10	.....							
11	.....							
12	.....							
13	.....							
14	.....							
15	.....							
16	.....							
17	.....							
18	ฉันตระหนักรู้ที่อยู่เสมอว่าอะไรเกิดขึ้น							
19	.....							
20	.....							
21	.....							

ตัวอย่างแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการประหยัด

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับการปฏิบัติเกี่ยวกับการประหยัด โดยตอบเพียง
ข้อละ 1 คำตอบ

ข้อ	ข้อความคำถาม	ระดับการปฏิบัติ				
		ปฏิบัติ ทุกครั้ง	ปฏิบัติ บ่อยครั้ง	ปฏิบัติ บางครั้ง	ปฏิบัติ นาน ๆ ครั้ง	ไม่เคย ปฏิบัติ
		5	4	3	2	1
1	ข้าพเจ้ามีการวางแผนการใช้และเก็บออมเงินอย่างรอบคอบ					
2	.....					
3	.....					
4	.....					
5	.....					
6	ข้าพเจ้าจะต้องเปรียบเทียบปริมาณ คุณภาพกับราคาของสินค้าก่อน จึงตัดสินใจซื้อ					
7	.....					
8	.....					
9	.....					
10	.....					
11	.....					
12	ข้าพเจ้ามักจะนำเสื้อผ้าที่ชำรุดเล็กน้อยมาซ่อมแซมให้ใช้งานได้ต่อไป					
13	.....					
14	.....					
15	.....					
16	.....					

ข้อ	ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ				
		ปฏิบัติ ทุกครั้ง	ปฏิบัติ บ่อยครั้ง	ปฏิบัติ บางครั้ง	ปฏิบัติ นาน ๆ ครั้ง	ไม่เคย ปฏิบัติ
		5	4	3	2	1
17	.....					
18	.....					
19	.....					
20	ข้าพเจ้าจะเดินหรือขี่จักรยานไปทำธุระใน ระยะทางที่ไม่ไกลนัก					

**ตัวอย่างรูปแบบการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการ
ในการพัฒนาสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยม
เพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคม**

ขั้นตอน/ ครั้งที่	สมรรถนะ	กิจกรรม	วันที่/ ระยะเวลา (ชั่วโมง)
ขั้นเตรียมการ	-	การเตรียมความพร้อมก่อนเริ่มต้นการฝึกอบรม ได้แก่ กำหนดหัวข้อเรื่อง วัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม เนื้อหา เทคนิควิธีการในการฝึกอบรม จำนวนครั้งในการฝึก ขนาดของกลุ่มฝึกอบรม สถานที่ อุปกรณ์และ สิ่งอำนวยความสะดวกในการฝึกอบรม	-
ขั้นเริ่มต้น			
1	เจตคติ	การปฐมนิเทศและละลายพฤติกรรม	
ขั้นดำเนินการ			วันที่ 1
2	ความรู้, เจตคติ	ความเชื่อในธรรมชาติของมนุษย์	(6 ชม.)
3	ความรู้, เจตคติ	ทรัพยากรแห่งตน	
4, 5	ทักษะ	ภูเขาน้ำแข็ง	วันที่ 2 (6 ชม.)
6	ความรู้, ทักษะ	การรับมือกับปัญหา	วันที่ 3
7	ความรู้, ทักษะ	แผนผังครอบครัว	(6 ชม.)
8, 9	ความรู้, ทักษะ	การตั้งเป้าหมาย (Set goals) และ การปรึกษาตามแนวชาเทียร์ 10 ขั้นตอน	วันที่ 4 (6 ชม.)
เว้นระยะการฝึกอบรม 2 สัปดาห์			
10	ความรู้, เจตคติ	ความรู้เกี่ยวกับคนชายขอบ	วันที่ 5
11	ความรู้, เจตคติ	อิทธิพลของอำนาจ	(6 ชม.)
12, 13	ความรู้, เจตคติ	การสัมภาษณ์คนชายขอบ	วันที่ 6 (6 ชม.)
14 – 17	ทักษะ	การจำลองสถานการณ์	วันที่ 7, 8 (12 ชม.)
ขั้นยุติ			
18	เจตคติ	การปัจฉิมนิเทศ	
รวมทั้งสิ้น			8 วัน (48 ชม.)

ตัวอย่างรายละเอียดการฝึกอบรมฯ ระยะที่ 1

วันที่ 2

เรื่อง ภูเขาน้ำแข็ง (Iceberg)

แนวคิดสำคัญ

ซาเทียร์ได้ใช้ภูเขาน้ำแข็ง (Personal Iceberg) เพื่อเปรียบเทียบกับประสบการณ์ภายใน และเป็นการทำความเข้าใจเกี่ยวกับตัวตนของมนุษย์ ซึ่งผู้ให้การปรึกษาหรือนักบำบัดสามารถใช้ ภาพภูเขาน้ำแข็งในการสำรวจ รวมทั้งใช้อุปมาอุปไมยถึงประสบการณ์ภายในและเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับผู้รับการปรึกษาเพื่อการช่วยเหลือที่ง่ายและชัดเจนขึ้น (McClintock, 1999) สำหรับลักษณะของภูเขาน้ำแข็งจะมีเพียงบางส่วนที่อยู่เหนือผิวน้ำ ใช้แทนพฤติกรรมที่บุคคลแสดงออก จึงเป็นส่วนที่สังเกตเห็นได้ แต่พื้นที่ส่วนใหญ่ของภูเขาน้ำแข็งจะอยู่ใต้ผิวน้ำ ซึ่งเป็นส่วนที่ใช้แทนจิตใจของคน ซึ่งไม่สามารถสังเกตเห็นได้ ส่วนเส้นระดับน้ำ ใช้แทนการปรับตัวของคนที่มีบางครั้งอยู่เหนือน้ำ แต่บางครั้งอยู่ใต้น้ำ ทั้งนี้ภูเขาน้ำแข็งประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ ได้แก่ 1. พฤติกรรม (Behaviors) เป็นการแสดงออกหรือกระทำที่สามารถสังเกตเห็นได้ 2. การรับมือกับปัญหา (Coping stances) เป็นวิธีการที่มนุษย์ใช้รับมือกับปัญหา ได้แก่ การยอมตาม การโทษผู้อื่น การใช้เหตุผล การเฉยใจ และความสอดคล้องกลมกลืน 3. ความรู้สึก (Feelings) เป็นการแสดงอารมณ์ของมนุษย์ ซึ่งเป็นได้ทั้งอารมณ์ทางบวกและอารมณ์ทางลบ รวมถึงความรู้สึกต่อความรู้สึก (Feelings about feelings) เป็นอารมณ์ความรู้สึกขั้นที่ 2 ซึ่งเกิดหลังจากอารมณ์ชุดแรก ถือเป็น การตัดสินอารมณ์ในชุดแรก 4. การรับรู้ (Perceptions) เป็นการตีความสิ่งต่าง ๆ ที่ได้รับอิทธิพลมาจากความคิด ความเชื่อ เจตคติ ค่านิยม ฯลฯ ของบุคคล 5. ความคาดหวัง (Expectations) เป็น ความอยาก ความต้องการที่เกิดได้ไม่สิ้นสุด 6. ความปรารถนา (Yearnings) เป็นความต้องการที่แท้จริงด้านจิตใจ เช่น ความรัก การยอมรับ ความอิสระ ความปลอดภัย ความรู้สึกมีคุณค่า และ 7. ตัวตน (Self) คือความเป็นตัวเรา การเข้าถึงขั้นนี้จะทำให้บุคคลรับรู้ว่าคุณค่า (self-esteem) มีพลังชีวิต (life energy) จึงเป็นแรงผลักดันให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ (นงพวง ลิ้มสุวรรณ และนิดา ลิ้มสุวรรณ, 2559, น. 24-32; Lum, 2000)

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ผู้รับการฝึกอบรมมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้ภูเขาน้ำแข็ง (Iceberg) ในการสำรวจตนเองตามแนวคิดซาเทียน์
2. เพื่อให้ผู้รับการฝึกอบรมสามารถสำรวจตนเองโดยใช้ภูเขาน้ำแข็ง (Iceberg) ตามแนวคิดซาเทียน์ได้
3. เพื่อให้ผู้รับการฝึกอบรมสามารถใช้คำถามในการสำรวจภูเขาน้ำแข็งของบุคคล (Personal Iceberg) ทั้งระดับพฤติกรรม การรับมือกับปัญหา ความรู้สึก ความรู้สึกต่อความรู้สึก การรับรู้ ความคาดหวัง ความปรารถนา และตัวตนได้

เวลา 09.00 – 16.00 น.

เทคนิคที่ใช้

การบรรยาย การสาธิต การประชุมกลุ่ม การถาม-ตอบ การสะท้อนความรู้สึก การทวนความ การสรุปความ การอุปมาอุปไมย การสร้างพลัง การยอมรับในความสามารถ

อุปกรณ์

1. บัตรคำแสดงพฤติกรรมที่สังเกตเห็นได้ และบัตรคำแสดงถึงสิ่งภายในจิตใจที่ไม่สามารถสังเกตเห็นได้
2. ใบความรู้ “ภูเขาน้ำแข็งของบุคคล”
3. ใบงานเรื่อง “ภูเขาน้ำแข็งของบุคคล”

วิธีดำเนินการ

ขั้นเริ่มต้น

1. ผู้วิจัยทบทวนเกี่ยวกับหัวข้อ “ทรัพยากรแห่งตน”
2. ผู้วิจัยกล่าวเชื่อมโยงเข้าสู่หัวข้อ “ภูเขาน้ำแข็ง (Iceberg)”

ขั้นดำเนินการ

1. ผู้วิจัยให้ผู้รับการฝึกอบรมเลือกว่าคำที่กำหนดให้ มีคำใดที่จัดเป็นพฤติกรรมที่สังเกตเห็นได้ และคำใดเป็นสิ่งภายในจิตใจที่ไม่สามารถสังเกตเห็นได้
2. ผู้วิจัยทำการเฉลย จากนั้นจึงบรรยายเกี่ยวกับระดับและส่วนต่างๆ ของ “ภูเขาน้ำแข็ง (Iceberg)” ตามแนวคิดซาเทียน์
3. ผู้วิจัยแจกใบความรู้ “ภูเขาน้ำแข็งของบุคคล” ให้ผู้รับการฝึกอบรมอ่าน

4. ผู้วิจัยแจกใบงานเรื่อง “ภูเขาน้ำแข็งของบุคคล” เพื่อให้ผู้รับการฝึกอบรมได้ฝึกสำรวจภูเขาน้ำแข็งของตนเอง ในเวลา 30 นาที
5. เมื่อผู้รับการฝึกอบรมทำใบงานเสร็จแล้ว ผู้วิจัยให้ผู้รับการฝึกอบรมแบ่งกลุ่ม ๆ ละ 5 คน ทำการประชุมกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ความคิดเห็น และข้อค้นพบที่เกิดขึ้น
6. ผู้วิจัยถามถึงประสบการณ์ ความคิดเห็นและข้อค้นพบที่เกิดขึ้นจากการสำรวจภูเขาน้ำแข็งของตนเอง โดยให้ผู้รับการฝึกอบรมร่วมกันตอบ
7. ผู้วิจัยสาธิตการใช้คำถาม เพื่อสำรวจภูเขาน้ำแข็งของบุคคล
8. ผู้วิจัยให้ผู้รับการฝึกอบรมจับกลุ่ม 3 คน (Trio) โดยมีสมาชิกเป็นผู้ให้การปรึกษา ผู้รับการปรึกษา และผู้สังเกตการณ์ ซึ่งผู้ให้การปรึกษาจะใช้คำถาม เพื่อสำรวจภูเขาน้ำแข็งของผู้รับการปรึกษา โดยผลัดกันสลับบทบาทจนครบ
9. ผู้วิจัยให้ผู้รับการฝึกอบรมร่วมอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นจากการฝึกใช้คำถาม

ขั้นสรุป

1. ผู้วิจัยใช้คำถามกับผู้รับการฝึกอบรมเพื่อตรวจสอบความเข้าใจเกี่ยวกับระดับขั้นต่าง ๆ ของภูเขาน้ำแข็งและการใช้คำถามเพื่อสำรวจระดับขั้นต่าง ๆ ของภูเขาน้ำแข็ง โดยให้ผู้รับการฝึกอบรมร่วมกันตอบ
2. ผู้วิจัยสรุปประเด็นสำคัญของการฝึกอบรมตามหัวข้อดังกล่าว
3. ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้ผู้รับการฝึกอบรมซักถามเกี่ยวกับประเด็นของการฝึกอบรมในครั้งนี
4. ผู้วิจัยทำการนัดหมายเพื่อเข้าร่วมการฝึกอบรมในครั้งต่อไป

ข้อสังเกต

เมื่อนักศึกษาได้จับกลุ่ม 3 คน (Trio) ซึ่งเป็นวิธีที่ช่วยให้นักศึกษาได้ฝึกทักษะการปรึกษาโดยตรง โดยมีสมาชิกเป็นผู้ให้การปรึกษา ผู้รับการปรึกษา และผู้สังเกตการณ์ ซึ่งผู้ให้การปรึกษาจะได้ฝึกใช้คำถาม เพื่อสำรวจภูเขาน้ำแข็งของผู้รับการปรึกษา และยังเป็นการฝึกเทคนิคการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมด้วย เนื่องจากในขณะใช้คำถามระหว่างการปรึกษา ย่อมมีการใช้เทคนิคการสะท้อนความรู้สึก การทวนความ การสรุปความ เพื่อให้เข้าใจภูเขาน้ำแข็งได้ชัดเจนขึ้น ซึ่งการใช้เทคนิคดังกล่าวทำให้เกิดทักษะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมได้

นอกจากนี้ เมื่อนักศึกษาได้ฝึกทำ Trio และได้เปลี่ยนบทบาทมาเป็นผู้ให้การปรึกษาคอบทุกคน ในระหว่างการปรึกษานักศึกษาจะเกิดความสอดคล้องกลมกลืนมากขึ้นเรื่อย ๆ และได้รับผลกระทบบางประการจากผู้ที่เป็นผู้รับการปรึกษาที่มากกระทบต่อตัวนักศึกษาด้วย

การประเมินผล

1. ผู้วิจัยสังเกตจากการให้ความร่วมมือและความสนใจในการฝึกอบรม
2. ผู้วิจัยสังเกตจากความสามารถในการสำรวจตนเองและการตอบคำถามเกี่ยวกับการใช้ภูเขาน้ำแข็ง (Iceberg) ตามแนวคิดซาเทียร์ของผู้รับการฝึกอบรม
3. ผู้วิจัยสังเกตจากความสามารถในการใช้คำถามเพื่อสำรวจภูเขาน้ำแข็งของบุคคล (Personal Iceberg) ในระดับต่าง ๆ ของผู้รับการฝึกอบรม
4. ใบงานเรื่อง “ภูเขาน้ำแข็งของบุคคล”

บัตรคำ

ความเชื่อ

ค่านิยม

การกระทำ

คำพูด

ความต้องการ

ความชอบ

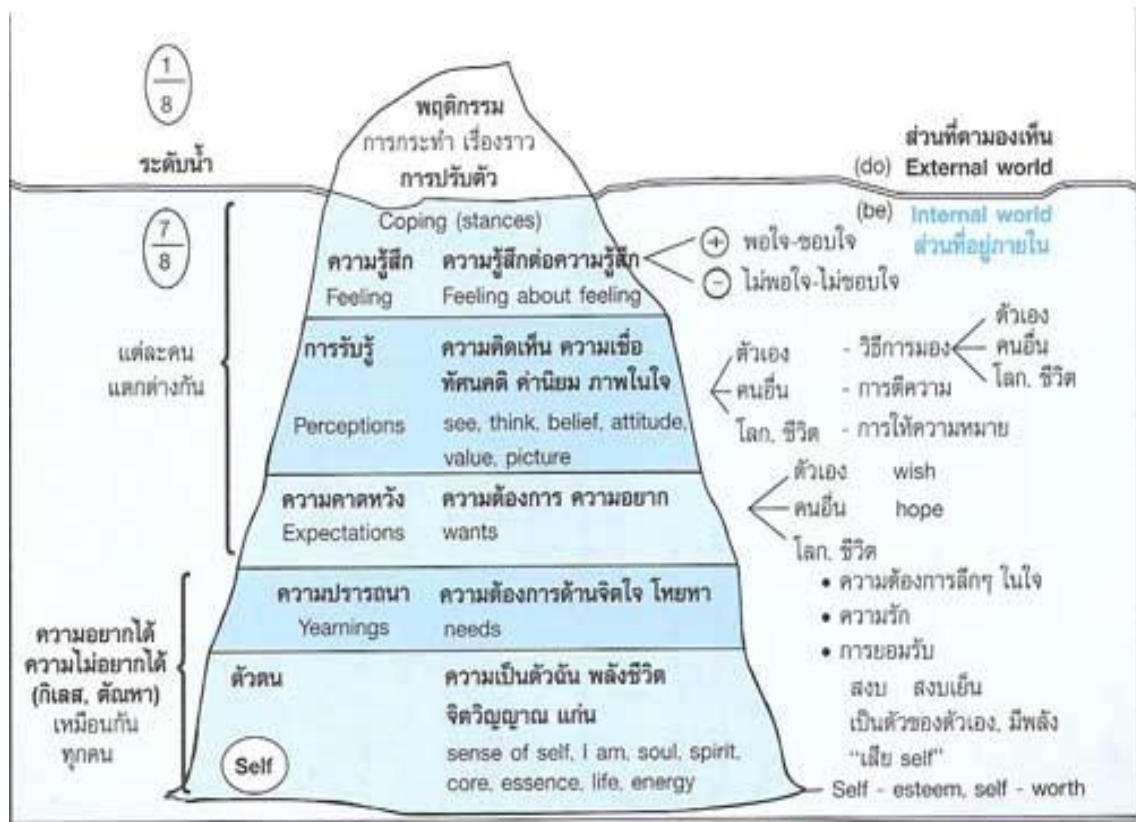
การแสดงออก

ความรู้สึก

เจตคติ

ความปรารถนา

ใบความรู้ “ภูเขาน้ำแข็งของบุคคล”

ภาพภูเขาน้ำแข็ง "Iceberg"

ที่มา: นางพางา ลิ้มสุวรรณ และนิดา ลิ้มสุวรรณ, 2559, น. 26

ภูเขาน้ำแข็งประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ ได้แก่

1. พฤติกรรม (Behaviors) เป็นการแสดงออกหรือกระทำที่สามารถสังเกตเห็นได้
2. การรับมือกับปัญหา (Coping stances) เป็นวิธีการที่มนุษย์ใช้รับมือกับปัญหา ได้แก่ การยอมตาม การโทษผู้อื่น การใช้เหตุผล การเฉไฉ และความสอดคล้องกลมกลืน
3. ความรู้สึก (Feelings) เป็นการแสดงอารมณ์ของมนุษย์ ซึ่งเป็นได้ทั้งอารมณ์ทางบวกและอารมณ์ทางลบ รวมถึงความรู้สึกต่อความรู้สึก (Feelings about feelings) เป็นอารมณ์ความรู้สึกขั้นที่ 2 ซึ่งเกิดหลังจากอารมณ์ชุดแรก ถือเป็น การตัดลินอารมณ์ในชุดแรก
4. การรับรู้ (Perceptions) เป็นการตีความสิ่งต่าง ๆ ที่ได้รับอิทธิพลมาจากความคิด ความเชื่อ เจตคติ ค่านิยม ฯลฯ ของบุคคล
5. ความคาดหวัง (Expectations) เป็นความอยาก ความต้องการที่เกิดได้ไม่สิ้นสุด

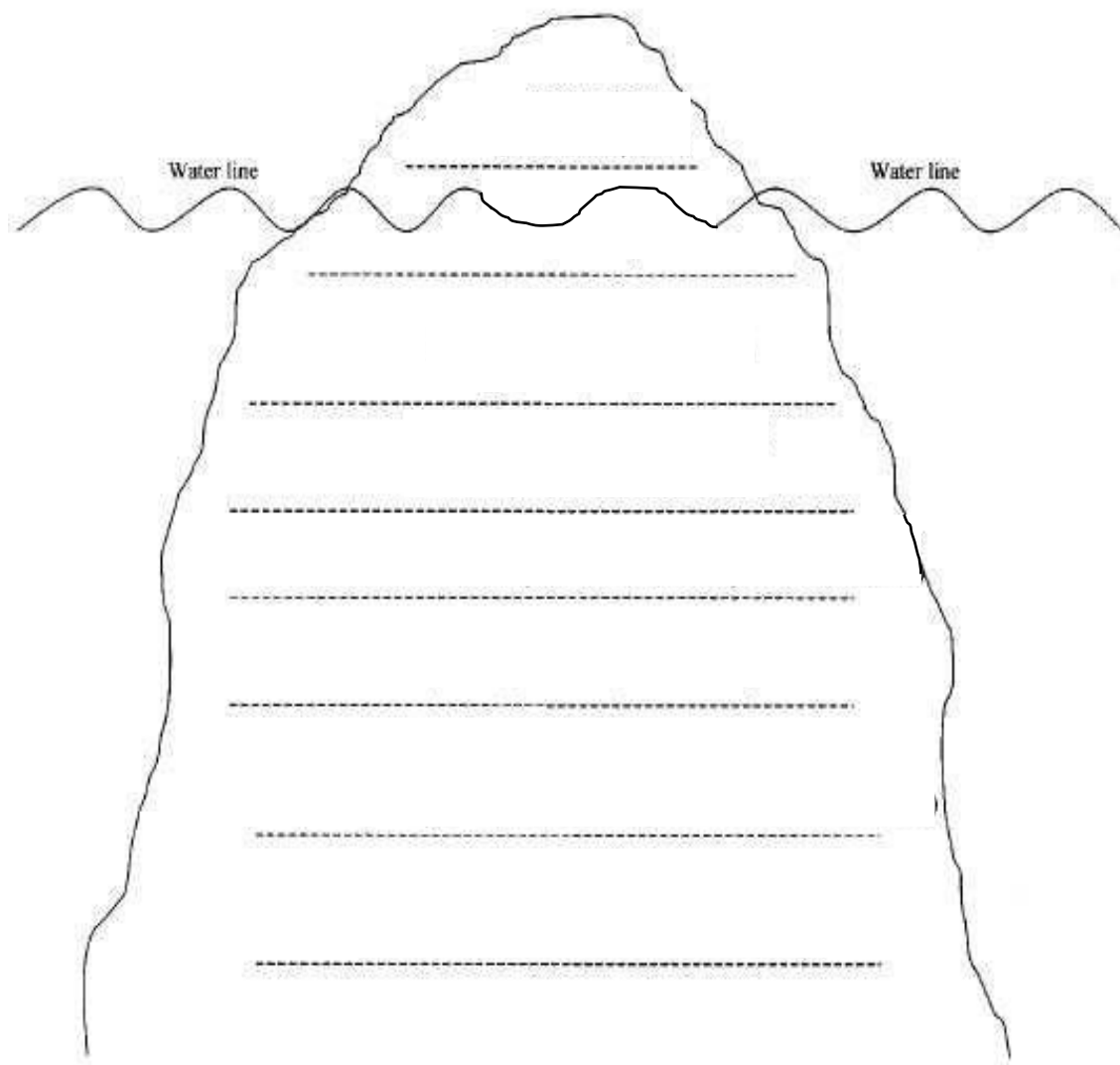
6. ความปรารถนา (Yearnings) เป็นความต้องการที่แท้จริงด้านจิตใจ เช่น ความรัก การยอมรับ ความอิสระ ความปลอดภัย ความรู้สึกมีคุณค่า

7. ตัวตน (Self) คือความเป็นตัวเรา การเข้าถึงขั้นนี้จะทำให้บุคคลรับรู้ว่ามีคุณค่า (self-esteem) มีพลังชีวิต (life energy) จึงเป็นแรงผลักดันให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้

(ที่มา: นงพงา ลิ้มสุวรรณ และนิตา ลิ้มสุวรรณ, 2559, น. 24-32; Lum, 2000)

ใบงานเรื่อง “ภูเขาน้ำแข็งของบุคคล”

ที่มา: <https://minimore.com/b/xruDH/1>

ตัวอย่างรายละเอียดการฝึกอบรมฯ ระยะที่ 2
วันที่ 3 และวันที่ 4
เรื่อง การจำลองสถานการณ์ (Case simulation)

แนวคิดสำคัญ

การจำลองสถานการณ์ (Case simulation) เป็นการจำลองสภาพแวดล้อมโดยจำลองสถานการณ์หรือเลียนแบบสภาพเหตุการณ์ที่ใกล้เคียงกับสภาพที่เป็นจริงมากที่สุด โดยผู้เรียนแสดงบทบาท และสามารถคิดตัดสินใจในการแก้ปัญหาจากสถานการณ์ที่ตนกำลังเผชิญอยู่ และทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ในสิ่งต่าง ๆ เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติจริงต่อไป ซึ่งมีจุดมุ่งหมาย เพื่อใช้ในการบอกความจริง จึงทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้และประสบการณ์มากขึ้นและสามารถใช้เพื่อพัฒนาความรู้ให้หนักแน่นขึ้นได้ ดังนั้นจึงเป็นสิ่งที่มิใช่ประโยชน์ต่อการสอน เนื่องจากมีความใกล้เคียงกับสถานการณ์จริง จึงช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเคยชิน เปิดโอกาสให้มีส่วนร่วม ได้ลงสมมติบทบาทสมมติ และกระตุ้นให้เกิดการแก้ปัญหาได้ (สุขสม สิวะอมรรัตน์, 2552)

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ผู้รับการฝึกอบรมมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับคนชายขอบผ่านการจำลองสถานการณ์
2. เพื่อให้ผู้รับการฝึกอบรมได้ฝึกประสบการณ์การสำรวจจิตใจของคนชายขอบผ่านการจำลองสถานการณ์
3. เพื่อให้ผู้รับการฝึกอบรมมีแนวทางในการช่วยเหลือคนชายขอบในสังคมได้

เวลา 09.00 – 16.00 น.

เทคนิคที่ใช้

การบรรยาย การสาธิต การถาม-ตอบ บทบาทสมมติ การใส่ใจ การอุปมาอุปไมย การสะท้อนความรู้สึก การทวนความ การสรุปความ การมองมุมใหม่ การสร้างพลัง การยอมรับในความสามารถ

อุปกรณ์

ใบงาน “การจำลองสถานการณ์ (Case simulation)” จำนวน 2 เรื่อง

วิธีดำเนินการ

ขั้นเริ่มต้น

1. ผู้วิจัยทบทวนความรู้เกี่ยวกับการปรึกษาและแนวทางการช่วยเหลือบุคคลตามแนวคิดซาเทียร์
2. ผู้วิจัยกล่าวเชื่อมโยงเข้าสู่หัวข้อ “การจำลองสถานการณ์”

ขั้นดำเนินการ

1. ผู้วิจัยบรรยายให้ความรู้และชี้ให้เห็นความสำคัญเกี่ยวกับการจำลองสถานการณ์ (Case simulation)
2. ผู้วิจัยแจกใบงาน ซึ่งเป็น case สาธิต
3. ผู้วิจัยให้ผู้รับการฝึกอบรมได้ฝึกการทำ case สาธิต โดยผู้วิจัยให้ผู้รับการฝึกอบรมจับกลุ่ม 3 คน (Trio) โดยมีสมาชิกเป็นผู้ให้การปรึกษา ผู้รับการปรึกษา และผู้สังเกตการณ์ ซึ่งผู้ให้การปรึกษาจะฝึกใช้คำถามเพื่อสำรวจภูเขาน้ำแข็งของผู้รับการปรึกษาที่สวมบทบาทจาก case สาธิต เพื่อให้เข้าใจสถานการณ์ปัญหาของคนชายขอบอันเนื่องมาจากบริบทแวดล้อมทางสังคม และมีแนวทางในการช่วยเหลือผู้รับการปรึกษาซึ่งเป็นคนชายขอบได้
4. ผู้วิจัยให้ผู้รับการฝึกอบรมร่วมอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นจากการทำ case สาธิต และการฝึกใช้คำถามเพื่อสำรวจภูเขาน้ำแข็งของผู้รับการปรึกษา

ขั้นสรุป

1. ผู้วิจัยใช้คำถามกับผู้รับการฝึกอบรมเพื่อตรวจสอบความเข้าใจเกี่ยวกับระดับชั้นต่าง ๆ ของภูเขาน้ำแข็งและการใช้คำถามเพื่อสำรวจระดับชั้นต่าง ๆ ของภูเขาน้ำแข็ง โดยให้ผู้รับการฝึกอบรมร่วมกันตอบ
2. ผู้วิจัยสรุปประเด็นสำคัญของการฝึกอบรมตามหัวข้อดังกล่าว
3. ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้ผู้รับการฝึกอบรมซักถามเกี่ยวกับประเด็นของการฝึกอบรมในครั้งนี้
4. ผู้วิจัยทำการนัดหมายเพื่อเข้าร่วมการฝึกอบรมในครั้งต่อไป

ข้อสังเกต

เมื่อนักศึกษาได้จับกลุ่ม 3 คน (Trio) โดยมีสมาชิกเป็นผู้ให้การปรึกษา ผู้รับการปรึกษา และผู้สังเกตการณ์ และได้ฝึกทำ case สาธิต จะทำให้นักศึกษามีประสบการณ์จากการฝึกทำ case ที่มีความใกล้เคียงกับสถานการณ์จริง ได้ฝึกใช้คำถามเพื่อสำรวจภูเขาน้ำแข็งของผู้รับการปรึกษา และยังเป็นฝึกเทคนิคการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมด้วย เนื่องจากในขณะที่ใช้คำถามระหว่างการปรึกษา ย่อมมีการใช้เทคนิคการสะท้อนความรู้สึก การทวนความ

การสรุปความ เพื่อให้เข้าใจภูเขาน้ำแข็งได้ชัดเจนขึ้น ซึ่งการใช้เทคนิคดังกล่าวทำให้เกิดทักษะการ
 ปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมได้

นอกจากนี้ เมื่อนักศึกษาได้ฝึกทำ Trio ในประเด็นของ case สาธิต ซึ่งจะช่วยให้
 นักศึกษาทุกคนมีทักษะการปรึกษา เป็นการฝึกประสบการณ์ก่อนพบกับ case จริง แล้วยังช่วยให้
 เกิดความเข้าใจในผู้ที่เป็นคนชายขอบ รวมถึงสามารถวิเคราะห์ปัญหาและหาแนวทางการ
 ช่วยเหลือผู้รับการปรึกษาซึ่งเป็นคนชายขอบได้ ทั้งนี้ นักศึกษาจะเกิดความสอดคล้องกลมกลืนใน
 ตนมากขึ้นเรื่อย ๆ จากการได้รับผลกระทบบางประการจากผู้ที่เป็นผู้รับการปรึกษาที่มากกระทบต่อ
 ตัวนักศึกษาด้วย

การประเมินผล

1. ผู้วิจัยสังเกตจากการให้ความร่วมมือและความสนใจในการฝึกอบรม
2. ผู้วิจัยสังเกตจากความสามารถในการฝึกประสบการณ์การสำรวจจิตใจของ
 คนชายขอบผ่านการจำลองสถานการณ์
3. ผู้วิจัยสังเกตจากการตอบคำถามที่สื่อให้เห็นแนวทางในการช่วยเหลือคนชายขอบ
 ในสังคม

ใบงานที่ 1

“การจำลองสถานการณ์ (Case simulation)”

ผู้รับการปรึกษาอายุ 20 ปี เพศชาย เป็นนักศึกษามหาวิทยาลัยแห่งหนึ่ง เป็นลูกคนเดียว พ่อและแม่ประกอบอาชีพเป็นครู ทุกคนในครอบครัวมีความรัก ความห่วงใยต่อกัน ตลอดระยะเวลาของการเรียนในมหาวิทยาลัย เขามีความรักกับผู้ชายคนหนึ่ง ซึ่งเป็นรุ่นพี่ที่มหาวิทยาลัย เขามีความกลัว กังวลใจและโกรธตัวเอง ซึ่งเขาไม่ชอบสิ่งเหล่านี้ จนนอนไม่หลับติดต่อกันเป็นเวลาหลายเดือน และไม่ยอมไปเรียน ซึ่งเขาได้พยายามสำรวจตนเองหลายครั้งว่าเขาเป็นผู้ที่มีความหลากหลายทางเพศจริงหรือไม่ ซึ่งในขณะนี้เขาได้คำตอบแล้วว่า เขาเป็นผู้ที่มีความหลากหลายทางเพศ ประกอบกับเขาเคยพูดคุยเพื่อลองฟังความคิดเห็นของพ่อแม่ว่า พ่อแม่คิดอย่างไรกับคนที่รักเพศเดียวกัน ซึ่งพ่อแม่แสดงการต่อต้านและวิจารณ์อย่างหนัก ยิ่งทำให้เขาคิดมาก ไม่มีความสุข เพราะเขาเป็นลูกคนเดียว เป็นความหวังของพ่อแม่ ลูกชายต้องสืบสกุล การที่เขารักเพศเดียวกัน เช่นนี้ทำให้พ่อแม่ต้องอับอาย เสียชื่อเสียง พ่อแม่ต้องโกรธและเกลียดมาก ความสัมพันธ์ในครอบครัวอาจเสียไปได้ บ่อยครั้งที่เขามองว่าตนเองเป็นคนไม่มีคุณค่า ทำให้เขามีความสับสน กลัว และกังวลใจมากขึ้นทุกทีว่า เขาจะบอกกับพ่อแม่อย่างไรได้บ้างว่า เขาเป็นผู้ที่มีความหลากหลายทางเพศและมีความรักในเพศเดียวกันโดยไม่ต้องหลบซ่อนใครอีก เขาอยากให้พ่อแม่ยอมรับในความเป็นตัวตนของเขาได้

ใบงานที่ 2

“การจำลองสถานการณ์ (Case simulation)”

ผู้รับการปรึกษาอายุ 18 ปี เพศชาย เรียนจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เป็นลูกคนโต และมีน้องสาว 1 คน กำลังเรียนในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 พ่อและแม่ประกอบอาชีพรับจ้าง พ่อแม่ต่างให้ความสำคัญกับการทำงาน หาเงินเลี้ยงครอบครัว จึงไม่ค่อยมีเวลาในการดูแลลูกทั้ง 2 คนมากนัก สำหรับเหตุการณ์ที่ไม่คาดคิดของเขาเกิดขึ้นเมื่อช่วงปิดเทอมใหญ่ก่อนที่เขาจะขึ้นชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เขาประสบอุบัติเหตุรถชน ในขณะที่กำลังข้ามถนน ทำให้เขาพิการทางร่างกาย เดินไม่ได้ ต้องนั่งรถเข็น เขาจึงตัดสินใจลาออกจากโรงเรียน เขารู้สึกเสียใจ กลัว สับสน และตำหนิตนเองที่โชคร้าย ทำให้เขาอนไม่หลับ และร้องไห้ทุกคืน เป็นเวลาเกือบปี ประกอบกับเกิดความไม่แน่ใจว่าหลังจากนี้ เขาจะดำเนินชีวิตต่อไปได้อย่างไร ต้องเป็นภาระของพ่อแม่และน้องสาว แม้ว่าคนในครอบครัวจะไม่พูดตำหนิหรือบ่นว่าที่เขาเป็นภาระเช่นนี้ แต่เขาสามารถรับรู้ได้จากปฏิกิริยาที่น้องสาวแสดงท่าทีต่อเขาในบางครั้ง ส่วนพ่อแม่ต่างปลอบใจและบอกว่าเหตุการณ์นี้เป็นเรื่องที่เกิดขึ้นได้กับทุกคน ให้พยายามตั้งสติ และช่วยพ่อแม่ทำงานรับจ้างเล็กๆ น้อยๆ เพื่อให้ได้เงินมาหาเลี้ยงตนเองต่อไปได้ ฉันรู้สึกเศร้าใจทุกครั้งที่เห็นตนเองอยู่ในสภาพเช่นนี้ แทนที่จะเป็นพี่ชายซึ่งเป็นเสาหลักของครอบครัว แต่ต้องมาทำให้ทุกคนในครอบครัวเดือดร้อน แม้ว่าพ่อแม่จะแสดงความเห็นอกเห็นใจ แต่เรื่องราวแรงนี้ไม่น่าจะเกิดขึ้นได้หากฉันมีความระมัดระวังในการข้ามถนนไม่มัวแต่เล่นโทรศัพท์มือถือ ถึงแม้ว่าเรื่องจะผ่านไปได้เกือบ 3 ปีแล้ว แต่เมื่อฉันตกอยู่ในสภาพเป็นคนพิการ ย่อมสูญเสียโอกาสทางสังคมหลายอย่าง ถูกเอาเปรียบ ถูกล้อเลียน รู้สึกได้ถึงการไม่มีคุณค่า ไร้ศักดิ์ศรี ฉันอยากทำงานได้เอง โดยไม่ต้องรอเงินสงเคราะห์ เพื่อเป็นการแบ่งเบาภาระของครอบครัว นอกจากนี้ ฉันไม่ต้องการให้ใครๆ มองคนพิการว่าเป็นปัญหาสังคม หรือเป็นพวกก้าวร้าว มีอารมณ์แปรปรวน

ภาคผนวก ช
ผลการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา

เมื่อพิจารณาผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Item-Objective Congruence: IOC) ระหว่างข้อคำถามกับนิยามปฏิบัติการของแบบวัดสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยา ซึ่งผ่านการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือจากผู้ทรงคุณวุฒิที่เชี่ยวชาญด้านจิตวิทยาการปรึกษา จำนวน 3 ท่าน มีรายละเอียดดังตาราง ผ1

ตาราง ผ1 แสดงผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Item-Objective Congruence: IOC) ของแบบวัดสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยา

สมรรถนะ การปรึกษา	ข้อ	ผลการพิจารณาโดย ผู้ทรงคุณวุฒิ			(IOC)	ผล
		1	2	3		
ด้านความรู้	1	+1	+1	+1	1	ผ่านเกณฑ์
	2	+1	+1	+1	1	ผ่านเกณฑ์
	3	+1	+1	+1	1	ผ่านเกณฑ์
	4	+1	+1	+1	1	ผ่านเกณฑ์
	5	+1	+1	+1	1	ผ่านเกณฑ์
	6	+1	+1	+1	1	ผ่านเกณฑ์
	7	+1	+1	+1	1	ผ่านเกณฑ์
	8	+1	+1	+1	1	ผ่านเกณฑ์
	9	+1	+1	+1	1	ผ่านเกณฑ์
	10	+1	+1	+1	1	ผ่านเกณฑ์
	11	+1	+1	+1	1	ผ่านเกณฑ์
	12	+1	+1	+1	1	ผ่านเกณฑ์
ด้านเจตคติ	1	+1	+1	+1	1	ผ่านเกณฑ์
	2	+1	+1	+1	1	ผ่านเกณฑ์
	3	+1	+1	+1	1	ผ่านเกณฑ์
	4	+1	+1	+1	1	ผ่านเกณฑ์
	5	+1	+1	+1	1	ผ่านเกณฑ์

ตาราง ผ1 (ต่อ)

สมรรถนะ การปรึกษา	ข้อ	ผลการพิจารณาโดย			(IOC)	ผล
		ผู้ทรงคุณวุฒิ				
		1	2	3		
ด้านเจตคติ (ต่อ)	6	+1	+1	+1	1	ผ่านเกณฑ์
	7	+1	+1	+1	1	ผ่านเกณฑ์
	8	+1	+1	+1	1	ผ่านเกณฑ์
	9	+1	+1	+1	1	ผ่านเกณฑ์
	10	+1	+1	+1	1	ผ่านเกณฑ์
	11	+1	+1	+1	1	ผ่านเกณฑ์
	12	+1	+1	+1	1	ผ่านเกณฑ์
ด้านทักษะ	1	+1	+1	+1	1	ผ่านเกณฑ์
	2	+1	+1	+1	1	ผ่านเกณฑ์
	3	+1	+1	+1	1	ผ่านเกณฑ์
	4	+1	+1	+1	1	ผ่านเกณฑ์
	5	+1	+1	+1	1	ผ่านเกณฑ์
	6	+1	+1	+1	1	ผ่านเกณฑ์
	7	+1	+1	+1	1	ผ่านเกณฑ์
	8	+1	0	+1	0.67	ผ่านเกณฑ์
	9	+1	0	+1	0.67	ผ่านเกณฑ์
	10	+1	0	+1	0.67	ผ่านเกณฑ์
	11	+1	0	+1	0.67	ผ่านเกณฑ์
	12	+1	0	+1	0.67	ผ่านเกณฑ์

ภาคผนวก ซ

ผลการตรวจสอบค่าอำนาจจำแนกของแบบวัด

เมื่อพิจารณาผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Corrected Item-total correlation) ของแบบวัดสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยา ทั้ง 36 ข้อ มีรายละเอียดดังตาราง ผ2

ตาราง ผ2 ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Corrected Item-total correlation) ของแบบวัดสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยา ($n = 450$)

สมรรถนะการปรึกษา	ข้อวัด	ค่าเฉลี่ย (M)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)	ค่า CITC
ด้านความรู้	1	4.20	0.60	0.34
	2	4.08	0.68	0.34
	3	4.17	0.69	0.42
	4	4.06	0.71	0.50
	5	4.13	0.66	0.46
	6	4.06	0.66	0.36
	7	3.85	0.74	0.43
	8	4.16	0.71	0.30
	9	3.92	0.81	0.42
	10	4.21	0.67	0.39
	11	4.14	0.78	0.40
	12	3.95	0.88	0.41
รวม	12	4.08	0.41	0.76

ตาราง ผ2 (ต่อ)

สมรรถนะการปรึกษา	ข้อวัด	ค่าเฉลี่ย (M)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)	ค่า CITC
ด้านเจตคติ	1	4.40	0.59	0.35
	2	4.24	0.64	0.40
	3	4.36	0.64	0.43
	4	4.12	0.69	0.50
	5	4.19	0.70	0.46
	6	4.12	0.70	0.51
	7	4.18	0.72	0.42
	8	4.02	0.77	0.54
	9	4.13	0.73	0.49
	10	4.14	0.73	0.49
	11	4.04	0.78	0.55
	12	3.59	0.94	0.37
รวม	12	4.13	0.45	0.79

ตาราง ผ2 (ต่อ)

สมรรถนะการปรึกษา	ข้อวัด	ค่าเฉลี่ย (M)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)	ค่า CITC
ด้านทักษะ	1	3.50	0.95	0.42
	2	3.89	0.85	0.31
	3	3.83	0.78	0.57
	4	3.69	0.78	0.39
	5	4.13	0.68	0.34
	6	4.21	0.69	0.37
	7	4.01	0.65	0.35
	8	3.71	0.82	0.53
	9	3.83	0.76	0.51
	10	3.52	0.86	0.49
	11	4.08	0.69	0.43
	12	3.23	1.09	0.34
รวม	12	3.80	0.47	0.79

ภาคผนวก ฅ

หนังสือรับรองการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

ที่ อว 8612/๙๑๕

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
 วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์
 นครปฐม 73000

๑๙ พฤษภาคม 2563

เรื่อง การรับรองการใช้ประโยชน์จากผลงานวิจัย

เรียน นางกันยารัตน์ เมืองแก้ว

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบรับรองการใช้ประโยชน์จากผลงานวิจัย จำนวน 1 ฉบับ

ตามที่ ภาควิชาจิตวิทยาและการแนะแนว คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้นำรูปแบบการฝึกอบรมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการในการพัฒนาสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยม เพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคม จากงานวิจัยเรื่อง “การพัฒนาสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคม โดยมีความสอดคล้องกลมกลืนของนักศึกษาจิตวิทยาเป็นตัวแปรส่งผ่าน” ของนางกันยารัตน์ เมืองแก้ว ซึ่งเป็นนิสิตระดับปริญญาเอก หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาประยุกต์ แขนงวิชาการให้คำปรึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยภาควิชาจิตวิทยาและการแนะแนวได้นำรูปแบบการฝึกอบรมมาใช้กับนักศึกษาสาขาวิชาจิตวิทยา เพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักศึกษาจิตวิทยาให้เป็นผู้ที่มีความรู้ มีเจตคติที่ดี และมีทักษะที่จำเป็นต่อการประกอบวิชาชีพเป็นนักจิตวิทยาการปรึกษา ระยะเวลาการนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ ระหว่างเดือนมกราคม – กุมภาพันธ์ 2563 ประโยชน์ที่ได้จากการนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ ดังมีรายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วยพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(อาจารย์ ดร.พรมกัทร ปลั่งศรีเจริญสุข)
 รองคณบดีฝ่ายวิจัยและบริการวิชาการ
 ปฏิบัติการแทนคณบดีคณะศึกษาศาสตร์

สำนักงานคณบดีคณะศึกษาศาสตร์

โทร. นครปฐม 062-9199536

โทรสาร 034 255 796

แบบรับรองการใช้ประโยชน์จากผลงานวิจัย

ชื่อหน่วยงาน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ชื่อผลงานวิจัย การพัฒนาสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคม โดยมีความสอดคล้องกลมกลืนของนักศึกษาจิตวิทยาเป็นตัวแปรส่งผ่าน

ชื่อผู้วิจัย นางกัญรัตน์ เมืองแก้ว

ปีที่พิมพ์เผยแพร่ 2563

วัน เดือน ปี ที่นำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ เดือนมกราคม - กุมภาพันธ์ 2563

ประโยชน์ที่ได้จากการนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. ลักษณะการใช้ประโยชน์

1.1 การใช้ประโยชน์ในเชิงวิชาการ ได้แก่ การได้องค์ความรู้ใหม่เกี่ยวกับรูปแบบฝึกรูปแบบฝึกรวมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการในการพัฒนาสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมที่มีประสิทธิภาพและนำไปใช้ได้จริง โดยสามารถประยุกต์ใช้รูปแบบการฝึกรวมมา และเทคนิคการปรึกษาในการจัดการเรียนการสอนสำหรับนักศึกษาจิตวิทยา ซึ่งเป็นการเสริมสร้างให้นักศึกษาจิตวิทยาสามารถพัฒนาสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคม และเป็นประโยชน์ต่อการช่วยเหลือผู้รับการปรึกษาได้

1.2 การใช้ประโยชน์ในเชิงนโยบาย ได้แก่ เป็นแนวทางในการจัดโปรแกรมหรือกิจกรรมในการพัฒนาสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมที่เป็นประโยชน์ต่อการช่วยเหลือและพัฒนาคนในสังคม สำหรับผู้ให้การปรึกษา นักจิตวิทยา ครูอาจารย์ และผู้ที่เกี่ยวข้อง ในการนำผลการวิจัยหรือรูปแบบการฝึกรวมไปประยุกต์ใช้ในการปรึกษาได้

2. ผลที่เกิดจากการนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์

2.1 ผู้ใช้ประโยชน์จากผลงานวิจัยได้รับองค์ความรู้ใหม่จากรูปแบบการฝึกรวมที่อิงทฤษฎีการปรึกษาแบบบูรณาการในการพัฒนาสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคม และได้แนวทางในการจัดโปรแกรมหรือกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคมสำหรับนักศึกษาจิตวิทยาและผู้ที่เกี่ยวข้องกับงานด้านการปรึกษา

2.2 ผู้ใช้ประโยชน์จากผลงานวิจัยสามารถใช้งานวิจัยฉบับนี้เป็นแนวทางในการศึกษาทางวิชาการ การค้นคว้า อ้างอิง และสร้างสรรค์งานวิจัยที่เป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป

ขอรับรองว่าได้นำผลงานจากวิจัยเล่มดังกล่าวนี้ ไปใช้ประโยชน์ในหน่วยงานจริง และสามารถพัฒนางานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ลงชื่อ.....ผู้ใช้ประโยชน์
(ผศ.ดร.กมล อภัยวงศ์)
ตำแหน่ง.....ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยจิตวิทยาแวมนุษยนิยม (วอ)

ลงชื่อ.....ผู้รับรอง
(...อาจารย์ ดร.พรรณกัทธ-ปลั่งศรีเจริญสุข...)
ตำแหน่ง.....รองคณบดีฝ่ายวิจัยและบริการวิชาการ
ปฏิบัติการณ์คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	กันยารัตน์ เมืองแก้ว
วัน เดือน ปี เกิด	19 กันยายน 2525
สถานที่เกิด	จังหวัดนนทบุรี
วุฒิการศึกษา	พ.ศ. 2548 ศึกษาศาสตรบัณฑิต (สาขาจิตวิทยาและการแนะแนว) มหาวิทยาลัยศิลปากร (เกียรตินิยมอันดับ 1) พ.ศ. 2550 ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาจิตวิทยาสังคม) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พ.ศ. 2563 ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (สาขาจิตวิทยาประยุกต์) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ที่อยู่ปัจจุบัน	อาจารย์ประจำภาควิชาจิตวิทยาและการแนะแนว คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
ผลงานตีพิมพ์	การเผยแพร่ผลงานวิจัยที่เป็นส่วนหนึ่งของปริญญาานิพนธ์ บทความวิจัยเรื่อง “การพัฒนาและศึกษาคุณลักษณะทางจิตมิติของแบบ วัดสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมเพื่อสร้างความเป็น ธรรมทางสังคมของนักศึกษาจิตวิทยา” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของปริญญา นิพนธ์ฉบับนี้ ได้รับการตีพิมพ์ในวารสารวิชาการระดับชาติ ชื่อว่า “Journal of Human Sciences” ที่จัดอยู่ในฐานข้อมูล TCI กลุ่มที่ 1
รางวัลที่ได้รับ	งานวิจัยนี้ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยภายใต้แผนงานเสริมสร้างศักยภาพ และพัฒนานักวิจัยรุ่นใหม่ ตามทิศทางยุทธศาสตร์การวิจัยและนวัตกรรม: ประเภทบัณฑิตศึกษา ระดับปริญญาเอก ประจำปี 2562 ของ สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.)